

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน
อาจณรงค์-คลองเตย

ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF BANKLUAI COMMUNITY
UNDER ATNARONG-KHLONGTOEI EXPRESSWAY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-259-7

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน

อาจนรงค์ - คลองเตย

ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF BANKLUAI COMMUNITY
UNDER ATNARONG - KHLONGTOEI EXPRESSWAY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและข้อมูลอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-259-7

**ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF BANKLUI COMMUNITY
UNDER ATNARONG – KHLONGTOEI EXPRESSWAY**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และ 2003 อังอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ISBN 974-324-259-7

COPYRIGHT 2003

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น การนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรังค์ - คลองเตย
ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF BANKLUAI COMMUNITY
UNDER ATNARONG-KHLONGTOEI EXPRESSWAY

ชื่อนักศึกษา นายพิทักษ์ พานแก้ว

รหัสประจำตัว 41064011

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.มัลย์ จีร์วัฒนเกษตร์

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.สมพล คำรงเสถียร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ดร.มัลย์ จีร์วัฒนเกษตร์	
ผศ.สมพล คำรงเสถียร	
อาจารย์สุรศักดิ์ กังขาว	
อาจารย์สุทัศน์ จุฬามานี	
รศ.ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 12 มีนาคม 2546 เวลา 15.30 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานวันที่...เดือน...ปี...พ.ศ....
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย
นักศึกษา	นายพิทักษ์ พานแก้ว
รหัสประจำตัว	41064011
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
พ.ศ.	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร. มาลัย จีรวรรณเกษตร์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผศ. สมพล คำรงค์เสถียร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทาง
ด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการทาง
ด้านจิตใจและด้านกายภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้าน
กล้วยบริเวณใต้ทางด่วนอาจณรงค์ โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถาม ซึ่ง
เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้า
ครอบครัวจำนวน 102 หลังคาเรือน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละและสถิติแล้วนำมา
สรุปผลการวิจัยเสนอแนวทางออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทาง
ด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย ต่อไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มี
สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด การศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มี
อาชีพรับจ้าง มีจำนวนครอบครัวภายในบ้านพักอาศัย 1 ครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ และมีจำนวน
สมาชิกภายในบ้านพักอาศัยทุกครอบครัวซึ่งไม่รวมหัวหน้าครอบครัว จำนวน 785 คน แบ่งออก
เป็นเพศชาย 436 คน อายุมากกว่า 15-30 ปี ส่วนใหญ่กำลังทำงาน ในส่วนของเพศหญิงมีจำนวน
349 คน อายุมากกว่า 15-30 ปี ส่วนใหญ่กำลังทำงาน ในส่วนระยะเวลาที่หัวหน้าครอบครัวเข้ามา
อาศัยอยู่ในชุมชน 10-15 ปี ส่วนใหญ่ก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ภูมิลำเนา
เดิมอยู่ต่างจังหวัด ในการเดินทางไปทำงานส่วนใหญ่จะทำงานและค้าขายที่บ้าน ในส่วนความคิด
เห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน ส่วนใหญ่พบว่าต้องการให้คณะกรรมการมีการ
ประสานงานติดต่อหน่วยงานต่างๆ และรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาวิจัยทางด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในด้านการลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อักคีภัยและยาเสพติด พบว่าการลักขโมยส่วนใหญ่ มีปัญหาโดยลักษณะของปัญหาไม่มีคนดูแล และบ้านพักอาศัยปลุกติดกัน ความต้องการในการ ปรับปรุง จัดตั้งเวรยามภายในชุมชน ปรับปรุงทางเดินภายในชุมชนให้มีแสงสว่างเพียงพอ ส่วน การละเมิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาภายในชุมชนไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ มา ตรวจตรา และภายในชุมชนเองขาดการดูแล โดยความต้องการในการปรับปรุงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรวจตรา และให้ชุมชนดูแลกันเอง การป้องกันอักคีภัยส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของ ปัญหาที่ดับเพลิงเฉพาะจุดไม่มี และที่ดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้ โดยลักษณะของความ ต้องการควร จัดให้มีที่ดับเพลิงเฉพาะจุด และปรับปรุงให้มีระยะห่างของบ้านตามกฎหมายกำหนด ในส่วน ยาเสพติดส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของความ ต้องการควรให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด และจัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลภายในชุมชน

จากการศึกษาวิจัยทางด้านกายภาพภายนอกพบว่าสภาพที่ตั้งชุมชน ทัศนียภาพโดยรวม ของชุมชนความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัย การระบาย อากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียรบกวน กลิ่นจากขยะและน้ำเสีย ขยะ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอักคีภัย โทรศัพท การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้าออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาแทบทุกด้าน ปัญหาที่พบเกิดจากสภาพที่ ตั้งของชุมชนทรุดโทรม ความแออัด และความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยส่งผลให้การ ระบายอากาศ และแสงสว่างไม่เพียงพอ ส่วนกลิ่นจากขยะและน้ำเสียส่งผลต่อชุมชนมากเพราะท่อ ระบายน้ำเสียไม่มี และประชาชนทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทางเข้าออกภายในชุมชนไม่มีทางเดินเท้า และ ถนนคับแคบ ในส่วนของเสียงรบกวน ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และโทรศัพทสาธารณะภายใน ชุมชนไม่มีปัญหา เนื่องจากมีความเพียงพอต่อความต้องการภายในชุมชน ส่วนด้านกายภาพ ภายในบ้านพักอาศัยเกี่ยวกับความแออัดภายในบ้านพักอาศัย การระบายอากาศในบ้านพักอาศัย แสงสว่างภายในบ้านพักอาศัย ไฟฟ้า ประปา ภายในบ้านพักอาศัย พบว่า ความแออัดภายในบ้าน พักอาศัยส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาบ้านพักอาศัยคับแคบ และพื้นที่ไม่เพียงพอต่อ จำนวนคนภายในครอบครัว ควรปรับปรุงบ้านพักอาศัย และควบคุมดูแล ผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน การระบายอากาศภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยลักษณะปัญหา บ้านพักอาศัย ปลุกติดกันมาก และพื้นที่ในการปลูกบ้านพักน้อยมาก ลักษณะของปัญหา ลักษณะของความ ต้องการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลืองบประมาณในการดูแลรักษา ไฟฟ้าภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาสายไฟภายในชุมชนไม่เป็นระเบียบ สายไฟเก่าและไม่มี งบประมาณในการดูแลรักษา โดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา และเปลี่ยนสายไฟที่ชำรุด ประปาภายในบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาท่อน้ำเก่า ชำรุด และบางส่วน

ต่อน้ำจากบ้านข้างเคียง โดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษาและเปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุด
ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อม
บริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจณรงค์ - คลองเตย หรือนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา
สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนอื่นๆ ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Environmental Development of Bankluai Community under Atnarong - Khlongtoei Expressway
Student	Mr. Pitak Pankaew
Student ID.	41064011
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Architecture
Year	2003
Thesis Advisor	Dr. Malai Gerawatanakaset
Thesis Co-advisor	Assistant Professor Sompol Dumrongsatian

ABSTRACT

This objectives of this research were to study of environmental development in the area of Bankluai Community beneath the Expressway Atnarong - Khlongtoei. The Researcher had particularly studied on Community's environment, physical and mental needs of the dwellers, with the primarily-supported evidences from the family leadres in community. The competent performances in this research had been done by various methods, such as, collective data, observation, survey, and questionnaire. Simultaneously, the researcher had approached to 102 families for ensuring data and completed analysis, then the researcher had finally concluded on perfect research concerning the environmental development of BanKluai community beneath the Expressway Atnarong - Khlongtoei.

In the study of research, shown the fact that the mojority of families leaders are 45 years old up, married status, up-country men, primary school education level, manual workers. The research had studied and surveyed 785 dwellers who had been divided into 436 men and 349 women among aged 15-30. All dwellers had been living in community for 10-15 years, earlier they all had evacuated from up-countries. These dweller's occupations are merchants and employees. Their opinions toward the committee for outside co-operation and connection were seriously shown by the current problems in the community.

The Study of mental research lost concerning to the impact on their security, property, sexual harassment, fire-accident and marcotic problem, found that lost property or burglary are serious problems, which resulted from their neglection and carelessness. The burglary in

community had been top seriously while there had been a little sexual harassment and any other crime. In fact, the dwellers really need sophisticated security plans, especially, security guards and night-patrol. Moreover, there should be more infra-structure and facility in community, for example, electricity on the road in community. On the other hand, there had not been any official or policeman from the government's section investigation in community. For fire-accident, there is not fire-extinguished station in the commune. This is also a severe problem in community which fire-prevention must be set up as a security plan in commune. In contrast, narcotic problem in commune is harmless, the dwellers themselves can control druggists and there is a narcotic control committee in the commune.

According to the study of physical research in community, found that there have been overwhelmingly-loaded density, lack of discipline, air and noise pollution, garbage problem, electricity and waterwork problem, Fire-prevention problem, Telephone service weakness, no space for exercise and recreation no area for children's amusement. This is because the location of commune where is under the Expressway Atnarong - khlongtoei. Furthermore, in this research, found that size of habitats in community is extremely small, over-populated family and the flow of air is very bad in commune's habitats. There should be restoration of habitats, particularly, the electricity restoration. Because the electric wire in every house is very old and fragile.

The research's results from this study was very good evidence to pave the way to develop and to design commune's environment of Atnarong – khlongtoei community and any other community. The environmental development of community had to be deliberately designed for inhabitants who had been living in community.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยคำแนะนำ คำเตือน และคำปรึกษา จาก ดร.มาลัย จีรวฒนเกษตร์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รวมถึง ผศ.สมพล คำรงเสถียร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมพร้อมทั้งอาจารย์ประจำสาขาทุกท่านผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่าน และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ทำการตรวจสอบ ข้อมูลและแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเพื่อประโยชน์ของผู้วิจัยด้วย

รวมทั้งคณะกรรมการของชุมชนบ้านกล้วยและหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมดที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และในส่วนตัวอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่เป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้คือ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้องทุกคนที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำต่างๆ พร้อมช่วยให้กำลังใจอย่างดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

พิทักษ์ พานแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VI
สารบัญ.....	VII
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย.....	10
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมืองในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544).....	13
2.2 เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นชุมชนแออัด.....	18
2.3 ชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย.....	20
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม ปัญหา และความต้องการของชุมชนด้านจิตใจ และด้านกายภาพ.....	27
2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบและความมุ่งหมายของการวางผังชุมชน.....	47
2.6 ข้อกำหนดของการเคหะแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ.....	58
2.7 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	82
2.8 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	95
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	119
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	119
5.2 อภิปรายผล.....	124
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	134
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	135
5.5 การนำเสนองานออกแบบสถาปัตยกรรม การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณ ชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจณรงค์ - คลองเตย.....	135
บรรณานุกรม.....	176
ภาคผนวก ก. เอกสารทางราชการ / เอกสารติดต่อราชการ.....	180
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม แบบสำรวจและแบบสังเกตที่ใช้ในการวิจัย.....	187
ประวัติผู้เขียน.....	208

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคาร.....	58
2.2 แสดงระยะและแนวอาคาร.....	59
2.3 แสดงพื้นที่ใช้สอยห้องนอนและห้องน้ำ.....	64
2.4 แสดงพื้นที่ใช้สอยต่างๆ.....	64
2.5 แสดงความกว้างค่าสุดของห้องต่างๆ.....	65
2.6 แสดงสรุปพื้นที่ใช้สอย.....	65
2.7 แสดงขนาดต่างๆของประตู.....	67
2.8 แสดงการใช้แสงสว่าง.....	76
2.9 แสดงประเภทการใช้งานของขนาดท่อ.....	77
2.10 แสดงจำนวนบันไดหนีไฟ.....	78
2.11 แสดงรายละเอียดบันได.....	79
2.12 แสดงรายละเอียดทางลาด.....	80
2.13 แสดงรายละเอียดบันไดหนีไฟ.....	80
2.14 แสดงความสามารถในการทนไฟ.....	81
4.1 แสดงผลการสังเกตปัญหาสภาพแวดล้อม โดยรวมของชุมชนเพื่อ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน โดย สังเกตด้านจิตใจ.....	103
4.2 แสดงผลการสังเกตปัญหาสภาพแวดล้อม โดยรวมของชุมชนเพื่อ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน โดย สังเกตด้านกายภาพ.....	103
4.3 แสดงผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจธรงค์ - คลองเตย.....	105
4.4 แสดงผลการสอบถามปัญหาและความต้องการ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน และปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และความ ต้องการของชุมชนด้านจิตใจ.....	109
4.5 แสดงผลการสอบถามปัญหาและความต้องการ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน และปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และความ ต้องการของชุมชนด้านกายภาพ.....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.1 แสดงสรุปปัญหาและความต้องการในด้านจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	136
5.2 แสดงสรุปปัญหาและความต้องการในด้านกายภาพ.....	137
5.3 แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยของอาคารพักอาศัย.....	140
5.4 แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยของอาคารจอดรถดับเพลิง.....	140
5.5 แสดงความต้องการพื้นที่ใช้สอยลานทำกิจกรรม-สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น.....	141

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย.....	3
1.2 แสดงสภาพคลองหัวลำโพงหลังชุมชนบ้านกล้วย.....	3
1.3 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย.....	4
1.4 แสดงการทำความสะอาดคลองหัวลำโพงภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	4
1.5 แสดงถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	5
1.6 แสดงสภาพริมคลองหัวลำโพงใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย.....	5
1.7 แสดงถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	6
1.8 แสดงสภาพคลองหัวลำโพงภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	6
1.9 แสดงการทำความสะอาดคลองหัวลำโพงภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	7
1.10 แสดงการทำความสะอาดของชุมชนบ้านกล้วยร่วมกับหน่วยงานของทางราชการ.....	7
1.11 แสดงสภาพอาคารด้านหน้าชุมชนบ้านกล้วย.....	8
1.12 แสดงสภาพด้านหลังชุมชนที่ติดคลองหัวลำโพง.....	8
2.1 แสดงสภาพถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	20
2.2 แสดงที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย.....	21
2.3 แสดงสภาพคลองหัวลำโพง.....	21
2.4 แสดงสภาพชุมชนบ้านกล้วย.....	22
2.5 แสดงสภาพคลองหัวลำโพงและชุมชนบ้านกล้วย.....	22
2.6 แสดงสภาพปัญหาทางเดินภายในชุมชนบ้านกล้วย.....	23
2.7 แสดงสภาพปัญหาคลองหัวลำโพงหลังชุมชนบ้านกล้วย.....	23
2.8 แสดงทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตยบริเวณชุมชนบ้านกล้วย.....	24
2.9 แสดงสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านกล้วย.....	24
2.10 แสดงสภาพปัญหาขยะหลังชุมชนบ้านกล้วย.....	25
2.11 แสดงสภาพด้านหน้าของอาคารชุมชนบ้านกล้วย.....	25
2.12 แสดงสภาพถนนบ้านพักอาศัยด้านหน้าชุมชนบ้านกล้วย.....	26
2.13 แสดงขยะบริเวณหน้าชุมชนบ้านกล้วย.....	26
2.14 แสดงความกว้างของถนนในบางเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่เอนเอวค้ำหน้าไปให้ประโยชน์แล้ว.....	60
2.15 แสดงระยะอาคารถึงที่จอดรถ และต้องถึงถึงเจ้าจอมเอกสารทุกครั้งที่เป็นกรณีไป.....	61

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.16 แสดงความกว้างของถนน.....	61
2.17 แสดงระยะถนน-ทางแยก.....	62
2.18 แสดงที่กั้ลั้บรถ.....	62
2.19 แสดงระยะทางเดินเท้า.....	62
2.20 แสดงทางเท้าที่เชื่อมกับทางเท้าอื่นๆ.....	63
2.21 แสดงที่ว่างเหนือบันได.....	69
2.22 แสดงความสูงของลูกตั้งบันได.....	69
2.23 แสดงความกว้างต่ำสุดของลูกนอนบันได.....	69
2.24 แสดงความกว้างของลูกตั้งและลูกนอนบันไดรวมกัน.....	70
2.25 แสดงความสูงของช่วงบันได.....	70
2.26 แสดงความกว้างของชานพักบันได.....	70
2.27 แสดงความกว้างของโถงบันได.....	71
2.28 แสดงระยะราวบันได.....	71
2.29 แสดงรัศมีของบันไดเวียน.....	72
2.30 แสดงระยะทางเดิน ไกลสุดไปยังทางออก.....	72
2.31 แสดงทางเดินแบบค้ำันเดียว.....	73
2.32 แสดงทางเดินแบบสองค้ำัน.....	73
2.33 แสดงความสูงระเบียง.....	73
5.1 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย.....	142
5.2 แสดงภาพโดยรวมของชุมชนบ้านกล้วย.....	143
5.3 แสดงทางค้ำวนอาจมรงค์ คลลองเตย.....	143
5.4 แสดงสภาพถนนหน้าชุมชนบ้านกล้วย.....	144
5.5 แสดงขะยะบริเวณหน้าชุมชนบ้านกล้วย.....	144
5.6 แสดงสภาพปัญหาขะหลังชุมชนบ้านกล้วย.....	145
5.7 แสดงสภาพค้ำันหลังชุมชนที่ติดคลลองหัวลำโพง.....	145
5.8 แสดงแนวความคิดในการออกแบบการสั้กนท่วมนั้บ นเอนคเวคให้บวไปใช้ประโยชน์ได้.....	146
5.9 แสดงแนวความคิดในการออกแบบการสั้กนท่วมนั้บ นเอนคเวคให้บวไปใช้ประโยชน์ได้.....	147

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.10 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ.....	148
5.11 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย.....	149
5.12 แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ.....	150
5.13 แสดงความสัมพันธ์ส่วนประกอบของโครงการ.....	151
5.14 แสดงผังบริเวณโครงการ.....	152
5.15 แสดงแปลนพื้น โดยรวมโครงการ.....	153
5.16 แสดงความสัมพันธ์ส่วนประกอบของบ้านพักอาศัย.....	154
5.17 แสดงความสัมพันธ์ส่วนป้องกันอัคคีภัย.....	155
5.18 แสดงแปลนพื้นที่ชั้น 1. (A-1).....	156
5.19 แสดงแปลนพื้นที่ชั้น 2. (A-2).....	157
5.20 แสดงรูปด้าน 1. (A-1).....	158
5.21 แสดงรูปด้าน 4. (A-1).....	159
5.22 แสดงรูปด้าน 2.,3. (A-1).....	160
5.23 แสดงแปลนพื้นที่ชั้น 1.,2. (A-2).....	161
5.24 แสดงรูปด้าน 1.,2. (A-2).....	162
5.25 แสดงรูปด้าน 3.,4. (A-2).....	163
5.26 แสดงรูปตัดด้านยาว,ด้านขวาง (A-1),(A-2).....	164
5.27 แสดงแปลนพื้น 1.,2. รูปด้าน 3.,4.....	165
5.28 แสดงรูปด้าน 1.,รูปตัด A.....	166
5.29 แสดงแบบขยายทางเท้าริมคลอง.....	167
5.30 แสดงแผนผังระบบสุขาภิบาล.....	168
5.31 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ.....	169
5.32 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ.....	170
5.33 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ.....	171
5.34 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ.....	172
5.35 แสดงทัศนียภาพภายนอกโครงการ.....	173
5.36 แสดงทัศนียภาพภายนอกโครงการ.....	174
5.37 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ.....	175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนโดยการเคหะแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่ามีชุมชนแออัดอยู่ทั่วประเทศ 1,806 ชุมชน โดยที่กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีจำนวนชุมชนแออัดมากที่สุดโดยมีชุมชนทั้งสิ้น 512 ชุมชน (การเคหะแห่งชาติ, 2540:4-5) ชุมชนแออัดที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นผลมาจากแนวทางการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีการกระจุกตัวอยู่ในบริเวณเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

แม้ว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะมีการเตรียมสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมทั้งในส่วนของ การส่งสินค้าออก เช่น ระบบการขนส่ง ท่าเรือ เป็นต้น แม้กรุงเทพมหานครจะเป็นเมืองศูนย์กลางที่เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ไม่ได้มีการเตรียมการรองรับการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้เข้ามาทำงาน การศึกษาเล่าเรียน จึงเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดชุมชนแออัด เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานคร

จากสาเหตุข้างต้นจึงได้เกิดแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแออัด ขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาชุมชน แออัดและคนจนในเมืองในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) (การเคหะแห่งชาติ, 2540 : 10-11) ได้สรุปไว้ว่า ให้มีการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลการดำเนินงานและงบประมาณ ในการพัฒนาชุมชนแออัดคนจนในเมืองอย่างเป็นเอกภาพ เพิ่มบทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง เช่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเมือง, ผลักดันให้มีกฎหมายชุมชนแออัด พัฒนาขีดความสามารถของชุมชนแออัดเพื่อเพิ่มบทบาทและทักษะในการจัดหาเงิน และจัดกลุ่มออมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม จัดระบบองค์กรและหน่วยงานที่สามารถเอื้ออำนวย ในการเจรจาตกลงเพื่อแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเจ้าของที่ดินและชุมชนให้สิ้นสุดเป็นไปโดยราบรื่นสันติ

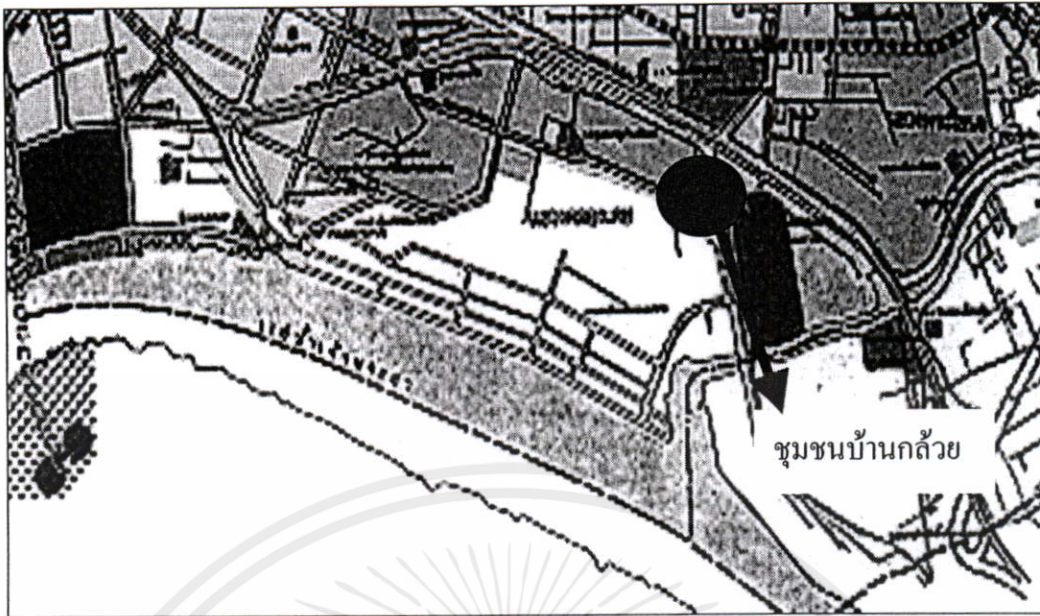
จากแนวทางของแผนดังกล่าวจะเห็นว่า สังคมไทยกำลังให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาในแบบที่ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำ และติดตามดูแลรักษา ดังนั้น ปัญหาต่างๆ ที่เป็นปัญหาของชุมชนและเมืองนั้น ในทางหนึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการให้ชุมชนเข้ามาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนนั้นๆ ซึ่งจะมีหน่วยงานต่างๆเหล่านี้ เช่น สำนักงานเขตคลองเตย องค์กรเอกชน มูลนิธิพัฒนาชุมชนเมือง การเคหะแห่งชาติ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิใช่เอกสารที่อนุญาตให้มีการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพมหานครปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเมืองที่พัฒนาในส่วนจากระบบการสัญจรเช่น ระบบถนน ระบบทางด่วนที่ใช้สัญจร แทนที่ลำคลองที่เคยใช้สัญจรไปมาในอดีต ซึ่งปัจจุบันสภาพกลายเป็นที่ระบายน้ำ ที่ทิ้งขยะซึ่งสิ่งเหล่านี้ในปัจจุบันเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองที่มีการขยายขนาดของปัญหามากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบไม่สามารถดูแลแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณท่าเรือคลองเตย เป็นพื้นที่หนึ่งที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ และเก่าแก่แห่งหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากชุมชนบริเวณใต้ทางด่วน อจธรงค์ - คลองเตย สภาพบ้านเรือนอยู่บริเวณริมคลองหัวลำโพง 6 ชุมชนคือ ชุมชนโรงหมู ชุมชนริมคลองวัดสะพาน , ชุมชนร่วมใจสามัคคี , ชุมชนริมคลองสามัคคี , ชุมชนพัฒนาใหม่ และ ชุมชนบ้านกล้วย มีผู้อยู่อาศัยประมาณ 1,150 หลังคาเรือน อยู่ในที่ดินของการท่าเรือ โดยส่วนใหญ่อยู่กันมานานกว่า 10-30 ปี ชุมชนบริเวณใต้ทางด่วน อจธรงค์ - คลองเตยทุกชุมชนปัจจุบันสภาพบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบชุมชนทรุดโทรมมาก ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและหาบเร่แผงลอย มีปัญหาความไม่มั่นคงและปลอดภัยในการอยู่อาศัย สภาพความเป็นอยู่ค่อนข้างแออัด ขาดสถานที่พักผ่อนและสถานที่เล่นของเด็ก ระบบสาธารณสุขไม่เพียงพอ ไม่มีพื้นที่สีเขียว มีปัญหาที่ทิ้งขยะและการระบายน้ำเสียลงคลองสาธารณะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม

ชุมชนบ้านกล้วยเป็นชุมชนหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพบนเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ในปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ 887 คน จำนวน 102 หลังคาเรือน ลักษณะของพื้นที่เป็นลักษณะแบบเส้นกล้วยเดี่ยวยาวนานตามคลองหัวลำโพงใต้ทางด่วน อจธรงค์ - คลองเตย ซึ่งในปัจจุบันชาวชุมชนบ้านกล้วยได้เข้าพื้นที่ของการท่าเรือ ซึ่งในการเข้าของชุมชนจะไม่มีสัญญาเช่า โดยส่วนใหญ่ชาวชุมชนได้อาศัยกันมานานกว่า 10-30 ปีได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ซึ่งนโยบายของการท่าเรือในปัจจุบันไม่ได้มีแนวโน้มว่าจะนำที่ดินบริเวณนี้มาใช้ทำประโยชน์เหตุผลเพราะพื้นที่บริเวณนี้แคบและยาวนานไปตามคลองจึงไม่สามารถทำการอุตสาหกรรมหรือธุรกิจอย่างอื่นได้ ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนหนึ่งในจำนวนชุมชนทั้งหมดบริเวณใต้ทางด่วน อจธรงค์ - คลองเตยที่มีปัญหาดังกล่าวข้างต้น แต่เนื่องจากสภาพชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนาเพราะมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและมีความพร้อมในการพัฒนาสูง จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอใช้ชุมชนบ้านกล้วยเป็นกรณีศึกษา เพื่อหา แนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อจธรงค์ - คลองเตย ตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

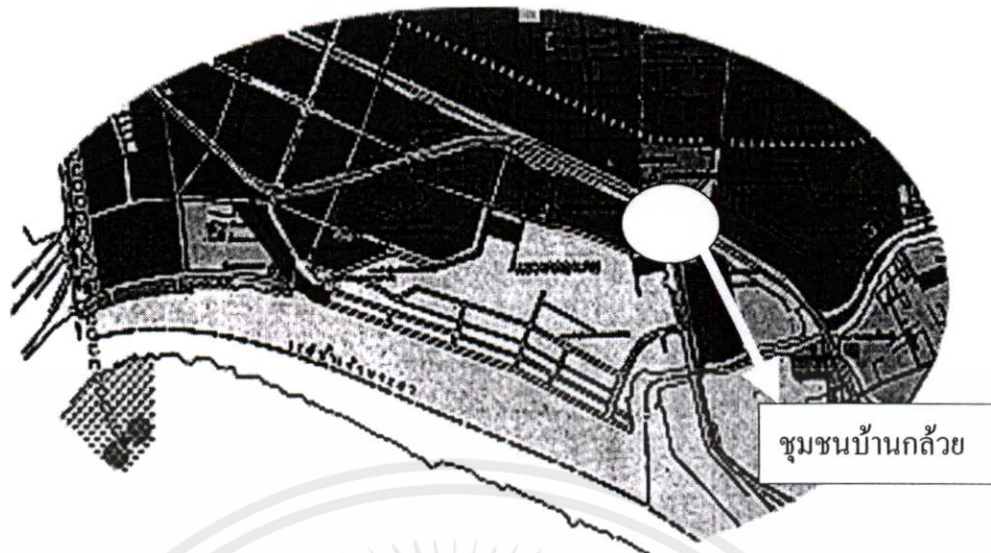

ภาพที่ 1.1 แสดงแผนที่ชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 1.2 แสดงภาพคลองหัวลำโพงหลังชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.3 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 1.4 แสดงการทำความสะอาดคลองหัวลำโพงชุมชนภายในชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.5 แสดงถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 1.6 แสดงสภาพริมคลองหัวลำโพงใต้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1.7 แสดงถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย

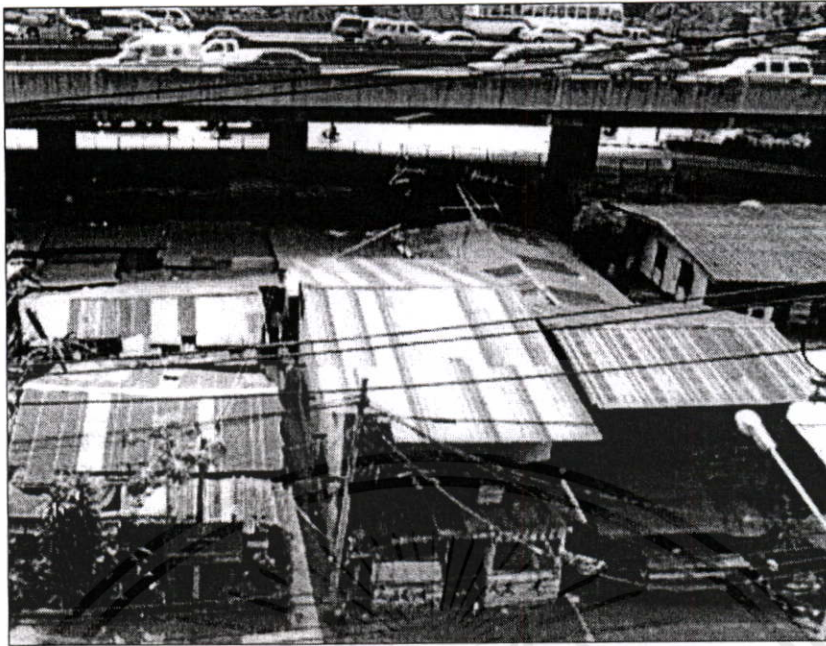
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 1.8 แสดงสภาพคลองหัวลำโพงภายในชุมชนบ้านกล้วย
 ไม่ว่าจะตีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

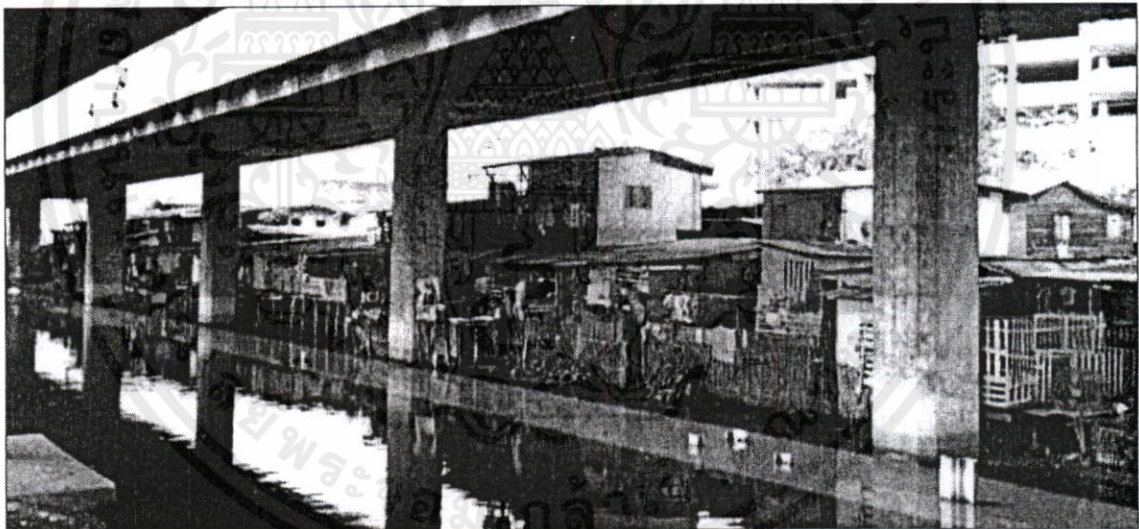
ภาพที่ 1.9 แสดงการทำความสะอาดคลองหัวลำโพงชุมชนภายในชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะ **ภาพที่ 1.10** แสดงการทำความสะอาดคลองของชุมชนบ้านกล้วยร่วมกับหน่วยงานของทางราชการใช้

ภาพที่ 1.11 แสดงสภาพอาคารด้านหน้าชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 1.12 แสดงสภาพด้านหลังชุมชนที่ติดคลองหัวลำโพง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านกล้วย
2. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านกล้วย

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร(2541:26-27) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีส่วนในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น งานออกแบบการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเป้าหมายของการออกแบบ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีดังนี้

1. เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพของรูปทรง เพราะรูปทรงที่เด่นชัด สวยงามมีส่วนช่วย กระตุ้นกระบวนการรับรู้ของผู้พบเห็น
2. เพื่อให้เกิดการสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ งานออกแบบต้องสื่อความหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเข้าใจของผู้ใช้หรือผู้พบเห็น และสามารถสื่อความหมายถึงหน้าที่ใช้สอยของสภาพแวดล้อมนั้นๆ
3. เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการทางหน้าที่ใช้สอย คือการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้สามารถได้ความต้องการทางหน้าที่ใช้สอยต่าง ๆ ของผู้ใช้ต้องสอดคล้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย

ตรีใจ บุณสมภพ. (2540 : 5-6) ได้ให้ความหมายว่า คุณสมบัติของสภาพแวดล้อม มีความหมายแตกต่างกันตามหน้าที่ๆใช้ แต่โดยทั่วไปหมายถึงสภาพภายนอกที่เกี่ยวพันกับมนุษย์ สัตว์ พืช สถาปนิกสามารถสร้างสภาพแวดล้อมซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งภายนอกและภายในร่างกายให้แก่มนุษย์นอกเหนือไปจากที่ธรรมชาติสร้าง โดยการสร้างสรรค์อาคารและสภาพแวดล้อมขึ้นมาใหม่ การสร้างสรรค์นี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ในหลักใหญ่ๆ แยกเป็น 2 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันได้แก่ ศิลธรรม การรู้จักผิดถูก ความเชื่อ ความนิยม สังคมและประวัติศาสตร์
2. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทางร่างกาย ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นจากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ ตรีใจ บุณสมภพ ผู้วิจัยได้สรุป
ไม่ว่าจะเป็นกรอบทฤษฎี เพื่อนำมาใช้ในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้าน
กล้วยได้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย โดยการศึกษาสภาพแวดล้อม,ปัญหาและความต้องการของ

ชุมชนเป็นหลัก ที่มีผลต่อด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านจิตใจ
2. ด้านกายภาพ

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย โดยจะศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการทั้งด้านจิตใจและด้านกายภาพ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการนำเสนอรูปแบบของการพัฒนาชุมชน

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วยจำนวน 102 หลังคาเรือน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วยจำนวน 102 หลังคาเรือน ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ความคิดเห็นของประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือน โดยศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการที่มีผลต่อ

1. ด้านจิตใจ
2. ด้านกายภาพ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ให้เหมาะสมกับความต้องการตามหน้าที่ใช้สอยและสอดคล้องต่อกิจกรรม เพื่อสนองเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.5.1.1 สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆที่อยู่รอบตัวทั้งภายในและภายนอก ซึ่งจะแบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น

1. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ หมายถึงสภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องต่อ
เอกสาร สภาพจิตใจ ในด้านความรู้สึกลดลงภายในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล่วงละเมิดทาง การค้า
ไม่ว่าทางเพศ อคติภัย ขาดสติคิดภายในชุมชน เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่
เกี่ยวข้องกับร่างกายในด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความไม่เป็นระเบียบ การระบาย

อากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น

1.5.1.2 ปัญหา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและ ส่งผลกระทบต่อผู้ดำเนินกิจกรรมภายในสถานที่นั้นๆ ซึ่งแบ่งปัญหาออกเป็น

1. ปัญหาทางจิตใจ หมายถึง ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจในด้านความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การเกิดการลักขโมย การล่องละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจภายในชุมชน

2. ปัญหาทางกายภาพ หมายถึง ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ในด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความไม่เป็นระเบียบ การระบาย อากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภคและระบบ สาธารณูปการ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน

1.5.1.3 ความต้องการ หมายถึง ความต้องการทางด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งต่างๆ ที่ชุมชนต้องการ โดยเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและส่วนรวม ซึ่งแบ่งความต้องการออกเป็น

1. ความต้องการทางจิตใจ หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อสภาพจิตใจในด้านความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ไม่ต้องการให้เกิดการลักขโมย การล่องละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติดภายในชุมชน

2. ความต้องการทางกายภาพ หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อร่างกาย ในด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความเป็นระเบียบ การระบาย อากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชนสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของชุมชน

1.5.2 ชุมชนบ้านกล้วยเป็นชุมชนซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพมีเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ 887 คน จำนวน 102 หลังคาเรือน

1.5.3 หัวหน้าครอบครัว หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ ดูแลและรับผิดชอบสิ่งต่างๆ ภายในครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1.5.4 การนำเสนอรูปแบบการพัฒนา หมายถึง การนำเสนอการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นที่ดินทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเบื้อหน้า และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เหมาะสมกับความต้องการตามหน้าที่ใช้สอยและสอดคล้องต่อกิจกรรม ซึ่งแบ่งการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาออกเป็น

- 1.5.4.1 การศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชน
- 1.5.4.2 การศึกษาปัญหาของชุมชน
- 1.5.4.3 การศึกษาความต้องการของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรังค์-คลองเตย ผู้วิจัยได้รวบรวม วรรณกรรม ทฤษฎีรวมทั้งสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็น ข้อมูลและแนวทางประกอบการวิจัยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดและคนจนในเมืองในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544)
- 2.2 เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นชุมชนแออัด
- 2.3 ชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรังค์-คลองเตย
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความ ต้องการของชุมชนในด้านจิตใจและด้านกายภาพ
- 2.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบและความมุ่งหมายของการวางผังชุมชน
- 2.6 ข้อกำหนดของการเคหะแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ
- 2.7 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.8 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดและคนจนในเมืองในช่วงแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) มีสาระดังนี้

2.1.1 สถานการณ์

จากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจาก ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรมและบริการ ทำให้จำนวนประชากรในเขตเมืองมีแนวโน้มที่ จะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศพบว่า ในปี พ.ศ.2538 มีร้อยละ 35.64 และคาดว่าในปี 2544 จะมีร้อยละ 40 และในปี 2548 จะเพิ่มเป็น ร้อยละ 43 การเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตเมือง ทั้งในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และ ในภูมิภาค ทำให้เกิดความกดดันด้านที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มิอาจได้น้อยค่าสุดที่ไม่ สามารถหาที่อยู่อาศัยในระบบได้ จำเป็นต้องหาที่อยู่อาศัยราคาถูกในชุมชนแออัด หรือนอกกฎ อาศัยในที่ดินสาธารณะ หรือที่ดินของเอกชน ที่มีสภาพการอยู่อาศัยไม่เหมาะสมขาดบริการ พื้นฐาน ขาดความมั่นคงในการอยู่อาศัย รวมทั้งมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งนับ เป็นปัญหาสำคัญของรัฐที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องกับความต้องการ

2.1.1.1 ปริมาณชุมชนแออัด

จากการสำรวจชุมชนแออัดในปี 2539 โดยการเคหะแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมืองพบว่า มีชุมชนแออัด 1,969 ชุมชน 392,957 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 1.7 ล้านคน อยู่ใน กทม. 1,091 ชุมชน 247,287 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 1.04 ล้านคน อยู่ในปริมณฑล 452 ชุมชน 77,425 ครัวเรือน ประชากร 387,125 คน และอยู่ในภูมิภาค 426 ชุมชน 68,045 ครัวเรือน ประชากร 265,786 คน

2.1.1.2 สภาพปัญหา

ปัญหาของชุมชนแออัด ที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน คือ

- (1) ขาดความมั่นคงในการอยู่อาศัย อันเนื่องมาจากผลการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะในเขตเมือง ทำให้ที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนแออัดต้องถูกไล่รื้อ จากโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการของรัฐ และโครงการพัฒนาของภาคเอกชน
- (2) อาชีพไม่แน่นอน รายได้ต่ำ ขาดแหล่งเงินทุน ทำให้ต้องอยู่อาศัยในชุมชนแออัดที่มีราคาถูก หรือบุกรุกที่ดินของรัฐ หรือเอกชนอยู่อาศัย และมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ
- (3) ขาดบริการพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า การศึกษา การสาธารณสุข ทำให้มีผลต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย
- (4) สภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยต่ำกว่ามาตรฐานและไม่ถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ปัญหาชุมชนแออัดในภูมิภาคมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากคนชนบทอพยพเข้าสู่ตัวเมืองมากขึ้น เช่น การอพยพของชาวเขาในภาคเหนือ จึงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข

2.1.2 นโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด

ในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง ได้นำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ แผนการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนจนในเมืองอย่างยั่งยืน มาเป็นกรอบกำหนดแผนงาน โครงการและมาตรการ ดังนี้

2.1.2.1 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากนี้

การพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ ในส่วนของการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนในเมือง มีแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้ บริการสังคม และสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนและคนจนในเมืองสามารถ ก่อร่างสร้างตัว และช่วยเหลือตนเองต่อไปอย่างถาวร ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประสานการพัฒนาชุมชนเมืองระดับชาติ เพื่อ กำหนดนโยบายประสานและกำกับดูแลการดำเนินงานและงบประมาณ ในการพัฒนาชุมชน แออัดและคนจนในเมืองอย่างเป็นทางการ โดยมีการมอบอำนาจรัฐมนตรี และมีผู้แทน จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการประสาน กับคณะกรรมการในระดับท้องถิ่นต่างๆ อย่างใกล้ชิด

2. การเพิ่มบทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง

2.1 จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเมือง โดยสนับสนุนด้านสินเชื่อ และอื่น ๆ สำหรับการแก้ไขปัญหา ด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ สภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัยและการรื้อย้ายชุมชน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนแออัด และคนจนในเมืองสามารถ ดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง ครบวงจรและต่อเนื่อง

2.2 ผลักดันให้มีกฎหมายชุมชนแออัด โดยมีพระราชบัญญัติ ชุมชนแออัด รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชน แออัดและคนจนในเมือง ตลอดจนปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณให้ลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง

2.3 จัดทำแผนการพัฒนาและจัดหาที่อยู่ที่เหมาะสมของชุมชน แออัด แรงงานอุตสาหกรรม และคนจนในเมืองรวมทั้งแผนป้องกันการเกิดชุมชนแออัด โดยให้ชาวชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดเตรียมแผนไว้ล่วงหน้าร่วมกับเจ้าของที่ดินและ หน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ร่วมให้การสนับสนุน รวมทั้ง การพิจารณำที่ดินของรัฐ ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่มาใช้ประโยชน์ให้เกิดความสมดุล ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมือง

3. พัฒนาขีดความสามารถของชุมชนแออัดเพื่อเพิ่มบทบาทมีส่วนร่วม ในการพัฒนา

3.1 ส่งเสริมความรู้ทักษะในการจัดการทางการเงินของชาวชุมชน และกลุ่มออมทรัพย์ให้เข้มแข็งและสามารถสร้าง โอกาสการระดมเงิน ทั้งจากแหล่งงบประมาณของรัฐและภาคเอกชน และแหล่งเงินกู้ในระบบเพื่อพัฒนาชุมชน อาชีพและที่อยู่ อาศัยได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

3.2 ส่งเสริมพัฒนาชุมชนในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดย พัฒนาฝึกอบรมผู้นำพัฒนาชุมชนและผู้นำกลุ่มเยาวชนให้ตระหนักถึงการปรับปรุงพัฒนา สังคม สิ่งแวดล้อมในชุมชน และระดมความร่วมมือจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน ให้ดำเนินการ พัฒนาร่วมกันกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบองค์กรและหน่วยงานที่สามารถเอื้ออำนวยในการเจรจา ตกลงเพื่อแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเจ้าของที่ดินและชาวชุมชนให้สิ้นสุดและเป็นไปโดยราบรื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สันติตลอดจนจัดให้มีการประมวลความรู้อบรมและเพิ่มพูนความชำนาญเกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขขัดแย้ง

2.1.2.2 แผนการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนจนในเมืองอย่างยั่งยืนในแผนนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดแบบครบวงจรและครอบคลุมทุกชุมชน โดยมีแผนงานและงบประมาณ ที่ยืดหยุ่นหลากหลายทางเลือก
2. สร้างกระบวนการพัฒนาและวิธีการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดแบบผสมผสานในลักษณะร่วมกันคิดร่วมกันดำเนินการด้วยความเป็นมิตร โดยสันติวิธี โดยให้ชุมชนมีบทบาทหลักโดยภาครัฐและองค์กรเอกชนให้การช่วยเหลือสนับสนุน
3. สนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปรับทัศนคติเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงพัฒนาชุมชนแออัดให้สอดคล้องกัน ฟังพากันและกัน และให้เจ้าของปัญหาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น
4. ระดมความร่วมมือและทรัพยากรจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
5. พัฒนากระบวนการทางการเงินของชุมชนให้เข้มแข็งในการระดมเงินเพื่อการพัฒนาอาชีพ ที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม จากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เพื่อเสริมโอกาสการเข้าถึงปัจจัยการลงทุน

2.1.3 แนวทางในการจัดทำโครงการ

การจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหามุมชนแออัดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 การเคหะแห่งชาติ จะดำเนินการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนการแก้ไขและป้องกันปัญหามุมชนแออัดและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน โดยจะให้ชาวชุมชนเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา และประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชนในการดำเนินการ เพื่อให้การจัดทำโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพของปัญหา ดังนี้

1. ในกรณีที่ชุมชนแออัดมีปัญหาสภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ แต่ชาวชุมชนยังสามารถอาศัยอยู่ได้โดยไม่มีปัญหาการไล่รื้อ และไม่ใช้ชุมชนบุกรุก การเคหะแห่งชาติจะดำเนินการปรับปรุง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ของชุมชน เช่น ทางเท้า ทางระบายน้ำ การกำจัดขยะ รวมทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชน
2. ในกรณีที่ชุมชนแออัด หรือคนจนในเมือง ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจากกรณีไฟไหม้ไล่ที่จากภาครัฐเอกชนถูกเวนคืนเนื่องจากการพัฒนา

สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของรัฐ หรือไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การเคหะแห่งชาติจะดำเนินการจัดทำโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่รองรับ ในลักษณะของโครงการอาคาร แพลตเช่า โครงการที่ดินแปลงโล่ง พร้อมสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงการที่ดินพร้อมอาคาร ให้เช่าซื้อ หรือเช่าระยะยาว รวมทั้งดำเนินการให้ชาวชุมชนแออัดและคนจนในเมืองได้จัดหาที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยการให้สินเชื่อผ่านองค์กรชุมชนตามวิธีการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง

3. นอกเหนือจากการพัฒนาทางด้านกายภาพ และความมั่นคงในการอยู่อาศัย ให้แก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด และคนจนในเมืองแล้วยังมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในชุมชนเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดย

3.1 สนับสนุนองค์กรชุมชนให้เป็นแกนหลักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของชาวชุมชนให้สามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้แน่นอน และเพียงพอ

3.3 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อให้สามารถจัดหา หรือพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเองได้

4. การบริหารและดูแลชุมชน ในชุมชนที่การเคหะแห่งชาติได้จัดสร้างที่อยู่ใหม่ การเคหะแห่งชาติจะบริหารและดูแลชุมชน โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งในการที่จะบริหารและดูแลชุมชนของตนเองได้บางส่วน เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบ สะอาดน่าอยู่อาศัย

5. การดำเนินการ โครงการ จะระดมความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน เพื่อให้การจัดทำโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด

สรุปจากแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ไว้ว่า ให้มีการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลการดำเนินงานและงบประมาณ ในการพัฒนาชุมชนแออัดคนจนในเมืองอย่างเป็นเอกภาพ เพิ่มบทบาทของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและคนจนในเมือง เช่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเมือง, ผลักดันให้มีกฎหมายชุมชนแออัด พัฒนาขีดความสามารถของชุมชนแออัดเพื่อเพิ่มบทบาท และทักษะในการจัดหาเงิน และจัดกลุ่มออมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม จัดระบบองค์กรและหน่วยงานที่สามารถเอื้ออำนาจ ในการเจรจาตกลงเพื่อแก้ไข ความขัดแย้งระหว่างเจ้าของที่ดินและชุมชนให้สิ้นสุดเป็นไปโดยราบรื่นสันติ

2.2 เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นชุมชนแออัด

“ชุมชนแออัด” เป็นคำที่บัญญัติขึ้นมาใช้แทนคำว่า “สลัม” ซึ่งมีความหมายในแง่ลบหรือสะท้อนความต่ำต้อยและความรู้สึกด้านลบต่อผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นๆ กล่าวคือ “สลัม” ถูกมองว่าเป็น “บริเวณเสื่อมโทรม” “บริเวณวิบัติ” และ “แหล่งอบายมุข” (โสภณ พรโชคชัย. 2520 : 21) การเปลี่ยนแปลงคำเรียกนี้ สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือมุมมองที่มีต่อชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีในการวิเคราะห์ การทำความเข้าใจปัญหา และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่คนสลัมหรือคนในชุมชนแออัดประสบอยู่

การเคหะแห่งชาติ (2540 : 32) คำว่า “ชุมชนแออัด” หมายความว่า บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรก มีอาคารและที่อยู่อาศัยอย่างแออัด อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยหรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้จำนวนอาคารที่อยู่อาศัยในชุมชน ในเขตเมืองหลวง หรือในเมืองใหญ่ มีขนาดความหนาแน่นประมาณ 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่หนึ่งไร่ ส่วนในเขตเทศบาล สุขาภิบาล หรือนอกเขตเทศบาล จำนวนอาคารที่อยู่อาศัยมีขนาดความหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่หนึ่งไร่ ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินรายเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

สยามล ไกยวงศ์. (2536 : 150) ได้ให้คำจำกัดความว่า “ชุมชนแออัด” หมายความว่าพื้นที่บริเวณที่มีน้ำขัง สกปรก อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยความปลอดภัยมีจำนวนบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชนไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่ซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินของรัฐ วิสาหกิจเอกชนที่ราชพัสดุที่มีใช้สาธารณะของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนนานเท่าไรให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

อกิน รพีพัฒน์ (2524 : 115) เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อชุมชนและชาวชุมชนแออัดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด ในทำนองเดียวกัน (โสภณ พรโชคชัย. 2520 : 21) ระบุว่า ความพยายามในการเปลี่ยนคำเรียกชื่อจาก “สลัม” เป็น “ชุมชนแออัด” นั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2503 ซึ่งเอกสารของทางราชการหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า “แหล่งเสื่อมโทรม” อย่างไรก็ตามจนกระทั่งปี 2525 จึงมีการประกาศใช้คำว่า “ชุมชนแออัด” แทน “สลัม” อย่างเป็นทางการ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าชุมชนใดหรือสภาพที่อยู่อาศัยลักษณะใดจึงจัดว่าเป็นชุมชนแออัดนั้น โดยทั่วไปประกอบด้วยเกณฑ์หลักๆ ในเรื่องต่อไปนี้

ความหนาแน่นแออัดของบ้านเรือน รวมทั้งลักษณะการปลูกสร้างที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีแบบแผน ไม่มีความคงทนถาวร การพิจารณาความหนาแน่นของการตั้งบ้านเรือน การเคหะแห่งชาติใช้เกณฑ์ 15 หลังคาเรือน/ไร่ หรือ 80 คน/ไร่ (โสภณ พรโชคชัย.

2520 : 20) เช่นเดียวกับการร่างพระราชบัญญัติชุมชนแออัดฉบับชาวบ้าน ซึ่งกำหนดเกณฑ์ความแออัดของบ้านเรือนไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือน/ไร่

- สภาวะแวดล้อมและสุขาภิบาลไม่ดี เช่น ไม่มีทางระบายน้ำหรือท่อระบายน้ำไม่ได้มาตรฐานไม่ทั่วถึง ทำให้มีน้ำขัง มีขยะมูลฝอยเกลื่อนกลาด สภาพอัปซัน การระบายอากาศไม่ดี ทางเดินภายในชุมชนหรือทางเดินเข้าออกไม่สะดวก

- ระบบสาธารณูปโภคไม่ทั่วถึงหรือไม่มี โดยทั่วไปชุมชนที่ตั้งอยู่ในที่บุกรุกมักจะไม่ได้รับการบริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดเก็บขยะมูลฝอย ระบบการระบายน้ำยกเว้นเฉพาะกรณีที่ได้รับการอนุญาตจากเจ้าของที่ดินเท่านั้น

- สิทธิในที่ดิน เป็นเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาว่าชุมชนนั้นๆ เป็นชุมชนแออัดหรือไม่ ในกรณีชุมชนได้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย เป็นชุมชนที่อยู่ในที่บุกรุกของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ถือว่าเป็น “ชุมชนแออัด”

ศยามล ไกยูรวงศ์. (2536 : 15) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ลักษณะของชุมชนแออัดมีโดยทั่วไป 2 ประเภทคือ ชุมชนเช่าที่ และชุมชนบุกรุก

ชุมชนเช่าที่เกิดจากสภาพเสื่อมโทรม เพราะผู้ให้เช่าแบ่งแปลงที่ดินให้เช่าในราคาสูง ที่ดินถูกแบ่งเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย ขาดระบบไฟฟ้า ประปา ทางระบายน้ำและทางสัญจร จึงทำให้เกิดสภาพเสื่อมโทรมขึ้น

ชุมชนบุกรุกเป็นชุมชนที่เสื่อมโทรมมากที่สุด ผู้ที่เข้าอยู่อาศัยส่วนใหญ่ยากจนมากและไม่มีทางไปที่อื่นได้ ในช่วงแรกจะเข้ามาพอมือที่หลับนอนไปวันๆ ต่อมาก็ค่อยๆ ต่อเติมบ้านทีละน้อยทำอย่างหลบๆ ซ่อนๆ กลัวเจ้าของที่ไล่รื้อ แม้กระทั่งไม่ยอมให้ ติดตั้งน้ำประปา ไฟฟ้าและการระบายน้ำ เป็นเหตุให้สภาพเสื่อมโทรมมากกว่าเดิม

แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนแออัดจะเกิดขึ้นในลักษณะ 2 ประการใหญ่ๆ คือ

- การหลั่งไหลของคนจนจากชนบทจะขยายวงไปตามหัวเมืองในภูมิภาคเพื่อหางานทำมากขึ้น

- เกิดสภาพไร้บ้านคนรอนแรมในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

สรุปได้ว่า เกณฑ์ในการพิจารณาว่าชุมชนใดเป็นชุมชนแออัดหรือไม่ มีดังนี้

1. ที่ตั้งอาคาร - แออัดหนาแน่น 15 คร่าวเรือน / ไร่ หรือ 80 คน / ไร่

- สัสนไม่เป็นระเบียบ ไม่มีแผนผัง

2. สภาพอาคาร - ทรวดโทรม ขาดการดูแล ต่อเติมอย่างไม่เป็นระเบียบ

- ไม่ได้สร้างตามแบบแผน ผิดจากบ้านทั่วไป ใช้วัสดุเก่า ใช้วัสดุผิดประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สภาพแวดล้อม - ทางเดินเท้าไม่เหมาะสม

- ระบบระบายน้ำไม่เหมาะสม (ไม่มีหรือไม่ได้มาตรฐาน)
- ขาดที่ว่างสาธารณะ
- การถ่ายเทอากาศไม่ดี
- ขาดระบบกำจัดขยะ
- ขาดไฟฟ้า - ประปา

2.3 ชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย

2.3.1 สภาพโดยทั่วไปของชุมชนบ้านกล้วย

ชุมชนบ้านกล้วยเป็นชุมชนซึ่งตั้งอยู่ใต้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย ตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพบนเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ในปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ 887 คน จำนวน 102 หลังคาเรือน ปัจจุบันบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบชุมชนทรุดโทรมและแออัดมาก ผู้อาศัยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและหาบเร่แผงลอย มีปัญหาความไม่มั่นคงและปลอดภัยในการอยู่อาศัย สภาพความเป็นอยู่ค่อนข้างแออัด ขาดสถานที่พักผ่อนและสถานที่เล่นของเด็ก ระบบสาธารณูปโภคมีไม่เพียงพอ ไม่มีพื้นที่สีเขียว มีปัญหาที่ทิ้งขยะและการระบายน้ำเสียลงคลองสาธารณะ สำหรับการถือครองที่ดินของชุมชนส่วนใหญ่บุกรุกที่ดินของการท่าเรือแห่งประเทศไทย คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งถือว่าชุมชนบ้านกล้วยเป็นชุมชนแออัดเพราะอยู่ในหลักเกณฑ์และข้อกำหนดของการเคหะแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งที่

การค้า

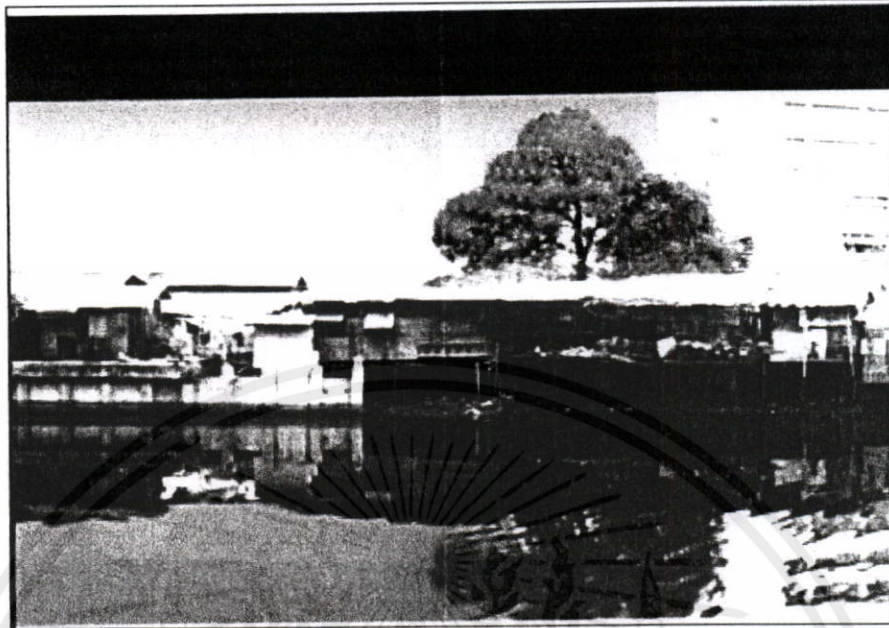
ภาพที่ 2.1 แสดงสภาพถนนภายในชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 2.2 แสดงที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูผู้สอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.3 แสดงสภาพคลองหัวลำโพง
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4 แสดงสภาพชุมชนบ้านกล้วย

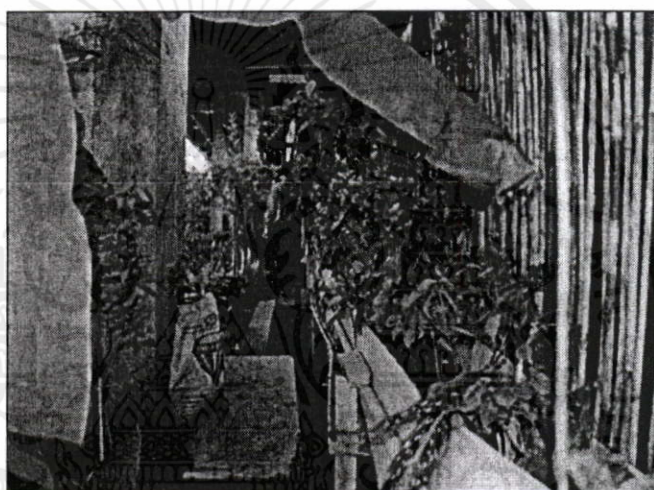
ภาพที่ 2.5 แสดงสภาพคลองหัวตำโพงและชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

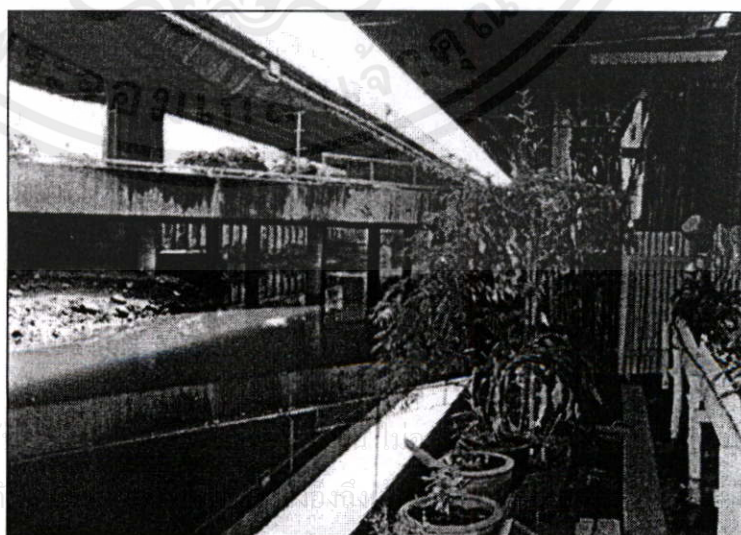
2.3.2 สภาพปัญหาของชุมชนบ้านกล้วย

สภาพปัญหาของชุมชนบ้านกล้วยซึ่งจะแบ่งออกเป็น

1. ปัญหาทางด้านที่อยู่อาศัย อันได้แก่ เรื่องของอค์คิภัย ความแออัด การรื้อย้ายไล่ที่ ถนนและทางเดินเข้าออกชุมชน
2. ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม อันได้แก่ เรื่องของการระบายน้ำที่ท่วมขังและเน่าเสีย ขยะ ความสกปรกภายในชุมชน เสียงรบกวน ฝุ่นและอากาศเสีย
3. ปัญหาทางด้านสาธารณูปโภค อันได้แก่ เรื่องของน้ำประปา ไฟฟ้า
4. ปัญหาทางด้านสังคม อันได้แก่ เรื่องของการลักขโมย ยาเสพติดและการขาดที่นันทนาการ

ภาพที่ 2.6 แสดงสภาพปัญหาทางเดินภายในของชุมชนบ้านกล้วย

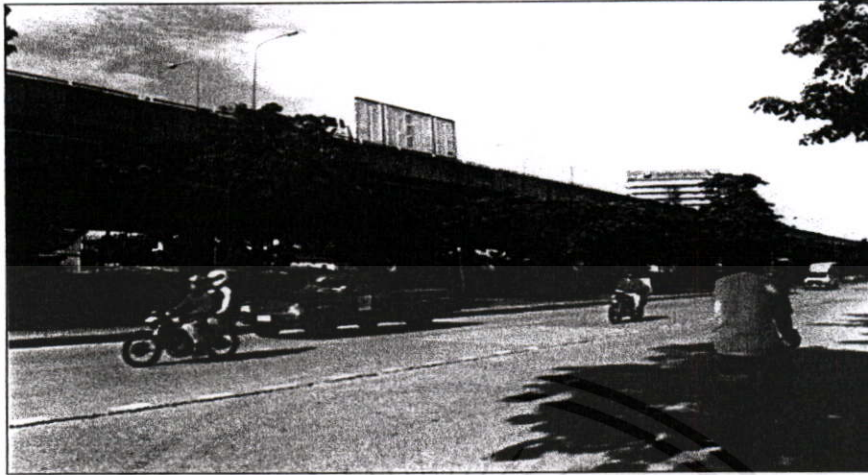

ภาพที่ 2.7 แสดงสภาพปัญหาลongหัวลำโพงหลังชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ค

เองจึง

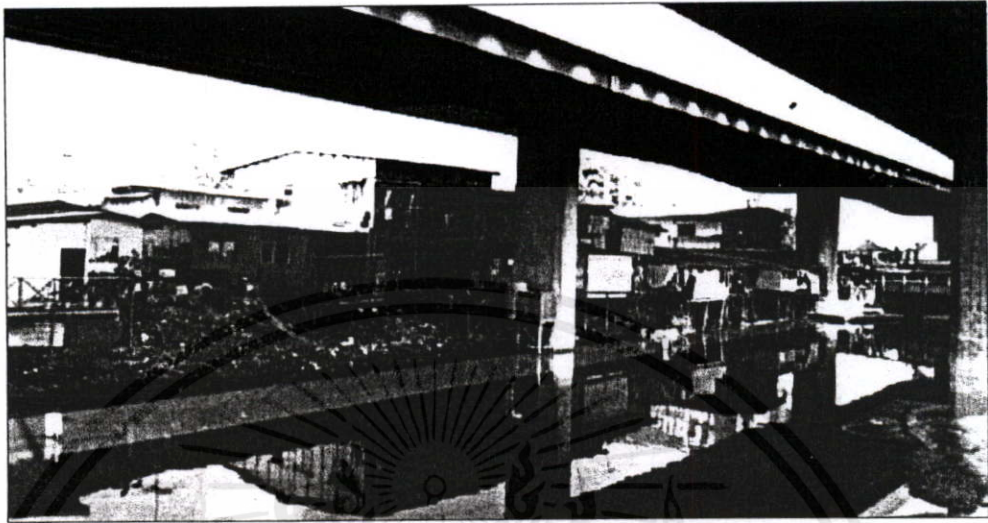
้านการค้า
ปใช้

ภาพที่ 2.8 แสดงทางด่วนอจรังค์-คลองเตย บริเวณชุมชนบ้านกล้วย

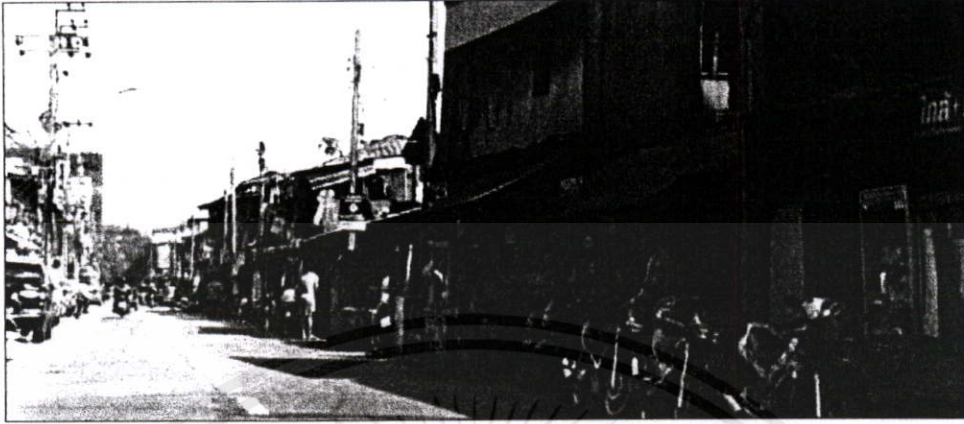
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ภาพที่ 2.9 แสดงสภาพทั่วไปชุมชนบ้านกล้วย
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

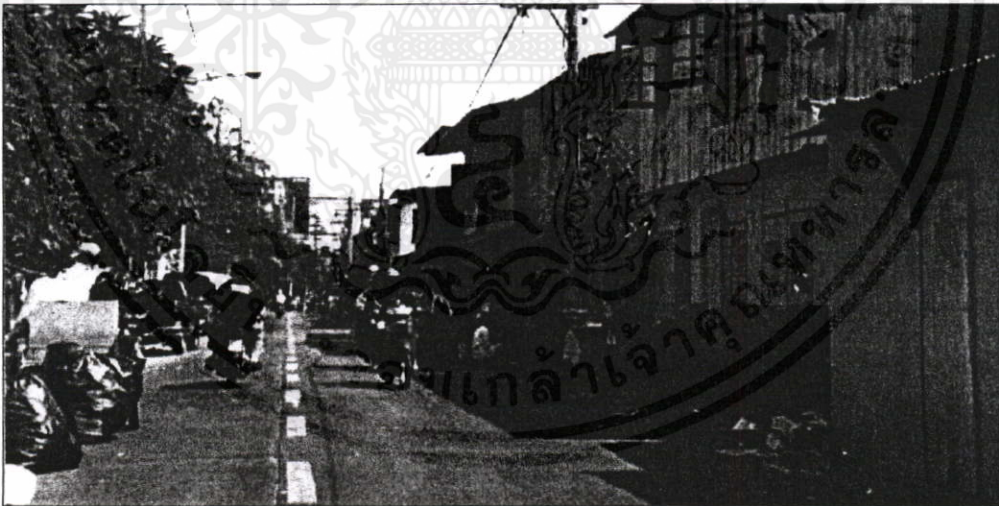
ภาพที่ 2.10 แสดงสภาพปัญหาขยะหลังชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารภาพที่ 2.11 แสดงสภาพด้านหน้าของอาคารชุมชนบ้านกล้วยให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 แสดงสภาพถนนบ้านพักอาศัยของชุมชนบ้านกล้วย

ภาพที่ 2.13 แสดงขยะบริเวณหน้าชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม , ปัญหาและความต้องการ ของชุมชนด้านจิตใจและด้านกายภาพ

2.4.1 สภาพแวดล้อม

Charles (1981 : 6-10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นสภาพแวดล้อมซึ่งผูกพันบุคคล ประกอบด้วยหลายลักษณะ เช่น สภาพแวดล้อมกายภาพ สภาพแวดล้อมสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและอื่น ๆ อันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองของบุคคล ซึ่งก็เป็นจริงสำหรับกลุ่มคนหรือองค์กรเช่นกัน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพซึ่งขาดเครื่องมือในการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน ถ้าหากจำแนกอย่างกว้าง ๆ จะได้ลักษณะใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ สภาพแวดล้อมกายภาพโดยภูมิศาสตร์ (Geographical Environment) โดยธรรมชาติของที่ตั้งและสภาพแวดล้อมกายภาพโดยเทคโนโลยี (Technophysical Environment) ซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นและผลลัพธ์สุดท้ายจะปรากฏสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) เกิดขึ้นพร้อมกัน อารยธรรม (Culture) ซึ่งบุคคลร่วมอยู่มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐาน (Norm) ของกลุ่มและสร้างสภาพแวดล้อมกายภาพทางเทคโนโลยีขึ้นด้วยมือของบุคคลในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยที่อารยธรรมนั้นผูกพันกับธรรมชาติพัฒนามาเป็นระยะเวลายาวนาน ความหมายและสัญลักษณ์ขององค์ประกอบก็พัฒนามาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์เช่นกัน ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ลักษณะ เกี่ยวข้องกันอย่างสลับซับซ้อนแยกขาดจากกันไม่ได้

ความหมายของสภาพแวดล้อมกายภาพ คือ สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้นที่เราให้ความสนใจ ทั้งโดยส่วนตัว โดยฐานะของกลุ่ม หรือองค์กร ประกอบด้วยที่ว่าง (Space) ซึ่งเป็นอาณาเขต (Territory) ซึ่งบุคคลหรือองค์กรนั้นผูกพันอยู่ ในที่ว่างนั้นประกอบด้วยการจัดกระบวน (Setting) ทางวัตถุจำนวนหนึ่งเป็นลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพในช่วงเวลาจำเพาะนั้น ในองค์กรหนึ่งอาจมีการจัดกระบวนหลายรูปแบบอยู่ด้วยกันในที่ว่างทั้งหลาย หรือช่วงขณะหนึ่ง ซึ่งใครก็ตามได้ประกอบรูปร่างและคุณสมบัติของที่ว่างขึ้น การจัดเรียงตัวและสภาพแวดล้อมเกิดความสับสนเมื่อปรากฏบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเข้าไปใช้ที่ว่างนั้น ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติ 2 ประการ คือ สามารถทำให้บุคคลรับรู้ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมนั้น และสามารถทำให้บุคคลสามารถจัดเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับตัวได้ โดยลักษณะเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม (Environmental Competence) ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ

บรรดาสิ่งของทั้งหลายในโลกนี้สามารถรวมกันได้เป็นหนึ่ง คือ สภาพของสิ่งใดเพียงสิ่งหนึ่ง และมีองค์ประกอบต่าง ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นสิ่งที่ปลื้มก้อยซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยใหญ่มีระบบการทำงานอิสระและสัมพันธ์ต่อกันและกัน ซึ่งเราเรียกหน่วย

ใหญ่นี้ว่า “สภาพแวดล้อม” ซึ่งมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำออกเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. พฤติกรรม (Activity)
2. วัตถุ (Thing, Things)
3. สถานที่ (Place)

สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย หน่วยเล็ก ๆ ต่าง ๆ จำนวนมาก คนก็เป็นหน่วยหนึ่งของสภาพแวดล้อม และมีพฤติกรรมของตนเอง ต้นไม้ สิ่งของ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมมีระบบการทำงานที่แยกกันและต่างกันแต่ทุกสิ่งจะมีความสัมพันธ์ต่อกันโดยทั้งหมด ซึ่งเมืองแต่ละเมืองย่อมมีองค์ประกอบ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ผสมผสานกันอย่างกลมกลืน

ตรึงใจ บูรณสมภพ. (2540 : 5-6) ได้ให้ความหมายว่า คุณสมบัติของสภาพแวดล้อมมีความหมายแตกต่างกันตามหน้าที่ๆ ใช้ แต่โดยทั่วไปหมายถึงสภาพภายนอกร่างกายที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สัตว์ พืช สถาปนิกสามารถสร้างสภาพแวดล้อมซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายในร่างกายให้แก่มนุษย์นอกเหนือไปจากที่ธรรมชาติสร้าง โดยการสร้างสรรค์อาคารและสภาพแวดล้อมขึ้นมาใหม่ การสร้างสรรค์นี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ในหลักใหญ่ๆแยกเป็น 2 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันได้แก่ ศีลธรรม การรู้จักผิดถูก ความเชื่อ ความนิยม สังคมและประวัติศาสตร์
2. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทางร่างกาย ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง

อาคารเป็นสถานที่ ๆ ชีวิตมนุษย์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องสัมผัส เพื่ออยู่อาศัยใช้สอยในกิจการต่างๆ สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกำหนดในการจัดวางผังอาคารและรูปแบบอาคาร ส่วนตัวอาคารเองจะสร้างสภาพแวดล้อมภายในอาคาร สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารประกอบด้วย ลมฟ้าอากาศประจำเขต สภาพภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิอากาศบริเวณที่ตั้งอาคาร และสภาพข้างเคียงโดยรอบบริเวณอาคาร ภายในอาคารซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ ประกอบด้วยบรรยากาศที่ทำให้ได้รับความสบาย มีสุขภาพดี จิตใจดี ที่ว่าง การระบายอากาศ ปริมาณความร้อนที่พอเหมาะ การให้แสงสว่างเพื่อการมองเห็นและการได้ยิน ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับสภาพแวดล้อมในบริเวณข้างเคียงโดยรอบอาคารด้วย

Chris (1990 : 541-547) ได้อธิบายว่า เมื่อคนได้รับรู้สิ่งที่สำคัญของสภาพแวดล้อมทางกายภาพแล้ว เขาก็ได้ทำการเปรียบเทียบจากพื้นฐานของมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ถุกนิยามขึ้นมา และมีความเชื่อว่าสามารถตอบสนองความปรารถนาของตนได้ จากจุดนี้เองทำให้เกิดช่องว่าง ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง (Actual Environment) กับความปรารถนาที่จะหาสภาพแวดล้อมที่มีความพึงพอใจได้ ซึ่งหากว่าเกิดช่องว่างมากระหว่าง 2 สิ่งนี้ ก็จะทำให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความไม่พอใจหรือมีความพอใจที่น้อยลง

แนวคิดนี้จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ

1. คุณสมบัติทางวัตถุของสิ่งแวดล้อม

2. คุณลักษณะของที่อยู่อาศัย

3. ความเชื่อของผู้อยู่อาศัย (Subjective Beliefs) หรือการรับรู้ และความปรารถนาของผู้อยู่อาศัย ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาที่อยู่อาศัยขึ้นในชุมชน การดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจของกลุ่มคนย่อมแตกต่างกันตามความจำเป็น แต่จะต้องเริ่มจากความจำเป็นพื้นฐาน คือความต้องการความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และมีความปรารถนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับโดยจะมีข้อจำกัดต่างๆกันออกไป ความต้องการเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมกายภาพเป็นสิ่งที่มีรับรู้ได้ ดังนั้นการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการปรับตัวให้เคยชินกับปัญหาในที่อยู่อาศัย หรือการหาสถานที่ใหม่ที่เหมาะสมกว่า จึงขึ้นกับเงื่อนไขของข้อจำกัดของแต่ละบุคคล แต่อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาในลักษณะใดๆ น่าจะมีความสัมพันธ์กันระหว่างสภาพแวดล้อม ลักษณะที่อยู่อาศัย และความพึงพอใจของบุคคลนั้น

Chirstenson (1980 : 10-11) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นทรัพยากรและสิ่งเร้าที่สามารถสร้างความพอใจให้แก่มนุษย์ได้ และมักจะเกิดความรู้สึกสองประการขึ้นภายในตัวของมนุษย์อยู่เสมอ อันเนื่องมาจากผลกระทบของสภาพแวดล้อม คือ ความรู้สึกที่เกิดในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ เมื่อใดมีความรู้สึกในทางบวกเกิดขึ้นความสุขย่อมเกิดขึ้น ภาวะของความรู้สึกทั้งสามภาวะที่กล่าวนี้ ความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกในทางลบ และความสุข ทั้งสามภาวะดังกล่าวมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างซับซ้อนและเรียกว่า ระบบความพอใจ ซึ่งความพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หรือทรัพยากรและสิ่งเร้าที่มนุษย์มีความต้องการนั้นมีอยู่ครบถ้วนแต่ด้วยเหตุที่ทรัพยากรมีจำกัด ความพึงพอใจของมนุษย์จึงมีอยู่ได้เพียงระดับหนึ่งและจะมีความพึงพอใจมากที่สุดก็ต่อเมื่อการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งข้อมหมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรจึงจะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้อยู่อาศัยมากที่สุด

จากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับมนุษย์ โดยประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ลักษณะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันโดยสิ้นเชิงโดยจะแยกสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ชนิด

1. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ หมายถึงสภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องต่อสภาพจิตใจในด้านความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อคติภัย ขาดพิศอก ภายในชุมชน และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องต่อร่างกายในด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความไม่เป็นระเบียบ การระบายอากาศ

ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณสุข เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น

2.4.2 ปัญหาสภาพแวดล้อม

ศยามล ไกยูรวงศ์. (2536 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนแออัด โดยทั่วไปที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงสภาพมักจะมีลักษณะเสื่อมโทรม นอกจากสภาพบ้านเรือนที่ทรุดโทรม ปลุกกันอย่างแออัดยัดเยียดแบบและวัสดุที่ใช้ไม่เหมาะสม ไม่มีแบบแผนที่ดี สภาพภายในบริเวณ ส้วม มักจะมีน้ำเน่า น้ำขัง ขาดระบบการระบายน้ำและมีปัญหาทางเท้าเข้าออกยาก แคบและใช้วัสดุไม่เหมาะสม

ดารณี ถวิลพิพัฒนกุล (2539 : 52-53) ได้กล่าวไว้ว่า ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อยุทธศาสตร์และเพียงแต่ทำอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์และระบบนิเวศน์ยังทำให้ประเทศไม่สามารถยกระดับของการพัฒนาไว้ได้

วิธีการพัฒนาและการจัดปัญหาสภาพแวดล้อมในเมือง

- สร้างกลยุทธ์ทางด้านสภาพแวดล้อมในเมืองที่เหมาะสมกับแต่ละเมือง
- สร้างนโยบายและสิ่งจูงใจระดับชาติและเมือง เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสื่อมโทรม

ของสิ่งแวดล้อมในอนาคต

ปราโมทย์ ขวลา (2542 : 152) ได้กล่าวว่าปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นปัญหาต่างๆ ที่เริ่มเกิดขึ้นในชุมชนแออัด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพและยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น ปัญหาการระบายน้ำในคลองเนื่องจากมีสิ่งกีดขวางทางเดินของน้ำ ปัญหาน้ำเน่า ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีความเห็นว่าเป็นปัญหาส่วนรวมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ศยามล ไกยูรวงศ์ (21 : 2536) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพปัญหาชุมชนแออัด ซึ่งแบ่งออกได้เป็นดังนี้

1. ปัญหาขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
2. ปัญหาทะเบียนราษฎร
3. ปัญหาด้านการศึกษา
4. ปัญหาความมั่นคงในอาชีพ
5. ปัญหาสุขภาพอนามัย
6. ปัญหานี้สิน และการกู้ยืม
7. ปัญหาสภาพแวดล้อม
8. ปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภค
9. การแทรกแซงทางการเมืองของพรรคการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งหากท่านต้องการนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่หรือต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อิสรระ พงศาพาส (2523 : 21-23) ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะของเมืองและโครงสร้างสภาพแวดล้อมกายภาพ มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับคุณภาพกับระบบเศรษฐกิจ สังคมและการปกครอง ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทั้งมวลในชุมชน การเจริญเติบโตของชุมชนขึ้นอยู่กับภาวะเอื้ออำนวยหรือแรงกดดันจากระบบเศรษฐกิจสังคมและการปกครองมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ปัญหาของเมืองเกี่ยวข้องกับวิทยาการทั้งมวลของมนุษย์ และผูกพันโดยตรงกับปัญหาสภาพแวดล้อมกายภาพและเทคโนโลยีในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ปัญหาของเมืองเกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม เช่น การจับกลุ่มของเชื้อชาติ ศาสนา การอพยพ อาชญากรรม ความอดอยากขาดแคลน ฯลฯ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน ค่าครองชีพในเมือง ฯลฯ ปัญหาการปกครอง เช่น การแบ่งเขตควบคุม ความคาบเกี่ยวของนโยบาย ฯลฯ ปัญหามนุษย์วิทยา เช่น มาตรฐานความเป็นอยู่ ความสวยงาม ฯลฯ และปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ว่าง (Space) ที่ผูกพันโดยตรงกับสังคมเมือง เป็นสิ่งกำหนดการใช้พื้นที่ดินและระบบการจัดตัวของกิจกรรมทั้งมวลภายในเมือง

Francis (1986:467-468) ได้กล่าวไว้ว่าการแบ่งขั้นตอนในกระบวนการแก้ไขปัญหาคือ

1. การรับรู้ปัญหา (Awareness of a Problem) ชุมชนจะต้องมีความรู้สึกรับและเห็นปัญหาร่วมกัน ซึ่งปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีช่องว่างระหว่างสถานการณ์ที่เป็นกับสถานการณ์ที่ควรจะเป็น
2. การวิเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหา (Problem Diagnosis and Identification) การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหา เพื่อที่จะดูปัญหาอะไร เกิดความเข้าใจในสถานการณ์สาเหตุและรากเหง้าของปัญหา
3. หลักเกณฑ์หรือเป้าหมายในการแก้ปัญหา (Criteria for Solution) ส่วนสำคัญที่สุดของวงจรการแก้ปัญหา คือ การนิยามสถานการณ์ว่าควรจะเป็นเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ที่อาจเกิดขึ้นได้ในภายหลัง
4. การแสวงหาทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหา (Formulation of Alternative) ยังเป็นการสร้างการยอมรับและความรู้สึกที่มีส่วนในวิธีแก้ปัญหาของสมาชิกด้วย
5. การเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (Selection of the Best Strategy) วิธีการแก้ปัญหาที่ได้มาหลายทาง จะถูกประเมินเปรียบเทียบกัน วิธีแก้ไขที่เข้ากับเกณฑ์ หรือเป้าหมายของการแก้ปัญหาคือดีที่สุด ก็จะถูกเลือกมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งในบางครั้งต้องใช้วิธีแก้ปัญหาหลายๆ วิธีด้วยกัน จึงจะสามารถแก้ไขได้สำเร็จ
6. การกำหนดแผนปฏิบัติการ (Specify the Action Plan) คือการวางแผนในรายละเอียดว่าใคร จะทำอะไร เมื่อไร และทำอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การลงมือปฏิบัติการ (Implement the Action Plan) สมาชิกจะต้องกระทำในส่วนรับผิดชอบด้วยความระมัดระวังและสามารถรู้สึกได้ถึงความรู้สึกที่ได้รับร่วมกัน

8. การดำเนินการประเมินผลและการสะท้อนกลับ (Monitoring Evaluation and Feedback) เมื่อแผนปฏิบัติได้ดำเนินมาถึงในระยะเวลาของสภาวะที่คาดหวังแล้ว ผลที่ออกมาจะต้องมีการทดสอบว่าเป้าหมายของการแก้ปัญหาได้บรรลุแล้วและปัญหาได้ถูกแก้ไขหรือไม่

รศ. จันทรเชียร และคณะ (2533 : 187) ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดในปัจจุบันว่าการแก้ไขแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะตามสภาพปัญหามุมชนแออัด คือ

1. มุมชนแออัดไม่มีสถานการณ์ถูกไล่ที่ ภาครัฐบาลจะดำเนินการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการให้ในชุมชนเดิมโดยการปรับปรุงทางเท้า ทางระบายน้ำ การกำจัดขยะ การป้องกันอัคคีภัย การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัยในชุมชนรวมทั้งประสานงานให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

2. มุมชนแออัดที่ประสบปัญหาการไล่ที่ การแก้ไขปัญหาก็ให้ผู้เดือดร้อนมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยวิธีการหลายรูปแบบ แต่วิธีการที่ใช้กันมากมี 2 วิธีคือ

2.1 การแบ่งปันที่ดินเดิม เป็นวิธีแบ่งปันที่ดินเดิมระหว่างเจ้าของที่ดิน โดยหน่วยงานรัฐเข้าไปเป็นตัวกลางเจรจาต่อรองกับเจ้าของที่ดิน จะได้ใช้ที่ดินส่วนใหญ่ไปทำประโยชน์

2.2 การย้ายชุมชนไปอยู่ที่ใหม่ เป็นการย้ายชุมชนแออัดจากพื้นที่เดิมไปอยู่ที่ใหม่ โดยการเคหะแห่งชาติจะพัฒนาที่อยู่ใหม่ ให้ผู้อยู่อาศัยได้ซื้อเป็นกรรมสิทธิ์หรือได้เช่าระยะยาว โดยการเคหะแห่งชาติจะแบ่งแปลงวางผังและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ให้เป็นระเบียบและเพียงพอต่อความต้องการของชุมชนแออัด ในการวางระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ของการเคหะที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในส่วนนี้จะทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ สรุปได้ว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นภายในชุมชนแออัดที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะปัญหาทางสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพลักษณะ ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้จะแยกออกเป็น 2 ชนิด

1. ปัญหาทางจิตใจ หมายถึง ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ในด้านความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การเกิดการลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อัคคีภัยยาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

2. ปัญหาทางกายภาพ หมายถึง ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ในไม่ช้ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ลดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มาไปใช้ ด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความไม่เป็นระเบียบ การระบายอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภคและระบบ

สาธารณูปการ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน

2.4.3 ความต้องการสภาพแวดล้อม

ธงชัย สุโข (2530 : 54-55) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกชนิดบวกหรือลบก็ได้ โดยความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้าหรือทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญที่มากกระทบ ดังนั้นความพอใจจึงเป็นการตอบรับทางความรู้สึกในทางบวกของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อม เรื่องดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากแนวคิดทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow ที่ว่าในเรื่องของความพยายามตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในที่อยู่อาศัย โดยความพึงพอใจที่อยู่อาศัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้อยู่อาศัยนั้น ตรงกับความต้องการหรือความปรารถนาของตน ซึ่งได้แบ่งความต้องการออกเป็นลำดับขั้น ดังนี้ (Soen – 1979 : 130 , Meek – 1980 : 49 , Wadanyu – 1975 : 217)

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำสุด โดยใช้ที่อยู่อาศัยเป็นที่ปกป้องสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ความร้อน ความเย็น แสงสว่าง ฯลฯ เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์
2. ความต้องการที่พักอาศัยและความมั่นคงปลอดภัย (Need for shelter and security) เป็นผลสืบเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนของกายภาพ สังคม และความข่าแขงของศีลธรรม จึงทำให้มนุษย์มีความต้องการปกป้องอันตรายจากภัยต่างๆ ที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือภัยคุกคามจากมนุษย์โดยวิธีการสร้าง หรือออกแบบ โดยโครงสร้างที่สามารถปกป้องคุ้มกันได้ เช่น มีระบบป้องกันอัคคีภัย ใช้อุปกรณ์ป้องกันไฟ ระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรมหรือวิธีอื่นๆที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สินของตน
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นความต้องการยอมรับทางสังคม โดยสามารถแสดงออกถึงฐานะทางสังคมของตนเองได้ และนำไปสู่ความสำเร็จ ความภูมิใจ จนเกิดความนับถือตนเอง เช่น ความภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของบ้าน การพัฒนาตนเองในเรื่องที่อยู่อาศัยและการได้รับความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการเฉพาะอีกประการหนึ่งที่รวมเข้าอยู่ด้วยเช่นกัน
4. ความต้องการทางด้านความงามหรือความสุนทรีย์ (Aesthetic needs) กล่าวคือ ถ้าบ้านไหนมีรูปลักษณ์ภายนอกที่ดี สวน นอกจากจะเป็นการเพิ่มความภูมิใจให้กับผู้อยู่อาศัยแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความแปลกกว่าบ้านอื่นซึ่งความต้องการขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายที่คนปรารถนาจะให้มี

ความต้องการในเรื่องต่างๆ ทั้ง 4 ประการ ดังกล่าว มีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว แล้วแต่ว่าครอบครัวใดจะให้ความสำคัญก่อนหลังมากกว่ากัน แต่อาจจะกล่าวได้ว่า ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ในที่อยู่อาศัย จะเป็นความต้องการที่เริ่มขยายมาจากระดับความจำเป็นพื้นฐานที่สุดก่อน แล้วจึงค่อยเปลี่ยนระดับขึ้นมาในระดับที่สูงขึ้นๆ หรือความต้องการที่พิเศษเฉพาะขึ้นมาตามลำดับ ความต้องการในระดับที่สูงจะไม่เกิดขึ้น ตราบใดที่ความต้องการขั้นต่ำกว่ายังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ หรือยังแก้ไขไม่ได้

สิ่งที่มนุษย์ต้องการพื้นฐานที่สุดในสิ่งแวดล้อม ก็คือ ที่กำบังหรือที่พักพิงโดยจะไม่คำนึงว่า มันจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร ออกแบบมาเช่นใด ถ้าไม่พึงพอใจก็เป็นเรื่องที่มนุษย์จะต้องปรับตัว แต่เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับนี้แล้ว มนุษย์ก็เริ่มจะพิจารณาถึงความปลอดภัยและความมั่นคงจากอันตรายภายนอก และเมื่อความต้องการในที่อยู่พักพิง และความมั่นคงปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็เริ่มที่จะต้องการที่จะให้ที่อยู่อาศัยได้สนองตอบความต้องการด้านความสะดวกสบาย ถึงแม้ว่าตอนนี้จะคำนึงถึงความสวยงามอยู่บ้าง ก็ไม่มากเท่ากับการที่จะให้ที่อยู่อย่างสบายและง่ายต่อการดูแลรักษา ขึ้นต่อไปก็คือ เมื่อครอบครัวได้ประโยชน์จากความสะดวกสบาย แล้วที่อยู่อาศัยก็จะถูกมองว่าเป็นสถานที่ที่จะขัดเกลาทางสังคม และการแสดงออกซึ่งฐานะของบุคคล และในที่สุดเมื่อความต้องการต่างๆ ข้างต้นได้รับการตอบสนองหมดแล้ว มนุษย์เราก็เริ่มที่จะหันมาและปรารถนาความสวยงามที่อยู่อาศัยและละแวกบ้าน

Gaister (1981 : 735-736) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะทางวัตถุ (Objective Characteristics) ของที่อยู่อาศัย ตัวบ้าน ย่านที่อยู่อาศัย นอกจากจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อความพึงพอใจแล้ว ยังมีผลทางอ้อมในการเป็นตัวชี้ของการประเมินทางอัตวิสัย (Subjective Evaluation) โดยจะพิจารณาจากการรับรู้สภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมทางสังคมแล้วทำการประเมินว่าสิ่งเหล่านั้น ได้ตอบสนองความรู้สึกมากน้อยเพียงไร ถ้าสถานการณ์ในขณะนั้นใกล้เคียงกับความต้องการและความปรารถนา ความรู้สึกพอใจก็จะเกิดขึ้น

เดชา บุญค้ำ (2538 : 40) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนที่มีส่วนประกอบทำให้เมืองดูแล้วสวยงามมีชีวิตชีวา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เป็นธรรมชาติที่ยังคงปรากฏอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำลำคลอง บึงภูเขา ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่นั้นนับว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งในด้านประโยชน์ใช้สอย และเป็นทัศนียภาพที่งดงามของเมือง

2. อาคารและส่วนประกอบของอาคาร ได้แก่ สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในด้านต่าง ๆ เช่น บ้าน อาคาร ตึกแถว อนุสาวรีย์ รวมทั้งส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครู ใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบของอาคาร เช่น ป้าย กันสาด ทางเข้าอาคาร โคมไฟ เป็นต้น

3. ที่เว้นว่างต่าง ๆ ได้แก่ บริเวณที่โล่งว่างภายในเมือง ซึ่งเป็นที่ที่ผู้คน ใช้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานเอนกประสงค์ของเมือง ลานเชื่อมระหว่างอาคาร ลาดจอดรถ ฯลฯ

4. โครงข่ายคมนาคม ได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมทั้งแม่น้ำลำคลองที่ใช้ในการสัญจร นับเป็นส่วนประกอบของเมืองที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เกิดการเข้าถึงซึ่งกันและกันโดยอาศัยเส้นทางสัญจรเหล่านี้

5. มนุษย์และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อาศัยอยู่ในเมืองประกอบ การเคลื่อนไหว ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบให้เมืองมีการเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวา บางกิจกรรมทำให้ผู้คนที่มาเยือนเมืองนั้น ๆ เกิดความสนใจที่จะเข้าไปสัมผัส และเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งกิจกรรมต่าง เหล่านี้หมายถึง เทศกาลงานพิธีต่าง ๆ ของชาวเมือง เช่น งานสงกรานต์ที่เชียงใหม่ เป็นต้น ตลอดจนการพบปะพูดคุย การทำมาหากิน การดำรงชีวิตทั่วไปของชาวเมือง

จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผสมผสานรวมกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมของเมือง การผสมผสานกันนั้นจะก่อให้เกิดบรรยากาศของแต่ละเมืองที่แตกต่างกันออกไป แต่การที่เมืองจะมีการผสมผสานสภาพแวดล้อมจนกลายเป็นบรรยากาศที่น่าอยู่และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวเมืองและผู้พบเห็นได้นั้นควรมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ความเป็นระเบียบ ซึ่งหมายถึง ความสะดวกสบายในการดำเนินกิจกรรมที่มีการติดต่อสัญจรเข้าถึงกันด้วยความราบรื่น การค้นหาสิ่งที่ต้องการพบปะได้สะดวกง่ายต่อการจดจำ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมืองได้จัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนไม่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวาย และส่วนประกอบด้านอาคารและสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ไม่ดูสกปรกชำรุดหักพังจนทำให้รู้สึกอึดอัดกับว่าขาดการเอาใจใส่

2. ความสบายและความปลอดภัย หมายถึง ความสบายตามแต่สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ มีการพัฒนาและดูแลแก้ไข เพื่อให้ชาวเมืองปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย เช่น ไม่มีฝุ่นละออง มลพิษที่มากเกินไป มีร่มเงาจากชายคา และต้นไม้เพื่อป้องกันแสงแดดและฝนพื้นที่ทางเดินไม่คับแคบแออัดจนเกินไป มีทางเท้าที่กว้างขวางเพื่อความสะดวกในการสัญจร และปลอดภัยจากขวยยาน เป็นต้น

3. การมีสารูปที่ชัดเจน สารูปหรือจินตภาพเป็นศัพท์บัญญัติจากภาษาอังกฤษว่า

Image หมายถึง ภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในใจ หลังจากที่ถูกคนหนึ่งได้ พบปะสิ่งนั้น ๆ แล้ว ดังนั้นสารูปของเมืองก็คือภาพรวมของเมืองนั้น ๆ ที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นหรือผู้คนที่มาเยี่ยมเยือนหรือผ่านไปมาได้สัมผัสและเกิดการจดจำ ภาพรวมของสารูปที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้คนมีความมั่นใจในการสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ลิขสิทธิ์อยู่กับผู้จัดพิมพ์ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในเมืองนั้น ๆ เกิดการรับรู้ และการจดจำ ซึ่งจะนำมาถึง ความประทับใจต่อสภาพแวดล้อมเมืองนั้น ๆ

4. มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เมืองแต่ละเมืองย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเองที่แตกต่างกันออกไปในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น สุโขทัย อุรุธยา เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน ส่วนเมืองเชียงใหม่ ลำปาง เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมล้านนา เป็นต้น เอกลักษณ์ที่ชัดเจนนี้จะทำให้ชาวเมืองและผู้ที่มาเยี่ยมเยือนเมืองจะเกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจ และความประทับใจในเมือง ๆ นั้นมากขึ้น ซึ่งได้รับรู้จากลักษณะเฉพาะของเมือง จะก่อให้เกิดความรู้สึกสัมผัสกับเมืองนั้น ๆ ได้ทางหนึ่งซึ่งเอกลักษณ์ที่เด่นชัดนี้เป็นสิ่งสำคัญที่เมืองแต่ละเมืองจะต้องรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้และแสดงให้เห็นปรากฏในลักษณะที่เหมาะสม

5. การมีลักษณะเชิงสุนทรียภาพที่ดี หมายถึง การมีลักษณะที่สวยงาม ชวนให้ผู้พบเห็นเกิดความสบายใจและรุ่มร้อนใจ สุนทรียภาพที่ดีจะเกิดขึ้นได้นั้นจะเกิดจากการได้เห็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมืองปรากฏอยู่ในลักษณะที่ชัดเจนและกลมกลืน สันนิบาสนซึ่งกันและกัน มีสีสันที่กลมกลืนหรือตัดกัน ในลักษณะที่เหมาะสม โดยอาศัยการจัดวางที่นักออกแบบเมืองจะมองสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในองค์ประกอบของรูปทรง (Shape) ขนาด (Scale) สัดส่วน (Proportion) สี (Color) ผิวสัมผัส (Texture) โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้มาจัดวางใกล้กัน การใช้ความต่อเนื่องหรือการเน้นด้วยการใช้ความแตกต่าง การมีระยะเว้นว่าง การใช้เส้นแกนนำสายตา เป็นต้น

วัลลภ เทอดเกียรติกุล (2525 : 6-8) ได้กล่าวไว้ว่าการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผสมผสานกันจนเป็นลักษณะสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีเอกลักษณ์ และมีชีวิตชีวาที่ผู้คนสามารถรับรู้ได้นั้น จัดว่าเป็นกระบวนการรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมนุษย์ว่าคืออะไร ส่วนการเรียนรู้สภาพแวดล้อมก็คือ กระบวนการทางจิตใจของมนุษย์ในการตีความหมายหรือประเมินผลจากสภาพแวดล้อมจากความคิด ความทรงจำและความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อสภาพแวดล้อม

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2530 : 11-12) ได้กล่าวไว้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้สภาพแวดล้อมกายภาพของมนุษย์นั้น เป็นแนวความคิดเชิงนามธรรม ในลักษณะของการศึกษาในเชิงจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์ พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลตามสภาพแวดล้อมพื้นฐานที่แตกต่างกันและปัจเจกดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1. ตัวกำหนดทางด้านมนุษย์ มนุษย์เองมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสัมพันธ์ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดเปลี่ยนแปลง และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้รับอิทธิพลโดยตรงของมนุษย์ อัน

ได้แก่

- อิทธิพลทางด้านสรีรวิทยา หมายถึง ความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ ความรู้สึก หิว ง่วงนอน ฯลฯ

- อิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ ความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ย่อมทำให้พฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย เช่น คนที่มีบุคลิกภาพเฉื่อยชา ย่อมมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนที่กระฉับกระเฉง

- อิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ชาติพันธุ์ ศาสนา เป็นต้น

2. ตัวกำหนดด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางกายภาพเองย่อมเป็นตัวกำหนดที่ทำให้พฤติกรรมแตกต่างและเปลี่ยนแปลงไป โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพใน 3 ลักษณะดังนี้

- โอกาสของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีต่อความสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมจะเกิดขึ้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งย่อมแล้วแต่โอกาสที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมนั้น เช่น คนที่ต้องการจะดูภาพยนตร์ อาจต้องกลับบ้านเพราะมีที่นั่งจำกัด เป็นต้น

- คุณสมบัติต่างๆ ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่แตกต่างกันย่อมทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาแตกต่างกันออกไปด้วย เช่น บนถนนที่ขรุขระย่อมเดินได้ลำบากกว่าบนถนนที่ราบเรียบ เป็นต้น

- ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีผลต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป เช่น คนที่มีบ้านไกลจากที่ทำงานย่อมมีพฤติกรรมในการเดินทางที่แตกต่างไปจากผู้ที่มีบ้านใกล้ที่ทำงาน เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้น ย่อมแตกต่างและแปรเปลี่ยนไปตามปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยนำมาซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ที่สามารถแสดงออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยมีกระบวนการทางพฤติกรรมเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ คือ

1. กระบวนการรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการที่รับข่าวสารจากสภาพแวดล้อม โดยผ่านทางระบบประสาทสัมผัส กระบวนการนี้จึงรวมความรู้สึก (Sensation) ด้วย

2. กระบวนการรู้ (Cognition) คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตที่รวมการเรียนรู้ การจดจำ การคิด ซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญา กระบวนการรับรู้และกระบวนการรู้ นี้ เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์ (Affect) ทั้งกระบวนการรับรู้กระบวนการรู้และกระบวนการทางอารมณ์เป็นพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำให้คัดลอก ใช้อื่นๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากนำไปใช้ การที่บุคคลมีพฤติกรรมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมผ่านการกระทำเป็นที่สังเกตได้จากภายนอก เป็นพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior)

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2530 : 14-15) ได้อธิบายไว้ว่า เมื่อมนุษย์เกิดการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพรอบ ๆ ตัวแล้วมนุษย์ย่อมเกิดความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ เกิดความสัมพันธ์ทางสภาวะแวดล้อม ทางความรู้สึก ทางมิติ ทางทิศทาง ทางสัญลักษณ์ ทางการกระทำระหว่างสังคม และทางการผสมผสานรวมกันทางวัฒนธรรม

การรับรู้และการให้คุณค่าสภาพแวดล้อม การให้คุณค่าต่อสิ่งที่รับรู้มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้ แต่ละบุคคลมักจะมีระบบคุณค่าที่ยึดถือแตกต่างกัน ความแตกต่างของระบบคุณค่าที่ยึดถือนี้เป็นไปตามความแตกต่างของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคม ระบบคุณค่า (Value System) เกิดจากความสัมพันธ์ของคุณค่าต่าง ๆ (Values) ที่บุคคลยึดถือ คุณค่านี้เป็นเกณฑ์ทั่วไป และแตกต่างจากทัศนคติ (Attitude) ซึ่งเป็นท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะ หรือต่อสถานการณ์โดยมีคุณค่าเป็นตัวกำหนดทัศนคติซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกต่าง ๆ และความเชื่อต่าง ๆ ระบบคุณค่าที่ยึดถือ ทัศนคติ การรับรู้ต่าง ๆ นี้ย่อมมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ตามประสบการณ์และการเรียนรู้ที่สะสมมา

การรับรู้สภาพแวดล้อม ซึ่งย่อมรวมไปถึงกระบวนการรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมีส่วนที่ขึ้นอยู่กับระบบคุณค่าที่แต่ละบุคคลยึดถือ ซึ่งระบบคุณค่าที่บุคคลมีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มักแสดงออกในความโน้มเอียงทางจิตต่อสภาพแวดล้อม (Environment Disposition)

สรรเพชร นนทศักดิ์ (2535 : 16) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางสุนทรียภาพของเมืองไว้ว่า เมื่อเรามองเห็นสิ่งใดว่าสวยงาม สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราได้ให้คุณค่าภาพในจิตใจของเราคุณค่าของความงามภายในจิตใจ หรือสุนทรียภาพเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับสภาวะแห่งการมีประสบการณ์หรือจินตนาการของเรา ซึ่งสิ่งที่สามารถบอกได้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่นั้น จะต้องมียอดประกอบที่เหมาะสม มีการรับรู้ของผู้คน จึงจะเกิดสุนทรียภาพขึ้นมาได้ และเราไม่สามารถบอกได้ว่าเพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้นที่จะก่อให้เกิดความงดงามและมีคุณค่า

คนเรามักจะรู้สึกว่สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่างาม เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีความนุ่มลึกปราณีตแฝงลึกซึ้งซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งมากระทบกับความรู้สึกนึกคิดของคนเรา และด้วยเหตุที่แต่ละสังคม วัฒนธรรม มีค่านิยมทางความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีพื้นฐานการมองที่แตกต่างกัน เช่น ทัศนคติของชาวตะวันตกมองความเป็นหน่วยสมบูรณ์ว่าเป็นความงาม แต่ทัศนคติของคนไทยนั้นมองความงดงามว่า ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศรัทธาความเชื่อทางพุทธศาสนา วัดวาอาราม โบสถ์ วิหาร พระพุทธรูป ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ปราสาทพระราชวังซึ่งมักจะแสดงถึงความงามในภาวะของความโปร่งเบา ความเป็นทิพย์ ความบรรเจิดเพริศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำผลัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อม หรือสิ่งใด ๆ ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่านั้น นอกจากความงดงามที่ปรากฏออกมาแล้วยังมียอดประกอบที่สำคัญที่สามารถจะเป็นเกณฑ์ หรือ

ตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณค่าได้อีก ดังนี้

1. อายุสิ่งใดที่มีอายุมากผ่านกาลเวลามากมายยุคหลายสมัยย่อมเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อมนุษย์ ถึงแม้ว่าสิ่ง ๆ นั้นจะไม่ปรากฏความงดงามหลงเหลืออยู่ เช่น รอยเท้าไดโนเสาร์ โครงกระดูกมนุษย์โบราณ เป็นต้น

2. ความสำคัญหรือเรื่องราวในอดีต เหตุการณ์ที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในอดีต ย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความค่า เช่น เติงพระบรรทมของพระมหากษัตริย์ ป้อม กำแพง ประตูหอรบต่าง ๆ เป็นต้น

3. สิ่งที่เป็นที่สืบทอดยึดถือปฏิบัติต่อกันมา หรือวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชนชาติ เช่น ศาสนา พิธีกรรม ขนบประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น

Newman (1998 : 362) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกถึงความพึงพอใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นผลที่สะท้อนมาจากการประเมินผลและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั่นเอง ซึ่งในการประเมินผลของบุคคลและพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลนั้นประกอบด้วย

1. ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและพฤติกรรมการแสดงออกหลังจากการรับรู้สภาพแวดล้อมนั้น

2. ระดับของการรับรู้ซึ่งจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งเร้าที่นำมาประเมินเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของคนโดยทั่วไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญและสอดคล้องกัน โดยสิ้นเชิง

3. ลักษณะคุณสมบัติของบุคคลที่ตอบรับสภาพแวดล้อม ซึ่งลักษณะบุคคลที่กล่าวมานั้น ครอบคลุมถึงปัจจัยต่างๆ ของบุคคลทางด้าน ประชากรศาสตร์ พื้นฐานทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต

จากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ สรุปได้ว่า ความต้องการสภาพแวดล้อมเป็นความพึงพอใจในการตอบรับทางความรู้สึกในทางบวกและทางลบของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งลำดับความต้องการของมนุษย์จะเป็นความต้องการที่จำเป็นพื้นฐานก่อนแล้วจึงค่อยเปลี่ยนระดับความต้องการที่สูงขึ้น โดยความต้องการของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมจึงแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่ด้วยความต้องการทางจิตใจ อ้อมหมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อ
ไม่ว่ากรณีใดๆ สภาพจิตใจในด้านความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ไม่ต้องการให้เกิด
การลักขโมย การล่อลวงละเมิดทางเพศ อักคิภัย ยาเสพติดภายในชุมชน

2. ความต้องการทางกายภาพ หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อร่างกาย ในด้าน สถานที่ตั้ง ทัศนียภาพ ความแออัด ความเป็นระเบียบ การระบายอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของชุมชน

2.4.4 การพัฒนาสภาพแวดล้อม

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2523 : 40-41) ได้กล่าวไว้ว่าแนวความคิดในการพัฒนาสภาพแวดล้อมซึ่งแบ่งออกได้เป็นดังนี้

1. แนวความคิดทางด้านจิตวิทยา เป็นแนวความคิดที่ให้ความรู้สึกภายในจิตใจซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เพื่อต้องไปสร้าง ความรู้สึกรับรู้การเป็นเจ้าของ โดยมีการจัดวางผังที่เน้นการใช้สอยร่วมกัน ในแต่ละกลุ่มของกิจกรรมชนิดเดียวกัน สร้างความสัมพันธ์ในแต่ละกลุ่มและระหว่างกลุ่ม มีการใช้วัสดุพืชพันธุ์หรือรายละเอียดในการออกแบบที่แตกต่างกันในแต่ละส่วน สร้างความรู้สึกรับรู้สถานที่ โดยใช้รายละเอียด องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ สร้างความสง่างามโดยเน้นมุมมอง การเข้าถึง การใช้ระบบที่โล่งว่าง การใช้เส้นสายที่ตรงไปตรงมา เพื่อเห็นความสำคัญของจุดสำคัญต่างๆ

2. แนวคิดทางด้านเทคนิค เป็นแนวความคิดภายนอกที่มีผลกระทบทางร่างกาย โดยแบ่งออกเป็น การจัดกลุ่มอาคารโดยวางทิศทางให้รับลม ได้ประโยชน์จากธรรมชาติมากที่สุด การระบายน้ำได้ใช้สภาพธรรมชาติที่มีอยู่มาช่วย เพื่อประโยชน์ทางการนันทนาการ การเลือกใช้วัสดุมีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ต้องดูแลรักษาง่าย กลมกลืนกับตัวสถาปัตยกรรม มีการนำวัสดุที่ใช้ภายในท้องถิ่นมาใช้ประกอบในการตกแต่งภูมิทัศน์ การเลือกใช้วัสดุนอกจากความสวยงามแล้วยังต้องพิจารณาถึงความประหยัดทั้งด้านราคาและอายุการใช้งานที่ยาวนาน

วิโรจน์ นิพัทธนะวัฒน์ (2538 : 315-319) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมกับสภาพแวดล้อมแบ่งออกเป็น ดังนี้

1. แนวความคิดทางด้านสุนทรียภาพและการแสดงออกทางสถาปัตยกรรม เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทางด้านสุนทรียภาพของสภาพแวดล้อมที่ออกแบบ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมข้างเคียงและทั้งเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางสถาปัตยกรรม ตลอดจนการคำนึงถึงระบบคุณค่าทางสุนทรียภาพที่แตกต่างกันของบุคคลอันการค่า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีก 2. แนวความคิดทางด้านจิตวิทยา เป็นแนวความคิดที่เน้นการก่อให้เกิดผลกระทบต่อพฤติกรรมทางจิต ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อม หรือเกี่ยวข้องกับการรับรู้ การเรียนรู้ การจำ การเข้าใจสภาพแวดล้อม ตลอดจนเกี่ยวข้องกับการตอบ

สนองความต้องการทางจิตของบุคคล และการคำนึงถึงบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกัน เช่น

2.1 แนวความคิดในการก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกเย็นสบาย ความรู้สึกกว้างขวางไม่อึดอัด ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

2.2 แนวความคิดในการก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นความประทับใจในบรรยากาศต่างๆด้วยการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมกับการสร้างบรรยากาศ

2.3 แนวความคิดในการเสริมสร้างความรู้สึกผูกพันกับสถานที่ โดยการก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ

2.4 แนวความคิดที่เสริมสร้างโอกาสรับรู้โดยการก่อให้เกิดสภาพการมองเห็น

3. แนวความคิดทางสภาพแวดล้อม เป็นการพิจารณาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งได้แก่การพิจารณาทิศทางการวางอาคารและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของภูมิอากาศ เช่น ทิศทางของแดดลม ความเร็วลมปกติ ลักษณะพื้นที่เฉพาะแห่งตลอดจนตำแหน่งของพืชพันธุ์ไม้ที่มีอิทธิพลกับการออกแบบ

มุสตี ทิพทัส (2541 : 21) ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สถาปนิกจะต้องนำไปพิจารณาในการออกแบบอาคารก็คือ การใช้สอยแต่ละอาคารว่าแต่ละอาคารมีจุดประสงค์อย่างไร สร้างขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับประกอบกิจกรรมชนิดใด มีความต้องการในการใช้พื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมชนิดใด เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ให้เกิดความสะดวกสบายในการเคลื่อนไหวการติดต่อระหว่างพื้นที่แต่ละส่วนและเพื่อให้การใช้งานหรือการประกอบกิจกรรมต่างๆของผู้ที่เข้ามาใช้อาคารเป็นไปอย่างราบรื่น ควรออกแบบให้แต่ละส่วนของอาคารตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดทั้งร่างกายและจิตใจ ขนาดของพื้นที่ใช้งานในแต่ละส่วนและตำแหน่งที่ตั้งควรให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นทางการใช้สอย การสัญจรติดต่อระหว่างแต่ละส่วนสะดวกและไม่รบกวนซึ่งกันและกัน มีความปลอดภัยแก่ผู้มาใช้สอย ถูกต้องตามเทศบัญญัติตลอดจนมีบรรยากาศของแต่ละส่วนที่สอดคล้องกับการใช้สอยประเภทของอาคารด้วย

มุสตี ทิพทัส (2538 : 5) ได้กล่าวว่า ลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ พืชพันธุ์ไม้ตลอดจนภัยธรรมชาติต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่สถาปนิกควรจะนำไปพิจารณาประกอบการออกแบบ และเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ลักษณะรูปแบบของงานสถาปัตยกรรมแตกต่างกันออกไป

โสภาคย์ ผาสุกนิรันดร์ (2537 : 46-48) ได้อธิบายไว้ว่าการจัดองค์ประกอบเป็นการประมวลส่วนประกอบหรือวัสดุเข้าด้วยกัน เพื่อให้ดูแล้วเกิดความพึงพอใจทั้งด้านประโยชน์และความงามในการวางผังนั้น หมายถึงรวมถึงส่วนต่างๆ คือ อาคาร โครงสร้างต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น ที่วางภายในและภายนอกอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ถนน ทางรถไฟ สวนสาธารณะ

และบริเวณพักผ่อนหย่อนใจและภูมิสถาปัตยกรรม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการใช้พื้นที่บนผืนดินทั้งสิ้น นอกเหนือจากสิ่งดังกล่าวนี้ ยังมีส่วนประกอบของถนนหนทางที่มีการประดับส่วนประกอบอีกมากมาย สิ่งเหล่านี้ควรจะมีการออกแบบเป็นการเฉพาะและได้รับการจัดวางอย่างดี เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในตัวของมันเองและเข้ากับชีวิตความเป็นอยู่

การเคหะแห่งชาติ (2533 : 10) ได้กำหนดหลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนแออัดซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้ หลักการดำเนินการพัฒนาชุมชนแออัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติได้กำหนดหลักการไว้ 3 ประการ คือ

1. การปรับปรุงทางกายภาพ เช่น ทางเท้า ไฟฟ้า ประปา ทางระบายน้ำ การกำจัดขยะมูลฝอย การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชน
2. การปรับปรุงด้านเศรษฐกิจสังคม เช่น การฝึกอาชีพ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. การปรับปรุงด้านการครอบครองที่ดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการอยู่อาศัยโดยตรง โดยขอความร่วมมือจากเจ้าของที่ดิน ขอซื้อขอเช่า ตลอดจนการเวนคืนที่ดิน แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่การเคหะแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นความมั่นคงของชุมชนแออัดเอง

อคิน รพีพัฒน์ และคณะ (2539 : 133) กล่าวว่า การปรับปรุงชุมชนแออัดจึงเป็นไปในแนวทางการพัฒนากระบวนการศึกษาของผู้อยู่อาศัยในชุมชน โดยมีกิจกรรมเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่างๆด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน คือการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของสภาพชุมชนที่เป็นอยู่ (สภาพที่ไม่พึงปรารถนาที่ไม่ดีงาม) ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สภาพที่พึงปรารถนาที่ดีงามหรือเจริญ) อันเป็นจุดหมายที่ชุมชนตั้งไว้

อรทัย อาจอ่ำ (2531 : 12-13) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนเชิงที่ : วิธีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง ได้ค้นพบว่าในปัญหาที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้น ชุมชนจะต้องมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยผ่านการกระตุ้นและการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกต่างๆ ในกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องเผชิญตัวแปรและเงื่อนไขต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากภายในและภายนอกชุมชน

เงื่อนไขภายในชุมชน ได้แก่

1. เงื่อนไขด้านวัฒนธรรม ค่านิยม ความเคยชิน
2. ความเชื่อเงื่อนไขด้านความรู้ การรับรู้ และทัศนคติของชาวชุมชน
3. เงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ของชาวชุมชน
4. เงื่อนไขด้านการเมืองและผู้นำของชุมชน
5. เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้อัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงื่อนไขภายนอกชุมชน ได้แก่

1. เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ของศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ (เช่นจำนวนและความรู้ความสามารถของบุคลากรทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น ความสัมพันธ์ภายในทีมงาน)
2. เงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ด้านนโยบาย กฎระเบียบ
3. จำนวนและความรู้ความสามารถของบุคลากร ทักษะความรู้ความเข้าใจในปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในเมือง ฯลฯ ซึ่งมีทั้งเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงได้ และเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ โดยใช้มิติของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องในการมุ่งเน้นถึงกระบวนการพัฒนาตามความเป็นจริง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527 : 7) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวทางการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมและสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวม ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว กิจกรรมการพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมความยอมรับของชุมชน ซึ่งหมายถึง การสอดคล้องขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามัคคีซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชน โดยให้ชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการระบบภายในตนเอง

สุรีพันธุ์ จำคำสอน (2535 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า การตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาใดที่เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้สมาชิกดำเนินการแก้ไข ปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น

1. การตระหนักถึงปัญหา
2. การวินิจฉัยปัญหา
3. การตัดสินใจ
4. การยอมรับและการดำเนินงาน

กระบวนการแก้ไขปัญหามีได้รับอิทธิพลจากตัวแปรหลายๆ ตัว รวมทั้งสภาพแวดล้อมและขนาดของกลุ่มลักษณะของสมาชิก โครงสร้างกลุ่มพฤติกรรมของผู้นำลักษณะงานกระบวนการกลุ่ม

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) สถานที่ซึ่งเกิดการปฏิสัมพันธ์กลุ่มขึ้นมีอิทธิพลต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาคือ เป็นการกระทำของกลุ่มจะถูกเอื้อด้วยปัจจัยไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
- แวดล้อมต่างๆ การสื่อสารระหว่างสมาชิกกลุ่ม (เครือข่ายการสื่อสาร) อาจนับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2. ขนาดของกลุ่ม (Group Size) จำนวนสมาชิกมีผลต่อการกระทำของกลุ่ม ไม่ว่าจะการเพิ่มขนาดของกลุ่มจะมีผลหรือเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาก็ขึ้นอยู่กับประเภทของปัญหาที่กลุ่มพยายามจะแก้ไขถ้าเป็นประเภทที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างสมาชิก (Addictive) หรืออาจทำได้โดยสมาชิกเพียงหนึ่งคน (Disjunction) การเพิ่มขนาดของกลุ่ม ก็จะเอื้อต่อการกระทำของลักษณะงานประเภทนี้ ต้องการความสามารถเฉพาะ และทรัพยากรของปัจเจกบุคคลมาช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาก็เป็นประเภทที่จะถูกแก้ไขได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกๆ คน ต้องการแก้ไขมัน (Conjunction) การกระทำของกลุ่มก็จะเอื้อได้ด้วยการลดขนาดกลุ่ม ผลกระทบนี้ จะส่งผลให้การกระทำของกลุ่มที่ด้อยลงสัมพันธ์กับสมาชิกที่มีความสามารถน้อยที่สุดในกลุ่ม

3. ลักษณะของสมาชิก (Member Characteristics) คุณสมบัติส่วนตัวของสมาชิกที่คิดตัวมาเมื่อนำมารวมกลุ่มอาจเป็นส่วนที่เสริมทำให้กลุ่มขาดความมีประสิทธิภาพได้เป็นที่ทราบกันดีว่าสมาชิกกลุ่มเป็นเจ้าของความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและทำให้ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคืบขึ้น เช่น บุคคลที่มีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามากกว่าคนอื่นจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลุ่ม แต่ก็ต้องเป็นข้อมูลที่สมาชิกคนอื่นเห็นว่าใช้ได้ด้วย การแก้ไขปัญหากลุ่มจะถูกเอื้อถ้ามีแนวโน้มที่จะแสดงนิสัยส่วนตัวที่สำคัญ เช่น การพึ่งตัวเอง ความสามารถในการพึ่งพาความมั่นคงทางอารมณ์ และการปรับตัวส่วนบุคคล

4. การรวมกันเข้าของกลุ่ม (Group Composition) คือความเหนียวแน่นของกลุ่ม การเข้ากันได้ และลักษณะที่แตกต่างกันของสมาชิกกลุ่มถึงแม้จะไม่เป็นอิสระต่อกัน แต่ความสัมพันธ์ท่ามกลางคุณลักษณะเหล่านี้ อาจพิจารณาได้หลากหลายด้วยประเภทของปัจจัยที่มารวมกัน

5. โครงสร้างของกลุ่ม (Group Structure) ชนิดของโครงสร้างของกลุ่มที่พัฒนาหรือกำหนดให้มีขึ้น มีอิทธิพลต่อกระบวนการในหลายๆ ด้าน เช่น พฤติกรรมการยอมรับตามปฏิริยาโต้ตอบของสมาชิกและระดับของความร่วมมือระหว่างสมาชิก

6. พฤติกรรมของผู้นำ (Leader Behavior) มีความเชื่อโดยทั่วไปว่า ผู้นำที่ดีจะช่วยในการกระทำของกลุ่ม แม้ว่าองค์ประกอบของ “ผู้นำที่ดี” จะมีความเห็นต่างกัน แต่กลุ่มที่มีผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีผู้นำ จะเป็นกลุ่มแก้ปัญหามีประสิทธิภาพดีกว่า ตามทฤษฎีของฟีลด์เลอร์ (Fiedler) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวว่า ผู้นำที่มีทิศทางควบคุมและการจัดการจะเอื้อต่อการกระทำของกลุ่ม หรือสถานการณ์ที่เป็นที่พึงพอใจ ในขณะที่ผู้นำที่มีการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ภาพจะมีประสิทธิภาพต่อกลุ่ม เมื่อสถานการณ์นั้นๆ นำพึงพอใจต่อผู้นำในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2535 : 68-69) ได้กล่าวไว้ว่าหลักการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย

1. หลักการมีส่วนร่วม เสริมสร้างและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกชั้น ตอนของการทำงาน

2. หลักความสมดุลของการพัฒนา ควรคำนึงถึงความสมดุลของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพราะการพัฒนาทั้งสามประการ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกิจการจะเน้นด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปเพียงใดนั้น ย่อมจะได้รับการกำหนดโดยลักษณะและความเข้มข้นของปัญหา ที่แต่ละชุมชนเผชิญอยู่เป็นสำคัญ ทั้งนี้ ต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เสียเปรียบและกลุ่มคนยากจนในชุมชนที่จะพัฒนาตนเองให้ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชน

3. หลักการพึ่งตนเอง ประชาชนจะต้องมีอิสระ ในการคิดตัดสินใจและลงมือปฏิบัติโดยใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาภายในชุมชนให้ได้มากที่สุด ซึ่งหากมีโอกาสได้เรียนรู้และปฏิบัติมากขึ้น ก็จะเพิ่มความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่จะพึ่งตนเองให้สูงขึ้น จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในท่าทีของประชาชน จากความเพิกเฉยไม่สนใจใยดี หรือไม่กล้าที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวต่างๆ ของตนและชุมชน ก็จะเข้าร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาที่มีผลต่อการดำรงชีวิต ซึ่งจะนำชุมชนไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนได้ (Sustainable Development)

4. หลักความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้แต่ละท้องถิ่นย่อมจะมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นของตนเอง ที่ยังมีการหน้าที่ (Function) ที่ตั้งมาต่อชีวิตชุมชน

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2525 : 3-5) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนเป็น 2 ด้าน คือการพัฒนาชุมชนในความหมายของงาน และในความหมายของหลักและวิธีการทำงาน โดยได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนในความหมายของ “งาน” หมายความว่าถึง การกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ของทั้งที่สามารถมองเห็นจับต้องและสังเกตได้ เช่น การสร้างถนน ขุดบ่อน้ำ สร้างทำนบ โรงเรียน สถานอนามัย ไฟฟ้า ประปา ให้มีขึ้นในชุมชน ตลอดจนการพัฒนาจิตใจเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของคนในชุมชน

2. การพัฒนาชุมชนในความหมายของ “หลักและวิธีการทำงาน” หมายถึง การที่ประชาชนต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการสร้าง “งาน” หรือสิ่งของถาวรวัตถุ และองค์กรต่างๆ ของประชาชนขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องเป็นผู้คิดริเริ่มพิจารณาตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีความเสียสละยินยอมพร้อมใจกันของประชาชน ในการร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบ ในผลงานที่เกิดจากการ

ดำเนินโครงการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยมีได้มุ่งหวังค่าตอบแทนเป็นเงินทอง แต่หวังผลของงานที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนี้อาจจะให้ความหมายได้ว่า “การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถของประชาชนในทุกๆ ด้าน โดยประชาชนและมีหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน”

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยทั่วไป หมายถึง ลำดับขั้นตอน (Set of Action) ที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่ง เป็นความก้าวหน้าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนนั้น ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มาร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดความต้องการและตัดสินใจปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่ต้องการ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “กระบวนการของการกระทำทางสังคมที่ประชาชนในชุมชนผนึกกำลังกัน เพื่อวางแผนและลงมือปฏิบัติโดยระบุดึงปัญหาและความต้องการของบุคคล และของชุมชนรวมกลุ่มเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนนั้นให้มากที่สุด หน่วยงานอื่นๆ จะให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและการบริการที่จำเป็น ซึ่งชุมชนไม่สามารถจัดหาได้”

John (1998 : 4-5) ได้ให้ความหมายของกระบวนการพัฒนาชุมชนว่า เป็นกระบวนการศึกษาที่มีการจัดระเบียบ (Zorganized Educational Process) เพื่อทำงานกับชุมชนทั้งชุมชนโดยครอบคลุมถึงหน้าที่ของชุมชนในหลายๆ ด้านอย่างผสมผสานกัน

सानิตย์ บุญชู (2525 : 27) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า เป็นกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงคนและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ หรือเป็นขั้นตอนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แบ่งได้เป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาชุมชนหรือชุมชนศึกษา
2. การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
3. การจัดลำดับความต้องการและปัญหาชุมชน
4. การวางแผนแก้ปัญหาในลักษณะของโครงการ
5. การพิจารณาวิธีดำเนินงาน
6. การดำเนินงาน
7. การประเมินผลงาน
8. การทบทวนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ **จากแนวคิดและทฤษฎี** สรุปลงได้ว่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมเป็นกระบวนการ (Process) นั้น การดำเนินงานจะต้องต่อเนื่องกัน จะขาดช่วงขาดตอนไม่ได้ เริ่มตั้งแต่กระบวนการทำงานกับคนที่จะต้องมีการพัฒนาทั้งทางจิตใจวินัยของคนรวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยจะให้สอดคล้องกับการพัฒนาวัตถุไปด้วย และในขณะเดียวกันต้องเปิด

โอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ทั้งในด้านความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นในตัวเองของประชาชน และเป็นการขจัดความขัดแย้ง ระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยจะแบ่งการพัฒนาสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ชนิด

1. การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางจิตใจ หมายถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อจิตใจในด้านความรู้สึกลดทุกข์ในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อักคิภัย ยาเสพติด

2. การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่อร่างกาย ในด้าน สถานที่ตั้ง ทักษะสุขภาพ ความแออัด ความไม่เป็นระเบียบ การระบายอากาศที่ว่าง แสงสว่าง เสียง กลิ่น ขยะ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เช่น ระบบประปา การป้องกันอักคิภัยโทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและความมุ่งหมายของการวางผังชุมชน

2.5.1 การออกแบบผังชุมชน

สิทธิพร ภิมขันธ์ (2541 : 165-170) ได้กล่าวไว้ว่าเมืองและปัญหาของเมืองแต่ละเมืองมีลักษณะพิเศษไม่เหมือนกัน แต่ก็มีกิจกรรมการทำงานโดยทั่วไปที่สามารถใช้เป็นตัวแทนแสดงการศึกษาทางด้านการออกแบบผังชุมชนเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ เนื้อหาในช่วงต่อไปจะเป็นโครงร่าง (Outline) ของส่วนประกอบพื้นฐานของกระบวนการออกแบบผังชุมชนเมือง และเทคนิคที่นำมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ กระบวนการออกแบบผังชุมชนเมือง โดยทั่วไปประกอบด้วย 4 ขั้นตอนพื้นฐานคือ

1. การวิเคราะห์ (Analysis)
2. การสังเคราะห์ (Synthesis)
3. การประเมินผล (Evaluation)
4. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation)

1. การวิเคราะห์ (Analysis)

ในขั้นตอนการวิเคราะห์นี้ ข้อมูลพื้นฐานในรายการที่จะต้องเก็บรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ประกอบด้วย การใช้ที่ดิน ประชากร การคมนาคมขนส่ง ระบบทางธรรมชาติและภูมิประเทศ นอกเหนือจากนี้ การตรวจสอบโดยละเอียดลักษณะเฉพาะต่างๆ ของพื้นที่ โครงสร้างของชุมชนย่อย (Neighborhood) และพื้นที่ธุรกิจที่เกิดขึ้นก็ต้องดำเนินการด้วย ต่อจากนั้นจะเป็นการระบุปัญหา และการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของความมุ่งหมายในการออกแบบ

ตัวอย่างเช่น ถ้าโครงการจะต้องจัดหาที่อยู่อาศัย 250 หน่วย สำหรับบริเวณส่วนหนึ่งของเมือง นักออกแบบจะต้องพิจารณาหัวข้อต่างๆ ตามรายการข้างล่างนี้

- (1) ภูมิประเทศที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น ความลาดเอียงของพื้นดิน บริเวณที่ถูกน้ำท่วม (Flood plain)
- (2) ที่ดิน ที่ใช้ปลูกสร้างอาคารที่อยู่อาศัยไปแล้ว
- (3) ปริมาณการจราจรที่จะเกิดขึ้น และทางเท้าถนนที่จำเป็นเพื่อรองรับการพัฒนา
- (4) สาธารณูปโภคสาธารณูปการที่เพียงพอกับความต้องการ
- (5) ความต้องการพื้นที่จอดรถ
- (6) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่นพื้นที่สำหรับโรงเรียน สนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ
- (7) การกำหนดย่าน(Zoning) และข้อบัญญัติควบคุมอาคารและสิ่งก่อสร้าง ประจำย่าน (Zoning ordinances) ข้อบัญญัติในการจัดสรรหรือแบ่งแยกแปลงที่ดิน (Subdivision ordinances)

สำหรับการพัฒนาทางด้านพาณิชยกรรม รายการพื้นฐานอื่นๆ ที่ต้องศึกษาก็คือ รายได้จาก การซื้อของย่านที่พักอาศัยโดยรอบ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทางด้านพื้นที่พาณิชยกรรมต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาไม่นานนี้ การประมาณ “อัตราการใช้พื้นที่” (Absorption rates) ที่น่าจะเกิดขึ้นสำหรับพื้นที่พาณิชยกรรม ความเข้มแข็งในการแข่งขันของพื้นที่พาณิชยกรรม ในบริเวณใกล้เคียง และอื่นๆ

ภายในขั้นตอนการวิเคราะห์ มีกิจกรรมหลายอย่างซึ่งค่อนข้างสำคัญในการสร้างความเข้าใจโครงสร้าง การรวมกลุ่ม (Organization) และรูปแบบของพื้นที่ชุมชนเมือง ซึ่งอธิบายรายละเอียดตามข้างล่างนี้

1.1 การสำรวจด้วยตา (Visual survey) ในหนังสือ “ภาพลักษณ์ของเมือง” (The Image of the city) เควิน ลินซ์ (Kevin Lynch) อธิบาย แนวความคิด (Concept) และองค์ประกอบหลักของการสำรวจด้วยตา แนวความคิดนี้อยู่บนฐานของข้อสมมุติที่ว่า คนเราแต่ละคนเวลาเดินไปรอบๆ เมือง ในความนึกคิดของเรา เราได้สร้างแผนที่ตามแนวความคิด (Conceptual map) ซึ่งช่วยให้เรามีทิศทางในการเดินทางไปสู่ที่ใดที่หนึ่งในสภาพแวดล้อมของชุมชนได้ แผนที่ในหัวคิด (Conceptual map) ทำให้เรารู้สึกเป็นกังวลน้อยลงในการค้นหาเส้นทางสัญจรของเราภายในเมือง ลินซ์ได้พัฒนาคำศัพท์ของสัญลักษณ์ ซึ่งทำให้นักออกแบบชุมชนเมืองสามารถแสดงออกมาให้เป็นรูปภาพทางกราฟิก (Graphic form) องค์ประกอบหลัก และสำคัญของโครงสร้างและเนื้อหาของชุมชนเมือง (Urban fabric) การสำรวจด้วยตาในปัจจุบันได้รับการพิจารณาว่าเป็นเทคนิคมาตรฐานของการศึกษาการออกแบบชุมชนเมืองในเรื่องหรือโครงการอะไรก็ตาม และถูกนำไปใช้โดยนักออกแบบในการสื่อสารการรับรู้

(Perception) ของพวกเขาเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดวางของเมืองชุมชนใหญ่และชุมชนย่อยเข้าด้วยกัน การสำรวจด้วยตาเป็นการศึกษาค้นหาและระบุหรือบ่งชี้องค์ประกอบ (Component) ของเมือง ดังเช่นตำแหน่งที่ตั้งและมุมมองของที่หมายตาหรือภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) และชุมทาง (Node) ของกิจกรรม เปิดเผยขอบเขตระหว่างกันของชุมชนย่อยว่าชัดเจน และเด่นชัดหรือไม่ หรือไม่เป็นขอบเขตที่ชัดเจน การศึกษาเป็นการสำรวจความต่อเนื่องของที่ว่าง (Sequence of space) ที่คนเดินเท้าอาจเผชิญในการเดินจากส่วนหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่งของเมือง

1.2 การระบุและบ่งชี้บริเวณ “แข็ง” และ “อ่อน” (Identification of Hard and Soft Area) เมืองและชุมชนย่อยกับย่านที่ประกอบกันอยู่นั้นอยู่ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาแม้ว่าสภาพที่เคลื่อนไหวนี้อาจมองไม่เห็นได้ง่าย จากวันหนึ่งไปยังวันถัดไป แต่ถ้าระยะเวลาห่างไป 5 ปี 10 ปี หรือ 15 ปี ก็จะปรากฏความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจนขึ้น

การแสดงภาพบริเวณแข็ง (Hard) และอ่อน (Soft) ดังตัวอย่างในหนังสือ “การออกแบบชุมชนเมืองแมนฮัตตัน” (Urban Design Manhattan) ช่วยให้นักออกแบบได้รู้จักว่าส่วนไหนของเมืองสามารถรองรับการเติบโตและการเปลี่ยนแปลง และส่วนไหนที่จะคงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอนที่สุด ซึ่งบริเวณดังกล่าวอาจเป็นที่ตั้งของอาคารที่เด่นและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือสถานตัวอย่างที่ดีของบริเวณ “แข็ง” คือ สวนสาธารณะใกล้ศูนย์กลางธุรกิจหลัก (CBD) ของเมืองส่วนใหญ่ ถ้าหากว่ามีความขาดแคลนพื้นที่เปิดโล่งของเมืองก็ค่อนข้างที่จะเป็นไปได้เลยว่าจะอนุญาตให้เกิดการพัฒนาขึ้นในบริเวณนั้น บริเวณ “อ่อน” อาจเป็นชุมชนย่อยหรือย่านธุรกิจในบริเวณที่มีอาคารว่างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หรือมีสภาพเสื่อมโทรม การเข้าไปแทรกแซงหรือพัฒนาในบริเวณดังกล่าว อาจเป็นเรื่องที่พึงปรารถนา จากมุมมองของผู้อยู่อาศัยและเมืองเพื่อเพิ่มความหลากหลาย (Diversity) ของกิจกรรมให้เป็นฐานทางเศรษฐกิจ (Economic base) ของเมืองข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณ “แข็ง” และ “อ่อน” ดังกล่าวมีประโยชน์ค่อนข้างสูงในช่วงขั้นตอนท้ายของกระบวนการออกแบบชุมชนเมือง เมื่อแผนผังที่เสนอมองจะต้องมีการประเมินผลหาความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

1.3 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย (Function Analysis) การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย เป็นการศึกษความสัมพันธ์ของกิจกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินหลายประเภท และมีความสัมพันธ์กับระบบการสัญจรอย่างไร ข้อมูลนี้ต้องพึ่งพาที่ผลงานของนักวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมาก อย่างไรก็ตามที่ดินกออกแบบชุมชนเมืองจะต้องทำการศึกษาในรูปแบบ 3 มิติต่อไปอีก ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการใช้ที่ดินกับการจราจรจะพบในบริเวณชุมชนเมืองขนาดใหญ่เกือบทุกชุมชน ชุมชนเหล่านี้มักจะมีปัญหาของการจราจรคับคั่ง และติดขัดอย่างสาหัส การจราจรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมหาศาลจนกระทั่งคนเดินเท้ามีพื้นที่เหลือเพียงเล็กน้อยที่จะเดินได้บางคนอาจสงสัยว่าทำไมถนนจึงแคบเกินไปที่จะรองรับความต้องการของคน ถ้ามอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีข้อโต้แย้งเนื้อหา และต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

ย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ก็จะมีคำอธิบายสำหรับเรื่องพวกนี้ เมื่อเมืองได้เริ่มตั้งรกรากไม่ว่าจะเป็นสมัยอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา หรือในสมัยการสนองตอบต่อการเติบโตอย่างมากมายของประชากรในชุมชนเมืองเนื่องมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม เทคโนโลยีของอาคารในขณะนั้นก็คือ โครงสร้างอาคารสูงไม่เกิน 3 หรือ 4 ชั้น ความก้าวหน้าในการก่อสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประดิษฐ์คิดค้นโครงเหล็ก (Steel frames) และลิฟท์ ทำให้เป็นไปได้ทั้งทางเศรษฐศาสตร์ และโครงสร้าง ในการก่อสร้างได้สูงยิ่งขึ้น ดังนั้น โครงสร้างดังเช่น โครงการเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ จึงมีความสูงกว่า 100 ชั้น ด้วยเหตุเช่นนี้จำนวนของผู้ใช้และความต้องการเพื่อการบริการจึงได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ถนนยังอยู่ในสภาพและขนาดเท่าเดิม ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญค่อนข้างมากที่จะพิจารณาผลกระทบต่อนื่องที่แท้จริงของแผนผังของเราในรูป 3 มิติ และอาจเปลี่ยนแปลงอย่างไร ในช่วงเวลาในอนาคต

2. การสังเคราะห์ (Synthesis)

จากขั้นตอนการสังเคราะห์ แนวความคิดในการออกแบบ (Design concept) ก็จะเกิดขึ้น ซึ่งสะท้อนความเข้าใจของอุปสรรค (Constraints) ของปัญหาและการเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่ให้ผลคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งยอมให้มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่จำเป็นต้องทำ ผู้ออกแบบมักจะต้องเผชิญกับการแก้ไขความขัดแย้งของความต้องการหลายอย่างอยู่เนืองๆ สำหรับโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยตามที่ตั้งข้อสังเกตไว้ก่อนแล้ว ก็มีความขัดแย้งเป็นประจำระหว่างคนเดินเท้ากับการจราจรของยานพาหนะถ้าการไหลของการจราจรเร็วเกินไปหรือมากเกินไป ก็จะขัดขวางการข้ามถนนของคนเดินเท้าถ้าไม่มีสัญญาณไฟจราจรติดตั้งหรือมีสะพานข้ามการแก้ปัญหาแต่ละวิธีต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มเติมทั้งนั้น

ในขั้นตอนการสังเคราะห์การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ดำเนินการในขั้นตอนก่อนจะต้องถูกแปลความหมายให้เป็นข้อเสนอโครงการ (Proposal) เพื่อการดำเนินการก่อนที่จะทำการพัฒนาแผนผังการออกแบบชุมชนเมือง มีกิจกรรมหลายอย่างที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนการจัดทำข้อเสนอโครงการ ในส่วนประกอบอันแรกๆของขั้นตอนการสังเคราะห์ คือการสร้างแนวความคิดเพื่อการพัฒนาซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาในขั้นตอนเริ่มต้น อาจมีการเสนอแนวความคิดหลายแนวทางทั้งนี้ก็เนื่องจากมีทางเลือกมากกว่า 1 ทางในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

หลังจากการสร้างแนวความคิดแล้ว ก็จะเป็นการพัฒนาแนวความคิดนั้นให้เป็นโครงการออกแบบในระดับแนวความคิด (Schematic design proposal) ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้เอกสารนี้เป็นเอกสารนี้เป็นเอก โดยปกติธรรมดาจะเป็นเรื่องราวเฉพาะทางด้านการออกแบบและวางผัง และมีรายละเอียดไม่มากนักขึ้น ต่อจากกรออกแบบในระดับแนวความคิดแล้วก็เป็นการออกแบบและวางผังเบื้องต้น (Preliminary plan)

3. การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลเกิดขึ้นที่หลายระดับ เริ่มตั้งแต่การประเมินโครงการในด้านเทคนิคว่าได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดทางเทคนิคหรือไม่ ไปจนถึงการประเมินว่า โครงการนี้ดีและมีประโยชน์เป็นที่ยอมรับของสาธารณะหรือไม่ ในขั้นตอนนี้แผนและผังเบื้องต้นที่ออกแบบและวางผังไว้จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายและปัญหาที่ระบุไว้ตั้งแต่เริ่มแรก

หลังจากที่ข้อเสนอทางด้านการออกแบบ (Design proposal) จัดทำเสร็จแล้วก็จะต้องทำการประเมิน โดยการพิจารณาในเรื่องของปัญหาที่ระบุไว้ในตอนแรกหรือประเด็นเรื่องราวต่างๆ ที่เจตนาจะแก้ไขภารกิจหนึ่งในหลายๆ ภารกิจที่ยุ่งยากซับซ้อนที่ติดตามมากับการประเมินก็คือ การพิจารณาเลือกว่าหลักเกณฑ์ (Criteria) ใดที่ควรจะนำมาใช้ประเมิน

หลักเกณฑ์การประเมินนี้มีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แนวทางแก้ปัญหานี้เหมาะสมกับปัญหาใดแค่ไหน
2. โครงการที่เสนอพร้อมที่จะนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงไร

ภารกิจนี้จะยิ่งยุ่งยากและซับซ้อนต่อไปอีก ตามความจริงที่ว่าเมืองนั้นมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปัญหาของเมืองก็จะเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ เช่นกัน การพัฒนาแนวทางแก้ปัญหสำหรับปัญหาที่อยู่ในสภาพที่เปลี่ยนแปลงก็เหมือนกับการยิงเป้าบิน ความเข้าใจเรื่องปัญหาเปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อเวลาผ่านไปนั้นมีมากขึ้น เมื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen participation) ได้รับการยอมรับและมีความสำคัญมากขึ้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานได้เพิ่มสูงมากขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ค.ศ.1969 ซึ่งบังคับให้ประชาชนได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นกับโครงการที่ได้รับเงินทุนและงบประมาณจากรัฐบาลกลาง

4. การนำแผนและผังไปปฏิบัติ (Implementation)

ในส่วนนี้ได้เน้นความสำคัญไปที่ แนวความคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบชุมชนเมืองแต่สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญเท่าๆ กันก็คือ เราจะประเมินสถานที่ในชุมชนเมืองในเรื่องของการออกแบบด้วยหลักเกณฑ์อะไร หรืออีกนัยหนึ่งการออกแบบชุมชนเมืองที่ดีนั้นเป็นอย่างไร ถ้ามองในแง่ทั่ว ๆ ไป นักออกแบบชุมชนเมืองมีเจตนาจะปรับปรุงคุณภาพของชีวิตคนผ่านการออกแบบ นักออกแบบชุมชนเมืองจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้โดยผ่านการกำจัดสิ่งกีดขวาง ตลอดจนการสร้างโอกาสสำหรับประชาชนในการเคลื่อนไหวภายในเมืองในเส้นทางที่เป็นอิสระปลอดภัยและน่าสนใจ ตัวอย่างเช่น เราควรจะสามารถเดินไปไหนมาไหนได้ในบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนในขณะที่อากาศกำลังแปรปรวน โดยไม่มีความกังวลว่ากรณีใดๆ ยากลำบากมากนักเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักออกแบบชุมชนเมืองอาจหาวิธีที่จะเชื่อมต่ออาคารหรือบางส่วนของอาคารทั้งบดด้วยทางเดินมีหลังคาคลุม นครมินนีอาโพลิสประสบผลสำเร็จในเรื่องนี้โดยใช้ระบบทางเดินลอยฟ้า (skyway system) ซึ่งพื้นชั้นบนของบริเวณใจ

กลางเมืองถูกเชื่อมต่อกันโดยทางเดินมีหลังคาคลุม จากมุมมองของคนเดินเท้านี่คือสิ่งที่ต้องการ เพราะได้รับความสะดวกนอกจากนี้แล้วทางเดินลอยฟ้ายังช่วยเกื้อกูลและเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ร้านค้าปลีกที่อยู่ชั้นสอง ผู้คนมีสัญชาติญาณบางอย่างคืออยากเห็นคนอื่นและอยากให้คนอื่นเห็น นักออกแบบชุมชนเมืองมีโอกาสมากมายที่จะสร้างสรรค์พื้นที่เหล่านั้นให้กับประชาชนในการทำงานออกแบบชุมชนเมือง เมืองหลายเมืองได้สร้างแรงจูงใจโดยการให้ผลตอบแทนแก่ผู้พัฒนาที่ดินซึ่งจะสร้างพื้นที่ลานสาธารณะ (Public plaza) เชื่อมต่อการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นใหม่ พื้นที่ว่างดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้นั่งพักผ่อนในที่เปิดโล่ง คืมกาแฟ หรือรับประทานอาหารกลางวัน และได้สังเกตการเคลื่อนไหวของกิจกรรมและผู้คนบนถนน วิลเลียม ไวท์ (William Whyte) ได้เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “ชีวิตสังคมในพื้นที่ว่างขนาดเล็กของชุมชนเมือง” (Social life of Small Urban Space) ได้ทำการศึกษาอย่างเป็นระบบถึงองค์ประกอบที่มีส่วนสนับสนุนให้พื้นที่ว่างนั้นประสบความสำเร็จโดยมีผู้มาใช้งานอย่างเต็มที่ เขาสรุปองค์ประกอบที่สำคัญเหล่านั้นได้แก่ที่นั่ง ซึ่งเคลื่อนย้ายได้บางรูปแบบ และโอกาสที่จะซื้ออาหารและเครื่องดื่ม อีกวิธีหนึ่งในการประเมินความสำเร็จของพื้นที่ว่างในเมือง ก็คือ แนวทางที่จะช่วยให้ผู้ใช้พื้นที่รัฐทิศทางหรือตำแหน่งที่ตั้งของกิจกรรมหรืออาคารต่างๆ ภายในบริเวณ ตัวอย่างเช่น ผู้คนควรจะสามารถหาทางเดินจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งได้โดยไม่ต้องสับสนหรือหวาดกลัว ป้ายและเครื่องหมายบอกทิศทางชัดเจนเข้าใจง่ายหรือเปล่า บริเวณทางเดินมีแสงสว่างเพียงพอในเวลากลางคืน คนเดินได้สะดวกและปลอดภัยหรือไม่ เจน เจคอบส์ (Jane Jacobs) ได้เน้นประเด็นนี้อย่างหนักแน่นในต้นทศวรรษ 1960 ในหนังสือ “ความตายและชีวิตของเมืองอเมริกันที่ยิ่งใหญ่” (The Death and Life of Great American Cities) นอกจากนี้แล้วก็มีเกณฑ์ทางด้านประโยชน์ใช้สอยหลายอย่าง ซึ่งมีความสำคัญด้วยเช่นกัน เช่น ความปลอดภัย (Safety) ตัวอย่างเช่น การแยกทางเดินเท้า และการจราจรของยานพาหนะออกจากกันช่วยลดอุบัติเหตุ แต่พื้นที่ว่างและพื้นที่สัญจรต้องว่างผืนออกแบบและจัดวางให้ดีเพื่อให้รถพยาบาลหรือรถดับเพลิงสามารถเข้าถึงได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และสามารถรองรับยานพาหนะในการรับส่งของให้กับร้านค้าตามแนวถนนสำหรับคนเดิน (Pedestrian street)

องค์ประกอบพื้นฐานทางเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นภายในเมืองจึงเกี่ยวข้องกับการผลิต การกระจาย การบริโภคสินค้าและบริการ ความขาดแคลนอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งผู้ผลิตจะต้องใช้ประสิทธิภาพดำเนินงานในการสร้างความสะดวกและประสิทธิภาพจากพื้นที่ซึ่งเหมาะสมภายในเมือง การเลือกใช้ที่ดินและอาคารโดยส่วนเอกเทศต่างๆ เช่น ที่พักอาศัย สถาบันของรัฐ อุตสาหกรรมหลัก ฯลฯ ทำให้เกิดเป็นโครงสร้างซึ่งเป็นระบบขั้นตอน ลำดับความสำคัญและคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจต่อการบริโภคของตลาดอาคารที่ดินในส่วนต่างๆ ของเมือง และแสดงออกถึงพฤติกรรมตามธรรมชาติของที่ว่าง (space) และทำเลที่ตั้ง (location) ซึ่งให้ผลตอบแทนและความพึงพอใจสูงสุดสำหรับหน่วยกิจกรรมในกระบวนการต่อเนื่อง ลักษณะของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้แบบเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของบทความทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดอาคารและที่ดินซึ่งเป็นไปตามอำนาจต่อรองราคาสูงสุดในการถือครองกรรมสิทธิ์ระหว่างผู้ใช้ที่เหมาะสม กรรมสิทธิ์อาคารและที่ดินเป็นทรัพย์สินถาวร (durable) ซึ่งผู้ประกอบการถือเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุน ในตลาดอาคารและที่ดิน การพิจารณาต้นทุนราคาซื้อขาย และราคาเช่าของอาคารที่ดิน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ราคาที่ดินและอาคาร พื้นฐาน และราคา ทำเลที่ตั้ง ประกอบกันเป็นราคาของตลาด (Market Price) โดยทางปฏิบัติ การกำหนดราคาเกิดจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจ (Amenity) ความเสี่ยงภัย (Risk) และการคาดคะเนผลตอบแทน (Return of Revenue) โดยพิจารณาลักษณะอาคาร โครงสร้างตลาด และประสิทธิภาพในการติดต่อกับตลาด

การใช้ที่ดินของเมือง (Urban Landuse Pattern) โดยที่เมืองเป็นผลลัพธ์ของระบบเศรษฐกิจหน่วยย่อยขององค์กรและบุคคลต่างๆ การใช้ที่ดินจึงพัฒนาจากส่วนเอกเทศต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและเพื่อการอยู่อาศัย โดยแสดงออกในรูปการจัดเรียงตัวตามพื้นที่ จากการแข่งขันตลาดในเชิงเศรษฐกิจของอาคารและที่ดิน การแสวงหาดำแหน่งและจัดกลุ่มแบ่งแยกไปตามส่วนต่างๆ ของพื้นที่เมือง และเปลี่ยนแปลงไปตามขนาดของตลาดที่เจริญเติบโต จนเป็นลักษณะซึ่งคงที่และเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน อย่างไรก็ตามลักษณะการใช้ที่ดินในแต่ละช่วงเวลา ย่อมแสดงให้เห็นภาวะอุปสงค์อุปทานในเชิงเศรษฐกิจของตลาดอาคารที่ดิน อันเป็นผลมาจากการพิจารณาของหน่วยกิจกรรมเอกเทศต่างๆ ภายในเมือง

องค์ประกอบพื้นฐานซึ่งกำหนดการใช้ที่ดินของเมือง ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ซึ่งไม่มีผลตอบแทนเป็นกำไรแท้จริงในลักษณะของถนน ทางเชื่อม เป็นโครงสร้างซึ่งแบ่งแยกขอบเขตพื้นที่ดินของเมืองออกเป็นส่วนต่างๆ และพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนในอันที่จะตอบรับกับระบบเศรษฐกิจใหญ่ระดับภาคหรือประเทศหรือเมืองอื่นๆ ประกอบกันเข้าเป็นโครงสร้างประโยชน์ใช้สอยซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละเมือง ตำแหน่งการใช้ที่ดินที่ดีที่สุดจะเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมือง และส่งผลไปถึงการเลือกที่ตั้งของกิจกรรมอันดับต่อไปตามความสำคัญทางเศรษฐกิจ

ลักษณะทั่วไปของการใช้ที่ดิน ซึ่งเติบโตจากความต้องการใช้พื้นที่ว่าง (space) มีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ กระสวนตามแกนเส้นทางคมนาคม และการรวมตัวของกิจกรรมในตำแหน่งซึ่งมีความสะดวกในการเข้าถึงสูง ซึ่งอาจอธิบายได้โดยอาศัยทฤษฎีทางผังเมืองคือ ทฤษฎีรวมศูนย์ (Concentric Zone Theory) โดยแบ่งพื้นที่ของเมืองออกเป็นส่วนใหญ่ๆ 4 ส่วน คือ ย่านศูนย์กลางธุรกิจ (Central Business District) ส่วนเชื่อมต่อ (The Zone of Transition) ย่านชานเมือง (The Suburban Area) และส่วนชานเมืองต่อกับชนบท (The Rural-Urban Fringe) พื้นที่แต่ละส่วนมีคุณค่าและความสะดวกลดหลั่นกันไป กิจกรรมที่มีอำนาจต่อรองสูง จะเข้าครอบครองเขตพื้นที่ต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยกลไกของตลาดที่ดินและอาคาร เช่น กิจการธุรกิจการเงิน การขายปลีกซึ่งสามารถทำกำไรต่อพื้นที่สูง จะครอบครอง

พื้นที่ย่านศูนย์กลางธุรกิจการค้า ซึ่งมักจะอยู่ในบริเวณใจกลางเมือง มีความสะดวกในการติดต่อ สูงที่สุด เป็นต้น

องค์ประกอบของทำเลที่ตั้ง (Location Factor) กิจกรรมต่างๆ แสงอาทิตย์ ธรรมชาติและรูปร่างของที่ดิน ซึ่งให้ความพอใจและผลตอบแทนสูงสุด ลักษณะของที่ว่าง (Space) และที่ตั้งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใช้สอยทั้งภายในภายนอกของกิจกรรม ในลักษณะซึ่งเป็นองค์กรทางธุรกิจ การเลือกที่ตั้งจะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเทคนิคและขนาดขององค์ประกอบในการผลิต การดำเนินงาน ตลอดจนความจำเป็นในการจัดแสดงสินค้า การขาย การขนส่งและการเก็บวัสดุ และเป็นส่วนหนึ่งของการใช้จ่ายในการดำเนินการ

พฤติกรรมในที่ว่าง (Spatial Behavior) ของกิจกรรม เป็นผลของการพิจารณาความสัมพันธ์ของโครงสร้างภายในกับฐานะทางเศรษฐกิจของสภาพแวดล้อมภายนอกในทางที่ดีที่สุด โดยที่เมืองเป็นการรวมตัวกันเพื่อความสะดวกในการติดต่อ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับที่ตั้ง จึงเกี่ยวพันใกล้ชิดกับระยะห่างทางกายภาพ (Physical Proximity) ทำเลที่ตั้งของที่ดินแต่ละผืนจะประกอบด้วยลักษณะทางเศรษฐกิจที่สำคัญ 2 ประการ คือ ลักษณะกำหนดทางภูมิศาสตร์โดยธรรมชาติ และตำแหน่งในการติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างสะดวก ในลักษณะของความรวดเร็วและค่าใช้จ่ายในการติดต่อเดินทาง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพื้นที่ในเมือง

ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ของที่ตั้ง วัดจากลักษณะของการติดต่อที่กระทำในรูปของผลกำไรทั้งหมดในทางเศรษฐกิจจากการใช้พื้นที่นั้น ที่ตั้งที่มีความสามารถในการเข้าถึงสูงจะให้ผลตอบแทนมากกว่า โดยทั่วไปความสามารถในการเข้าถึงที่ตั้งเกี่ยวข้องกับระบบการขนส่งซึ่งเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ ของเมือง และเป็นตัวกำหนดราคาที่ดินการออกแบบที่ดีสามารถทำให้บรรลุความมุ่งหมายได้ตามเจตนา

อาจกล่าวได้ว่าเมืองประกอบจำนวนมาก ซึ่งอาจมีส่วนสนับสนุนต่อความสำเร็จของโครงการออกแบบชุมชนเมือง องค์ประกอบของโครงการออกแบบชุมชนเมืองที่ดีเป็นอย่างไร อาจพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ (Criteria) ตามข้างล่างนี้

การออกแบบชุมชนเมืองที่ดีนั้น ประกอบด้วย

1. ความเป็นเอกภาพและกลมกลืน
2. ความขัดแย้งระหว่างยานพาหนะและคนเดินเท้ามีน้อยที่สุด
3. การป้องกันแดด ฝน ลม เสียง เป็นต้น
4. ทิศทาง (orientation) ไม่สับสนสำหรับผู้ใช้
5. การใช้ที่ดินที่เกื้อกูลกับบริเวณใกล้เคียง (compatibility)
6. การมีพื้นที่สำหรับการพักผ่อน สังเกตการณ์ และพบปะสังสรรค์
7. การสร้างความรู้สึกปลอดภัยและบรรยากาศสดชื่นมีชีวิตชีวา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป จากแนวคิดได้ว่า การออกแบบผังชุมชนเมืองที่ดีนั้นจะต้องมีส่วนประกอบพื้นฐานของกระบวนการออกแบบชุมชนเมือง และเทคนิคที่นำมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ กระบวนการออกแบบชุมชนเมือง โดยทั่วไปประกอบด้วย 4 ขั้นตอนพื้นฐานคือ

1. การวิเคราะห์ (Analysis)
2. การสังเคราะห์ (Synthesis)
3. การประเมินผล (Evaluation)
4. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation)

อาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบของการออกแบบชุมชนเมืองที่ดีนั้น ประกอบด้วย

1. ความเป็นเอกภาพและกลมกลืน
2. ความขัดแย้งระหว่างยานพาหนะและคนเดินเท้ามีน้อยที่สุด
3. การป้องกันแดด ฝน ลม เสียง เป็นต้น
4. ทิศทาง (orientation) ไม่สับสนสำหรับผู้ใช้
5. การใช้ที่ดินที่เกื้อกูลกับบริเวณใกล้เคียง (compatibility)
6. การมีพื้นที่สำหรับการพักผ่อน สังเกตการ และพบปะสังสรรค์
7. การสร้างความรู้สึกปลอดภัยและบรรยากาศสดชื่นมีชีวิตชีวา

2.5.2 ความมุ่งหมายของการวางผังชุมชน

การวางผัง มักมีผู้พูดอยู่เสมอว่าเป็นเรื่องที่ทำเพื่อประชาชน และด้วยการทำเพื่อประชาชน ดังนั้น จึงต้องเริ่มที่ประชาชน การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเกี่ยวกับการวางผังเมือง และการออกแบบชุมชน ในด้านประโยชน์ใช้สอยและทัศนียภาพ ภูมิสถาปัตยกรรมในความหมายด้านสิ่งแวดล้อมอาจหมายถึง การจัดวางและการปลูกต้นไม้ ไม้พุ่ม หญ้า เป็นต้นรวมทั้งการทำให้เกิดความเชื่อมโยงของบริเวณพื้นที่โล่งจากขนาดเล็ก ไปจนถึงพื้นที่สวนสาธารณะขนาดใหญ่ และสภาพภูมิประเทศเปิดโล่งนอกเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ (อรศิริ ปาณินท์. 2524:50-52) ได้สรุปไว้ว่าลำดับการออกแบบผังบริเวณแบ่งออกได้เป็นดังนี้

1. ทิศทางลม การใช้ต้นไม้ให้ร่มเงา ทิศทางลมที่กระทำกับพื้นที่
2. การระบายอากาศ ลมกับการวางอาคาร
3. ทางสัญจรซึ่งแบ่งออกเป็น ทางเท้าและทางเดิน
4. อิทธิพลของการให้ร่มเงาอาคารและทิศทางลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ความสัมพันธ์ของรูปทรงอาคารกับการเปลี่ยนแปลงของทิศทางและแรงลม
6. ความสัมพันธ์ของขนาดช่องเปิดและการติดตั้งผนังภายใน
7. ระดับขนาดและช่องเปิด
8. การบังค้ำและการเบี่ยงเบนทิศทางลม

9. ลักษณะการจัดกลุ่มอาคาร การจัดวางอาคารความต่อเนื่องของอาคาร
10. การวิเคราะห์รูปทรงอาคาร
11. เทศบัญญัติเกี่ยวกับการก่อสร้างแผนผังการใช้ที่ดิน

สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541 : 110-113) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพของชุมชนแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันแต่ความมุ่งหมายของการวางผังชุมชนจะเหมือนกัน จึงได้แบ่งออกเป็นดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการอยู่อาศัยสุขสบายของประชากร (Health) คือการสร้างรูปแบบการใช้ที่ดินให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ไม่เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิต และสุขภาพของประชากรทั้งชุมชนเป็นความมุ่งหมายของการวางแผนซึ่งกำหนดไว้นานแล้ว จนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ความมุ่งหมายดังกล่าวอาจรวมถึงการห้ามการพัฒนาที่ความหนาแน่นสูง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำหรือระบบระบายสิ่งโสโครก ในบริเวณซึ่งไม่มีน้ำประปาหรือระบบระบายสิ่งโสโครก อาจหมายถึงการวางบ้านเรือนให้ห่างกันพอประมาณ เพื่อป้องกันการรั่วซึมของบ่อเกรอะบ่อซึมไม่ให้ไปปนกับบ่อน้ำหรือแหล่งน้ำบริโภค ความมุ่งหมายนี้อาจเกี่ยวข้องกับการแยกกิจการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ซึ่งอาจมีอันตรายต่อย่านที่พักอาศัย

2. ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public Safety) หมายถึงการกำหนดความต้องการให้มีถนนความกว้างเพียงพอสำหรับการสัญจรในโครงการ และมีทางเข้าที่สะดวกเพียงพอสำหรับเกิดเหตุฉุกเฉิน ที่ระดับชุมชนย่อยอาจเป็นการวางแผนผังหรือผังบริเวณ ให้รูปแบบและโครงข่ายของถนนนั้นเปิดโอกาส ให้เด็กสามารถเดินจากบ้านไปโรงเรียนโดยไม่ต้องข้ามถนนสายประธานของชุมชน ในบริเวณที่เกิดอาชญากรรมสูง อาจหมายถึงการวางผังบริเวณอาคารและที่ว่างให้มีรูปแบบของพื้นที่ซึ่งอาจมีการจับลิ้นชิงทรัพย์หรือทำร้ายร่างกาย ควรมีการเฝ้าสังเกตหรืออยู่ในสายตาของผู้คนในชุมชน

3. การพิทักษ์ความผาสุกของสาธารณะ (Protecting the public welfare) คือการวางแผนเพื่อให้ชุมชนมีหรือสำรองพื้นที่สวนสาธารณะเพียงพอสำหรับการใช้ของประชาชนในชุมชน โดยการควบคุมรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย ทางด้านความสวยงามและน่าสนใจภายในชุมชน

4. เส้นทางการสัญจร (Circulation) คือการจัดหาเส้นทางสัญจรเพื่อการเคลื่อนไหวที่สะดวกและเพียงพอสำหรับชุมชนเป็นความมุ่งหมายของการวางผังเมืองรวม ซึ่งหมายถึงระบบถนนและบางทีก็รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่จอดรถเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพและการไหลที่รวดเร็วของยานพาหนะและคนเดินเท้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ (Provision of services and facilities) เป็นส่วนที่สำคัญของการดำเนินการวางผังเมืองรวมส่วนใหญ่ก็คือการพิจารณาตัดสินใจ กำหนดที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ บริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียน สถานบริการทางสังคม โรงพยาบาลและสิ่งอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน นอกเหนือจากการวางแผนเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะแล้ว การวางผังให้เกิดรูปแบบการใช้ที่ดินซึ่งอำนวยความสะดวกในการจัดหาบริการสาธารณะ เช่น ตำรวจ การดับเพลิง น้ำประปา รวมถึงการระบายน้ำเสียและสิ่งโสโครก

6. ความมั่นคงทางการเงินและการคลังของชุมชน (Fiscal health) เป็นรูปแบบของการพัฒนาและสภาพทางการเงินการคลังของชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก การพัฒนาอะไรก็ตามบนแปลงที่ดินนั้น จะสร้างค่าใช้จ่ายให้กับชุมชน เช่น การพัฒนาศูนย์การค้าหรือที่อยู่อาศัยประเภทห้องชุดให้เช่า จะก่อให้เกิดรายได้จำนวนหนึ่ง เช่น ภาษีทรัพย์สิน ภาษีการค้าขาย ค่าใช้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

7. ความมุ่งหมายทางด้านเศรษฐกิจ (Economic goal) เป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจชุมชนหลายแห่งที่เห็นเด่นชัดก็คือ การจัดหาแหล่งงานการจ้างงานให้กับประชากรของชุมชน ดังนั้นชุมชนก็อาจจะเสาะแสวงที่จะพัฒนารูปแบบของการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นการจัดหาที่ตั้งของกิจการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งอาจเป็นการจัดหาทางเข้าออกที่สะดวกสำหรับที่ดิน ที่ตั้งโครงการและการอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้แก่ที่ดินที่ตั้งโครงการ

8. การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment protection) เป็นการวางแผนสิ่งแวดล้อม การป้องกันสิ่งแวดล้อมอาจเกี่ยวข้องกับการกำจัดกากก่อสร้างอาคารในบริเวณที่ชุ่มน้ำ บริเวณที่มีความเอียงลาดสูง หรือที่ดินที่มีคุณค่าทางด้านนิเวศน์วิทยาที่มีความเปราะบาง อาจรวมไปถึงการสงวนรักษาพื้นที่เปิดโล่ง การควบคุมอาคารและสิ่งก่อสร้างของย่านเพื่อควบคุมน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ

สรุป จากแนวความคิดและความมุ่งหมายของการวางผังชุมชนได้ว่า ความมุ่งหมายของการวางผังชุมชนจึงได้แบ่งออกเป็นดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการอยู่อาศัยสุขสบายของประชากร (Health)
2. ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public Safety)
3. การพิทักษ์ความผาสุกของสาธารณะ (Protecting the public welfare)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 4. เส้นทางการจราจร (Circulation)
 5. การจัดหาบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ (Provision of services and facilities)

6. ความมั่นคงทางการเงินและการคลังของชุมชน (Fiscal health)
7. ความมุ่งหมายทางด้านเศรษฐกิจ (Economic goal)
8. การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment protection)

2.6 ข้อกำหนดของการเคหะแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

2.6.1 ข้อกำหนดสภาพทางกายภาพของอาคาร

2.6.1.1 การใช้ที่ดิน

การจัดสร้างอาคารชุด ควรจัดสร้างในย่านชุมชนหนาแน่นคิดเป็นความหนาแน่นรวมประมาณ 25-50 ครอบครัว/ไร่ โดยอยู่ในการใช้ที่ดินดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคาร

เขตการใช้ที่ดิน	อัตราส่วนร้อยละของพื้นที่อาคารปกคลุมที่ดิน	อัตราส่วนของพื้นที่อาคารรวม
ที่อยู่อาศัยหนาแน่น	70	2.0
ที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	75	2.4

2.6.1.2 การจัดวางอาคาร

การสร้างอาคารในกรุงเทพฯ และภาคกลางเป็นเส้นรุ้งที่ 14 เหนือ การจัดวางอาคารให้เกิดความสบายแก่ผู้อยู่อาศัยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

- ให้อาคารในลักษณะที่ได้รับความร้อนจากแสงอาทิตย์น้อยที่สุด
- ให้อาคารในลักษณะที่ได้รับลมมากที่สุด การป้องกันแดดและฝน การป้องกันฝนจะเน้นไปทางหลังคาจะต้องสามารถ ระบายน้ำฝนออกจากอาคารหรือหลังคาได้รวดเร็ว การขึ้นกันแดดกำหนดทิศทางของแดด โดยกันแดดสามารถป้องกันแดดจัด 100% ช่วง 10.00-14.00 น. ป้องกันแดดไม่จัดนักให้ได้ 50% ในเวลา 8.00-10.00 น. และ 14.00-16.00 น.

- ระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน ให้สร้างห่างจากแนวเขตที่ดิน วัดจากริมอาคาร (ไม่นับส่วนยื่นสถาปัตยกรรม) ตามสูตร $r = 2 + s$

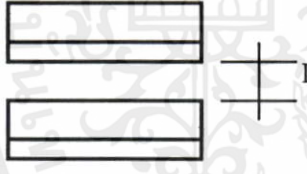
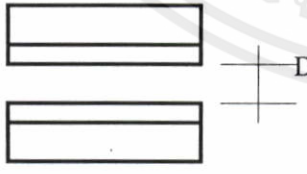
ในเมื่อ r = ระยะร่นจากแนวเขตที่ดินทุกด้าน (หน่วยเป็นเมตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ $2 = 2.00$ เมตรยกเว้นกรณี ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลง s = ความสูงของอาคาร (หน่วยเป็นเมตร) ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระยะร่นจากแนวถนน สำหรับอาคารชุดธรรมดาให้ร่นแนวหน้าอาคารไม่น้อยกว่า 7.50 เมตร สำหรับอาคารชุดพิเศษให้ร่นแนวด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า

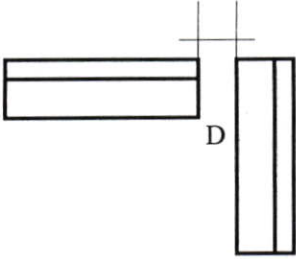

ร้อยละ 30 ของความสูงของอาคาร แต่ต้องไม่น้อยกว่า 7.50 เมตร ทั้งนี้อาคารที่ปลูกสร้างต้องสูงไม่เกิน 2 เท่าของระยะจากด้านหน้าอาคารถึงแนวถนนฝั่งตรงข้าม เฉพาะในบริเวณที่กำหนด อาคารบางชนิดจะปลูกสร้างไม่ได้จะต้องร่นแนวจากเขตที่ดิน ตามสูตร $r = 2-s$ ด้วย

ตารางที่ 2.2 แสดงระยะและแนวอาคาร

ลักษณะการวางอาคาร	ระยะระหว่างอาคารถึงอาคาร (D)	
	สำหรับอาคารสูง 5 ชั้น	สำหรับอาคารสูงเกิน 5 ชั้น
 <p>ด้านหน้า – ด้านหน้า</p>	21.00 เมตร	<p>ก. เพิ่ม 1.50 เมตรต่อชั้นสำหรับอาคารชุดธรรมดา</p> <p>ข. เพิ่ม 0.90 เมตรต่อชั้นสำหรับอาคารชุดพิเศษ</p>
 <p>ด้านหน้า – ด้านหลัง</p>	18.00 เมตร	<p>ก. เฉพาะด้านข้าง – ด้านข้าง</p> <p>เพิ่มชั้นละ 0.30 เมตร</p> <p>ง. อาคารที่สูงไม่เท่ากันจำนวนชั้นที่เพิ่มใช้ค่าเฉลี่ยระหว่างอาคารทั้งสอง</p>
 <p>ด้านหลัง – ด้านหลัง</p>	15.00 เมตร	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

	12.00 เมตร	
<p>ด้านหลัง – ด้านข้าง</p> 	6.00 เมตร	
<p>ด้านข้าง – ด้านข้าง</p>		

หมายเหตุ ทั้งนี้อาคารที่ปลูกสร้างต้องสูงไม่เกิน 2 เท่าของระยะจากด้านหน้าอาคารถึงแนวถนนฝั่งตรงข้าม (กล่าวคือ ความสูงของอาคารต้องไม่เกิน 2)

ภาพที่ 2.14 แสดงความกว้างของถนน

1. การจราจรและที่จอดรถ

1.1 จำนวนที่จอดรถอาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้สูง (พื้นที่ต่อหน่วยเกิน 60 ตร.ม.)

ในเขตกรุงเทพมหานครให้มีที่จอดรถ 1 คันต่อ 1 หน่วย ในเขตเทศบาลให้มีที่จอดรถ ชนิด 1

คันต่อ 2 หน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน

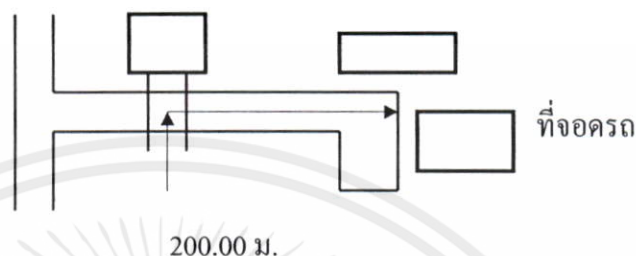
อาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง (พื้นที่ต่อหน่วยไม่เกิน 60 ตร.ม.) ใน

เขตกรุงเทพมหานครให้มีที่จอดรถ 1 คันต่อ 2 หน่วย ในเขตเทศบาลให้มีที่จอดรถชนิด 1 คัน

ต่อ 1 หน่วย

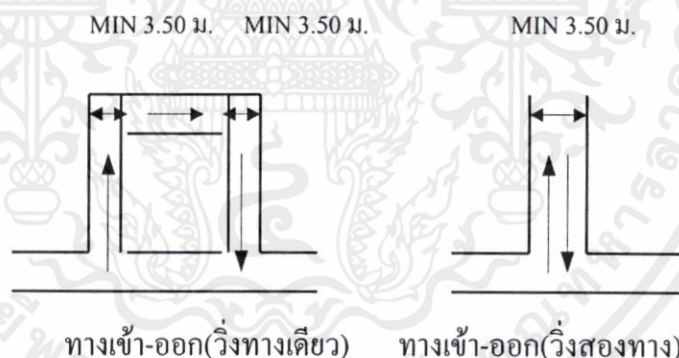
- อาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้น้อย (ตามนโยบายของรัฐ) ให้มีที่จอดรถยนต์ 1 คันต่อ 10 หน่วย

1.2 ขนาดที่จอดรถยนต์ 1 คันกว้าง 2.50 เมตร ยาว 6.00 เมตร ให้แสดงขอบเขต และระยะจากที่จอดรถถึงอาคารต้องไม่เกิน 200 เมตร

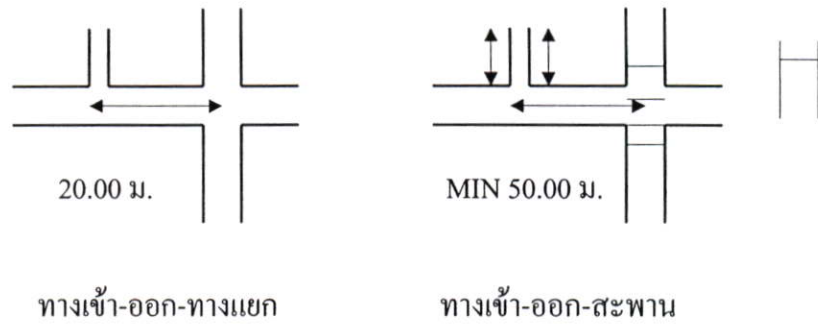
ภาพที่ 2.15 แสดงระยะอาคารถึงที่จอดรถ

1.3 ทางเข้าออกต้องกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร สำหรับรถวิ่งทางเดียว และไม่น้อยกว่า 6.00 เมตร สำหรับรถวิ่งสองทาง ทั้งนี้ให้แสดงแนวเขตและเครื่องหมายทิศทางให้ชัดเจน

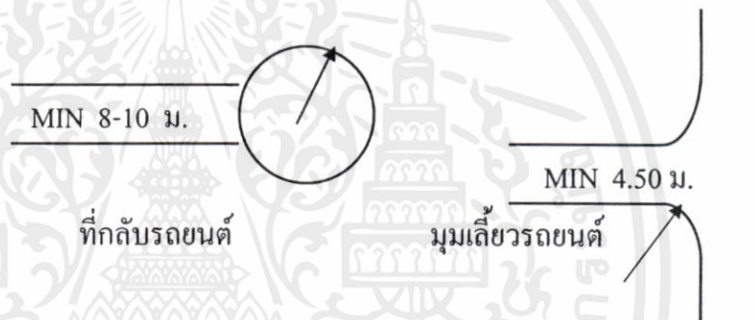
ภาพที่ 2.16 แสดงความกว้างของถนน

นอกจากนี้ทางเข้าออกต้องอยู่ห่างจากทางแยกถนน วัดจากจุดศูนย์กลาง ทางเข้าออกถึงจุดเริ่มต้นความโค้งของทางแยกไม่น้อยกว่า 20 เมตร และห่างจากสะพาน วัดจากจุดศูนย์กลางทางเข้าออกถึงจุดเชิงลาดของสะพานไม่น้อยกว่า 50 เมตร (เชิงลาดมีส่วนลาดเกินในเอกสารนี้เป็น 100)รที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

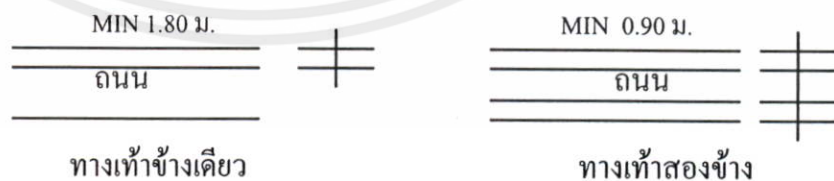
ภาพที่ 2.17 แสดงระยะห่างถนน-ทางแยก

1.4 ที่กั้บรถยนต์ กำหนดรัศมีกั้บรถยนต์ไม่น้อยกว่า 8.10 เมตร มุมเลี้ยวรถยนต์ กำหนดรัศมีมีความโค้งของขอบถนนไม่น้อยกว่า 4.50 เมตร

ภาพที่ 2.18 แสดงที่กั้บรถ

1.5 ทางเดินเท้าให้มีความกว้าง 1.80 เมตร หากทำให้สองฟากถนนความกว้างแต่ละข้างต่ำสุดไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร

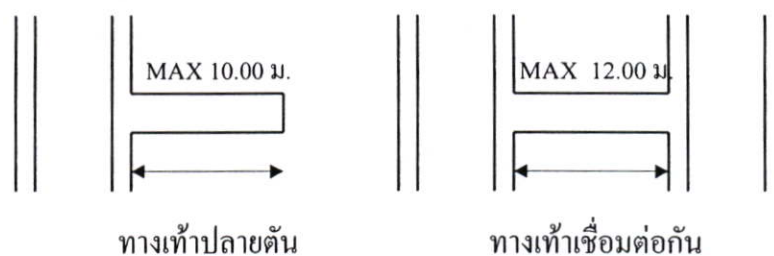
ภาพที่ 2.19 แสดงระยะทางเดินเท้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ใช้ข้อมูลจากเอกสารฉบับนี้ไปแจ้งหน่วยงานราชการอื่นใดเป็นการนำไปใช้

1.6 ทางเดินเท้าที่แยกจากถนน ถ้าเป็นชนิดปลายตันความยาวต้องไม่เกิน 100 เมตร

ทางเท้าที่ต่อเชื่อมกับถนนหรือทางเท้าอื่นๆ ให้ยาวไม่เกิน 120 เมตร

ภาพที่ 2.20 แสดงทางเท้าที่เชื่อมกับทางเท้าอื่นๆ

1.7 ที่จอดรถจักรยานยนต์ และจักรยานอาจจัดให้มีเพิ่มจากที่จอดรถยนต์ตามความเหมาะสมกับแต่ละโครงการ ขนาดที่จอดรถจักรยานยนต์ กว้าง 0.90 เมตร ยาว 2.50 เมตรต่อคัน ขนาดที่จอดรถจักรยาน กว้าง 0.65 เมตร ยาว 2.00 เมตรต่อคัน

2.6.2 ข้อกำหนดของพื้นที่ใช้สอยอาคาร

2.6.2.1 ส่วนพื้นที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

โดยทั่วไปหน่วยพักอาศัยแต่ละหน่วยจะแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน เพื่อใช้สำหรับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน คือ

- ส่วนมิดชิด (Private Area) เพื่อใช้สำหรับนอนและทำความสะอาดร่างกาย
- ส่วนเอนกประสงค์ (Multipurpose Area) เพื่อใช้สำหรับรับแขกพักผ่อน ทานอาหาร และประกอบอาหาร

2.6.2.2 ขนาดพื้นที่ใช้สอยต่ำสุด

พื้นที่ใช้สอยต่ำสุด จะต้องมีความพื้นที่ไม่น้อยกว่าที่ระบุดังต่อไปนี้

1. หน่วยพักอาศัยแต่ละหน่วยที่ประกอบด้วยห้องนอน พื้นที่รวมสำหรับพักผ่อนทานอาหาร ครัว ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่รวมของแต่ละหน่วยพักอาศัย สำหรับครอบครัวขนาด 5 คน จะต้องไม่ต่ำกว่า 33.00 ตร.ม.

2. ห้องนอนภายในหน่วยพักอาศัย ให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า 2.50 เมตร กับรวมเนื้อที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 9.00 ตร.ม.

3. สำหรับส่วนที่ใช้นอนซึ่งไม่ได้เป็นห้องให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 5.76 ตร.ม. ส่วนที่ใช้สำหรับรับแขก-พักผ่อน-ทานอาหาร ให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า 2.40 เมตร กับรวมเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 13.00 ตร.ม.

4. ในกรณีที่แยกพื้นที่ใช้สอย ให้ส่วนที่ใช้ทานอาหารมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 7.50 ตร.ม. และส่วนที่ใช้รับแขก-พักผ่อน ให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 11.20 ตร.ม. การเปรียบเทียบ

เทียบขนาดพื้นที่ใช้สอยต่ำสุด (Private Area) จากตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.3 แสดงพื้นที่ใช้สอยห้องนอนและห้องน้ำ

หน่วย : ตารางเมตร

Private Area	*	**	***	****
1. ห้องนอนที่ 1	8.97	8.64	9.30	9.00
2. ห้องนอนที่ 2	-	7.20	7.90	9.00
3. ห้องนอนที่ 3	-	5.76	7.00	9.00
4. ห้องน้ำ-ส้วม	2.16	2.16	3.20	1.50
5. ห้องส้วม (แยกเดี่ยว)	-	1.44	1.80	0.90
6. ห้องน้ำ (แยกเดี่ยว)	-	1.08	2.20	-

หมายเหตุ : * สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

** การเคหะแห่งชาติ

***Office of Housing and Urban Development Washington, D.C.

****ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522

ตารางที่ 2.4 แสดงพื้นที่ใช้สอยต่างๆ

หน่วย : ตารางเมตร

Multipurpose Area	*	**	***	****
1. รับแขก-พักผ่อน	-	14.40	11.20	
2. ทานอาหาร	-	3.64	7.50	
3. ครีว	4.08	4.32	5.40	
4. พื้นที่รวมสำหรับรับแขก- พักผ่อน-ทานอาหาร	13.81	18.00	18.00	
5. พื้นที่รวมสำหรับ ทาน อาหาร-ครีว	2.16	12.96	7.50	
6. ซักล้าง-ตากผ้า	-	1.08	2.16	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

หน่วย : ตารางเมตร

Multipurpose Area	*	**	***	****
หมายเหตุ ที่อยู่อาศัยแต่ละหน่วยที่ประกอบด้วยห้องนอน พื้นที่รวมสำหรับพักผ่อน, ทานอาหาร, คริว, ห้องน้ำ-ส้วม, พื้นที่รวมของแต่ละหน่วยพักอาศัยสำหรับครอบครัวขนาด 5 คน จะต้องไม่ต่ำกว่า	-	34.00	33.00	

ตารางที่ 2.5 แสดงความกว้างต่ำสุดของห้องต่างๆ

ชนิดห้อง	ความกว้างต่ำสุด (ม.)	**	***	****
ห้องนอน	2.40	2.40	2.40	2.50
รับแขก-พักผ่อน-ทานอาหาร	2.40	2.40	2.40	-
ห้องน้ำ-ส้วม	1.20	-	-	0.90
คริว	2.10	2.10	1.80	-

ตารางที่ 2.6 แสดงสรุปพื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอย	ต้นแบบหน่วย			
	อเนกประสงค์	1 ห้องนอน	2 ห้องนอน	3 ห้องนอน
ห้องนอนที่ 1	8.64	9.00	9.00	9.00
ส่วนนอนที่ 2	-	7.20	-	-
ห้องนอนที่ 2 ส่วนนอนที่ 3	-	-	9.00	9.00
ห้องนอนที่ 3	-	-	7.20	-
ห้องนอนที่ 3	-	-	-	9.00
รับแขก-พักผ่อน-ทานอาหาร	18.00	18.00	18.00	14.40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่มอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ

รับแขก-พักผ่อน-ทานอาหาร 18.00 ปลงเนื้อหาเข้า 18.00 อ้างอิงถึงเจ้าขอ 18.00 สารทุกครั้งที่มีกรณีนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

พื้นที่ใช้สอย	ต้นแบบหน่วย			พักอาศัย
	อเนกประสงค์	1 ห้องนอน	2 ห้องนอน	
ทานอาหาร	-	-	-	8.64
ครัว	4.32	4.32	4.32	4.32
ห้องน้ำ-ส้วม 1	2.16	0.16	2.16	3.20
ห้องน้ำ-ส้วม 2	-	-	-	2.16
ระเบียงซักล้าง-ตากผ้า	1.08	1.03	2.16	2.16
รวม	34.20	41.76	51.84	62.88

- ครัว หรือส้วมที่ใช้ประกอบอาหาร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 4.32 ตร.ม.
- ห้องน้ำ-ส้วม ต้องมีขนาดเนื้อที่ภายในไม่น้อยกว่า 1.50 ตร.ม. หรือ ถ้าเป็นห้องส้วมแยกเดี่ยว ต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 0.90 ตร.ม. และห้องน้ำแยกเดี่ยวต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 1.08 ตร.ม. ทั้งนี้ความกว้างภายในจะต้องไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร
- ส่วนที่ใช้เป็นระเบียง ซักล้าง และตากผ้า ควรมีความพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2.16 ตร.ม.

2.6.2.3 ความสูงของเพดาน

ความสูงจากพื้นถึงเพดานของพื้นที่ใช้อยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และในที่ซึ่งเพดานมีความเอียงลาด ส่วนต่ำสุดของเพดานวัดจากพื้นต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ส่วนใดที่เพดานสูงน้อยกว่ากำหนด ไม่นับพื้นที่ส่วนนั้นรวมเป็นที่อยู่อาศัยต่ำสุดที่ต้องการ

2.6.2.4 ปริมาตร

ปริมาตรของที่อยู่ต่อคนจะต้องไม่น้อยกว่า 8.5-10 ลูกบาศก์เมตร โดยนับรวมห้องที่อยู่อาศัยทั้งหมด

2.6.2.5 การรับแสงธรรมชาติ

ช่องเปิดหรือช่องกระจกให้แสงธรรมชาติผ่าน ได้ขนาดเล็กที่สุด จะต้องมีความพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้องนั้นๆ

2.6.2.6 การระบายอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการขงในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 เพื่อให้มีการระบายอากาศได้โดยธรรมชาติของส่วนต่างๆ ทั้งพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่
 โครงสร้าง เช่น ห้องนอน ห้องรับแขก-พักผ่อน ห้องอาหาร ครัว ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่ใต้หลังคา
 ทั้งนี้เพื่อความสะดวกสบายของการอยู่อาศัย ลดความอับชื้น และความร้อนของโครงสร้าง อันจะ

ทำให้เกิดผุพังได้

1. การระบายอากาศของพื้นที่อยู่อาศัย ห้องนอนหรือห้องที่ใช้พักอาศัยในอาคารควรมีช่องประตู และหน้าต่างเป็นเนื้อที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้องนั้นๆ (ข้อบัญญัติ กทม. กำหนดไว้ร้อยละ 10) โดยไม่รวมนับส่วนประตูหรือหน้าต่างอันติดต่อกับห้องอื่น

2. การระบายอากาศของพื้นที่ที่ไม่ใช่อยู่อาศัย

2.1 การระบายอากาศห้องหลังคา และเนื้อที่เหนือเพดานต้องจัดให้มีทางลมผ่านตลอด มีขนาดเท่ากับร้อยละ 5 ของพื้นที่เพดาน ในกรณีที่ใช้ห้องหลังคาเป็นที่อยู่อาศัยจะต้องจัดให้มีการระบายอากาศเช่นเดียวกับพื้นที่อยู่อาศัย

2.2 การระบายอากาศช่องบันได ต้องจัดให้มีช่องระบายอากาศ โดยมีพื้นที่ระบายอากาศน้อยที่สุด 0.1 ตร.ม. ต่อ ชั้น

2.3 ในกรณีห้องน้ำ และห้องครัว ไม่มีช่องระบายอากาศออกสู่ภายนอกต้องจัดให้มีปล่องหรือช่องที่สามารถทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

2.6.2.7 ประตู

เพื่อจัดให้มีช่องเปิดที่มีขนาดเพียงพอสำหรับการใช้สอย ประตูควรมีขนาดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.7 แสดงขนาดต่างๆของประตู

ชนิดของประตู	ความกว้าง (ม.)	ความสูง (ม.)
ก. ประตูภายนอก		
ประตูทางเข้า	0.90	2.00
ประตูบริการ	0.80	2.00
ข. ประตูภายใน		
ประตูห้องนอน	0.80	2.00
ประตูห้องครัว	0.80	2.00
ประตูห้องน้ำ-ส้วม	0.60	1.88
ประตูเสื้อผ้า-เก็บของ	0.70	0

2.6.2.8 ความรโหฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะเพื่อขอเสนอขออนุญาตปรับปรุงอาคารในวงไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 การจัดให้มีความรโหฐานในอาคารต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ และความต้องการประโยชน์ใช้สอย การกำหนดช่องแสงหรือช่องเปิดสู่ภายนอก จะต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการจัดเนื้อที่ภายในอาคารกับสิ่งแวดล้อมภายนอก

2.6.2.9 การจัดห้อง

การจัดห้องจะต้องจัดให้มีทางเข้าออกที่สะดวก และเหมาะสมแก่ผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อภายในจากส่วนพักอาศัย ไปยังส่วนพักอาศัยอื่นๆ จะต้องไม่ผ่านห้องนอนหรือห้องน้ำ-ส้วม หรือจากห้องนอนไปยังห้องน้ำ-ส้วม จะต้องไม่ผ่านห้องนอนอื่น

2.6.3 ข้อกำหนดด้านวัสดุก่อสร้าง

การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างทั่วไป จะต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ควรเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายโดยทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย
2. ควรเป็นวัสดุที่ราคาถูก และการผลิตออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก
3. ควรเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบเป็นโครงสร้าง หรือส่วนอื่นๆ ของอาคารได้โดยวิธีที่สะดวกง่ายและรวดเร็ว
4. ควรเป็นวัสดุที่มีความแข็งแรง และทนทานต่อลมฟ้าอากาศ และภัยธรรมชาติต่างๆ ที่มีในประเทศไทยอย่างน้อยระยะเวลาประมาณ 15-20 ปี
5. ควรเป็นวัสดุที่มีขนาดสอดคล้องกับการออกแบบตามระบบประสานทางพิภัก (Modular System) เพื่อนำไปใช้ได้ทั้งหมดโดยไม่เหลือเศษ
6. วัสดุก่อสร้างที่จะนำมาใช้ในการก่อสร้างอาคารควรมีคุณภาพตามที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้
7. สำหรับอาคารชุดที่มีส่วนโครงสร้างสำเร็จรูปนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ วิธีการประสานรอยต่อต่างๆ ของวัสดุที่จะใช้เป็นส่วนประกอบของโครงสร้าง โดยจะต้องมีคุณสมบัติและคุณลักษณะดังนี้

7.1 ส่วนประกอบโครงสร้างทั่วไปในระนาบตั้งและระนาบนอน เมื่อได้ประกอบเป็นอาคารสมบูรณ์แล้ว จะต้องมีความสามารถที่จะต่อต้านแรงกระทำภายนอก ได้ในทุกแห่ง เพราะการที่ส่วนประกอบ โครงสร้างส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเคลื่อนเสียหายหรือพัง จะเป็นสาเหตุให้โครงสร้างจะเป็น Load Bearing Structure หรือ Framed Structure

7.2 ข้อต่อหรือรอยต่อต่างๆ (Connection Joints) ของส่วนประกอบ โครงสร้างจะต้องผ่านการวิเคราะห์โดยละเอียดถี่ถ้วน ในการออกแบบทั้งในด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้างและการจัดระบบการผลิต

7.3 คุณสมบัติของรอยต่อส่วนประกอบโครงสร้าง จะต้องมีความสมบูรณ์ ในด้านทฤษฎีการปฏิบัติในการผลิต การปฏิบัติการเคลื่อนย้ายขนส่ง การปฏิบัติการประกอบ

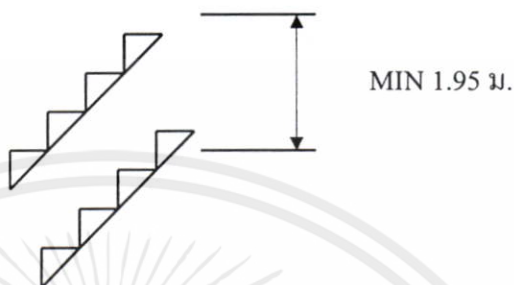
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ 7.4 รอยต่อต่างๆ จะต้องมีความสามารถในการป้องกันการรั่วไหล หรือซึม จากน้ำฝน ความร้อนและความหนาว ได้เป็นอย่างดี

2.6.4 ข้อกำหนดส่วนต่างๆ ของอาคาร

2.6.4.1 บันได

1. ที่ว่างเหนือบันได วัดทางตั้งจากปลายสุดของลูกนอนตรงขึ้นไป ไม่น้อยกว่า 1.95 เมตร

ภาพที่ 2.21 แสดงที่ว่างเหนือบันได

2. ความสูงของลูกตั้งทุกชั้นของบันไดเดียวกันจะต้องมีขนาดเท่ากัน และจะต้องไม่สูงกว่า 20 ซม. และไม่ต่ำกว่า 14 ซม.

ภาพที่ 2.22 แสดงความสูงของลูกตั้งบันได

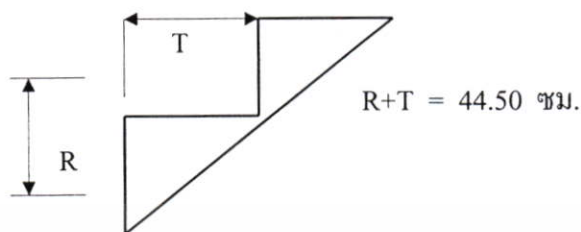
3. ความกว้างต่ำสุดของลูกนอนบันไดไม่น้อยกว่า 22 ซม. และความกว้างสูงสุดไม่เกิน 33 ซม. (รวมจุมกบันได)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.23 แสดงความกว้างต่ำสุดของลูกนอนบันได

4. ความกว้างของลูกนอนและลูกตั่งรวมกัน 17.50 จะต้องไม่มากกว่า 44.5 ซม.

ภาพที่ 2.24 แสดงความกว้างของลูกตั่งและลูกนอนบันไดรวมกัน

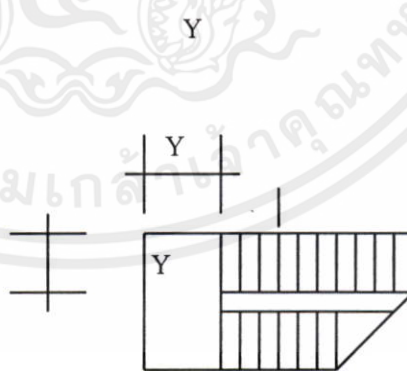
5. ความสูงของช่วงบันไดแต่ละช่วงจะต้องไม่สูงกว่า 3.00 เมตร

(วัดแนวค้ำ)

ภาพที่ 2.25 แสดงความสูงของช่วงบันได

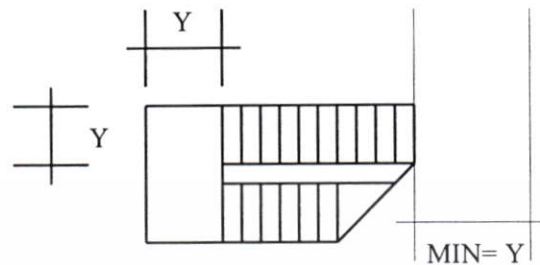
6. ความกว้างของชานพักบันได จะต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได

ภาพที่ 2.26 แสดงความกว้างของชานพักบันได

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

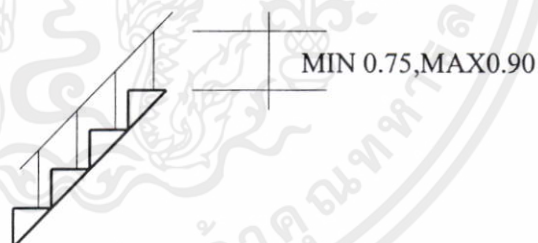
7. โถงบันได ที่ลูกนอนแรกและลูกนอนสูงสุดของบันได จะต้องมี โถงบันไดซึ่งกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของบันไดครบทุกแห่ง

ภาพที่ 2.27 แสดงความกว้างของโถงบันได

8. ราวบันได

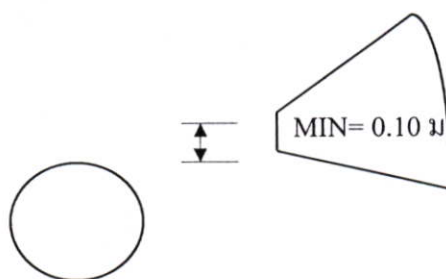
- บันไดที่มีความกว้างเป็น 0.90 ม. จะต้องจัดให้มีราวบันได อย่างน้อย 1 ข้าง
- บันไดที่มีความกว้างเป็น 1.50 เมตร จะต้องจัดให้มีราว บันได 2 ข้าง
- ความสูงของราวบันได วัดตั้งฉากกับชานพักบันได หรือลูก นอนบันไดตรงมุมกับบันได จะต้องไม่น้อยกว่า 75 ซม. และไม่เกิน 90 ซม.

ภาพที่ 2.28 แสดงระยะราวบันได

9. ความกว้างของบันได อาคารที่มีผู้อยู่อาศัยน้อยกว่า 50 คน บันได จะต้องกว้างอย่างน้อย 90 ซม. และความกว้างของบันไดจะต้องเพิ่มขึ้น 20 ซม. ต่อจำนวนผู้อยู่ อาศัยที่เพิ่มขึ้นทุก 25 คน (หมายเหตุ: ความกว้างของบันไดดังกล่าว ไม่รวมความกว้างของราว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. บันไดเวียนควรมีรัศมีวงกลมอย่างน้อยที่สุด 1.00 เมตร และส่วน ที่แคบที่สุดของลูกนอน ต้องไม่น้อยกว่า 10 ซม.

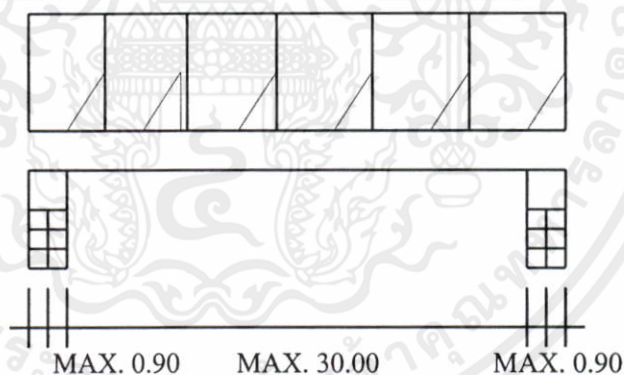
ภาพที่ 2.29 แสดงรัศมีของบันไดเวียน

2.6.4.2 ทางเดินร่วม

1. ระยะทางเดินไกลสุดไปยังบันไดหรือทางออกภายนอก

- ทางเดินร่วม ซึ่งมาทางออกไปยังบันไดหรือทางออกภายนอกได้ 2 ทาง ระยะทางจากประตู ทางเข้าหน่วยพักอาศัยไปยังบันไดหรือทางออกภายนอกนั้นจะต้องไม่เกิน 30.00 เมตร

- ทางเดินร่วม ซึ่งมีทางออกไปยังบันไดหรือทางออกภายนอกได้เพียง 1 ทาง ระยะทางจาก ประตูทางเข้าหน่วยพักอาศัยไปยังบันไดหรือทางออกภายนอกนั้นจะต้องไม่เกิน 9.00 เมตร

ภาพที่ 2.30 แสดงระยะทางเดินไกลสุดไปยังทางออก

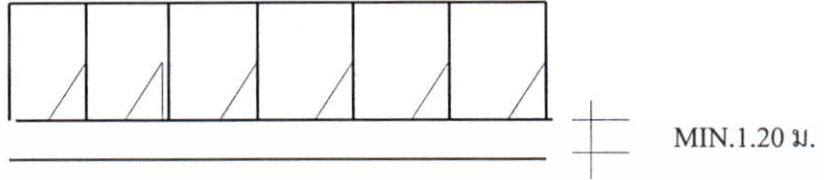
2. ความกว้างของทางเดินร่วม

- ทางเดินร่วมสำหรับที่พักอาศัยไม่เกิน 6 หน่วยต่อชั้น

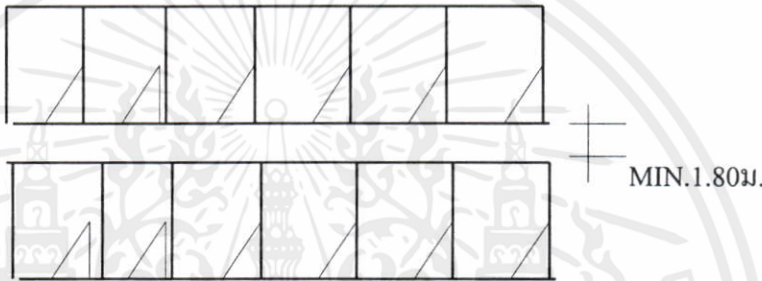
- ความกว้างของทางเดินร่วมจะต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันไดนั้น
สำหรับโถงทางเดินร่วมซึ่งยาว 3.00 เมตร ความกว้างของทางเดินจะต้องไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร และความกว้างจะเพิ่มขึ้นทุก 15 ซม. เมื่อความยาวเพิ่มขึ้นทุก 3.00

เมตร

ทางเดินร่วมสำหรับที่พักอาศัยที่เกิน 6 หน่วยต่อชั้น ความกว้างต่ำสุดของทางเดินร่วมที่มีหน่วยพักอาศัยอยู่ด้านเดียว จะต้องไม่ต่ำกว่า 1.20 เมตร และความกว้างต่ำสุดของทางเดินร่วม ที่มีหน่วยพักอาศัยอยู่สองด้าน จะต้องไม่ต่ำกว่า 1.80 เมตร

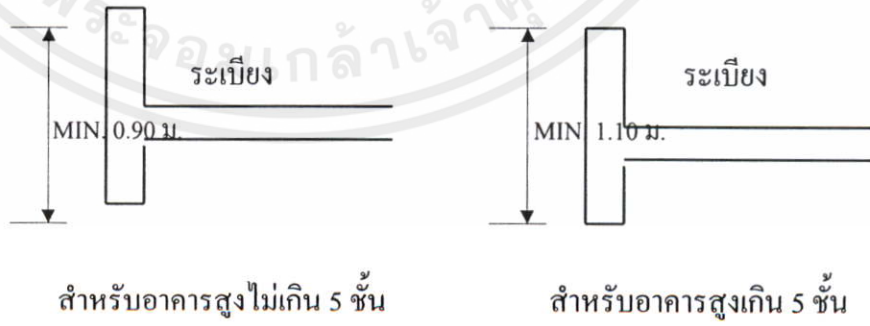
ภาพที่ 2.31 แสดงทางเดินแบบด้านเดียว

ภาพที่ 2.32 แสดงทางเดินแบบสองด้าน

เครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉิน จะต้องติดตั้งเครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉินไว้ทุกชั้นของอาคารให้เห็นได้ชัดเจน และสามารถเห็นได้ในเวลากลางคืนด้วย

- 3. ระเบียบ สำหรับอาคารสูงไม่เกิน 5 ชั้น ขอบระเบียบให้สูงไม่น้อยกว่า 90 ซม. สำหรับอาคารสูงเกิน 5 ชั้น ให้สูงไม่น้อยกว่า 110 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.33 แสดงความสูงระเบียบ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ลิฟท์ อาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับหลายครอบครัวและสูงจากระดับดินเกินกว่า 5 ชั้น จะต้องมิลิฟท์อย่างน้อย 1 เครื่อง และจะต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะจุเครื่องเรือนขนาดใหญ่ที่ใช้กันทั่วไปได้ โดยลิฟท์จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

4.1 ลิฟท์จะต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะจุผู้ใหญ่ออย่างน้อย 4 คน พร้อมกันได้โดยมีกลไกจักรกล บังคับและเลื่อนขึ้นลงในปล่องลิฟท์ที่จัดไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

4.2 ลิฟท์ต้องมีอุปกรณ์ควบคุมที่จำเป็นสำหรับป้องกันเหตุการณ์ต่อไปนี้

- การที่ลิฟท์เคลื่อนที่โดยที่ประตูดานพักลิฟท์และประตูตัวลิฟท์ยังปิดไม่สนิท

- การที่ประตูดานพักลิฟท์เปิด โดยที่ลิฟท์ยังไม่ได้หยุดที่ชานพักนั้น

ทั้งนี้มิได้หมายความว่าจะไม่อนุญาตให้มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ประกอบกับเครื่องจักรกลของลิฟท์ เป็นต้นว่า การที่ประตูลิฟท์ หรือประตูดานพักลิฟท์ สามารถเปิดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินตามความเหมาะสมของการรักษาความปลอดภัย

4.3 ลิฟท์จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

- มีประตูที่จะเป็นประตูทึบหรือประตูเหล็ก โปร่งชนิดป้องกันบาดเจ็บได้

- มีการระบายอากาศที่ดี โดยที่ตัวลิฟท์เป็น โครงสร้างที่ปิดทึบ

- มีการให้แสงสว่างด้วยวิธีวิทยาศาสตร์

- มีเครื่องมือที่ผู้ใช้ลิฟท์สามารถส่งสัญญาณอันตราย ให้ผู้อยู่ภายนอกปล่องลิฟท์ได้ยิน ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน มีคำอธิบายติดไว้ภายในลิฟท์

- แสดงน้ำหนักบรรทุกมากสุดและจำนวนผู้โดยสารสูงสุดที่ลิฟท์รับได้

4.4 ปล่องลิฟท์จะต้องล้อมรอบด้วยผนังทึบทุกด้าน ยกเว้นช่องสำหรับประตูดานพักลิฟท์ ผนังของปล่องลิฟท์ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทนไฟไม่น้อยกว่าความต้องการของอาคาร

4.5 ประตูดานพักลิฟท์จะต้องสามารถเปิดได้โดยการเลื่อนหรือเลื่อนและพับ ซึ่งจะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทนไฟได้นานไม่น้อยกว่า 30 นาที

4.6 ห้ามมิให้ติดตั้งท่อ สายไฟฟ้า หรืออุปกรณ์อื่นใดในปล่องลิฟท์ ยกเว้นเมื่อสิ่งเหล่านั้นเป็นส่วนของลิฟท์ หรือจำเป็นสำหรับการทำงานและการดูแลรักษาลิฟท์

4.7 ความกว้างของโถงหน้าลิฟท์ต้องไม่น้อยกว่า 1.80 เมตร และถ้าทางเดินรวมกว้าง 1.80 เมตร ต้องเพิ่มความกว้างของโถงหน้าลิฟท์อีก 12%

4.8 ระยะทางเดินไกลสุดจากหน่วยพักอาศัย ไปยังลิฟท์ต้องไม่เกิน 54.00 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

5. สาธารณูปโภคภายในอาคาร

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 ปล่องทิ้งขยะ เพื่อให้การนำขยะจากจุดที่สะดวกแก่ผู้อยู่อาศัยในอาคารสูงหลายชั้น มายังจุดรวมที่ระดับดิน หรือระดับพื้นชั้นล่างสุดเพื่อการเก็บและขนย้าย หรือนำไป

เข้าเตาเผาขยะเป็นไปอย่างสะดวกและถูกสุขลักษณะ ปล่องทิ้งขยะจะต้อง

- สร้างด้วยวัสดุที่คงทน ไม่ติดไฟ มีผิวภายในเรียบกันน้ำซึมได้
- อยู่ในแนวตั้งและมีโครงสร้างที่มั่นคงแข็งแรงเพื่อป้องกันการทรุดตัว
- เส้นผ่าศูนย์กลางภายในปล่องจะต้องไม่น้อยกว่า 60 ซม. และจะต้องมี

ขนาดเดียวกันตลอดความสูงของปล่อง ในกรณีที่เป็นปล่องสี่เหลี่ยม ส่วนแคบสุดของปล่อง ต้องไม่น้อยกว่า 60 ซม.

- ปลายบนสุดของปล่องต้องมีการระบายอากาศอย่างดี และสูงเลยหลังคาขึ้นไปอย่างน้อย 60 ซม. และปิดคลุมตัวปล่อง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำฝนเข้า

- ให้มีช่องเปิดรับขยะทุกๆ ชั้นของอาคาร ซึ่งมีฝาเปิดได้สนิทและสามารถป้องกัน การลุกลามของอัคคีภัยได้ ตอนบนของปล่องจะต้องมีหัวฉีดน้ำเพื่อให้สามารถล้างท่อได้

5.2 ห้องรวมขยะ เพื่อให้เป็นที่รวมเศษอาหาร และขยะเพื่อรอการขนย้ายไปกำจัด โดยรวมห้องขยะจะต้อง

- สร้างด้วยวัสดุที่คงทน ไม่ติดไฟ ป้องกันน้ำซึม สามารถล้างทำความสะอาดได้โดยสะดวก มีการระบายน้ำที่ดี และในห้องนี้ควรจัดให้มีน้ำใช้ตลอดเวลา โดยมีก๊อกน้ำ 1 ที่ เพื่อใช้ในการล้างทำความสะอาด

- ขนาดของห้องจะต้องใหญ่เพียงพอที่จะจุถังขยะที่มีความจุ 2.5 ลิตร/คน/วัน ขณะรอการขนย้าย

- ในกรณีที่มีถังรองรับขยะ ตัวถังขยะ จะต้องสร้างด้วยวัสดุที่ทนทาน และทำความสะอาดได้ง่าย

- ห้องเก็บขยะจะต้องสามารถระบายน้ำจากขยะได้ตลอดเวลา โดยไม่ให้น้ำไหลออกมาภายนอก

- ประตูห้องเก็บขยะจะต้องทำด้วยวัสดุไม่ติดไฟ และสามารถปิดได้สนิทเพื่อป้องกันกลิ่น

- เพื่อความสะดวกในการขนย้ายขยะ ระยะทางจากห้องรวมขยะถึงที่จอดรถขยะจะต้องไม่ไกลกว่า 10.00 เมตร

5.3 ไฟฟ้าภายในหน่วยพักอาศัย ต้องจัดให้มีไฟฟ้าในหน่วยพักอาศัยทุกหน่วยและเครื่องไฟฟ้าทั้งหมด จะต้องเป็นไปตามกฎการเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขนาดสายไฟฟ้าจะต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าต่อไป

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายประธานต่อกับสายนอก	4 ตร.ม.
สายไฟฟ้าสำหรับแสงสว่าง	2.5 ตร.ม.
สายไฟฟ้าสำหรับเครื่องไฟฟ้าในครัว, เตาไรต์	2.5 ตร.ม.
สายไฟฟ้าสำหรับใช้งานหลักทั่วไป	4 ตร.ม.
สายไฟฟ้าสำหรับเตาหุงต้มไฟฟ้า	4 ตร.ม.

- วงจรไฟฟ้าในหน่วยพักอาศัย 1 หน่วย จะต้องแยกวงจรของระบบไฟฟ้า ภายใน ออกเป็น 2 วงจร เป็นอย่างน้อย โดยแยกเป็นวงจรไฟฟ้าสำหรับแสงสว่าง 1 วงจรและ วงจรไฟฟ้าสำหรับปลั๊กอีก 1 วงจร

- จำนวนปลั๊กและดวงโคมไฟฟ้า สำหรับห้องแต่ละห้องรวมทั้งห้องโถง ที่ เก็บของทั่วไปจะต้องจัดให้มีดวงโคม ไฟฟ้าห้องละ 1 ดวง เป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะบริเวณ ทางเข้า และห้องบันได ต้องจัดให้มีดวงโคมไฟแห่งละ 1 ดวง (โดยมีสวิตช์สำหรับห้องพัก อาศัย บริเวณใช้งานทุกบริเวณจะต้องมีปลั๊กติดตั้งให้ใช้งานได้สะดวกอย่างน้อยบริเวณละ 1 ปลั๊ก ปลั๊กสำหรับหน่วยพักอาศัยที่ติดพื้นดิน ควรติดสูงจากพื้นอย่างน้อย 1.20 เมตร และไม่ เกิน 1.50 เมตร)

- มาตรฐานที่พอเหมาะของการใช้แสงสว่างภายในที่อยู่อาศัยอาคารชุดจะ ต้องเป็นตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.8 แสดงการใช้แสงสว่าง

บริเวณที่ต้องการแสงสว่าง	กำลังก่อสร้าง (ลักซ์)
แสงสว่างทั่วไป	
- ทางเข้า, โถง หรือ โถงบันได, ทางเดิน	100
- บ้านพัก, บันไดและห้องพักผ่อน	100
- ห้องอาหาร, ห้องนอน, ห้องอ่านหนังสือ	100
- ครัว, ห้องน้ำ, บริเวณซักล้าง	300
แสงสว่างเฉพาะ	
- บริเวณแต่งหน้า	500
- บริเวณล้างจานในครัว	700
- โต๊ะทำงานในครัว	500
- บริเวณรีดผ้า, ซักผ้า	500
- บริเวณอ่านหนังสือ, เขียนหนังสือ	300-700
- บริเวณทำงานฝีมือ, เย็บผ้าฯ	1,000-2,000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ 500 ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ จะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร 300-700 ที่มี การนำไปใช้

5.4 ประปาภายในหน่วยพักอาศัย ที่อยู่อาศัยแต่ละหน่วยซึ่งมีท่อส่งน้ำประปาจะต้องมีก๊อกน้ำอย่างน้อยที่สุดดังต่อไปนี้

- น้ำใช้ทั่วไปจะต้องมีอยู่ในตำแหน่งที่พอเหมาะ 1 ก๊อก และจะต้องมีท่อระบายน้ำทิ้งไปสู่ท่อระบายรวมสาธารณะ
- น้ำใช้สำหรับห้องน้ำ-ส้วม จะต้องมี 1 ก๊อก สำหรับห้องน้ำ-ส้วม ที่รวมกัน ถ้าห้องน้ำ-ส้วมแยกจากกัน หรือมีเครื่องสุขภัณฑ์ต่างๆ ที่ต้องการน้ำใช้แยก เฉพาะหน่วยจะต้องจัดเตรียมไว้และต้องมีท่อระบายน้ำทิ้ง ไปสู่ท่อระบายรวมสาธารณะ หรือบ่อเกราะบ่อซึม

5.5 ท่อน้ำทิ้งภายในหน่วยพักอาศัย

- ขนาดท่อน้ำทิ้งอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีขนาดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.9 แสดงประเภทการใช้งานของขนาดท่อ

ประเภทการใช้งาน	ขนาด (ซม.)
ท่อรับน้ำทิ้งจากที่อาบน้ำ, อ่างล้างหน้า	3.75
ที่ปัสสาวะชาย, ที่ปัสสาวะหญิง	3.75
ท่อรับน้ำจากที่อาบน้ำฝักบัว, อ่างล้างจาน	5.00
อ่างซักผ้าและท่อระบายน้ำจากพื้น	5.00
ท่อส้วม	10.00

ระบบน้ำทิ้งควรจะให้เป็นแนวตรงที่สุด และถ้ามีการต่อข้องอและเลี้ยวจะต้องอยู่ในทิศทางไม่มากกว่า 45 องศา จากทิศทางในแนวตรง และมีความจำเป็นที่จะต้องต่อท่ออากาศในแนวตั้ง และมีขนาดเท่ากันตลอด โดยให้ปลายท่อเปิดสู่ภายนอก เหนือหลังคาโดยสูงเหนือหลังคาอย่างน้อย 15 ซม. น้ำทิ้งจากการใช้สอย เช่น อาบน้ำ, ล้างหน้า, ล้างจานหรือซักล้าง ให้ทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ โดยให้ผ่านเครื่องดักเศษอาหารและไขมันก่อน ซึ่งสามารถตรวจสอบทำความสะอาดได้ง่าย ขนาด และชนิดให้ขึ้นกับความเหมาะสมของ โครงการนั้นๆ

5.6 ระบบป้องกันอัคคีภัย

ระบบและอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย สำหรับอาคารชุดพักอาศัยที่มีครบครันรวมกันมากกว่า 4 ครอบครัวดังต่อไปนี้ และมีจำนวนชั้นเกิน 5 ชั้นขึ้นไป จำเป็นต้องให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำออกตีพิมพ์

5.6.1 สัญญาณเตือนภัย เช่น ชนิดตรวจจับควันหรือความร้อน สัญญาณ

มือกดเตือนภัย

5.6.1.1 ป้ายเครื่องหมายสัญญาณอัคคีภัยและทางหนีไฟ โดยให้อยู่ในตำแหน่งที่เห็นและใช้การได้สะดวก โดยไม่ควรติดตั้งให้ห่างกันเกินกว่า 22.50 เมตร อุปกรณ์ดับไฟอาจจะใช้ คาร์บอนไดออกไซด์, โฟม, โซดา หรือ Hose ชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของอาคาร

5.6.1.2 ระบบช่วยดับเพลิงใช้ระบบใดระบบหนึ่งหรือพิจารณาใช้ร่วมกันดังนี้

- Dry Stand Pipe ท่อน้ำที่เดินไว้เพื่อการดับไฟโดยเดินไว้ในอาคาร ซึ่งสามารถต่อน้ำได้จาก Hydrant หรือรถดับเพลิง

- Wet Stand Pipe ท่อน้ำที่เดินไว้เพื่อการดับไฟ โดยเดินไว้ในอาคาร โดยใช้น้ำจากแท่งค้ำน้ำใส่ภายในของอาคาร หรือแท่งค้ำสำรองน้ำสำหรับดับไฟ

- Combination Stand Pipe เป็นระบบ Dry ก็ระบบ Wet รวมกัน

- Sprinkler

- Hose

5.6.2 ทางหนีไฟ

5.6.2.1 ทางหนีไฟสำหรับอาคารชุดพักอาศัยที่สูงไม่เกิน 5 ชั้น ควรมีทางหนีไฟดังต่อไปนี้

- ถ้าใช้ทางเดินรวมเป็นทางหนีไฟ ควรมีบันไดหนีไฟไม่น้อยกว่า 2 ทาง และไม่ควรห่างเกินกว่า 40 เมตร หรือรัศมีจากบันไดถึงหน่วยพักอาศัย ไกลสุดไม่เกิน 30 เมตร หรือจะพิจารณาจากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนบันไดหนีไฟ

จำนวนผู้พักอาศัย/ชั้น	จำนวนบันไดหนีไฟ
50-มากกว่า	2
500-มากกว่า	3
1000-มากกว่า	4
ทุกๆ ชั้น	2
ชั้นใต้ดิน	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 - ทางหนีไฟจะต้องไม่มีสิ่งกีดขวาง และออกได้สะดวก ถ้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 จำเป็นต้องเปิดประตูหน่วยพักอาศัยไปกีดขวางทางควรหลบให้พ้นทางหนีไฟ

- สัญญาณและเครื่องหมายทางหนีไฟ และบันไดหนีไฟ จำเป็นต้องมีในตำแหน่งที่เห็นได้ชัด และต้องมีไฟอัตโนมัติเมื่อเกิดการขาดกระแสไฟฟ้า

5.6.2.2 ทางหนีไฟสำหรับอาคารชุดพักอาศัยที่สูงเกินกว่า 5 ชั้น

- ในกรณีที่ใช้โถงลิฟท์ โถงบันได หรือทางร่วมเป็นทางหนีไฟ ควรเป็นไปตามข้อกำหนด 1.

- จะต้องมีแสงกันไฟหรือเจ็ดยักษ์ยื่นออกไปอย่างน้อย 1.20 เมตร และสามารถหนีไฟไปยังบันไดหรืออุปกรณ์ช่วยหนีไฟ เช่น บันได รถดับเพลิงได้โดยทันที

- โถงลิฟท์ โถงบันได หรือทางร่วมหนีไฟจะต้องมีสัญญาณและเครื่องหมายหนีไฟ และบันไดหนีไฟ และห้องควบคุมการดับไฟไว้ด้วยเสมอ เครื่องหมายและสัญญาณเหมือนข้อ 1.

- จะต้องมีการแบ่งส่วนเพื่อป้องกันควัน ใช้ประโยชน์ในการหลบหนีไฟ

- บริเวณโถงลิฟท์ โถงบันได และบริเวณในอาคารจะต้องมีท่อระบายควันหรือช่องเปิดทุกๆ ระยะ 15 เมตร หรือทุกระยะ 7.50 เมตร ตรงมุมอาคาร

5.6.2.3 ทางลาดหนีไฟ อาจหมายถึงทางร่วมหรือทางที่ใช้ในการบริการต่างๆ ในอาคารชุดพักอาศัย ทั้งชนิดสูงและต่ำควรมีขนาดที่นำไปใช้ดังนี้

ตารางที่ 2.11 แสดงรายละเอียดบันได

รายละเอียดบันได	ต่ำสุด (ม.)	สูงสุด (ม.)
- ความสูงบันได-บันได (ชานพัก-ชานพัก)	2.00	3.60
- ความกว้างบันได	0.90	1.10
- ความกว้างราวบันได	0.725	0.925
- ลูกนอน	0.225	0.250
- ลูกตั้ง	0.187	0.20
- ชานพักกว้าง	1.10	-
- ความลาดบันได	25	35
- บันไดโค้ง (รัศมีความโค้ง)	0.55	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 แสดงรายละเอียดทางลาด

ตารางที่ 2.12 แสดงรายละเอียดทางลาด

รายละเอียดทางลาด	ต่ำสุด (ม.)	สูงสุด (ม.)
ความกว้าง	0.75	1.10
ความยาว	3.60	ไม่จำกัด
ความสูง	1.025	0.30

5.6.2.4 บันไดหนีไฟ สำหรับอาคารชุดที่มีความสูงมากกว่า 5 ชั้นขึ้นไป อาจจะใช้บันไดทั่วไปเป็นบันไดหนีไฟได้ ถ้าบันไดในอาคารมีเพียงพอ ในกรณีที่ไม่ใช้บันไดทั่วไปจำเป็นต้องเตรียมบันไดหนีไฟไว้ตามขนาดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.13 แสดงรายละเอียดบันไดหนีไฟ

รายละเอียดบันไดหนีไฟ	ต่ำสุด (ม.)	สูงสุด (ม.)
- ความสูงบันได-บันได (ชานพัก-ชานพัก)	2.00	3.60
- ความกว้างบันได	0.90	1.10
- ความกว้างราวบันได	0.725	0.925
- ลูกนอน	0.225	0.250
- ลูกตั้ง	0.187	0.20
- ชานพักกว้าง	1.10	-
- ความลาดบันได	25	35
- บันไดโค้ง (รัศมีความโค้ง)	0.55	-

ทางหนีไฟ บันไดหนีไฟจะต้องมี ผนังป้องกันไฟและส่วนป้องกันไฟและส่วนปิดกั้นควันอย่างมิดชิด และควรมีส่วนเปิดออกปล่องอาคารและมีผนังทนไฟเกินกว่า 2 ชม. สำหรับอาคารสูงเกิน 5 ชั้น 1 ชม. สำหรับอาคารต่ำกว่า 5 ชั้น ส่วนประตูลูกหนีไฟควรเป็นประตูที่เปิดแล้วปิดอัตโนมัติ และควรกว้าง 0.70-1.20 เมตร บันไดหนีไฟจะต้องเชื่อมสู่ชั้นพื้นดิน และคานฟ้าของอาคารได้ ถ้าเป็นบันไดหนีไฟแบบโล่งเปิดสู่ภายนอก ไม่มีผนังปิดจะใช้มาตรฐานบันไดทั่วไปในหัวข้อ บันไดแทนได้

5.6.2.5 วัสดุป้องกันอัคคีภัย สำหรับอาคารชุดที่มีความสูงกว่า 5 ชั้นขึ้นไป เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานออกแบบเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ผู้อื่นนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ผ่านการอนุญาตจากผู้ออกแบบ ผู้ออกแบบและผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบต่อเอกสารที่ส่งมอบไป

ตารางที่ 2.14 แสดงความสามารถในการทนไฟ

หน้าที่การใช้งาน	(ชม.) การทนไฟ
ระดับอาคาร	
- ผนังภายนอกอาคาร	1-2
- ทางเดินภายในอาคาร	2
- ผนังรับน้ำหนักภายในอาคาร	1
- เสาคาน, โครงสร้างต่างๆ	1
- พื้น	1
- โครงสร้างหลังคา	1
- ผนังร่วม	2
- โครงสร้างหน่วยพักอาศัย	1
- โถง, ทางเดินร่วม	1
- บันได	1

5.6.2.6 ผนังป้องกันอัคคีภัย สำหรับอาคารชุด ที่สูงเกินกว่า 5 ชั้นขึ้นไป จะต้องมียังผนังป้องกันไฟทุกๆ ระยะไม่เกิน 30 เมตร

5.6.2.7 ข้อจำกัดเพิ่มเติม บันไดหนีไฟที่ใช้สำหรับอาคารที่ต่อเนื่องกัน (บันไดแบบปิด) จะต้องป้องกันควันทุกๆ 5 ชั้น และควรมีช่องระบายควันขนาดเนื้อที่ 5% ของช่องบันไดหรือค่าสุด 0.50 ตร.ม. และจะต้องมีไฟฟ้าฉุกเฉินเสมอ

5.6.3 ระบบป้องกันฟ้าผ่า สำหรับอาคารสูงที่สูงเกินกว่า 5 ชั้น จำเป็นที่จะต้องมีการป้องกันฟ้าผ่า โดยมีองค์ประกอบต่ำสุด คือ ต้องมีสายล่อฟ้า 0.30-1.20 เมตร อยู่บนส่วนสูงที่สุดของอาคาร สายนำโลหะสู่พื้นดินอย่างน้อย 2 สาย และแผ่นโลหะติดดิน (รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานที่ก่อสร้าง)

5.6.4 ระบบรับคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานที่ก่อสร้างและวิธีการ

5.6.5 ระบบโทรศัพท์

- อาคารชุดธรรมดา ต้องจัดให้มีตู้โทรศัพท์สาธารณะอย่างน้อย 2

เครื่องต่ออาคาร 1 หลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้งานในการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระบบเครื่องโทรศัพท์ และการเดินสายให้เป็นไปตามมาตรฐานที่

องค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้

2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2525 : 182-187) กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนนั้นได้บังเกิดขึ้นในชุมชนต่างๆ ได้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในครอบครัวและในสังคมให้เจริญก้าวหน้าและผาสุกเรื่อยมา การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน เป็นความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มาต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนาการตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่ม การกระทำที่สนองตอบความเห็นของคนส่วนใหญ่ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

นอกจากนี้ นิรันดร์ ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีเงื่อนไขอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม นอกเหนือจากเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ ดังกล่าวแล้วยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินเสียทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไป ประเมินค่าตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทบกระเทือน ต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคมหากจะมีส่วนร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไพรัตน์ เศรษฐินทร์ (2527 : 7-8) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวทางการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้นเร้าความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็น และประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรมเหล่านั้น

2. กิจกรรมต้องดำเนินการ โดยลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบ ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวมทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของ ประชาชนที่รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทายนอก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกต้อง ไม่หุ่่มเทในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรม และต้องสามารถทำต่อเนื่องไปได้อเอง เมื่อการช่วยเหลือจากภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยเหลือตนเองและการพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มตั้งแต่ต้น

4. กิจกรรมการพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ความพร้อมรับของชุมชน ซึ่งหมายรวมทั้งการใช้ทรัพยากรชุมชน การสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน

5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งหมายถึงผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปสามารถปรับทัศนคติและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้เร็วกว่าและเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีศรัทธาในตัวอยู่แล้ว การเริ่มจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่าและได้รับการยอมรับมากกว่าประชาชนทั่วไป

6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุปัญหา ร่วมปรึกษาหารือทางแก้ไขปัญหา ร่วมการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงาน จนถึงขั้นการร่วมบำรุงรักษาในระยะยาว

พรรณทิพย์ เพชรมาก (2539 : 27-28) ได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนสรุปได้ว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่ง 1. การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายอยู่ในตัวเอง ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วม ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ในการดำเนินงาน (การวางแผน การปฏิบัติ และการจัดการ) ตามโครงการที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของเขา

2. การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดผลดีแก่โครงการ คือถ้าประชาชนมีส่วนร่วมโดยการนำเอาทักษะภายในและทรัพยากรต่างๆ ผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลักในการดำเนินงาน ผลที่ได้จะตอบสนองความต้องการจัดลำดับความสำคัญของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่มีแรงเสริมอยู่ในตัว ซึ่งกระตุ้นให้คนเข้าร่วมในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของเขา การมีส่วนร่วมสร้างการพึ่งตนเองและจิตสำนึกการร่วมมือกันในชุมชน และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนสามารถทำเอง และถือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเขา

ไพรัตน์ เคชะรินทร์ (2527 : 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยกระทำผ่านกลุ่มองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

อคิน รพีพัฒน์ (2527 : 320) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหาเป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปแล้วมาให้ประชาชนเข้าร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกอย่าง ต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่คิดขึ้นมา

สุรีพันธ์ จำคำสอน (2535 : 16) ได้ให้คำจำกัดความว่า การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติด้วยกัน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะอะไรควรทำ และทำอย่างไร
2. มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาการลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ
3. มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

จากความหมายต่างๆ พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนในการคิด ตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบในการแก้ปัญหาของตนเองไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน เพื่อการดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

สุรีพันธ์ จำคำสอน (2535 : 11-18) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนิน การตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามให้คิดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิสระ พงศาทาส (2523 : 16-20) ได้จำแนกการเข้ามามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนการดำเนินงาน
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตาม

สรุปแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ร่วมกำหนดความต้องการและตัดสินใจ
2. ร่วมวางแผนการดำเนินงาน
3. ร่วมปฏิบัติการ (ดำเนินการ)
4. ร่วมติดตาม และประเมินผล

พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

1. ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพที่สูงกว่า
2. ความต้องการเป็นกลุ่มพวก
3. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ
4. ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่รัฐ
5. การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน

จากผลงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงย่อมจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้มาก เช่น การสละทรัพย์สินเงินทอง แรงกาย หรือวัสดุอื่นๆ การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการวางแผนโครงการเพราะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ มากกว่าเพราะมีความพร้อมมากกว่า

จากแนวคิดและทฤษฎี สรุปได้ว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผู้ทำการศึกษามาแล้วหลายประการทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ผู้ศึกษาจะสรุปแนวทางที่จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้ตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีรายได้น้อย ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อายุ เพศ การศึกษา น่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการ

พัฒนา

- รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น น่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

- ความไม่พอใจในสภาพแวดล้อมและการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ น่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

สำหรับกระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ศึกษาอยู่นั้น การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการโครงการ เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์ที่ทำการศึกษามีการพัฒนากลุ่มด้วยตนเองมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นถึงแม้จะใช้เวลาค่อนข้างนาน แต่ก็จัดทำขึ้นอย่างมีขั้นตอน สมาชิกต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และต้องแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อให้กระบวนการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการด้วย

2.8 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้และเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณใต้ทางด่วนอาจนรงค์ คลองเตย กรณีศึกษาชุมชนบ้านกล้วย

ทวีเวช ทองอ่อน ได้สรุปผลการศึกษาการวางแผนการอนุรักษ์คุณค่าและสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนกรุงธนบุรี เพื่อให้บรรลุไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และนโยบายที่ได้วางไว้ นั้น ผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการอนุรักษ์ โดยเสนอแผนงานการดำเนินงานออกเป็น 2 แผนงานหลักที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป ดังนี้ แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณค่าสภาพแวดล้อม และแผนการส่งเสริม เผยแพร่คุณค่าสภาพแวดล้อม

1. แผนงานการอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณค่าสภาพแวดล้อม เป็นแผนงานที่ดำเนินการอนุรักษ์ บูรณะ ปรับปรุง ฟื้นฟูคุณค่าสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ให้มีสภาพที่ดีขึ้น กำหนดมาตรการควบคุมดูแล ป้องกัน ให้อยู่ในสภาพที่ดีปราศจากการทำลายทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 แผนงาน คือ

- 1.1 แผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
- 1.2 แผนการควบคุมกิจกรรม และการใช้ที่ดิน
- 1.3 แผนการจัดการด้านภูมิทัศน์

1.4 แผนการจัดการด้านการบริการขั้นพื้นฐานและสิ่งแวดลอม

2. แผนการส่งเสริม เผยแพร่คุณค่าสภาพแวดล้อม

2.1 แผนการจัดการด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

2.2 แผนการด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ฤทัยทิพย์ อุดลย์กิตติชัย ได้สรุปการศึกษาสภาพแวดล้อมบริเวณแนวคูเมืองเชียงใหม่ และพื้นที่เกี่ยวเนื่องว่า สภาพแวดล้อมของพื้นที่บริเวณคูเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ตกต่ำลงศึกษาสภาพแวดล้อมบริเวณแนวคูเมืองเชียงใหม่ และพื้นที่เกี่ยวเนื่องจึงต้องกำหนดแนวทางดังนั้นในการอนุรักษ์และพัฒนา โดยสรุปได้จากบทบาทความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสำคัญในการเป็นแหล่งโบราณสถานที่สำคัญของย่าน
2. ความสำคัญในการเป็นสถานที่เพื่อนันทนาการ และประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณี
3. ความสำคัญในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
4. ความสำคัญในการเป็นแหล่งระบายน้ำและการชลประทาน

อิทธิพงษ์ ดันมณี ได้สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ จากการศึกษาที่ผ่านมา ได้ทราบถึงคุณภาพภูมิทัศน์ในแต่ละจุดของเมืองพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสามารถแบ่งลำดับของสภาพภูมิทัศน์ได้เป็น 4 ลำดับ ได้แก่

ลำดับที่ 1. บริเวณที่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต คือ บริเวณที่ไม่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมือง อันเนื่องมาจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในลำดับนี้จะอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับบริการควบคุม และคุ้มครองจากกรมศิลปากร และในบางจุดอยู่ห่างไกลจากบริเวณชุมชนแออัด ดังนั้นจึงไม่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมือง และการปลูกสร้างประชิดอาคารโบราณสถาน และไม่มีการทำลายทิวทัศน์ (Vista) ของเมือง

ลำดับที่ 2. บริเวณที่ยังไม่มีปัญหาในปัจจุบัน แต่เป็นไปได้ว่า ในอนาคตปัญหาอาจจะเกิดและมีทางเป็นไปได้สูง หากไม่ได้รับการคุ้มครองพื้นที่โดยรอบให้มีผลต่อการมองเห็น (Visual) ซึ่งในพื้นที่ลำดับนี้ยังถือเป็นการดีที่ปัญหาทางด้านภูมิทัศน์ยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้น จึงควรที่จะเร่งออกมาตรการป้องกันและคุ้มครองจุดทิวทัศน์ (Vista) ในบริเวณพื้นที่นี้โดยเร่งด่วน จะสังเกตได้ว่า พื้นที่ ๆ อยู่ในลำดับนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ ๆ อยู่ภายนอกเขตพื้นที่อนุรักษ์เมืองเก่า และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้อยู่ในย่านชุมชนแออัดในปัจจุบันด้วย แต่จะอยู่กระจายไปทางด้านนอกของเมือง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ พื้นที่โดยรอบโบราณสถานในลำดับนี้ จะเป็นพื้นที่ของเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงเป็นจุดที่ล่อแหลมต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ทำนาโล่ง อันจะมีผลต่อการเกิดปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมืองในจุดดังกล่าวนี้ในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น การนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย

ลำดับที่ 3. บริเวณที่มีปัญหาจนคิดเบี่ยงทางด้านภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบันอันเกิดมาจากการค้าเสรีขององค์ประกอบปลีกย่อยที่ทำให้มีผลต่อความขัดแย้ง (Conflict) และเกิดความสับสน (Confusion) ทางด้านภูมิทัศน์เมือง อันได้แก่ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เครื่องประดับถนน (Street Furniture) ที่ขาดความกลมกลืนภายในพื้นที่ใช้สอย หรือจากการเลือกวัสดุ และสีสรร

ในการก่อสร้างที่ขาดการควบคุมเสนอแนะและกำหนดจากภาครัฐบาลในการสร้างความกลมกลืนให้กับภูมิทัศน์เมือง อย่างไรก็ตามปัญหาในลำดับนี้ เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น หากได้รับการควบคุมและออกเป็นกฎ นโยบายที่ชัดเจน

ลำดับที่ 4. บริเวณที่มีปัญหาขนาดหนักทางด้านภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบันและต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหา ถือได้ว่าเป็นบริเวณที่มีปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบันซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขและปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี และมีความกลมกลืน อันมีผลต่อการเสริมสร้างความเรียบร้อยในพื้นที่ และเป็นการอนุรักษ์คุณค่าของพื้นที่เมืองให้มีคุณค่าสืบต่อไปในอนาคต ที่หมายตาในลำดับนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของชุมชน (Nodes) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางการปลูกสร้างประชิดอาคารและการใช้ประโยชน์บนพื้นที่โบราณสถาน และบนตัวโบราณสถานด้วย อันมีผลทำให้เกิดภาพที่ไม่ชวนมอง และเป็นการทำลายตัวโบราณสถานให้เสียหาย และสูญคุณค่าลง ลักษณะของปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมืองพระนครศรีอยุธยา แสดงออกมาในลักษณะและรูปแบบต่าง ๆ ที่มีผลทำให้คุณค่าทางด้านความงามของพื้นที่เมืองด้อยลง สามารถแยกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ 7 ลักษณะ คือ

1. สิ่งปลูกสร้างประชิดโบราณสถาน
2. สิ่งปลูกสร้างปิดบังโบราณสถาน
3. สิ่งปลูกสร้างชิงเด่นกับ โบราณสถาน
4. เสาไฟฟ้า และสายไฟฟ้าพาดผ่าน โบราณสถาน
5. ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ รบกวณ และปิดบังโบราณสถาน
6. การขาดการจัดแต่งพื้นที่โดยรอบโบราณสถานให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย กลมกลืน
7. มุมมองที่ขาดความสัมพันธ์กับเส้นทางสัญจร

สาเหตุของปัญหาทางด้านภูมิทัศน์เมืองพระนครศรีอยุธยาที่มีผลต่อพื้นที่บริเวณโบราณสถาน ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) ของเมืองพระนครศรีอยุธยา เกิดได้จากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. สาเหตุจากความไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของ โบราณสถาน ทำให้มีการใช้ประโยชน์บนตัวโบราณสถานโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของโบราณสถาน อันมีสาเหตุมาจาก
 - ความเห็นประโยชน์ส่วนตน
 - ทางด้านเศรษฐกิจ
 - ความเคยชินในชีวิตประจำวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างประชิดโบราณสถาน อันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมือง ทำให้ภูมิทัศน์เมืองเสื่อมโทรมลง การไม่ควบคุมดูแลพื้นที่ในการใช้ประโยชน์มีจำกัด และขาดการคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐ

3. สาเหตุจากการไม่มีมาตรการ และเป้าหมายที่แน่ชัดในการคุ้มครองพื้นที่เปิดโล่ง (Open Space) ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อคุณภาพภูมิทัศน์เมือง และบริเวณช่องวิว ทิวทัศน์ (Vista) ที่ควรจะกำหนดและคุ้มครองอย่างเคร่งครัด

4. สาเหตุจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้บริหารประเทศ ในสมัยเริ่มยุคพัฒนา สร้างความเสียหายโดยไม่รู้ตัวให้แก่พื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก

นิพัทธ์ ทวนนวรรณ์ ได้สรุปผลการวิจัย พบว่าแนวทางการรื้อย้ายที่อยู่อาศัยจะต้อง ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อยู่อาศัยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนิน โครงการฟื้นฟูเมืองดินแดง โดยมีเงื่อนไขการดำเนินการต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการและฐานะของผู้อยู่อาศัยในฐานะที่เป็นผู้เช่า ให้สามารถบรรเทาการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิด นโยบายที่ยุติธรรม เมื่ออาศัยเครื่องวัดแบบพฤติกรรมเมื่อบุคคลเผชิญกับความขัดแย้งของ โร มัส และกิลแมนน์ พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมที่จะหลีกเลี่ยง (ร้อยละ 33) พฤติ กรรมที่จะปรานีปรานอม (ร้อยละ 28.6) พฤติกรรมที่จะให้ความร่วมมือ (ร้อยละ 22) และ อาศัยเทคนิคการสำรวจเชิงพรรณนา พบว่า มีผู้อยู่อาศัยเพียงร้อยละ 18 เท่านั้นที่มีระดับรายได้ ต่อครัวเรือนตรงกับระดับรายได้ครัวเรือนเป้าหมายสำหรับอาคารประเภทเช่าระยะสั้นของการ เคหะแห่งชาติ ส่วนใหญ่พอใจในทำเลที่ตั้ง ขณะเดียวกันก็ยอมรับว่า อาคารแฟลตมีสภาพเก่า ทรุดโทรมและมีปัญหาในการอยู่อาศัยบางประการ อีกทั้งผู้อยู่อาศัยทั้งหมดเข้าใจว่าสิทธิ ครอบครองห้องเช่าสามารถซื้อขายได้ และมีราคาเท่ากับ 200,000-250,000 บาทต่อห้อง ข้อค้น พบอื่น ได้แก่ ค่าเช่าเฉลี่ยต่อเดือนที่เต็มใจจ่ายสำหรับห้องเช่าที่สร้างใหม่ เท่ากับ 932 บาท ต่อยูนิต ยังพบอีกว่า ผู้อยู่อาศัยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98) ต้องการได้รับสิทธิในการเช่าห้องที่ สร้างใหม่ในขณะเดียวกันบางส่วนของผู้อยู่อาศัยในกลุ่มนี้ (ร้อยละ 31) ยังต้องการความมั่นคง ในการอยู่อาศัย กล่าวคือ ต้องการได้เช่าสิทธิระยะยาวหรือได้ผ่อนซื้อกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย และมีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นที่ต้องการขอรับเงินทดแทน และย้ายออก

ข้อเสนอแนะแนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง ต้อง พิจารณา

- 1) จำแนกตามระดับความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง
- 2) ชี้แจงให้ตระหนักในข้อเท็จจริงว่าสิทธิการเช่าห้องมีภายใต้ขอบเขตที่กำหนด

โดยการเคหะแห่งชาติ ไม่ใช่กำหนดโดยผู้อยู่อาศัยเอง

- 3) สนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้อยู่อาศัยสามารถช่วยเหลือตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ได้แก่

- 1) ศึกษาแนวทางการรื้อย้ายที่อยู่อาศัยในบริเวณอื่นที่มีศักยภาพในการพัฒนา
- 2) พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมเมื่อบุคคลเผชิญกับความขัดแย้งให้มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือให้สูงขึ้นสามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรื้อย้ายที่อยู่อาศัยในเขตเมือง และสามารถกำหนดค่าระดับความช่วยเหลือที่เหมาะสมในการรื้อย้าย
- 3) พัฒนาระบบเครื่องมือสำหรับการกำหนดนโยบายการรื้อย้ายเพื่อใช้เป็นเค้าโครงพื้นฐานของการเจรจาต่อรอง ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการรื้อย้าย ก่อให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด และมีความยุติธรรมทางสังคมสูงที่สุด

ชลธิชา แก้วจินดา ได้สรุปผลการวิจัย การประเมินผลโครงการเคหะชุมชนคลองเตยพบว่าลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ของผู้พักอาศัยที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างนั้น ผู้พักอาศัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีสมาชิกในครอบครัวเรือน 3-4 คน ผู้เช่าส่วนใหญ่ทั่วไปมีอาชีพรับจ้างและหาบเร่แผงลอย มีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน สำหรับพนักงานการทำเรือที่ได้รับสวัสดิการพักอาศัย มีอายุการทำงานมากกว่า 15 ปี และเดิมเช่าที่อยู่อาศัยหรืออาศัยผู้อื่นอยู่ ผู้อาศัยในส่วนของผู้เช่าทั่วไปนั้น เดิมอาศัยอยู่ในบ้านบนที่ดินของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับสิทธิตั้งแต่เริ่มโครงการ โดยพักอาศัยอยู่มากกว่า 10 ปี สำหรับสาเหตุของการเข้าพักอาศัย คือถูกไรรื้อที่อยู่อาศัย โครงการเคหะชุมชนคลองเตยสามารถช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยที่เดือดร้อนที่อยู่อาศัย และมีแหล่งงานอยู่ในบริเวณคลองเตย ได้เช่าอาศัยเป็นระยะเวลาสั้น โดยไม่ต้องกังวลกับการถูกไล่ที่ สำหรับพนักงานการทำเรือที่ได้รับสวัสดิการพักอาศัย มีความสะดวกในการเดินทางมาทำงาน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปราโมทย์ ขวาลา ได้สรุปผลการวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากรในความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย (ผู้บุกรุก) พบว่าปัญหาที่มีอยู่ในชุมชนเป็นปัญหาส่วนรวมของชุมชน(ร้อยละ86) และความคิดเห็นในการแก้ปัญหาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ กลุ่มที่คิดจะย้ายออกไปถ้ามีที่ให้ที่ดีกว่า(ร้อยละ33) และกลุ่มที่คิดว่าจะอยู่ที่เดิมแต่ควรปรับปรุงแก้ไข(ร้อยละ51) โดยกลุ่มที่ย้ายออกไปมีความเห็นว่าจะย้ายไปอยู่ที่รัฐจัดหาให้ และควรเป็นที่ดินเช่าซื้อระยะยาว โดยรัฐปลูกบ้านให้หรือปลูกบ้านเองก็ได้ และต้องการให้รัฐช่วยเหลือค่ารื้อถอนหรือค่าก่อสร้างบ้านหลังใหม่ เกณฑ์ในการพิจารณาทำเลที่ตั้งใหม่ได้แก่ 1. ความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน 2. สาธารณูปโภค 3. เพื่อนบ้านและสาธารณูปการในส่วนของกลุ่มที่จะอยู่ที่เดิมแต่ควรแก้ไขปรับปรุง มีเหตุผลในการตัดสินใจอยู่ที่เดิมเนื่องจากมีความผูกพันกับพื้นที่นี้เพราะอยู่มานาน รองลงมาคือการอยู่ใกล้ญาติพี่น้อง และกลัวว่าระบบสาธารณูปโภคในที่ใหม่จะไม่พร้อม กลุ่มนี้มีความเห็นว่ารูปแบบการปรับ

ปรุ่รงควรเป็รความร่วมมือระหว่่างรัฐและชุมชน โดยร่วมมือกันวางแผนและดำเนิรการท้้งใน ส่วนการแก้ไ้และการรูกถ้่าคลอง การรักษาคความสะอาดของคลอง การปรึ่บปรึ่รงชุมชนให้ เป็รระเบียบเรีบร็อย การแก้ไ้ปัญหาทางสังคม เช่น รณรงค์ให้ชุมชนปลอดยาเสพติด การ จัดตั้งศูนย์เด็กและอนามั้ย เป็รต้น

เอกสารนี้เป็รเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆท้้งสิ้น อีกท้้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่ศึกษา การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตย ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research Development) จากการใช้แบบสำรวจ แบบสังเกตและแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตย ดังนั้นเพื่อให้ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการทำวิจัยไว้ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรชุมชนบ้านกล้วยที่อาศัย อยู่บริเวณใต้ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตย ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือผู้นำในครอบครัว จำนวน 102 หลังคาเรือน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วยจำนวน 102 หลังคาเรือน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของแต่ละหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย จำนวน 102 หลังคาเรือน ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้เป็นแบบสำรวจแบบสังเกต และแบบสอบถาม โดยศึกษาสภาพแวดล้อม, ปัญหาและความต้องการเพื่อเป็นแผนงานในการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางควนอาจณรงค์-คลองเตย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

3.2.1.1 แบบสำรวจ เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรวมชุมชนบ้านกล้วยใต้ ไม่ว่าจะเป็นใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางควน อาจณรงค์ - คลองเตย เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาและความต้องการแก่ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจและด้านกายภาพ

3.2.1.2 แบบสังเกตเป็นการสังเกตถึงสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน
อาจณรงค์ - คลองเตย เพื่อต้องการทราบสิ่งต่างๆซึ่งก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนที่
ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจและด้านกายภาพ

3.2.1.3 แบบสอบถาม ใช้เป็นการสอบถามแบบมีโครงสร้าง สำหรับประชากร
ที่อาศัยอยู่ภายในชุมชน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

ตอนที่ 1. เป็นข้อมูลทั่วไปของประชากรในด้าน เพศ อายุ วุฒิการ

ศึกษา

ตอนที่ 2. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม,ปัญหาและความต้องการ
ของประชากรที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนเพื่อต้องการทราบถึงสภาพแวดล้อม,ปัญหาและความต้องการ
ที่ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจและด้านกายภาพ

3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.2.2.1 เครื่องมือเมื่อสร้างเสร็จแล้ว (แบบสำรวจ แบบสังเกต และแบบสอบถาม)
ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบความถูก
ต้อง แล้วจึงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.2.2 ดำเนินการแก้ไขแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
ความเที่ยงตรง (Content Validity) ความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ
ดังนี้

1. ผศ.สุนันท์ สุขสมบูรณ์ รองคณบดีฝ่ายกิจการพิเศษ คณะวิทยาการการ
จัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

2. ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. อาจารย์สุรศักดิ์ กังขาว ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4. คุณมนิรัตน์ มิตรปราสาท นักวิจัยมูลนิธิชุมชนเมือง

5. คุณนาถินี ศรีกสิกุล นักวิจัยมูลนิธิชุมชนเมือง

3.2.2.3 ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือตามผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้แก้ไขแบบ
สอบถามร่วมกับอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมอีกครั้ง เพื่อ
ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอแบบสอบถามไปใช้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังหัวหน้า และกรรมการของชุมชนบ้านกล้วย เพื่อขออนุญาต สํารวจ สังกัดตลอดจนสอบถามหัวหน้า ครุวีเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

3.3.1.1 ในการสํารวจผู้วิจัยได้ทำการสํารวจสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้เวลาสํารวจเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในช่วง เวลา 08.00-16.00 น. รวมเวลาในการสํารวจ 2 วัน

3.3.1.2 ในการสังเกตผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาและปัญหาที่พบ โดยใช้เวลาสังเกตเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ในช่วงเวลา 08.00-20.00 น. รวมเวลาในการสังเกต 2 วัน

3.3.1.3 ในการสอบถามผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลของหัวหน้าครอบครัวที่ อาศัยอยู่ในชุมชน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1. เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น เพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2. เป็นการสอบถามปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนและปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหา โดยใช้เวลาสอบถาม เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ในช่วงเวลา 08.00-16.00น. รวมเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 1 เดือน

3.3.2 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ของข้อมูลก่อน และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละจำแนกตามความ คิดได้จากการศึกษาสภาพแวดล้อม, ปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านกล้วย ตามข้อคำถามใน ด้าน

1. จิตใจ
2. กายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติแล้ว ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการ การค้า กำหนดแนวคิดในการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยได้ทางด่วนอาจณรงค์ คลอง ี่ เตย ซึ่งนำไปสู่การนำเสนอรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ค่าความถี่และร้อยละ เพื่อนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาทั้งหมด มาใช้เป็นแนวคิดในการนำเสนอรูปแบบทางสถาปัตยกรรม การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย ที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตย ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research Development) จากการใช้แบบสำรวจ,แบบสังเกตและแบบสอบถาม ในด้านจิตใจและด้านกายภาพ โดยนำข้อมูลที่ ได้จากการสำรวจ การสังเกตและการสอบถาม ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยมารวบรวมวิเคราะห์ ข้อมูล และนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวคิดส่วนหนึ่งประกอบกับหลักทฤษฎี ทางสถาปัตยกรรม เพื่อนำ เสนอในการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ปัญหา และความต้องการด้านจิตใจและด้านกายภาพของชุมชนในปัจจุบัน

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจ

ตอนที่ 2 แบบสังเกต

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 การสำรวจเป็นการสำรวจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งแบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ด้าน

1.1 ด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การ ลักขโมย การล่องละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด

1.2 ด้านกายภาพที่เกี่ยวกับสภาพที่ตั้งชุมชน ทัศนียภาพโดยรวมของชุมชน ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัย การระบายอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียงรบกวน กลิ่นจากขยะ และน้ำเสีย ขยะ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกัน อัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวน สาธารณะและสนามเด็กเล่น

ตอนที่ 2 การสังเกตเป็นการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนเกี่ยวกับปัญหา มาตรการ และปัญหาที่พบ ซึ่งแบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ด้าน

2.1 ด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล่องละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด

2.2 ด้านกายภาพที่เกี่ยวกับสภาพที่ตั้งชุมชน ทักษะภาพโดยรวมของชุมชน ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัย การระบายอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียงรบกวน กลิ่นจากขยะ และน้ำเสีย ขยะ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกัน อัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวน สาธารณะและสนามเด็กเล่น

ตอนที่ 3 การสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลของหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน

3.1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น เพศ, อายุ, วุฒิ การศึกษา

3.2 เป็นการสอบถามปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมโดยรวมของ ชุมชนและปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดย แบ่งการสอบถามออกเป็น 2 ด้าน

3.2.1 ด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด

3.2.2 ด้านกายภาพที่เกี่ยวกับความแออัดของประชากรในบ้านพักอาศัย การระบายอากาศในบ้านพักอาศัย แสงสว่างภายในบ้านพักอาศัย ขยะภายในชุมชน กลิ่นจากน้ำ เสียภายในชุมชน ไฟฟ้า ประปาภายในบ้านพักอาศัย สวนสาธารณะ-สนามเด็กเล่นภายในชุมชน

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ

ตอนที่ 1 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการสำรวจด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสำรวจเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน จากการสำรวจพบปัญหาต่างๆภายในชุมชน โดยแบ่งปัญหา ออกเป็นด้านจิตใจ และด้านกายภาพ ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

4.1.1.1 ด้านจิตใจ อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด การเล่นเกมพนัน

สภาพแวดล้อม ในปัจจุบันสภาพบ้านเรือน 80 % ทรุดโทรมมากและ บ้านแต่ละหลังอยู่ติดกัน ทางเดินแคบ แสงสว่างไม่เพียงพอ

ปัญหา ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การ ลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด เพราะทำให้สภาพจิตใจของประชากรภายใน ชุมชนไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะจะต้องคอยระวังปัญหาที่จะเกิดตลอดเวลา

แนวทางการแก้ปัญหา ควรปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีความแข็งแรง ป้องกันการลักขโมย ปรับตัวอาคารพักอาศัยให้มีช่องว่างระหว่างตัวอาคารเพื่อป้องกันการเกิด อัคคีภัยที่ถูกลามไปยังบ้านข้างเคียงและควรจัดแสงสว่างให้เพียงพอเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรม

4.1.1.2 ด้านกายภาพ

สภาพที่ตั้งชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันชุมชนบ้านกล้วย ตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพบนเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นเส้นก้วยเดี่ยวขนานไปกับคลองหัวลำโพงใต้ทางด่วนอาจณรงค์ สภาพโดยรวมของชุมชนค่อนข้างทรุดโทรม พื้นที่มีน้ำขังบางจุดและสภาพด้านหลังคลองหัวลำโพงน้ำเน่ามีกลิ่นเหม็น มีการทิ้งขยะอยู่ใต้ถุนบ้านและข้างลำคลอง สภาพบ้านแออัดติดกันและทรุดโทรมมาก

ปัญหา สภาพภายในชุมชนสกปรกมีกลิ่นเน่าเหม็นจากน้ำเสียและขยะ ขาดระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา การป้องกันอัคคีภัย

แนวทางการแก้ปัญหา ปรับระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา การป้องกันอัคคีภัย รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบชุมชนให้น่าอยู่

ทัศนียภาพโดยรอบชุมชน (โดยมองจากภายนอกเข้ามาภายในชุมชน)

สภาพแวดล้อม ในปัจจุบันไม่น่ามองเพราะสภาพบ้านเรือนทรุดโทรมมาก และส่วนมากชาวชุมชนนำวัสดุที่เก็บมาได้ เช่น แผ่นป้ายที่เป็นสังกะสีและไม้อัดมาติดไว้เพื่อกันแดดและลมฝนซึ่งมองจากภายนอกเข้ามายังชุมชนดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

ปัญหา เพราะชาวชุมชนไม่มีงบประมาณในการซื้อวัสดุ และไม่มีความรู้เรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยรวมทั้งชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย

แนวทางการแก้ปัญหา หางบประมาณมาให้ชาวชุมชน และให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงที่พักอาศัยให้น่าอยู่น่ามองรวมทั้งมีการให้ตั้งกรรมการเพื่อให้มาดูแลเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัยภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ความแออัดของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันแออัดมากจนบางบ้านไม่มีทางเข้าบ้านโดยจะต้องอาศัยบ้านของคนอื่นเข้าบ้าน

ปัญหา เพราะชาวชุมชนไม่มีความรู้ในการปรับปรุงที่พักอาศัย รวมทั้งชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย เช่นต่อเติมบ้านโดยทำตามใจตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและกำหนดให้มีทางเดินเท้าสามารถเข้าถึงได้ทุกหลังคาเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา หรือข้อมูลอื่นใดถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อม ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันไม่เป็นระเบียบและแออัดมากจนบางบ้านมีหลังคาซ้อนกันและผนังติดกัน

ปัญหา เพราะชาวชุมชนบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย เช่นต่อเติมบ้าน โดยทำตามใจตนเอง

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่าง ของบ้านพักอาศัยและควรมีการตั้งกฎเกณฑ์ภายในชุมชนเรื่องการปรับปรุงและการต่อเติมบ้านพักอาศัย โดยจะต้องบอกให้กรรมการภายในชุมชนรับทราบ

การระบายอากาศภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันการระบายอากาศภายในชุมชนและบ้านพักอาศัยไม่ดี เพราะบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ 90% ปิดติดกันจึงทำให้ยากต่อการระบายอากาศ

ปัญหา ทำให้สภาพอากาศภายในชุมชนมีกลิ่นอับอยู่ตลอดเวลา

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและให้บ้านพักอาศัยเปิดช่องระบายอากาศให้มากขึ้น

ที่ว่างภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันความแออัดของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนแออัดมากจนทำให้ไม่มีพื้นที่ว่าง

ปัญหา ทำให้ชาวชุมชนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่างบ้านพักอาศัยเพื่อต้องการให้มีพื้นที่ว่างจะสามารถมาใช้ทำกิจกรรมของชุมชนได้

แสงสว่างภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันแสงสว่างในตอนกลางวันภายในชุมชนน้อยเพราะแสงแดดไม่สามารถส่องเข้าถึงได้ เพราะหลังคาบ้านพักอาศัยติดกันมาก จนทำให้สภาพอากาศภายในชุมชนอับชื้นอยู่ตลอดเวลาและมีกลิ่นอับของที่นอนและเสื้อผ้า

ปัญหา เพราะแสงแดดไม่สามารถส่องได้อย่างทั่วถึง สภาพอากาศมีกลิ่นอับและชื้น

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่างของหลังคาบ้านเพื่อต้องการให้แสงแดดส่องเข้ามายังภายในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

เสียงรบกวนภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ **สภาพแวดล้อม** ซึ่งปัจจุบันเสียงรบกวนภายในชุมชนมาจากรถที่วิ่งบนทางด่วน การค้าไม่ว่าก อาจณรงค์และด้านหน้าชุมชนเป็นเสียงส่วนใหญ่ส่วนเสียงรบกวนภายในบ้านพักอาศัยไม่มีผลใช้กระทบ

ปัญหา มีเสียงดังจากเสียงรถวิ่งพอสสมควร

แนวทางการแก้ปัญหา อยากให้หาสิ่งที่จะช่วยป้องกันเสียงรบกวน เช่น การปลูกต้นไม้บริเวณริมคลองหัวลำโพงอาจกันเสียงได้บางส่วน

กลิ่นจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันกลิ่นจากขยะของชุมชนเองมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นกลิ่นจากน้ำเน่าเสียบริเวณคลองหัวลำโพงหลังชุมชน

ปัญหา เกิดจากชาวชุมชนเองทิ้งขยะและน้ำเสียงคลอง และอีกกรณีหนึ่งชาวชุมชนที่อาศัยอยู่ข้างเคียงทิ้งขยะและน้ำเสียงคลองและน้ำเสียเหล่านั้นไหลลงผ่านมายังบริเวณชุมชนจึงทำให้เกิดกลิ่นเหม็นอยู่ตลอดเวลา

แนวทางการแก้ปัญหา ช่วยกันกำจัดขยะและงคทิ้งน้ำเสียงคลองและต้องการให้มีการวางกฎระเบียบให้ชัดเจน เช่นถ้าเป็นบริเวณหน้าบ้านของใครให้เก็บขยะให้เรียบร้อยและมีการปลูกต้นไม้เพื่อช่วยในการจัดกลิ่นได้บ้าง ในส่วนของชุมชนอื่นที่ทิ้งขยะและทิ้งน้ำเสียงสู่คลองนั้นอาจจะมีการกันคลองในส่วนของชุมชนเองและมีการช่วยกันรักษาลำคลองเพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้น และอาจเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่นต่อไป

ขยะภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันขยะภายในชุมชนมีทิ้งตามบริเวณริมคลองและใต้ถนนพักอาศัย ในบางส่วนมีการกองไว้บริเวณหน้าบ้านข้างถนนไม่มีการใส่ถุงขยะให้เรียบร้อยถึงขยะมีน้อยเกินไป

ปัญหา เพราะชาวชุมชนส่วนใหญ่มีถังแยกแ้วและอีกส่วนหนึ่งไม่มีการกำหนดจุดในการวางถังขยะที่แน่นอน หมากู้ยี่เยี่ยทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและสกปรก

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการกำหนดจุดการวางถังขยะที่แน่นอนและต้องการถังขยะให้เพียงพอต่อประชากรในชุมชน

ไฟฟ้าภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ในสภาพปัจจุบันสายไฟภายในชุมชนเกะกะไม่เป็นระเบียบ เพราะมีบางบ้านมีการต่อไฟฟ้ามารจากบ้านข้างเคียง

ปัญหา ทำให้สภาพชุมชนไม่น่ามองและอาจทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรได้

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการจัดเก็บและเดินสายไฟฟ้าให้เป็นระเบียบ และควรเปลี่ยนสายไฟที่หมดอายุแล้วเพื่อป้องกันการเกิด ไฟฟ้าลัดวงจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้ง **ประปาภายในชุมชน** และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันท่อประปาเดินเกะกะไม่เป็นระเบียบ และยังมีบางบ้านที่ต่อน้ำมาจากบ้านข้างเคียงโดยไม่วางท่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ปัญหา เกิดท่อแตกน้ำท่วมขังภายในชุมชน ท่อประปาเกาะกะเวลากลางคืนถ้า มองไม่เห็นสามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

แนวทางการแก้ปัญหา อยากให้มีการเดินท่อให้เป็นระเบียบรวมถึงปรับปรุง สภาพของท่อให้มีสภาพที่ใช้งานได้สมบูรณ์

การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันภายในชุมชนมีระดับเพลิงอยู่ 1 คันเป็นรถ 4 ล้อจอด เก็บไว้ติดกับสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นซึ่งเป็นพื้นที่ของเอกชน แต่สภาพของรถในปัจจุบัน ใช้งานไม่ได้เพราะรถเสียและอุปกรณ์บางส่วนชำรุด

ปัญหา เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา และพื้นที่ที่ใช้สำหรับจอด รถดับเพลิงมีน้ำขัง

แนวทางการแก้ปัญหา หาพื้นที่ที่เหมาะสมหรือปรับปรุงรถดับเพลิงและ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้โดยให้กรรมการเข้ามามีส่วนในการดูแลและจัดหางบประมาณ ในการบำรุงรักษา

โทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชน

สภาพแวดล้อม โทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชนปัจจุบันมี 4 ตู้ ตั้งอยู่บริเวณ หน้าชุมชน สภาพของตู้ โทรศัพท์ มีชำรุด เช่น กระจกตู้ร้าว 1 ตู้ สายหูฟังและพูดเสีย 1 ตู้

ปัญหา ประชาชนภายในชุมชนบางครั้งไม่เพียงพอต่อการใช้หรือจะต้องเดิน ไปโทรที่อื่นซึ่งไกลจากชุมชน

แนวทางการแก้ปัญหา ให้กรรมการของชุมชนแจ้งองค์การโทรศัพท์ ให้มา ซ่อมแซม ควรให้กรรมการแจ้งให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนช่วยกันดูแลรักษา

การระบายน้ำเสียภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันการระบายน้ำเสียภายในชุมชนไม่มีที่ระบายน้ำเสีย เลข ส่วนใหญ่ชาวชุมชนจะทิ้งน้ำเสกลงสู่คลองหัวลำโพง

ปัญหา ทำให้น้ำในคลองเน่าเสียและมีกลิ่นเหม็น

แนวทางการแก้ปัญหา อยากให้มีการทำที่ระบายน้ำภายในชุมชนเพื่อจะได้ ระบายลงสู่ท่อสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบทางเดินเท้าภายในชุมชน การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันทางเดินเท้าภายในชุมชนจะมีทางเดินที่อื่นกริดและ สะพานไม้ ซึ่งเป็นทางแคบๆกว้างไม่เกิน 60 ซม. ถ้าฝนตกจะลื่นและมีน้ำขังสกปรก ส่วนทางเดิน คอนกรีต สะพานไม้มีสภาพชำรุดและลำบากในการใช้สัญจร

ปัญหา เวลาฝนตกมีน้ำขังและลื่นทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับทางเท้าให้กว้างกว่านี้และให้เพิ่มไฟส่องทางเวลาเดินตอนกลางคืนจะทำให้ไม่เกิดอุบัติเหตุ

ถนนเข้า - ออกชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันถนนเข้า-ออกชุมชนแคบและยังไม่มีทางเท้าบริเวณขอบทาง ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านในชุมชนปลูกบ้านติดกับถนน

ปัญหา ทำให้รถติดและเกิดอุบัติเหตุกับผู้เดินทาง

แนวทางการแก้ปัญหา ควรปรับบ้านพักอาศัยให้ร่นเข้าไปเพื่อให้มีทางเท้าไว้สำหรับเดิน

สวนสาธารณะภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันสวนสาธารณะอยู่ที่เดียวกับสนามเด็กเล่นตรงข้ามกับชุมชน โดยมีถนนหน้าชุมชนกั้นกลาง ซึ่งพื้นที่ตรงบริเวณนี้เป็นพื้นที่โล่งของเอกชนที่ให้ชาวชุมชนมาใช้โดยไม่คิดค่าเช่า แต่ถ้าเอกชนต้องการพื้นที่ชุมชนจะต้องคืนพื้นที่ตรงบริเวณนี้ทันทีปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่ ประมาณ 150 ตร.ม. สภาพพรมหญ้าปกคลุม มีขยะ มีน้ำขังเป็นบางจุด พื้นที่ขรุขระ

ปัญหา เพราะชาวบ้านไม่มีงบประมาณมาบำรุงรักษา พื้นที่ขรุขระ มีน้ำขังพื้นที่น้อยมากและไม่ใช้พื้นที่ที่อยู่ในชุมชนชาวชุมชนจึงไม่กล้าปรับปรุง

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการช่วยกันดูแลรักษาปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอเพื่อไม่ให้มีน้ำขังเวลาฝนตก ช่วยกันทำความสะอาดให้พื้นที่ไม่สกปรก ควรให้มีการปรับทัศนียภาพ เช่นการปลูกต้นไม้ การจัดสวนสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชากรในชุมชนเข้ามาใช้กันมากขึ้น

สนามเด็กเล่นภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม ปัจจุบันสนามเด็กเล่นอยู่ตรงข้ามกับชุมชน โดยมีถนนหน้าชุมชนกั้นกลาง ซึ่งพื้นที่ตรงบริเวณนี้เป็นพื้นที่โล่งของเอกชนที่ให้ชาวชุมชนมาใช้โดยไม่คิดค่าเช่า แต่ถ้าเอกชนต้องการพื้นที่ชุมชนจะต้องคืนพื้นที่ตรงบริเวณนี้ทันทีปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่ประมาณ 150 ตร.ม. สภาพพรมหญ้าปกคลุม มีขยะ มีน้ำขังเป็นบางจุด พื้นที่ขรุขระ อุปกรณ์เครื่องเล่นชำรุดทรุดโทรม

ปัญหา เพราะชาวบ้านไม่มีงบประมาณมาบำรุงรักษา พื้นที่ขรุขระ มีน้ำขังพื้นที่น้อยมากและไม่ใช้พื้นที่ที่อยู่ในชุมชนชาวชุมชนจึงไม่กล้าปรับปรุง

แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการช่วยกันดูแลรักษา อุปกรณ์และเครื่องเล่น ปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอเพื่อไม่ให้น้ำขังเวลาฝนตก ช่วยกันทำความสะอาด ให้พื้นที่ไม่สกปรก ควรให้มีการปรับทัศนียภาพ เช่นการปลูกต้นไม้ การจัดสวนสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชากรในชุมชนเข้ามาใช้กันมากขึ้น

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต

ตอนที่ 2 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการสังเกตด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสังเกตเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน จากการสังเกตพบปัญหาต่างๆภายในชุมชน โดยแบ่งปัญหา ออกเป็น ด้านจิตใจและด้านกายภาพ ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการสังเกตปัญหาสภาพแวดล้อม โดยรวมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยสังเกตด้านจิตใจ

ผลต่อความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
ด้านจิตใจ			
การลักขโมย	/		-สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม
การล้วงละเมิดทางเพศ	/		-แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอ
อัคคีภัย	/		-บ้านพักอาศัยติดกัน

จากตารางที่ 4.1 ผลการสังเกตทางด้านจิตใจ พบว่ามีปัญหาต่อความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ทั้งในด้านการลักขโมย,การล้วงละเมิดทางเพศและอัคคีภัย ปัญหาที่พบสืบเนื่องมาจาก สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม,แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอและบ้านพักอาศัยปลูกติดกัน

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการสังเกตปัญหาสภาพแวดล้อม โดยรวมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยสังเกตด้านกายภาพ

ด้านกายภาพ	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
1. สภาพที่ตั้ง			-สภาพทรุดโทรม
2. ทัศนียภาพโดยรอบชุมชน(โดยมองจาก ภายนอกเข้ามาภายในชุมชน)	/		-สภาพไม่น่ามอง
3. ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัยภายใน ชุมชน	/		-บ้านพักอาศัยแออัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้ชุมชนใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
4. ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชน	/		- ลักษณะของบ้านเรือนปลูกและต่อเติมขาดการออกแบบ
5. การระบายอากาศภายในชุมชน	/		- บ้านปลูกติดกันมากจนทำให้อากาศไม่สามารถระบายได้อย่างสะดวก
6. ที่ว่างภายในชุมชน	/		- บ้านปลูกติดกันมากจนทำให้ไม่มีที่ว่างในการทำกิจกรรมต่างๆ
7. แสงสว่างภายในชุมชน	/		- บ้านเรือนปลูกติดกันมากจนทำให้แสงไม่สามารถเข้าถึง
8. เสียงรบกวนภายในชุมชน		/	- มีเสียงรบกวนจากภายนอก
9. กลิ่นจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน	/		- มีกลิ่นเหม็น
10. ขยะภายในชุมชน	/		- ทิ้งไม่เป็นที่
11. ไฟฟ้าภายในชุมชน		/	-
12. ประปาภายในชุมชน		/	-
13. การป้องกันอัคคีภัย	/		- รถดับเพลิงใช้การไม่ได้
14. โทรศัพท์สาธารณะ		/	-
15. การระบายน้ำเสียภายในชุมชน	/		- ไม่มีท่อระบายน้ำเสีย
16. ทางเดินเท้าภายในชุมชน	/		- ทرصุค โทรม คับแควบ
17. ถนนเข้า-ออกชุมชน	/		- ถนนคับแควบ รถติด ไม่มีทางเดินเท้า
18. สวนสาธารณะภายในชุมชน	/		- สภาพพื้นที่ที่ทرصุค โทรม มีน้ำขังมีหญาขึ้นปกคลุม
19. สนามเด็กเล่นภายในชุมชน	/		- สภาพพื้นที่ที่ทرصุค โทรม มีน้ำขัง อุปกรณ์เครื่องเล่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำหรือไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 ผลการสังเกตทางด้านกายภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาแทบทุกด้าน ปัญหาที่พบเกิดจากสภาพที่ตั้งของชุมชนทรุดโทรม,ความแออัดและความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยส่งผลให้การระบายอากาศและแสงสว่างไม่เพียงพอ ส่วนกลิ่นจากขยะและน้ำเสียส่งผลต่อชุมชนมากเพราะท่อระบายน้ำเสียไม่มีและประชาชนทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทางเข้าออกภายในชุมชนไม่มีทางเดินเท้าและถนนคับแคบ ในส่วนของเสียบรรณ,ระบบไฟฟ้า,ระบบประปาและโทรศัพท์ สาธารณะภายในชุมชนไม่มีปัญหา เนื่องจากมีความเพียงพอต่อความต้องการภายในชุมชน

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถาม

ตอนที่ 3 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการสอบถามหัวหน้าครอบครัวด้วยตนเอง ซึ่งเป็น การสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนและการสอบถามปัญหาต่างๆภายในชุมชน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น เพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา

3.2 การสอบถามปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน และปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยแบ่งการสอบถามออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านจิตใจ
2. ด้านกายภาพ

ตารางที่ 4.3 แสดงผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อําเภอวังค้-คลองเตย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	102	100.00
ชาย	68	66.67
หญิง	34	33.33
2. อายุ	102	100.00
ต่ำกว่า 35 ปี	18	17.65
35-45 ปี	31	30.39
มากกว่า 45 ปี ขึ้นไป	49	48.04
อื่นๆ โปรดระบุ	4	3.92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อสงสัยประการใด กรุณาแจ้งผู้จัดทำเอกสารทราบ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานภาพสมรส	102	100.00
สมรส	66	64.71
หย่า	12	11.76
แยกกันอยู่	15	14.71
อื่นๆ โปรครระบุ (โสด)	9	8.82
4. ภูมิลำเนาเดิม	102	100.00
กรุงเทพฯ	49	48.04
ต่างจังหวัด	53	51.96
5. ระดับการศึกษา	102	100.00
ประถมศึกษา	51	50.00
มัธยมต้น	22	21.57
มัธยมปลาย	20	19.61
อื่นๆ โปรครระบุ (ไม่ได้เรียน)	9	8.82
6. อาชีพ	102	100.00
รับจ้าง	62	60.79
รับราชการ	7	6.86
ธุรกิจส่วนตัว	31	30.39
อื่นๆ โปรครระบุ	2	1.96
7. จำนวนครอบครัวภายในบ้านพักอาศัยของท่าน (รวมครอบครัวของท่านด้วย)	102	100.00
1 ครอบครัว	78	76.47
2 ครอบครัว	18	17.65
3 ครอบครัว	6	5.88
8. จำนวนสมาชิกภายในบ้านของท่านทุกครอบครัว ไม่รวมตัวท่านจำนวน 785 คน		
ชาย 436 คน อายุตั้งแต่	436	100.00
15 ปี หรือต่ำกว่า	117	26.84
มากกว่า 15-30 ปี	187	42.89

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
ไม่ว่าการตีพิมพ์หรือการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 30-50 ปี	77	17.66
มากกว่า 50 ปี	55	12.61
อาชีพ	436	100.00
อยู่บ้านเฉยๆ	111	25.46
กำลังศึกษา	99	22.71
ทำงาน	226	51.83
หญิง 349 คน อายุตั้งแต่	349	100.00
15 ปี หรือ ต่ำกว่า	45	12.89
มากกว่า 15-30 ปี	153	43.84
มากกว่า 30-50 ปี	76	21.78
มากกว่า 50 ปี	75	21.49
อาชีพ	349	100.00
อยู่บ้านเฉยๆ	75	21.49
กำลังศึกษา	46	13.18
ทำงาน	228	65.33
9. ระยะเวลาที่ท่านเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย (ผู้ตอบแบบสอบถาม)	102	100.00
5-10 ปี	20	19.61
10-15 ปี	31	30.39
15-20 ปี	26	25.49
20 ปีขึ้นไป	24	23.53
อื่นๆ โปรดระบุ (อยู่ตั้งแต่เกิด)	1	0.98
10. ก่อนที่จะมาอยู่ในชุมชนนี้ ท่านอยู่ที่ใดมาก่อน	102	100.00
ต่างจังหวัด	41	40.20
ย้ายมาจากชุมชนอื่น	35	34.31
ถูกไล่ออกจากที่อื่น	15	14.71
อื่นๆ โปรดระบุ (อยู่ตั้งแต่เกิด)	11	10.78

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อศูนย์วิจัยและพัฒนาเพื่อการศึกษา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
11. ท่านเดินทางไปทำงานโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทำงานที่บ้าน / ค้าขายที่บ้าน	36	30.77
เดินไป / จักรยาน	3	2.57
มอเตอร์ไซค์ของตนเอง	32	27.35
มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	8	6.84
รถยนต์ของตนเอง	18	15.38
รถประจำทาง	19	16.24
อื่นๆ โปรดระบุ (อยู่บ้านเฉยๆ)	1	0.85
12. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
งานประเพณี	48	14.20
งานสำคัญทางศาสนา	38	11.24
การทำความสะอาดชุมชน	63	18.64
การทำความสะอาดคลอง	57	16.86
เลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน	78	23.08
เข้าร่วมการอบรมต่างๆ	49	14.50
ไม่ได้ร่วมกิจกรรมใดเลย	5	1.48
13. ความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กรรมการมีการพบปะพูดคุยกับชาวชุมชนเสมอ	47	17.80
กรรมการรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ	63	23.86
กรรมการให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	56	21.21
กรรมการจัดกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ	19	7.20
กรรมการมีการประสานงานติดต่อหน่วยงานต่างๆ แทนเสมอ	77	29.17
อื่นๆ โปรดระบุ(ให้กรรมการทำงานประมาณช่วยเหลือ/ดูแลให้ทั่วถึง)	2	0.76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังเป็นที่ต้องห้ามเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นที่หวงห้ามของทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 66.67) อายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 48.04) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 64.71) ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด (ร้อยละ 51.96) ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถม

ศึกษา (ร้อยละ 50.00) มีอาชีพรับจ้างคิดเป็น (ร้อยละ 60.79) มีจำนวนครอบครัวภายในบ้านพักอาศัย 1 ครอบครัวเป็นส่วนใหญ่คิดเป็น (ร้อยละ 76.47) และมีจำนวนสมาชิกภายในบ้านพักอาศัยทุกครอบครัว ซึ่งไม่รวมหัวหน้าครอบครัวจำนวน 785 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 436 คนอายุมากกว่า 15-30 ปี (ร้อยละ 42.89) ส่วนใหญ่กำลังทำงาน (ร้อยละ 51.83) ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 349 คนอายุมากกว่า 15-30 ปี (ร้อยละ 43.84) ส่วนใหญ่กำลังทำงาน (ร้อยละ 65.33) ในส่วนระยะเวลาที่หัวหน้าครอบครัวเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน 10-15 ปีคิดเป็น (ร้อยละ 30.39) ส่วนใหญ่ก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด (ร้อยละ 40.20) ในการเดินทางไปทำงานส่วนใหญ่จะทำงานและค้าขายที่บ้านคิดเป็น (ร้อยละ 30.77) การเข้าร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชนมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนคิดเป็น (ร้อยละ 23.08) รองลงมาเป็นการทำความสะดวกชุมชนคิดเป็น (ร้อยละ 18.64) ในส่วนของความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่พบว่ากรรมการมีการประสานงานติดต่อหน่วยงานต่างๆ แทนประชาชนภายในชุมชนคิดเป็น (ร้อยละ 29.17) รองลงมากรรมการรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนคิดเป็น (ร้อยละ 23.86)

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการสอบถามปัญหาและความต้องการ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน และปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านจิตใจ

ผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน	ร้อยละ
ด้านจิตใจ		
1. การลักขโมย	102	100.00
1.1 มีปัญหา	59	57.84
ไม่มีปัญหา	43	42.16
1.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บ้านพักอาศัยปลุกติดกัน	44	37.29
ลักษณะ โครงสร้างไม่แข็งแรง	6	5.08
แสงสว่างไม่เพียงพอ	12	10.17
ไม่มีคนดูแล	56	47.46
1.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	91	89.22
ไม่ต้องการ	11	10.78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน	ร้อยละ
1.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปรับปรุงให้บ้านพักอาศัยมีระยะห่าง	14	10.07
ปรับปรุงให้สภาพบ้านแข็งแรง	15	10.79
ปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ	25	17.99
จัดตั้งเวรยามภายในชุมชน	85	61.15
2. การล่วงละเมิดทางเพศ	102	100.00
2.1 มีปัญหา	18	17.65
ไม่มีปัญหา	84	82.35
2.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	6	12.50
แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอ	11	22.92
ขาดการดูแลภายในชุมชนเอง	12	25.00
ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา	19	39.58
2.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	75	73.53
ไม่ต้องการ	27	26.47
2.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	29	15.85
ปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ	39	21.31
จัดให้คนภายในชุมชนช่วยกันดูแล	47	25.68
ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา	68	37.16
3. อัคคีภัย	102	100.00
3.1 มีปัญหา	93	91.18
ไม่มีปัญหา	9	8.82
3.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ระดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้	57	30.00
ที่ดับเพลิงเฉพาะจุดไม่มี	92	48.42
บ้านเรือนปลูกติดกันมาก	18	9.47
ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา	23	12.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยและต้องขอร้องถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน	ร้อยละ
3.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	102	100.00
ไม่ต้องการ	0	0
3.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จัดให้มีทางเข้าออกรถดับเพลิงภายในชุมชน	12	7.59
จัดให้มีถังดับเพลิงเฉพาะจุด	101	63.93
ปรับปรุงให้บ้านมีระยะห่างตามกฎหมายกำหนด	29	18.35
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	16	10.13
4. ยาเสพติด	102	100.00
4.1 มีปัญหา	93	91.18
ไม่มีปัญหา	9	8.82
4.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน	25	12.38
ไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติด	92	45.54
ไม่มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน	21	10.40
ไม่มีคนคอยสอดส่องดูแล	64	31.68
4.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	101	99.02
ไม่ต้องการ	1	0.98
4.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	36	14.75
ให้ความรู้โทษของยาเสพติด	97	39.75
จัดให้มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน	31	12.71
จัดตั้งกรรมการภายในเพื่อช่วยกันดูแล	79	32.38
อื่นๆ โปรดระบุ (ต้องการงบประมาณจากรัฐ)	1	0.41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูผู้สอนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการค้า
 ตารางที่ 4.4 พบว่าปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งแบ่งออกเป็น การลักขโมยส่วนใหญ่มีปัญหา (ร้อยละ 57.84) โดยลักษณะของปัญหาไม่มีคนดูแล (ร้อยละ 47.46) และบ้านพักอาศัยปลูกติดกัน (ร้อยละ 39.29) ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 89.22) ความต้องการในการปรับปรุงจัดตั้งเวรยามภายในชุมชน

(ร้อยละ 61.15) และปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ(ร้อยละ 17.99) ส่วนการล่องละเมิดทางเพศ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา (ร้อยละ 82.35) ลักษณะของปัญหาภายในชุมชนไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา (ร้อยละ 39.58) และภายในชุมชนเองขาดการดูแล (ร้อยละ 25.00) ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 73.53) โดยความต้องการในการปรับปรุงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา (ร้อยละ 37.16) และให้ชุมชนช่วยกันดูแลตนเอง (ร้อยละ 25.68) การป้องกันอัคคีภัยส่วนใหญ่มีปัญหา (ร้อยละ 91.18) โดยลักษณะของปัญหาที่ดับเพลิงเฉพาะจุดไม่มี (ร้อยละ 48.42) และระดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้ (ร้อยละ 30.00) ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 100.00) โดยลักษณะของความ ต้องการจัดให้มีที่ดับเพลิงเฉพาะจุด (ร้อยละ 63.93) และปรับปรุงให้มีระยะห่างของบ้านตามกฎหมายกำหนด (ร้อยละ 18.35) ในส่วนยาเสพติดส่วนใหญ่มีปัญหา (ร้อยละ 91.18) ลักษณะของปัญหาภายในชุมชนไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติด (ร้อยละ 45.54) และไม่มีคนคอยสอดส่องดูแล (ร้อยละ 31.68) ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 99.02) โดยลักษณะของความต้องการให้ความรู้โทษของยาเสพติด (ร้อยละ 39.75) และจัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลภายในชุมชน(ร้อยละ 32.38)

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการสอบถามปัญหาและความต้องการ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนและ ปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของ ชุมชนในด้านกายภาพ

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความแออัดของประชากรภายในบ้านพักอาศัย	102	100.00
1.1 มีปัญหา	57	55.88
ไม่มีปัญหา	45	44.12
1.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บ้านพักอาศัยคับแคบ	51	41.46
พื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคนภายในครอบครัว	37	30.08
ภายในบ้านพักอาศัยอับชื้น	29	23.58
ขาดแสงสว่างและการระบายอากาศ	6	4.88
1.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	79	77.45
ไม่ต้องการ	23	22.55
1.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่ต้องการ	72	47.37
ต้องการปรับปรุงบ้านพักอาศัย	30	19.61
ควบคุมดูแลผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน	52	34.21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ปรับปรุงบ้านพักอาศัย คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร 72 ครั้ง มีค่า 47.37 ปีใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัย	12	7.89
เปิดช่องระบายอากาศและแสงสว่าง	15	9.87
อื่นๆ โปรครระบุ (งบสนับสนุนจากรัฐ)	1	0.66
2. การระบายอากาศภายในบ้านพักอาศัย	102	100.00
2.1 มีปัญหา	44	43.14
ไม่มีปัญหา	58	56.86
2.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บ้านพักอาศัยปลูกติดกัน	41	39.05
ช่องระบายอากาศไม่เพียงพอ	29	27.62
การต่อเติมบ้านพักโดยไม่ขออนุญาต	5	4.76
พื้นที่ในการปลูกบ้านน้อยมาก	30	28.57
2.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	75	73.53
ไม่ต้องการ	27	26.47
2.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปรับปรุงบ้านพักอาศัยให้อากาศถ่ายเทสะดวก	23	15.44
เพิ่มช่องระบายอากาศให้เพียงพอ	16	10.74
ควบคุมการต่อเติมบ้านพักอาศัย	34	22.82
งบประมาณในการปรับปรุง	76	51.00
3. แสงสว่างภายในบ้านพักอาศัย	102	100.00
3.1 มีปัญหา	41	40.20
ไม่มีปัญหา	61	59.80
3.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปลูกบ้านติดกัน	37	30.83
ช่องเปิดไม่เพียงพอ	20	16.67
ขาดงบประมาณในการปรับปรุง	38	31.67
ก่อให้เกิดอาชญากรรม	25	20.83

เอกสารนี้เป็นเอกสารของบริษัท ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	69	67.65
ไม่ต้องการ	33	32.35
3.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปรับปรุงบ้านพักอาศัย	36	13.90
ให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือ	114	44.02
จัดตั้งกรมการช่วยในการดูแล	38	14.67
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	71	27.41
4. ขยะภายในชุมชน	102	100.00
4.1 มีปัญหา	92	90.20
ไม่มีปัญหา	10	9.80
4.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ถังขยะไม่เพียงพอ	66	30.28
ชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่	85	38.99
หมากู๋ยี่เย็บขยะ	37	16.97
รถขยะไม่มาเก็บขยะ หรือนานๆ มาเก็บ	30	13.76
4.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	102	100.00
ไม่ต้องการ	0	0.00
4.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จัดเตรียมถังขยะให้เพียงพอ	101	39.60
ออกกฎระเบียบในการทิ้งขยะ	54	21.18
ถังขยะควรมีฝาปิดแน่นหนา	64	25.10
ต้องการให้รถขยะมาเก็บขยะให้เป็นเวลา	36	14.12
5. กลับจากน้ำเสียภายในชุมชน	102	100.00
5.1 มีปัญหา	92	90.20
ไม่มีปัญหา	10	9.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ภายในชุมชนไม่มีท่อระบายน้ำ	51	18.55
ทึ่งน้ำเสียดังได้ถุนบ้าน	61	22.18
ทึ่งขยะลงในคลอง	78	28.36
น้ำในคลองเน่าเสีย	85	30.91
5.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	101	99.02
ไม่ต้องการ	1	0.98
5.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วางท่อระบายน้ำภายในชุมชน	41	13.36
ห้ามทึ่งขยะลงในคลอง	96	31.26
ทำความสะอาดคลอง	83	27.04
จัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลคลอง	87	28.34
6. ไฟฟ้าภายในบ้านพักอาศัย	102	100.00
6.1 มีปัญหา	24	23.53
ไม่มีปัญหา	78	76.47
6.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีมิเตอร์ไฟ	3	5.66
ต่อไฟจากบ้านข้างเคียง	5	9.43
สายไฟไม่เป็นระเบียบ สายไฟเก่า	23	43.40
ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา	22	41.51
6.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	89	87.25
ไม่ต้องการ	13	12.75
6.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ติดตั้งมิเตอร์ไฟ	9	4.27
เดินสายไฟให้เป็นระเบียบ	43	20.38
เปลี่ยนสายไฟที่ชำรุด	72	34.12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ศูนย์วิจัยงานเพื่อการพัฒนาชนบท มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยและต้องอ้งอ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	87	41.23
7. ประปาภายในบ้านพักอาศัย	102	100.00
7.1 มีปัญหา	32	31.37
ไม่มีปัญหา	70	68.63
7.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีมิเตอร์น้ำ	5	9.26
ต่อน้ำจากบ้านข้างเคียง	13	24.07
ท่อน้ำเก่าชำรุด	32	59.26
น้ำไม่เพียงพอ	4	7.41
7.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	90	88.24
ไม่ต้องการ	12	11.76
7.4 ลักษณะของความต้อการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ติดตั้งมิเตอร์น้ำ	10	4.88
เดินท่อน้ำให้เป็นระเบียบ	37	18.05
เปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุด	70	34.15
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	88	42.92
8. สวนสาธารณะภายในชุมชน	102	100.00
8.1 มีปัญหา	92	90.20
ไม่มีปัญหา	10	9.80
8.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พื้นที่คับแคบ	40	18.18
ไม่มีพื้นที่ออกกำลังกาย	55	25.00
พื้นที่ขรุขระมีน้ำขัง	32	14.55
ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา	93	42.27
8.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	102	100.00
ไม่ต้องการ	0	0.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากผู้ใดต้องการให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
8.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้น	31	13.14
ต้องการพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน	57	24.15
จัดตั้งกรรมการในการดูแล	46	19.49
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	102	43.22
9. สนามเด็กเล่นภายในชุมชน	102	100.00
9.1 มีปัญหา	90	88.24
ไม่มีปัญหา	12	11.76
9.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พื้นที่คับแคบ	29	12.61
ไม่มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก	81	35.22
พื้นที่ขรุขระมีน้ำขัง	30	13.04
ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา	90	39.13
9.3 ความต้องการในการปรับปรุง	102	100.00
ต้องการ	102	100.00
ไม่ต้องการ	0	0.00
9.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้น	25	9.76
ต้องการอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก	88	34.38
จัดตั้งกรรมการในการดูแล	41	16.02
ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา	102	39.84

ตารางที่ 4.5 พบว่าปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านร่างกายซึ่งแบ่งออกเป็นความแออัดของประชากรภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่มีปัญหา (ร้อยละ 55.88) โดยลักษณะของปัญหาบ้านพักอาศัยคับแคบ (ร้อยละ 41.46) และพื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคนภายในครอบครัว (ร้อยละ 30.08) โดยส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 77.45) เป็นการปรับปรุงบ้านพักอาศัย (ร้อยละ 47.37) และควบคุมดูแลผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน (ร้อยละ 34.21) การระบายอากาศภายในบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา (ร้อยละ 56.86) โดยลักษณะปัญหาบ้านพักอาศัยปลูกติดกันมาก (ร้อยละ 39.05) และพื้นที่ในการปลูกบ้านพักน้อยมาก (ร้อยละ 28.57) ส่วนใหญ่ต้องการ

ปรับปรุง (ร้อยละ 73.53) ลักษณะของปัญหาบ้านปลุกติดกัน(ร้อยละ30.83)ทำให้เกิดอาชญากรรมได้ (ร้อยละ 20.83) ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง (ร้อยละ 67.65) ลักษณะของความต้อการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือ (ร้อยละ 44.02)และต้อการงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 24.41) ขยะภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญห (ร้อยละ 90.20) โดยลักษณะของปัญหาชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่ (ร้อยละ 38.99) จำนวนถึงขยะไม่เพียงพอดต่อความต้อการ (ร้อยละ 30.28)ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 100.00) ความต้อการจัดเตรียมถึงขยะให้เพียงพอ (ร้อยละ39.60) และมีฝาปิดที่แน่นหนา (ร้อยละ 25.10) เพื่อกันสุนัขเข้าไปคุ้ยเขี่ย กลิ่นจากน้ำเสียภายในชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญห (ร้อยละ 90.20) โดยลักษณะของปัญหาน้ำในคลองเน่าเสีย (ร้อยละ30.91) และการทิ้งขยะลงในคลอง (ร้อยละ 28.36) ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 99.02) ในส่วนที่ปรับปรุงไม่ต้อการให้ทิ้งขยะลงในคลอง (ร้อยละ 31.26)และจัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลทำความสะอาดคลอง (ร้อยละ 28.34) ไฟฟ้าภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญห (ร้อยละ 76.47) ลักษณะของปัญหาสายไฟภายในชุมชนไม่เป็นระเบียบ สายไฟเก่า (ร้อยละ 43.40) และไม่มิงงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 41.51) ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 87.25) โดยต้อการงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ41.23) และเปลี่ยนสายไฟที่ชำรุด (ร้อยละ 34.12) ประปาภายในบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญห (ร้อยละ 68.63) โดยลักษณะของปัญหา ท่อน้ำเก่าชำรุด (ร้อยละ 59.26) และบางส่วนต่อน้ำจากบ้านข้างเคียง (ร้อยละ 24.07) ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 88.24) โดยต้อการงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 42.92) และเปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุด (ร้อยละ 34.15) สวนสาธารณะภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญห (ร้อยละ90.20) โดยลักษณะของปัญหาไม่มิงงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 42.27) ไม่มีพื้นที่ออกกำลังกาย (ร้อยละ 25.00) ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 100.00) โดยต้อการงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 43.22) และพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน (ร้อยละ 24.15) สนามเด็กเล่นภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญห (ร้อยละ 88.24) โดยลักษณะของปัญหาไม่มิงงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 39.13) และไม่มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก (ร้อยละ 35.22) ส่วนใหญ่ต้อการปรับปรุง (ร้อยละ 100.00) โดยต้อการงบประมาณในการดูแลรักษา (ร้อยละ 39.84) รวมทั้งต้อการอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก (ร้อยละ34.38)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางคว่นอาจณรงค์ - คลองเตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางคว่นอาจณรงค์ - คลองเตย ในปัจจุบันให้เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น การสำรวจ การสังเกต และการสอบถามสภาพที่เป็นพื้นที่จริง โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจเป็นการสำรวจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาทั่วไปของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน ซึ่งแบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ด้าน

1.1 ด้านจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อัคคีภัย ยาเสพติด จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันสภาพบ้านเรือน 80 % ทรุดโทรมมากและบ้านแต่ละหลังอยู่ติดกัน ทางเดินแคบ แสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้สภาพจิตใจของประชากรภายในชุมชนไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะต้องคอยระวังปัญหาที่จะเกิดตลอดเวลา ฉะนั้นควรปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีความแข็งแรงป้องกันการลักขโมย ปรับตัวอาคารพักอาศัยให้มีช่องว่างระหว่างตัวอาคารเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัยที่ลุกลามไปยังบ้านข้างเคียงและควรจัดแสงสว่างให้เพียงพอเพื่อป้องกันเกิดอาชญากรรม

1.2 ด้านกายภาพ ที่เกี่ยวกับสภาพที่ตั้งชุมชน ทัศนียภาพโดยรวมของชุมชน ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย การระบายอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียงรบกวน ขยะ กลิ่นจากขยะและน้ำเสีย ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่เป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านกล้วยตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพบนเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นเส้นกัวยเตี้ยขนานไปกับคลองหัวลำโพงใต้ทางคว่นอาจณรงค์ สภาพโดยรวมของชุมชนค่อนข้างทรุดโทรม พื้นที่มีน้ำขังบางจุดและสภาพด้านหลังคลองหัวลำโพงน้ำเน่ามีกลิ่นเหม็น มีการทิ้งขยะอยู่ใต้ถุนบ้านและข้างลำคลอง สภาพบ้านแออัดติดกันและทรุดโทรมมาก ปัญหาสภาพภายในชุมชนสกปรกมีกลิ่นเหม็นจากน้ำเสียและขยะ ขาดระบบสาธารณสุขปกและระบบสาธารณสุขการ เช่น ไฟฟ้า ประปา การป้องกันอัคคีภัย แนวทางการแก้ปัญหาปรับระบบสาธารณสุขปกและระบบสาธารณสุขการ เช่น ไฟฟ้า ประปา การป้องกันอัคคีภัย รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบชุมชนให้น่าอยู่ ทัศนียภาพโดยรอบชุมชน สภาพแวดล้อมในปัจจุบันไม่น่ามองเพราะสภาพบ้านเรือนทรุดโทรมมากและส่วนมากชาวชุมชนนำวัสดุที่เก็บมาได้

เช่น แผ่นป้ายที่เป็นสังกะสีและไม้อัดมาติดไว้เพื่อกันแดดและลมฝนซึ่งมองจากภายนอกเข้ามายังชุมชนดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาเพราะชาวชุมชนไม่มีงบประมาณในการซื้อวัสดุ และไม่มีความรู้เรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัย รวมทั้งชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย แนวทางการแก้ปัญหา หางบประมาณมาให้ชาวชุมชนและให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงที่พักอาศัย ให้นำอยู่นำมองรวมทั้งมีการให้ตั้งกรรมการเพื่อให้มาดูแลเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัยภายในชุมชน สภาพแวดล้อมของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันแออัดมากจนบางบ้าน ไม่มีทางเข้าบ้าน โดยจะต้องอาศัยบ้านของคนอื่นเข้าบ้าน ปัญหา เพราะชาวชุมชนไม่มีความรู้ในการปรับปรุงที่พักอาศัย รวมทั้งชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย เช่นต่อเติมบ้านโดยทำตามใจตนเอง แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและกำหนดให้มีทางเดินเท้าสามารถเข้าถึงได้ทุกหลังคาเรือน ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชน ของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันไม่เป็นระเบียบและแออัดมากจนบางบ้านมีหลังคาซ้อนกันและผนังติดกัน ปัญหาเพราะชาวชุมชนบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย เช่นต่อเติมบ้านโดยทำตามใจตนเอง แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและควรมีการตั้งกฎเกณฑ์ภายในชุมชนเรื่องการปรับปรุงและการต่อเติมบ้านพักอาศัย โดยต้องบอกให้กรรมการภายในชุมชนรับทราบการระบายอากาศภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันการระบายอากาศภายในชุมชนและบ้านพักอาศัยไม่ดี เพราะบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ 90% ปลูกติดกันจึงทำให้ยากต่อการระบายอากาศ ปัญหาทำให้สภาพอากาศภายในชุมชนมีกลิ่นอับอยู่ตลอดเวลา แนวทางการแก้ปัญหาคควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและให้บ้านพักอาศัยเปิดช่องระบายอากาศให้มากขึ้น ที่ว่างภายในชุมชนสภาพแวดล้อมปัจจุบันความแออัดของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนแออัดมากจนทำให้ไม่มีพื้นที่ว่าง ปัญหาทำให้ชาวชุมชนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ แนวทางการแก้ปัญหาคควรให้มีการปรับระยะห่างบ้านพักอาศัยเพื่อต้องการให้มีพื้นที่ว่าง จะได้สามารถมาใช้ทำกิจกรรมของชุมชนได้ แสงสว่างภายในชุมชนสภาพแวดล้อมปัจจุบันแสงสว่างในตอนกลางวันภายในชุมชนน้อยเพราะแสงแดดไม่สามารถส่องเข้าถึงได้ เพราะหลังคาบ้านพักอาศัยติดกันมาก จนทำให้สภาพอากาศภายในชุมชนอับชื้นอยู่ตลอดเวลาและมีกลิ่นอับของที่นอนและเสื้อผ้า ปัญหาเพราะแสงแดดไม่สามารถส่องได้อย่างทั่วถึง สภาพอากาศมีกลิ่นอับชื้น แนวทางการแก้ปัญหาคควรให้มีการปรับระยะห่างของหลังคาบ้านเพื่อต้องการให้แสงแดดส่องเข้ามายังภายในชุมชนได้อย่างทั่วถึง เสี่ยงรบกวนภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันเสี่ยงรบกวนภายในชุมชนมาจากรถที่วิ่งบนทางด่วนอาจแรงค์และด้านหน้าชุมชนเป็นเสียงส่วนใหญ่ส่วนเสียงรบกวนภายในบ้านพักอาศัยไม่มีผลกระทบ ปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่เอนเอียงไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทางอื่น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกต้นไม้บริเวณริมคลองหัวลำโพงอาจกันเสียงได้บางส่วน กลิ่นจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันกลิ่นจากขยะของชุมชนเองมีน้อยมากส่วนใหญ่เป็นกลิ่นจากน้ำเน่า

เสียบริเวณคลองหัวลำโพงหลังชุมชน ปัญหาเกิดจากชาวชุมชนเองทิ้งขยะและน้ำเสียลงคลอง และอีกกรณีหนึ่งชาวชุมชนที่อาศัยอยู่ข้างเคียงทิ้งขยะและน้ำเสียลงคลองและน้ำเสียเหล่านั้นไหลลงผ่านมายังบริเวณชุมชนจึงทำให้เกิดกลิ่นเหม็นอยู่ตลอดเวลา แนวทางการแก้ปัญหาช่วยกันกำจัดขยะและงดทิ้งน้ำเสียลงคลองควรมีการวางกฎระเบียบในการทิ้งขยะให้ชัดเจน เช่นถ้าเป็นบริเวณหน้าบ้านของใครให้เก็บขยะควรรีบรื้อ ในส่วนของชุมชนอื่นที่ทิ้งขยะและทิ้งน้ำเสียลงสู่คลองนั้นอาจจะมีการกันคลองในส่วนของชุมชนเองและมีการช่วยกันรักษาและทำความสะอาดลำคลองเพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้น ขยะภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันขยะภายในชุมชนมีทั้งตามบริเวณริมคลองและได้ถูบ้านพักอาศัย ในบางส่วนมีการกองไว้ในบริเวณหน้าบ้านข้างถนนไม่มีการใส่ถุงขยะให้เรียบร้อย ปัญหาเพราะภายในชุมชนส่วนใหญ่มีถังแยกแ้วและอีกส่วนหนึ่งไม่มีการกำหนดจุดในการวางถังขยะที่แน่นอน หมากู๋เขี่ยทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและสกปรก แนวทางการแก้ปัญหาควรมีการกำหนดจุดการวางถังขยะที่แน่นอนและต้องการถังขยะให้เพียงพอต่อประชากรภายในชุมชน ไฟฟ้าภายในชุมชนปัจจุบันสายไฟภายในชุมชนเกะกะไม่เป็นระเบียบ เพราะมีบางบ้านมีการต่อไฟฟ้ามาจากบ้านข้างเคียง ปัญหาทำให้สภาพชุมชนไม่น่ามองและอาจทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรได้ แนวทางการแก้ปัญหาควรมีการจัดเก็บและเดินสายไฟฟ้าให้เป็นระเบียบ และควรเปลี่ยนสายไฟที่หมดอายุแล้วเพื่อป้องกันการเกิด ไฟฟ้าลัดวงจร ปรระปาภายในชุมชนปัจจุบันท่อประปาเดินเกะกะไม่เป็นระเบียบ และยังมีบางบ้านที่ต่อน้ำมาจากบ้านข้างเคียงโดยไม่วางท่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยปัญหาเกิดท่อแตกน้ำท่วมขังภายในชุมชน ท่อประปาเกะกะเวลากลางคืนถ้ามองไม่เห็นสามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ แนวทางการแก้ปัญหาอยากให้มีการเดินท่อให้เป็นระเบียบรวมถึงปรับปรุงสภาพของท่อให้มีสภาพที่ใช้งานได้สมบูรณ์ การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน ปัจจุบันภายในชุมชนมีรถดับเพลิงอยู่ 1 คันเป็นรถ 4 ล้อจอดเก็บไว้ติดกับสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นซึ่งเป็นพื้นที่ของเอกชน แต่สภาพของรถในปัจจุบันใช้การไม่ได้เพราะรถเสียและอุปกรณ์บางส่วนชำรุดปัญหาเนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา และพื้นที่ที่ใช้สำหรับจอดรถดับเพลิงมีน้ำขัง แนวทางการแก้ปัญหาคือพื้นที่ที่เหมาะสมหรือปรับปรุงรถดับเพลิงและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้โดยให้กรรมการเข้ามามีส่วนในการดูแลและจัดหางบประมาณในการบำรุงรักษาโทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชน ปัจจุบันโทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชนปัจจุบันมี 4 ตู้ ตั้งอยู่บริเวณหน้าชุมชน สภาพของตู้ โทรศัพท์ มีชำรุด เช่น กระจกตู้ร้าว 1 ตู้ สายหูฟังและพูดเสีย 1 ตู้ปัญหาประชาชนภายในชุมชนบางครั้งไม่เพียงพอต่อการใช้หรือจะต้องเดินไปโทรที่อื่นซึ่งไกลจากชุมชน แนวทางการแก้ปัญหาให้กรรมการของชุมชนแจ้งองค์การโทรศัพท์ มาซ่อมแซมให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนช่วยกันดูแลรักษา การระบายน้ำเสียภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันการระบายน้ำเสียภายในชุมชนไม่มีที่ระบายน้ำเสียเลย ส่วนใหญ่ชาวชุมชนจะทิ้งน้ำเสียลงสู่คลองหัวลำโพง ปัญหาทำให้น้ำในคลองเน่าเสียและมีกลิ่นเหม็นแนวทางการแก้ปัญหาอยากให้มีการทำที่ระบายน้ำภายในชุมชนเพื่อจะได้ระบายลงสู่ท่อสาธารณะ ทางเดินเท้าภายใน

ชุมชนปัจจุบันทางเดินเท้าภายในชุมชนจะมีทางเดินคอนกรีตและสะพานไม้ ซึ่งเป็นทางแคบๆ กว้างไม่เกิน 60 ซม. ถ้าฝนตกจะลื่นและมีน้ำขังสกปรก ส่วนทางเดินคอนกรีตและสะพานไม้มีสภาพชำรุดลำบากในการใช้สัญจร ปัญหาเวลาฝนตกมีน้ำขังและลื่นทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับทางเท้าให้กว้างกว่าเดิมและให้เพิ่มไฟส่องทางเวลาเดินตอนกลางคืน จะทำให้ไม่เกิดอุบัติเหตุ ถนนเข้า – ออกชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันถนนเข้า-ออกชุมชนแคบและยังไม่มีทางเท้าบริเวณขอบทาง ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านในชุมชนปลูกบ้านติดกับถนน ปัญหาทำให้รถติดและเกิดอุบัติเหตุกับผู้ที่เดินเท้า แนวทางการแก้ปัญหาควรปรับบ้านพักอาศัยให้ร่นเข้าไปเพื่อให้มีทางเท้าไว้สำหรับเดิน สวนสาธารณะภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันสวนสาธารณะอยู่ที่เดียวกับสนามเด็กเล่นตรงข้ามกับชุมชน โดยมีถนนหน้าชุมชนกั้นกลาง ซึ่งพื้นที่ตรงบริเวณนี้เป็นพื้นที่โล่งของเอกชนที่ให้ชาวชุมชนมาใช้โดยไม่คิดค่าเช่า แต่ถ้าเอกชนต้องการพื้นที่ชุมชนจะต้องคืนพื้นที่ตรงบริเวณนี้ทันทีปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่ ประมาณ 150 ตร.ม. สภาพกรมีหญ้าปกคลุม มีขยะ มีน้ำขังเป็นบางจุด พื้นที่ขรุขระปัญหาเพราะชาวบ้านไม่มีงบประมาณมาบำรุงรักษา พื้นที่ขรุขระ มีน้ำขัง พื้นที่น้อยมากและไม่ใช้พื้นที่ที่อยู่ในชุมชนชาวชุมชนจึงไม่กล้าปรับปรุง แนวทางการแก้ปัญหาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการช่วยกันดูแลรักษาปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอเพื่อไม่ให้มีน้ำขังเวลาฝนตก ช่วยกันทำความสะอาดให้พื้นที่ไม่สกปรก ควรให้มีการปรับทัศนียภาพ เช่นการปลูกต้นไม้การจัดสวนสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชากรในชุมชนเข้ามาใช้กันมากขึ้น

ตอนที่ 2 การสังเกตเป็นการสังเกตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน ซึ่งจะสังเกตออกเป็น 2 ด้าน

2.1 ด้านจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งในด้าน การลักขโมย,การล้วงละเมิดทางเพศและอัคคีภัย จากการศึกษาพบว่าสืบเนื่องมาจากปัญหาสภาพบ้านเรือนทรุดโทรม,แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอและบ้านพักอาศัยปลูกติดกัน

2.2 ด้านกายภาพ ที่เกี่ยวกับสภาพที่ตั้งชุมชน ทัศนียภาพโดยรวมของชุมชน ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัย การระบายอากาศ ที่ว่างแสงสว่าง เสียกรบกวน กลิ่นจากขยะ และน้ำเสีย ขยะ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา การป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์ การระบายน้ำเสีย ทางเดินเท้าภายในชุมชน ถนนเข้า-ออกชุมชน สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาแทบทุกด้านปัญหาที่พบเกิดจากสภาพที่ตั้งของชุมชนทรุดโทรม,ความแออัดและความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัย ส่งผลให้การระบายอากาศและแสงสว่างไม่เพียงพอ ส่วนกลิ่นจากขยะและน้ำเสียส่งผลต่อชุมชนมากเพราะท่อระบายน้ำเสียไม่มีและประชาชนทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทางเข้าออกภายในชุมชนไม่มีทางเดินเท้าและถนนคับแคบ ในส่วนของเสียงรบกวน, ระบบไฟฟ้า, ระบบประปาและโทรศัพท์ สาธารณะภายในชุมชนไม่มีปัญหา เนื่องจากมีความเพียงพอต่อความต้องการภายในชุมชน

ตอนที่ 3 การสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยแบ่งเนื้อหา ออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 3.1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นชายอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้างมีจำนวนครอบครัวภายในบ้านพักอาศัย 1 ครอบครัวเป็นส่วนใหญ่และมีจำนวนสมาชิกภายในบ้านพักอาศัยทุกครอบครัว ซึ่งไม่รวมหัวหน้าครอบครัวจำนวน 785 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 436 คนอายุมากกว่า 15-30 ปี ส่วนใหญ่กำลังทำงาน ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 349 คนอายุมากกว่า 15-30 ปี ส่วนใหญ่กำลังทำงาน ในส่วนระยะเวลาที่หัวหน้าครอบครัวเข้ามาอาศัยอยู่ภายในชุมชน 10-15 ปี ส่วนใหญ่ก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด ในการเดินทางไปทำงานส่วนใหญ่จะทำงานและค้าขายที่บ้าน การเข้าร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชนมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน รองลงมาเป็นการทำความสะอาดชุมชน ในส่วนของความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่พบว่ากรรมการมีการประสานงานติดต่อหน่วยงานต่างๆแทนประชาชนภายในชุมชน รองลงมากรรมการรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

ตอนที่ 3.2 เป็นการสอบถามปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน ปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยจะแบ่งการสอบถามออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านจิตใจ จากการศึกษาพบว่าปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านจิตใจที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งแบ่งออกเป็น การลักขโมยส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาไม่มีคนดูแลและบ้านพักอาศัยปลูกติดกัน ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง ความต้องการในการปรับปรุงจัดตั้งเวรยามภายในชุมชนและปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ ส่วนการล่องละเมิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาภายในชุมชนไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตราและภายในชุมชนเองขาดการดูแล ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง โดยความต้องการในการปรับปรุงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตราและให้ชุมชนช่วยกันดูแลกันเอง การป้องกันอัคคีภัยส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาที่ดับเพลิงเฉพาะจุด ไม่มีและระดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง โดยลักษณะของความต้อการจัดให้มีที่ดับเพลิงเฉพาะจุดและปรับปรุงให้มีระยะห่างของบ้านตามกฎหมายกำหนด ในส่วนยาเสพติดส่วนใหญ่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาภายในชุมชนไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติดและไม่มีคนคอยสอดส่องดูแล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้
กรรมการช่วยกันดูแลภายในชุมชนเอง

2. ด้านกายภาพ ที่เกี่ยวกับความแออัดของประชากรในบ้านพักอาศัย การระบายอากาศในบ้านพักอาศัย แสงสว่างภายในบ้านพักอาศัย ขยะภายในชุมชน กลิ่นจากน้ำเสียภายในชุมชนไฟฟ้า ประปาภายในบ้านพักอาศัย สวนสาธารณะ-สนามเด็กเล่นภายในชุมชน จากการศึกษา พบว่าปัญหาและความต้องการของชุมชนในด้านร่างกายซึ่งแบ่งออกเป็น ความแออัดของประชากรภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาบ้านพักอาศัยคับแคบ และพื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคนภายในครอบครัว โดยส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุงเป็นการปรับปรุงบ้านพักอาศัยและควบคุมดูแลผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน การระบายอากาศภายในบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยลักษณะปัญหาบ้านพักอาศัยปลูกติดกันมากและพื้นที่ในการปลูกบ้านพักน้อยมาก ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง ลักษณะของปัญหาบ้านปลูกติดกันทำให้เกิดอาชญากรรมได้ ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง ลักษณะของความต้องการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือและต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา ขยะภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่จำนวนถึงขยะไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง ความต้องการจัดเตรียมถังขยะให้เพียงพอและมีฝาปิดที่แน่นหนา เพื่อกันสุนัขเข้าไปคุ้ยเขี่ย กลิ่นจากน้ำเสียภายในชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหาโดยลักษณะของปัญหาน้ำในคลองเน่าเสียและการทิ้งขยะลงในคลอง ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง ในส่วนที่ปรับปรุงไม่ต้องการให้ทิ้งขยะลงในคลองและจัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลทำความสะอาดคลอง ไฟฟ้าภายในบ้านพักอาศัย ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ลักษณะของปัญหาสายไฟภายในชุมชนไม่เป็นระเบียบ สายไฟเก่าและไม่มิงบประมาณในการดูแลรักษา ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง โดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษาและเปลี่ยนสายไฟที่ชำรุด ประปาภายในบ้านพักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาท่อน้ำเก่าชำรุด และบางส่วนต่อน้ำจากบ้านข้างเคียง ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง โดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา และเปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุด สวนสาธารณะภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษาไม่มีพื้นที่ออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุงโดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา และพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน สนามเด็กเล่นภายในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหา โดยลักษณะของปัญหาไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา และไม่มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก ส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุง โดยต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา รวมทั้งต้องการอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การนำเสนองานพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย ดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านจิตใจ ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อักคิภัย ยาเสพติด จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันสภาพบ้านเรือน 80 % ทรุดโทรมมากและบ้านแต่ละหลังอยู่ติดกัน ทางเดินแคบ แสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้สภาพจิตใจของประชากรภายในชุมชนไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะต้องคอยระวังปัญหาที่จะเกิดตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับธงชัย (2530 : 55) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกชนิดบวกหรือลบก็ได้ โดยความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้าหรือทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญที่มากกระทบ ดังนั้นความพอใจจึงเป็นการตอบรับทางความรู้สึกในทางบวกของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อม เรื่องดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากแนวคิดทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow ที่ว่าในเรื่องของความพยายามตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในที่อยู่อาศัย โดยความพึงพอใจที่อยู่อาศัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้อยู่อาศัยนั้น ตรงกับความต้องการหรือความปรารถนาของตน ซึ่งได้แบ่งความต้องการออกเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำสุด โดยใช้ที่อยู่อาศัยเป็นที่ปกป้องสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ความร้อน ความเย็น แสงสว่าง ฯลฯ เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์

2. ความต้องการที่พักอาศัยและความมั่นคงปลอดภัย (Need for shelter and security) เป็นผลสืบเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนของกายภาพ สังคม และความเข้มแข็งของศีลธรรม จึงทำให้มนุษย์มีความต้องการปกป้องอันตรายจากภัยต่างๆ ที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือภัยคุกคามจากมนุษย์โดยวิธีการสร้าง หรือออกแบบ โดยโครงสร้างที่สามารถปกป้องคุ้มกันได้ เช่น มีระบบป้องกันอัคคีภัย วัสดุที่ป้องกันไฟ ระบบป้องกันการเกิดอาชญากรรม หรือวิธีอื่นๆ ที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สินของตน

3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นความต้องการยอมรับทางสังคม โดยสามารถแสดงออกถึงฐานะทางสังคมของตนเองได้ และนำไปสู่ความสำเร็จ ความภูมิใจจนเกิดความนับถือตนเอง เช่น ความภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของบ้าน การพัฒนาตนเองในเรื่องที่อยู่อาศัยและการได้รับความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการเฉพาะอีกประการหนึ่งที่รวมเข้าอยู่ด้วยเช่นกัน

4. ความต้องการทางด้านความงามหรือความสุนทรีย์ (Aesthetic needs) กล่าวคือ ถ้าบ้านไหนมีรูปลักษณ์ภายนอกดูดี สวน นอกจากจะเป็นการเพิ่มความภูมิใจให้กับผู้อยู่อาศัยแล้วยังแสดงให้เห็นถึง เอกลักษณ์และความแปลกกว่าบ้านอื่นซึ่งความต้องการขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายที่คนปรารถนาจะมี จำลอง เงินดี (2539:282-283) ได้กล่าวว่าหลักการพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องมีการใช้จิตวิทยาเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับการ จัดสภาพจิตใจให้เกิดขึ้นในสังคมต่างๆ เพราะคนในแต่ละกลุ่มนั้นมีปัญหาแตกต่างกันออกไป และต้องการการกระทำที่สนองตอบความต้องการเฉพาะในแต่ละกลุ่ม เป็นต้นว่าโครงการในแหล่งสลัมอาจช่วยผู้ป่วยเกี่ยวกับปัญหาการใช้ยา ความอดอยาก อาชญากรรมและความแออัดของพลเมือง ส่วนโครงการในสังคมเมืองอาจช่วยเกี่ยวกับปัญหาความเห็น

ออกเห็นใจกัน การแบ่งแยกและปัญหาเกี่ยวกับโรคสุราเรื้อรัง ถึงอย่างไรก็ตามนักจิตวิทยาทุกคนก็มีจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งสุขภาพจิตชุมชนอย่างเดียวกัน คือการป้องกันที่จะนำไปสู่การเป็นโรคจิตชนิดต่างๆ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541:110-113) ได้กล่าวไว้ว่า ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public Safety) หมายถึงการกำหนดความต้องการให้มีถนนความกว้างเพียงพอสำหรับการสัญจรในโครงการ และมีทางเข้าที่สะดวกเพียงพอสำหรับเกิดเหตุฉุกเฉิน ที่ระดับชุมชนย่อยอาจเป็นการวางแผนผังหรือผังบริเวณ ให้รูปแบบและโครงข่ายของถนนนั้นเปิดโอกาส ให้เด็กสามารถเดินจากบ้านไปโรงเรียน โดยไม่ต้องข้ามถนนสายประธานของชุมชน ในบริเวณที่เกิดอาชญากรรมสูง อาจหมายถึงการวางผังบริเวณอาคารและที่ว่างให้มีรูปแบบของพื้นที่ซึ่งอาจมีการจีปสันชิงทรัพย์หรือทำร้ายร่างกาย ควรมีการเฝ้าสังเกตหรืออยู่ในสายตาของผู้คนในชุมชน

5.2.2 ด้านกายภาพ

5.2.2.1 สภาพที่ตั้งชุมชนจากการวิจัยกลุ่มตัวอย่างพบว่า สภาพแวดล้อมปัจจุบันชุมชนบ้านบ้านกล้วย สภาพโดยรวมของชุมชนค่อนข้างทรุดโทรมพื้นที่ที่มีน้ำขังบางจุดและสภาพด้านหลังคลองหัวลำโพงน้ำเน่ามีกลิ่นเหม็น มีการทิ้งขยะอยู่ใต้ถุนบ้านและข้างลำคลอง สภาพบ้านแออัดติดกันและทรุดโทรมมาก ปัญหาสภาพภายในชุมชนสกปรกมีกลิ่นเน่าเหม็นจากน้ำเสียและขยะการแก้ปัญหาปรับระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้า ประปา การป้องกันอัคคีภัย รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบชุมชนให้น่าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ ตรึงใจ บูรณสมภพ. (2540 : 5-6) ได้ให้ความหมายว่า คุณสมบัติของสภาพแวดล้อมมีความหมายแตกต่างกันตามหน้าที่ๆ ใช้ แต่โดยทั่วไปหมายถึงสภาพภายนอกร่างกายที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สัตว์ พืช สถาปนิกสามารถสร้างสภาพแวดล้อมซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งภายนอกและภายในร่างกายให้แก่มนุษย์ นอกเหนือไปจากที่ธรรมชาติสร้าง โดยการสร้างสรรค์อาคารและสภาพแวดล้อมขึ้นมาใหม่ การสร้างสรรค์นี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ในหลักใหญ่ๆแยกเป็น 2 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันได้แก่ ศิลธรรม การรู้จักผิดถูก ความเชื่อ ความนิยม สังคมและประวัติศาสตร์
2. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทางร่างกาย ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิอากาศ ที่ว่าง แสงสว่าง เสียง

อาคารเป็นสถานที่ๆ ชีวิตมนุษย์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมผัส เพื่ออยู่อาศัยใช้สอยในกิจการต่างๆ สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกำหนดในการจัดวางผังอาคารและรูปแบบอาคาร ส่วนตัวอาคารเองจะสร้างสภาพแวดล้อมภายในอาคาร สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารประกอบด้วย ลมฟ้า อากาศประจำเขต สภาพภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิอากาศบริเวณที่ตั้งอาคาร และสภาพข้างเคียง โดยรอบบริเวณอาคาร ภายในอาคารซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ ประกอบด้วย บรรยากาศที่ทำให้ได้รับความสบาย มีสุขภาพดี จิตใจดี ที่ว่าง การระบายอากาศ ปริมาณความร้อนที่พอเหมาะ การให้แสงสว่างเพื่อการมองเห็นและการได้ยิน ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับสภาพแวดล้อมใน

บริเวณข้างเคียงโดยรอบอาคารด้วย เศษ บุญคำ. (2538 : 40) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนที่มีส่วนประกอบทำให้เมืองคู่แล้วสวยงามมีชีวิตชีวา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งจะมียองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เป็นธรรมชาติที่ยังคงปรากฏอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำลำคลองบึงภูเขา ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่นี้ นับว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งในด้านประโยชน์ใช้สอย และเป็นทัศนียภาพที่งดงามของเมือง

2. อาคารและส่วนประกอบของอาคาร ได้แก่ สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในด้านต่าง ๆ เช่น บ้าน อาคาร ดิถุแกว อนุสาวรีย์ รวมทั้งส่วนประกอบของอาคาร เช่น ป้าย กันสาด ทางเข้าอาคาร โคมไฟ เป็นต้น

3. ที่เว้นว่างต่าง ๆ ได้แก่ บริเวณที่โล่งว่างภายในเมือง ซึ่งเป็นที่ที่ผู้คนใช้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานเอนกประสงค์ของเมือง ลานเชื่อมระหว่างอาคาร ตลาดจตุรทิศ ฯลฯ

4. โครงข่ายคมนาคม ได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมทั้งแม่น้ำลำคลองที่ใช้ในการสัญจร นับเป็นส่วนประกอบของเมืองที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เกิดการเข้าถึงซึ่งกันและกันโดยอาศัยเส้นทางสัญจรเหล่านี้

5. มนุษย์และการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อาศัยอยู่ในเมืองประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นส่วนประกอบให้เมืองมีการเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวา บางกิจกรรมทำให้ผู้คนที่มาเยือนเมืองนั้น ๆ เกิดความสนใจที่จะเข้าไปสัมผัสและเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้หมายถึง เทศกาลงานพิธีต่าง ๆ ของชาวเมือง เช่น งานสงกรานต์ที่เชียงใหม่ เป็นต้น ตลอดจนการพบปะพูดคุย การทำมาหากิน การดำรงชีวิตทั่วไปของชาวเมือง

จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผสมผสานรวมกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมของเมือง การผสมผสานกันนั้นจะก่อให้เกิดบรรยากาศของแต่ละเมืองที่แตกต่างกันออกไป แต่การที่เมืองจะมีการผสมผสานสภาพแวดล้อมจนกลายเป็นบรรยากาศที่น่าอยู่และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวเมืองและผู้พบเห็นได้นั้นควรมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ความเป็นระเบียบ ซึ่งหมายถึง ความสะดวกสบายในการดำเนินกิจกรรมที่มีการติดต่อสัญจรเข้าถึงกันด้วยความราบรื่น การค้นหาสิ่งที่ต้องการพบปะได้สะดวกง่ายต่อการจดจำ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมืองได้จัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนไม่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวาย และส่วนประกอบด้านอาคารและสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ไม่ดูสทปรกรรหารุคหักพังจนทำให้ดูคล้ายกับว่าขาดการเอาใจใส่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

2. ความสบายและความปลอดภัย หมายถึง ความสบายตามแต่สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ไม่มีการฉุดฉีกหักพังอื่น ๆ อีกทั้งห้ามมิให้ดูเปล่งเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้การพัฒนาและดูแลแก้ไข เพื่อให้ชาวเมืองปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย เช่น ไม่มีฝุ่นละอองมลพิษที่มากเกินไป มีร่มเงาจากชายคา และต้นไม้เพื่อป้องกันแสงแดดและฝนพื้นที่ทางเดินไม่คับ

แถบแออัดจนเกินไปมีทางเท้าที่กว้างขวาง เพื่อความสะดวกในการสัญจร และปลอดภัยจากขูดขาน เป็นต้น

3. การมีสารรูปที่ชัดเจน สารรูปหรือจินตภาพเป็นศัพท์บัญญัติจากภาษาอังกฤษว่า Image หมายถึง ภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในใจ หลังจากที่ถูกคลลหนึ่งได้ พบปะสิ่งนั้น ๆ แล้ว ดังนั้นสารรูปของเมืองก็คือภาพรวมของเมืองนั้น ๆ ที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นหรือผู้คนที่มาเยี่ยมชมหรือผ่านไปมาได้สัมผัสและเกิดการจดจำ ภาพรวมของสารรูปที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้คนมีความมั่นใจในการสัญจรภายในเมืองนั้น ๆ เกิดการรับรู้ และการจดจำ ซึ่งจะนำมาถึง ความประทับใจต่อสภาพแวดล้อมเมืองนั้น ๆ

4. มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เมืองแต่ละเมืองย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเองที่แตกต่างกันออกไปในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น สุโขทัย อุรุษยา เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน ส่วนเมืองเชียงใหม่ ลำปาง เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมล้านนา เป็นต้น เอกลักษณ์ที่ชัดเจนนี้จะทำให้ชาวเมืองและผู้ที่มาเยี่ยมชมเมืองจะเกิดการเรียนรู้เกิดความ เข้าใจ และความประทับใจในเมือง ๆ นั้นมากขึ้น ซึ่งได้รับรู้จากลักษณะเฉพาะของเมือง จะก่อให้เกิดความรู้สึก สัมผัสกับเมืองนั้น ๆ ได้ทางหนึ่งซึ่งเอกลักษณ์ที่เด่นชัดนี้เป็นสิ่งสำคัญที่เมืองแต่ละเมืองจะต้องรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้และแสดงให้ปรากฏในลักษณะที่เหมาะสม

5. การมีลักษณะเชิงสุนทรียภาพที่ดี หมายถึง การมีลักษณะที่สวยงาม ชวนให้ผู้พบเห็นเกิดความสบายใจและรื่นรมย์ สุนทรียภาพที่ดีจะเกิดขึ้นได้นั้นจะเกิดจากการได้เห็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมืองปรากฏอยู่ในลักษณะที่ชัดเจนและกลมกลืนสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีสีสันที่กลมกลืนหรือตัดกันกลมกลืนในลักษณะที่เหมาะสม โดยอาศัยการจัดวางที่นักออกแบบเมืองจะมองสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในองค์ประกอบของรูปทรง (Shape) ขนาด (Scale) สัดส่วน (Proportion) สี (Color) ผิวสัมผัส (Texture) โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้มาจัดวางใกล้กัน การใช้ความต่อเนื่องหรือการเน้นด้วยการใช้ความแตกต่าง การมีระยะเว้นว่าง การใช้เส้นแกนนำสายตา เป็นต้น

5.2.2.2 ทักษะภาพของชุมชน สภาพแวดล้อม ในปัจจุบันไม่น่ามองเพราะสภาพบ้านเรือนทรุดโทรมมากและส่วนมากชาวชุมชนนำวัสดุที่เก็บมาได้ เช่น แผ่นป้ายที่เป็นสังกะสี และไม้อัดมาติดไว้เพื่อกันแดดและลมฝนซึ่งมองจากภายนอกเข้ามายังชุมชนดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาเพราะชาวชุมชนไม่มีงบประมาณในการซื้อวัสดุ และไม่มีความรู้เรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยรวมทั้งชาวบ้านบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย แนวทางการแก้ปัญหา หางบประมาณมาให้ชาวชุมชน และให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงที่พักอาศัยให้น่าอยู่น่ามองรวมทั้งมีการให้ตั้งกรรมการเพื่อให้มาดูแลเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สรรพเพชร นนทกคดี. (2535 : 16) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางสุนทรียภาพของเมืองไว้ว่า เมื่อเรามองเห็นสิ่งใดที่สวยงาม สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราได้ให้คุณค่าภาพในจิตใจของเราคุณค่าของความงามภายในจิตใจ หรือสุนทรียภาพเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับสภาวะแห่งการมีประสบการณ์หรือ

จินตนาการของเรา ซึ่งสิ่งที่สามารถบอกได้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่นั้น จะต้องมียุคประกอบที่เหมาะสม มีการรับรู้ของผู้คน จึงจะเกิดสุนทรียภาพขึ้นมาได้ และเราไม่สามารถบอกได้ว่าเพียงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้นที่จะก่อให้เกิดความงามและมีคุณค่า คนเรามักจะรู้สึกว่าจะทำให้เกิดความรู้สึกว่างาม เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีความนุ่มลึกปราณีตแฝงลึกซึ้งซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งมากกระทบกับความรู้สึกนึกคิดของคนเรา และด้วยเหตุที่แต่ละสังคม วัฒนธรรม มีค่านิยมทางความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีพื้นฐานการมองที่แตกต่างกัน เช่น ทศนคติของชาวตะวันตกมองความเป็นหน่วยสมบูรณ์ว่าเป็นความงาม แต่ทศนคติของคนไทยนั้นมองความงามว่า ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศรัทธา ความเชื่อทางพุทธศาสนา วัฒนาอาราม โบสถ์ วิหาร พระพุทธรูป ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ปราสาท พระราชวัง ซึ่งมักจะแสดงถึงความงามในภาวะของความโปร่งเบา ความเป็นทิพย์ ความบรรเจิด เปริดแพร้ว

ในการให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อม หรือสิ่งใด ๆ ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่านั้น นอกจากความงามที่ปรากฏออกมาแล้วยังมียุคประกอบที่สำคัญที่สามารถจะเป็นเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณค่าได้อีก ดังนี้

1. อายุสิ่งใดที่มีอายุมากผ่านกาลเวลามายาวนานหลายยุคหลายสมัยย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ถึงแม้ว่าสิ่ง ๆ นั้นจะไม่ปรากฏความงามหลงเหลืออยู่ เช่น รอยเท้าไดโนเสาร์ โครงกระดูกมนุษย์โบราณ เป็นต้น
2. ความสำคัญหรือเรื่องราวในอดีต เหตุการณ์ที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในอดีต ย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เช่น เติงพระบรมมหาราชวังของพระมหากษัตริย์ ป้อม กำแพง ประตูหอระฆังต่าง ๆ เป็นต้น
3. สิ่งที่เป็นที่สืบทอดยึดถือปฏิบัติต่อกันมา หรือวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชนชาติ เช่น ศาสนา พิธีกรรม ขนบประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น

5.2.2.3 ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย สภาพแวดล้อมความแออัดของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันแออัดมากจนบางบ้านไม่มีทางเข้าบ้าน โดยจะต้องอาศัยบ้านของคนอื่นเข้าแนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและกำหนดให้มีทางเดินเท้าสามารถเข้าถึงได้ทุกหลังคาเรือน ซึ่งสอดคล้องกับ อคิน รพีพัฒน์. (2524 : 115) เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อชุมชนและชาวชุมชนแออัดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด ในทำนองเดียวกัน (โสภณ พรโชคชัย. 2520 : 21) ระบุว่า ความพยายามในการเปลี่ยนคำเรียกชื่อจาก “สลัม” เป็น “ชุมชนแออัด” นั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2503 ซึ่งเอกสารของทางราชการหลักเลียงที่จะใช้คำว่า “แหล่งเสื่อมโทรม” อย่างไรก็ตามจนกระทั่งปี 2525 จึงมีการประกาศใช้คำว่า “ชุมชนแออัด” แทน “สลัม”

แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างเป็นทางการ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าชุมชนใดหรือสภาพที่อยู่อาศัยลักษณะใดจึงจัดว่าเป็นชุมชนแออัดนั้น โดยทั่วไปประกอบด้วยเกณฑ์หลักๆ ในเรื่องต่อไปนี้

- ความหนาแน่นแออัดของบ้านเรือน รวมทั้งลักษณะการปลูกสร้างที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีแบบแผน ไม่มีความคงทนถาวร การพิจารณาความหนาแน่นของการตั้งบ้านเรือน การเคหะแห่งชาติใช้เกณฑ์ 15 หลังคาเรือน/ไร่ หรือ 80 คน/ไร่ (โสภณ พรโชคชัย, 2520 : 20) เช่นเดียวกับการร่างพระราชบัญญัติชุมชนแออัดฉบับชาวบ้าน ซึ่งกำหนดเกณฑ์ความแออัดของบ้านเรือนไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือน/ไร่

- สภาวะแวดล้อมและสุขาภิบาลไม่ดี เช่น ไม่มีทางระบายน้ำหรือท่อระบายน้ำไม่ได้มาตรฐานไม่ทั่วถึง ทำให้มีน้ำขัง มีขยะมูลฝอยเกลื่อนกลาด สภาพอัปซัน การระบายอากาศไม่ดี ทางเดินภายในชุมชนหรือทางเดินเข้าออกไม่สะดวก

- ระบบสาธารณูปโภคไม่ทั่วถึงหรือไม่มี โดยทั่วไปชุมชนที่ตั้งอยู่ในที่บุงกรุกมักจะไม่ได้รับบริการบริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดเก็บขยะมูลฝอย ระบบการระบายน้ำ ยกเว้นเฉพาะกรณีที่ได้รับการอนุญาตจากเจ้าของที่ดินเท่านั้น

- สิทธิในที่ดิน เป็นเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาว่าชุมชนนั้นๆ เป็นชุมชนแออัดหรือไม่ ในกรณีชุมชนได้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย เป็นชุมชนที่อยู่ในที่บุงกรุกของการทำเรือแห่งประเทศไทย ถือว่าเป็น “ชุมชนแออัด”

5.2.2.4 ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชน สภาพแวดล้อมความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนปัจจุบันไม่เป็นระเบียบและแออัดมากจนบางบ้านมีหลังคาซ้อนกันและผนังติดกันปัญหาเพราะชาวชุมชนบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและมักง่าย เช่นต่อเติมบ้านโดยทำตามใจตนเอง แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัยและควรมีการตั้งกฎเกณฑ์ภายในชุมชนเรื่องการปรับปรุงและการต่อเติมบ้านพักอาศัย โดยจะต้องบอกให้กรรมการภายในชุมชนรับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ เดชา บุญค้ำ (2538:40) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุมชนที่มีส่วนประกอบทำให้เมืองดูแล้วสวยงามมีชีวิตชีวา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผสมผสานรวมกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมของเมือง การผสมผสานกันนั้นจะก่อให้เกิดบรรยากาศของแต่ละเมืองที่แตกต่างกันออกไป แต่การที่เมืองจะมีการผสมผสานสภาพแวดล้อมจนกลายเป็นบรรยากาศที่น่าอยู่และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวเมืองและผู้พบเห็นได้นั้นควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้ ความเป็นระเบียบซึ่งหมายถึง ความสะดวกสบายในการดำเนินกิจกรรมที่มีการคิด ต่อสังจจรเข้าถึงกันด้วยความราบรื่น การค้นหาสิ่งที่ต้องการพบปะได้สะดวกง่ายต่อ การจดจำ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมืองได้จัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนไม่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวาย และส่วนประกอบด้านอาคารและสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะรูป เค้าทรงสน อีกทั้งนามให้คิดเปล่งเนกหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ไม่ดูสกปรกชำรุดหักพังจนทำให้ดูคล้ายกับว่าขาดการเอาใจใส่

5.2.2.5 ที่ว่างภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันความแออัดของบ้านพักอาศัยภายในชุมชนแออัดมากจนทำให้ไม่มีพื้นที่ว่าง ปัญหาทำให้ชาวชุมชนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้

แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับระยะห่างบ้านพักอาศัยเพื่อต้องการให้มีพื้นที่ว่างจะได้สามารถมาใช้ทำกิจกรรมของชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เศชา บุญคำ (2538:40) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนที่มีส่วนประกอบทำให้เมืองคู่แล้วสวยงามมีชีวิตชีวา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น ที่เว้นว่างต่าง ๆ ได้แก่ บริเวณที่โล่งว่างภายในเมือง ซึ่งเป็นที่ที่ผู้คนใช้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานเอนกประสงค์ของเมือง ลานเชื่อมระหว่างอาคาร ลาดจอดรถ ฯลฯ

5.2.2.6 แสงสว่างภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันแสงสว่างในตอนกลางวันภายในชุมชนน้อยเพราะแสงแดดไม่สามารถส่องเข้าถึงได้ เพราะหลังคาบ้านพักอาศัยติดกันมากจนทำให้สภาพอากาศภายในชุมชนอับชื้นอยู่ตลอดเวลาและมีกลิ่นอับของที่นอนและเสื้อผ้า ปัญหาเพราะแสงแดดไม่สามารถส่องได้อย่างทั่วถึง สภาพอากาศมีกลิ่นอับและชื้น แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการปรับระยะห่างของหลังคาบ้านเพื่อต้องการให้แสงแดดส่องเข้ามายังภายในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

5.2.2.7 เสียงรบกวน สภาพแวดล้อมปัจจุบันเสียงรบกวนภายในชุมชนมาจากรถที่วิ่งบนทางด่วนอาจจรดและด้านหน้าชุมชนเป็นเสียงส่วนใหญ่ส่วนเสียงรบกวนภายในบ้านพักอาศัยไม่มีผลกระทบ ปัญหาที่มีเสียงดังจากเสียงรถวิ่งพอสุมควรถ แนวทางการแก้ปัญหาอยากให้มีสิ่งที่จะช่วยป้องกันเสียงรบกวน เช่น การปลูกต้นไม้บริเวณริมคลองหัวลำโพงอาจกันเสียงได้บางส่วน

5.2.2.8 กลิ่นจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน สภาพแวดล้อมปัจจุบันกลิ่นจากขยะของชุมชนเองมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นกลิ่นจากน้ำเน่าเสียบริเวณคลองหัวลำโพงหลังชุมชน ปัญหาเกิดจากชาวชุมชนเองทิ้งขยะและน้ำเสียลงคลอง และอีกกรณีหนึ่งชาวชุมชนที่อาศัยอยู่ข้างเคียงทิ้งขยะและน้ำเสียลงคลองและน้ำเสียเหล่านั้นไหลลงผ่านมายังบริเวณชุมชนจึงทำให้เกิดกลิ่นเหม็นอยู่ตลอดเวลา แนวทางการแก้ปัญหาช่วยกันกำจัดขยะและงดทิ้งน้ำเสียลงคลองและต้องการให้มีการวางกฎระเบียบให้ชัดเจน เช่นถ้าเป็นบริเวณหน้าบ้านของใครให้เก็บขยะให้เรียบร้อยและมีการปลูกต้นไม้เพื่อช่วยในการกำจัดกลิ่นได้บ้าง ในส่วนของชุมชนอื่นที่ทิ้งขยะและทิ้งน้ำเสียลงสู่คลองนั้นอาจจะมีการกั้นคลองในส่วนของชุมชนเองและมีการช่วยกันรักษาลำคลองเพื่อให้น้ำมีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปราโมทย์ ชวลา (2542 : 152) ได้กล่าวว่าปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นปัญหาต่างๆ ที่เริ่มเกิดขึ้นในชุมชนแออัด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพลักษณะและยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น ปัญหาการระบายน้ำในคลองเนื่องจากมีสิ่งกีดขวางทางเดินของน้ำ ปัญหาน้ำเน่า ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีความเห็นว่าเป็นปัญหาส่วนรวมของชุมชน

5.2.2.9 ขยะภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันขยะภายในชุมชนมีทั้งตามบริเวณริมคลองและใต้ถุนบ้านพักอาศัย ในบางส่วนมีการกองไว้ในบริเวณหน้าบ้านข้างถนนไม่มีการใส่ถุงขยะให้เรียบร้อย ถึงขยะมีน้อยเกินไป ปัญหาเพราะชาวชุมชนส่วนใหญ่มักง่ายเห็นแก่ตัว และอีกส่วนหนึ่งไม่มีการกำหนดจุดในการวางถังขยะที่แน่นอน หมากู๋ยี่เยี้ยทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและสกปรก แนวทางการแก้ปัญหา ควรให้มีการกำหนดจุดการวางถังขยะที่แน่นอนและต้องการถังขยะให้เพียงพอต่อประชากรในชุมชน

5.2.2.10 ไฟฟ้าภายในชุมชน สภาพแวดล้อมในสภาพปัจจุบันสายไฟภายในชุมชนเกะกะไม่เป็นระเบียบ เพราะมีบางบ้านมีการต่อไฟฟ้ามาจากบ้านข้างเคียงปัญหา ทำให้สภาพชุมชนไม่น่ามองและอาจทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรได้ แนวทางการแก้ปัญหาควรให้มีการจัดเก็บและเดินสายไฟฟ้าให้เป็นระเบียบและควรเปลี่ยนสายไฟที่หมดอายุแล้วเพื่อป้องกันการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร

5.2.2.11 ประปาภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันท่อประปาเดินเกะกะไม่เป็นระเบียบ และยังมีบางบ้านที่ค่อนำมาจากบ้านข้างเคียงโดยไม่วางท่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาเกิดท่อแตกน้ำท่วมขังภายในชุมชน ท่อประปาเกะกะเวลากลางคืนถ้ามองไม่เห็นสามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ แนวทางการแก้ปัญหาอยากให้มีการเดินท่อให้เป็นระเบียบรวมถึงปรับปรุงสภาพของท่อให้มีสภาพที่ใช้งานได้สมบูรณ์

5.2.2.12 การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันภายในชุมชนมีระดับเพลิงอยู่ 1 คันเป็นรถ 4 ล้อจอดเก็บไว้ติดกับสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่นซึ่งเป็นพื้นที่ของเอกชน แต่สภาพของรถในปัจจุบันใช้การไม่ได้เพราะรถเสียและอุปกรณ์บางส่วนชำรุด ปัญหาเนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา และพื้นที่ที่ใช้สำหรับจอดรถดับเพลิงมีน้ำขัง แนวทางการแก้ปัญหาคือพื้นที่ที่เหมาะสมหรือปรับปรุงระดับเพลิงและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ โดยให้กรรมการเข้ามามีส่วนในการดูแลและจัดหางบประมาณในการบำรุงรักษา

5.2.2.13 การระบายน้ำเสียภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันการระบายน้ำเสียภายในชุมชนไม่มีท่อระบายน้ำเสียเลย ส่วนใหญ่ชาวชุมชนจะทิ้งน้ำเสียลงสู่คลองหัวลำโพง ปัญหาทำให้น้ำในคลองเน่าเสียและมีกลิ่นเหม็น แนวทางการแก้ปัญหายอยากให้มีการทำท่อระบายน้ำภายในชุมชนเพื่อจะได้ระบายลงสู่ท่อสาธารณะ

5.2.2.14 ทางเดินเท้าภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันทางเดินเท้าภายในชุมชนจะมีทางเดินคอนกรีตและสะพานไม้ ซึ่งเป็นทางแคบๆกว้างไม่เกิน 60 ซม. ถ้าฝนตกจะลื่นและมีน้ำขังสกปรก ส่วนทางเดินคอนกรีต สะพานไม้มีสภาพชำรุดและลำบากในการใช้สัญจร ปัญหาเวลาฝนตกมีน้ำขังและลื่นทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แนวทางการแก้ปัญหาคควรให้มีการปรับทางเท้าให้กว้างกว่านี้และให้เพิ่มไฟส่องทางเวลาเดินตอนกลางคืนจะทำให้ไม่เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับ เศษ บัญญัติ (2538 : 40) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนที่มีส่วนประกอบทำให้เมืองดูแล้วสวยงามมีชีวิตชีวา มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น ซึ่งจะมืองค์

ประกอบของโครงข่ายคมนาคม ได้แก่ ถนน ทางเดินเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมทั้งแม่น้ำลำคลองที่ใช้ในการสัญจร นับเป็นส่วนประกอบของเมืองที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เกิดการเข้าถึงซึ่งกันและกันโดยอาศัยเส้นทางสัญจรเหล่านี้

5.2.2.15 ถนนเข้า – ออกชุมชน สภาพแวดล้อม ปัจจุบันถนนเข้า-ออกชุมชนแคบ และยังไม่มีความเหมาะสมของทาง ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านในชุมชนปลูกบ้านติดกับถนน ปัญหาทำให้รถติดและเกิดอุบัติเหตุกับผู้ที่เดินเท้า แนวทางการแก้ปัญหาควรปรับบ้านพักอาศัยให้ร่นเข้าไปเพื่อให้มีทางเท้าไว้สำหรับเดิน ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2541:110-113) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพของชุมชนแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันแต่ความมุ่งหมายของการวางผังชุมชนจะเหมือนกัน จึงได้แบ่งออกเป็นดังนี้ เส้นทางสัญจร (Circulation) คือการจัดหาเส้นทางสัญจรเพื่อการเคลื่อนไหวที่สะดวกและเพียงพอสำหรับชุมชนเป็นความมุ่งหมายของการวางผังเมืองรวม ซึ่งหมายถึงระบบถนนและบางทีก็รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่จอดรถเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบมีประสิทธิภาพและการไหลที่รวดเร็วของยานพาหนะและคนเดินเท้า

5.2.2.16 สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น สภาพแวดล้อม ปัจจุบันสวนสาธารณะอยู่ที่เดียวกับสนามเด็กเล่นตรงข้ามกับชุมชน โดยมีถนนหน้าชุมชนกั้นกลาง ซึ่งพื้นที่ตรงบริเวณนี้เป็นพื้นที่โล่งของเอกชนที่ให้เช่าชุมชนมาใช้โดยไม่คิดค่าเช่า แต่ถ้าเอกชนต้องการพื้นที่ชุมชนจะต้องคืนพื้นที่ตรงบริเวณนี้ทันทีปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่ ประมาณ 150 ตร.ม. สภาพภูมิอากาศปกคลุม มีน้ำขังเป็นบางจุด พื้นที่ขรุขระ ปัญหาเพราะชาวบ้านไม่มีงบประมาณบำรุงรักษาพื้นที่ขรุขระ มีน้ำขัง พื้นที่น้อยมากและไม่ใช้พื้นที่ที่อยู่ในชุมชนชาวชุมชนจึงไม่กล้าปรับปรุง

แนวทางการแก้ปัญหาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการช่วยกันดูแลรักษาปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอเพื่อไม่ให้น้ำขังเวลาฝนตก ช่วยกันทำความสะอาดให้พื้นที่ไม่สกปรก ควรให้มีการปรับทัศนียภาพ เช่นการปลูกต้นไม้ การจัดสวนสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชากรในชุมชนเข้ามาใช้กันมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. (2541 : 110-113) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพของชุมชนแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันแต่ความมุ่งหมายของการวางผังชุมชนจะเหมือนกัน จึงได้แบ่งออกเป็นดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการอยู่อาศัยสุขสบายของประชากร (Health) คือการสร้างรูปแบบการใช้ที่ดินให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ไม่เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิต และสุขภาพของประชากรทั้งชุมชนเป็นความมุ่งหมายของการวางแผนซึ่งกำหนดไว้นานแล้ว จนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ความมุ่งหมายดังกล่าวอาจรวมถึงการห้ามการพัฒนาที่ความหนาแน่นสูง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำหรือระบบระบายสิ่งโสโครก ในบริเวณซึ่งไม่มีน้ำประปาหรือระบบระบายสิ่งโสโครก อาจหมายถึงการวางบ้านเรือนให้ห่างกันพอประมาณ เพื่อป้องกันการรั่วซึมของบ่อเกรอะบ่อซึมไม่ให้ไปรบกวนบ่อน้ำหรือแหล่งน้ำบริเวณความมุ่งหมายนี้อาจเกี่ยวข้องกับการแยกกิจการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ซึ่งอาจมีอันตราย

ต่อย่านที่พักอาศัย

2. ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public Safety) หมายถึงการกำหนดความต้องการให้มีถนนความกว้างเพียงพอสำหรับการสัญจรในโครงการ และมีทางเข้าที่สะดวกเพียงพอสำหรับเกิดเหตุฉุกเฉิน ที่ระดับชุมชนย่อยอาจเป็นการวางแผนผังหรือผังบริเวณ ให้รูปแบบและโครงข่ายของถนนนั้นเปิดโอกาส ให้เด็กสามารถเดินจากบ้านไปโรงเรียนโดยไม่ต้องข้ามถนนสายประธานของชุมชน ในบริเวณที่เกิดอาชญากรรมสูง อาจหมายถึงการวางแผนผังบริเวณอาคารและที่ว่างให้มีรูปแบบของพื้นที่ซึ่งอาจมีการจีปัดล้างหรือทำร้ายร่างกาย ควรมีการเฝ้าสังเกตหรืออยู่ในสายตาของผู้คนในชุมชน

3. การพิทักษ์ความผาสุกของสาธารณะ (Protecting the public welfare) คือการวางแผนเพื่อให้ชุมชนมีหรือสำรองพื้นที่สวนสาธารณะเพียงพอสำหรับการใช้ของประชาชนในชุมชน โดยการควบคุมรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย ทางด้านความสวยงามและน่าสนใจภายในชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาณานิคม - คลองเตย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากการสังเกต และสำรวจ แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย ได้ผลตามรายละเอียดในบทสรุปข้างต้น ในส่วนของข้อเสนอแนะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นดังต่อไปนี้

5.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม บางครั้งข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ได้ตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งมีสาเหตุดังนี้ เรื่องยาเสพติด การให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของข้อมูลต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ฉะนั้นปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะต้องนำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเก็บข้อมูล เช่น ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจและให้ประชากรในชุมชนไว้ใจ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะตรงตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

5.3.2 การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบให้สอดคล้องกับข้อมูลนั้น ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมข้างเคียงเพื่อจะได้เป็นข้อมูลประกอบการออกแบบ ปรับปรุงโครงการให้ได้ตามความต้องการและตอบสนองต่อประชากรภายในชุมชนอย่างสูงสุด

5.3.3 การใช้อาคารและส่วนประกอบต่างๆ ภายในชุมชน ย่อมมีการชำรุดและทรุดโทรม จึงควรมีการจัดงบประมาณในการดูแลรักษา เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สอยอาคาร และสภาพแวดล้อมโดยรวม รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน

5.3.4 ควรมีการวางแผนการพัฒนา ชุมชนบ้านกล้วยโดยจะต้องแบ่งการพัฒนาออกเป็น ส่วนย่อยๆ เพราะในการพัฒนาจะต้องมีการรื้อถอนทำให้ประชาชนไม่มีที่พักอาศัย

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ และขอบเขตไว้เพียงการวิจัยเพื่อเสนอแนวความคิดในการออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อางณรงค์ - คลองเตย เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจะต้องมีการรวบรวมปัญหาและความต้องการจากหลายๆ หน่วยงานมาทำการกำหนดรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนวความคิดในการออกแบบต่อไป อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากสภาพแวดล้อมการในปัจจุบันซึ่งเป็นผลให้ทราบปัญหาและความต้องการดังข้อสรุปข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวความคิดในการออกแบบให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตที่กำหนดไว้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป หากมีผู้สนใจจะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.4.1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพปัญหาและสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไป หลังจากการศึกษาวิจัย ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าปัญหา และความต้องการของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลนั้น ควรทำการศึกษาและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อางณรงค์ - คลองเตย ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่นำไปแก้ปัญหาในการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

5.4.2 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเฉพาะชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อางณรงค์ - คลองเตยเท่านั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาชุมชนข้างเคียงแล้วนำข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบกันเพื่อทำให้เป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งอาจทำให้เกิดผลสรุปที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านดี - ด้านเสียสำหรับ การออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อางณรงค์ - คลองเตย ต่อไป

5.5 การนำเสนองานออกแบบสถาปัตยกรรมการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วน อางณรงค์ - คลองเตย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการของหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย จำนวน 102 หลังคาเรือน โดยการสำรวจสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การสังเกตสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชนที่เกี่ยวกับปัญหาและปัญหาที่พบ การสอบถามเป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น เพศ อายุ ภูมิการศึกษา รวมถึงการสอบถามปัญหาและความต้องการสภาพแวดล้อมสภาพโดยรวมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและต้องการของชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจรังค์ - คลองเตย จากปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้บรรลุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยแบ่งการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจรังค์ - คลองเตย ออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอการพัฒนาเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจรังค์ - คลองเตย จากปัญหาและความต้องการในด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 นำเสนอการพัฒนาเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจรังค์ - คลองเตย จากปัญหาและความต้องการในด้านกายภาพซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 นำเสนอโครงการออกแบบสถาปัตยกรรม โดยรวบรวมข้อมูลในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เข้าด้วยกันโดยเน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนในด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและด้านกายภาพซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 นำเสนอการพัฒนาเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจรังค์ - คลองเตย จากปัญหาและความต้องการในด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ อักคีภัย ยาเสพติด

ตารางที่ 5.1 สรุปปัญหาและความต้องการในด้านจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปัญหา	ความต้องการ
1. สภาพบ้านเรือนทรุดโทรม	1. ปรับปรุงสภาพบ้านเรือนให้มีสภาพดี
2. แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอ	2. จัดให้มีแสงสว่างในทางเดินภายในชุมชน
3. บ้านพักอาศัยปลูกติดกัน	3. ปรับให้บ้านเรือนมีระยะห่างและเป็นระเบียบ
4. ขาดการดูแลภายในชุมชน	4. ให้กรรมการของชุมชนจัดตั้งคนช่วยกัน สอดส่องดูแลกันเองภายในชุมชน
5. รถดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้	5. จัดให้มีที่จอดและทางเข้าภายในชุมชน
6. ทัศนียภาพเฉพาะจุด ไม่มี	6. จัดให้มีที่ดับเพลิงเฉพาะจุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ปัญหา	ความต้องการ
7. ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา	7. ต้องการงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆมาจัดซื้อและดูแลรักษา
8. ไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติด	8. ให้หน่วยงานรัฐบาตรณรงค์และให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
9. ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน	9. จัดให้มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน

ตอนที่ 2 นำเสนอการพัฒนาเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางควนอาจณรงค์ - คลองเตย จากปัญหาและความต้องการในด้านกายภาพ

ตารางที่ 5.2 สรุปปัญหาและความต้องการในด้านกายภาพ

ปัญหา	ความต้องการ
1. สถานที่ตั้งชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - สภาพชุมชนทรุดโทรม - มีกลิ่นเหม็นจากขยะ-น้ำเสีย - ขาดระบบสาธารณูปโภคที่สมบูรณ์เช่น ไฟฟ้า, ประปา และการป้องกันอัคคีภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงสาธารณูปโภค - พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนให้สะอาด
2. ทักษะภาพโดยรวมของชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - สภาพไม่น่ามอง เพราะสภาพบ้านเรือนทรุดโทรม - การทิ้งขยะไม่เป็นที่ - ไม่มีความรู้เรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัย - ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เป็นระเบียบ เช่น ระบายห่างของบ้าน - งบประมาณและวัสดุในการปรับปรุง
3. ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัย <ul style="list-style-type: none"> - บ้านพักอาศัยคับแคบ - พื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคนภายในครอบครัว - ภายในบ้านอับชื้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงบ้านพักอาศัย - ควบคุมดูแลผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน - ปรับระยะห่างของบ้านให้มีทางเดินเข้าถึงสะดวกทุกหลังคาเรือน
4. ที่ว่างภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ความแออัดของบ้านพักอาศัย - ไม่มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงบ้านพักอาศัยให้เป็นระเบียบ - พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้หรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ปัญหา	ความต้องการ
5. แสงสว่างภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - บ้านพักอาศัยปลูกติดกันมาก - ภายในบ้านพักอาศัยอับชื้น - หลังคาบ้านซ้อนทับกันทำให้แสงสว่างเข้าไม่ถึง - ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับให้บ้านพักอาศัยมีระยะห่างที่เหมาะสม - งบประมาณในการปรับปรุง
6. เสี่ยงรบกวนภายนอกเข้ามายังชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - เสียงของรถยนต์ที่วิ่งบนทางด่วน และหน้าโครงการซึ่งมีเสียงดังไม่มาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกต้นไม้เพื่อทำให้ป้องกันเสียงได้ส่วนหนึ่ง
7. ขยะภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่ - ถึงขยะหน้าชุมชนมีไม่เพียงพอ - ถึงขยะไม่มีฝาปิด - หมาคุ้ยเขี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมถังขยะให้เพียงพอต่อความต้องการภายในชุมชน - ถึงขยะควรมีฝาปิดแน่นหนา - ให้กรรมการภายในชุมชนออกกฎระเบียบในการทิ้งขยะ ช่วยกันดูแลกันเองภายในชุมชน
8. กลิ่นจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ภายในชุมชนไม่มีท่อระบายน้ำเสีย - ชาวบ้านทิ้งขยะลงในคลอง - น้ำในคลองเน่าเสีย 	<ul style="list-style-type: none"> - วางท่อระบายน้ำเสียภายในชุมชนเพื่อให้ระบายลงสู่ท่อสาธารณะหน้าชุมชน - ทำความสะอาดคลอง - ปลูกต้นไม้ - ให้กรรมการภายในชุมชนช่วยกันดูแล
9. ไฟฟ้าภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - สายไฟเก่าไม่เป็นระเบียบ - ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา 	<ul style="list-style-type: none"> - เดินสายไฟให้เป็นระเบียบ - เปลี่ยนสายไฟ - ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาตรวจตราดูแล - งบประมาณในการดูแลรักษา
10. ประปาภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ท่อน้ำเก่าชำรุด - มีน้ำรั่วซึมเป็นบางจุด - มีบ้านพักอาศัยบางหลังต่อจากบ้านข้างเคียง - ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา 	<ul style="list-style-type: none"> - เดินท่อให้เป็นระเบียบ - เปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุดและรั่วซึม - งบประมาณในการดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ปัญหา	ความต้องการ
11. การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - รถดับเพลิงเสียใช้การไม่ได้ - ที่ดับเพลิงเฉพาะจุดไม่มี - บ้านพักอาศัยแออัด - ทางเดินที่เข้าถึงระหว่างบ้านพักอาศัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ดับเพลิงเฉพาะจุด - ที่จอดรถดับเพลิงภายในชุมชน
12. ทางเดินเท้าภายในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ชำรุด มีน้ำขัง - ทางแคบ ไฟทางไม่มี - ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น หกล้ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงทางเท้าให้เข้าถึงบ้านพักอาศัยได้สะดวก - ติดตั้งไฟทางเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ
13. ถนนเข้า-ออกชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีขอบทางเท้า - ทำให้เกิดอุบัติเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงให้มีทางเท้าสำหรับ
14. สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีพื้นที่ภายในชุมชนเอง - อุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็กชำรุดและมีน้อย - ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดพื้นที่ภายในชุมชน - อุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก - งบประมาณในการดูแลรักษา

การหาความต้องการพื้นที่ใช้สอยใน โครงการ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรงค์ - คลองเตย สรุปได้จากตารางที่ 5.1 และตารางที่ 5.2 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย มีจำนวนทั้งสิ้น 887 คนแยกเป็นเพศชายจำนวน 504 คน เพศหญิงจำนวน 383 คนมีจำนวน 102 หลังคาเรือน จากการสอบถามพบว่า ประชากรที่มี 1 ครอบครัวมีจำนวน 78 ครัวเรือนเฉลี่ยผู้อยู่อาศัยในแต่ละครัวเรือนมีจำนวน 7 คน ประชากรที่มี 2 ครอบครัวมีจำนวน 18 ครัวเรือนเฉลี่ยผู้อยู่อาศัยในแต่ละครัวเรือนมีจำนวน 12 คนและประชากรที่มี 3 ครอบครัวมีจำนวน 6 ครัวเรือนเฉลี่ยผู้อยู่อาศัยในแต่ละครัวเรือนมีจำนวน 14 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดประชากรออกหลังคาเรือนเป็นดังนี้ (ตามข้อกำหนดของการเคหะและจากการวิเคราะห์)

1. ส่วนพักอาศัยผู้วิจัยกำหนดให้มีให้มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 122 หลังคาเรือน(จากการวิเคราะห์) เฉลี่ย 1 หลังคาเรือนมีจำนวนประชากร 7 คน โดยมีพื้นที่ใช้สอย 104 ตารางเมตรต่อ 1 หลังคาเรือน รวมพื้นที่พักอาศัยทั้งหมดคิดเป็น 12,688 ตารางเมตร เมตร (ตามข้อกำหนดของการเคหะ- พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และจากการวิเคราะห์)

2. ส่วนป้องกันอัคคีภัย-จอดรถยนต์ 10 คัน มีพื้นที่ 186 ตารางเมตร (ตามข้อกำหนดไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ลดแปลงเนื้อที่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ของการเคหะ- พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และจากการวิเคราะห์)

3. ส่วนลานกิจกรรม-สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น คิดเป็น 30 % ของพื้นที่ทั้งหมด ของโครงการมีจำนวน 13,500 ตารางเมตร (8-1-75 ไร่) เป็นจำนวน 4050 ตารางเมตร (ตามข้อกำหนดของการเคหะ- พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.252 2และจากการวิเคราะห์)

สรุปพื้นที่ใช้งานของโครงการทั้งหมด

1. ส่วนพักอาศัย 122 หลังคาเรือน มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 12,688 ตารางเมตร
2. ส่วนป้องกันอัคคีภัย-จอร์ดยนต์ มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 186 ตารางเมตร
3. ส่วนลานกิจกรรม-สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 4050 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ทั้งหมด 16,924 ตารางเมตร

ตารางที่ 5.3 แสดงความต้องการพื้นที่ของอาคารพักอาศัย/1หลังคาเรือน

ลำดับ	องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้/ หน่วย	จำนวนห้อง	พื้นที่ใช้สอย/ หน่วย(ตรม.)	อ้างอิง
1.	ห้องนอน 1.	2	1	20	A,B,C
2.	ห้องนอน2.	2	1	20	A,B,C
3.	โถงอเนกประสงค์	7	1	34	A,B,C
4.	ครัว+ทานอาหาร	7	1	16	A,B,C
5.	ห้องน้ำ	7	2	6	A,B,C
6.	ระเบียงหน้าบ้าน	7	1	4	A,B,C
7.	ซักล้าง	7	1	4	A,B,C
	รวมพื้นที่			104	

ตารางที่ 5.4 แสดงความต้องการพื้นที่ของอาคารจอร์ดดับเพลิง

ลำดับ	องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้/ หน่วย	จำนวนห้อง	พื้นที่ใช้สอย/หน่วย (ตรม.)	อ้างอิง
1.	พื้นที่จอร์ดดับเพลิง 4 ล้อ 1 คัน	1	1	18	A,B,C
2.	ห้องพัก	2	1	12	A,B,C
3.	ห้องน้ำ	2	1	2.6	A,B,C
4.	พื้นที่อเนกประสงค์	2	1	3.4	A,B,C
	รวมพื้นที่	10	10	186	

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อผิดพลาดให้ติดต่อแจ้งแก้ไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีคนนำไปใช้

ตารางที่ 5.5 แสดงความต้องการพื้นที่ลานทำกิจกรรม/สวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น

ลำดับ	องค์ประกอบ	จำนวนผู้ใช้ / หน่วย	จำนวนห้อง	พื้นที่ใช้สอย/ หน่วย(ตรม.)	อ้างอิง
1.	ลานสำหรับทำกิจกรรม	887	-	500	A,C
2.	สวนสาธารณะ	887	-	2,000	A,C
3.	สนามเด็กเล่น	887	-	1,550	A,C
	รวมพื้นที่			4,050	

หมายเหตุ

A. = พิจารณาจากผลการวิเคราะห์

B. = พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

C. = ข้อกำหนดของการเคหะแห่งชาติ

ตอนที่ 3 นำเสนอโครงร่างการออกแบบสถาปัตยกรรมการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย

ลักษณะที่ตั้งโครงการ

พื้นที่ตั้งของโครงการ ตั้งอยู่บริเวณเขตคลองเตย ใต้ทางอาจณรงค์ - คลองเตย ลักษณะรูปทรงของที่ดินเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวขนานไปกับคลองหัวลำโพง โดยมีพื้นที่ประมาณ 8-1-75 ไร่ หรือประมาณ 13,500 ตารางเมตร

ทิศเหนือ ติดคลองหัวลำโพง

ทิศใต้ ติดถนนในโครงการและมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

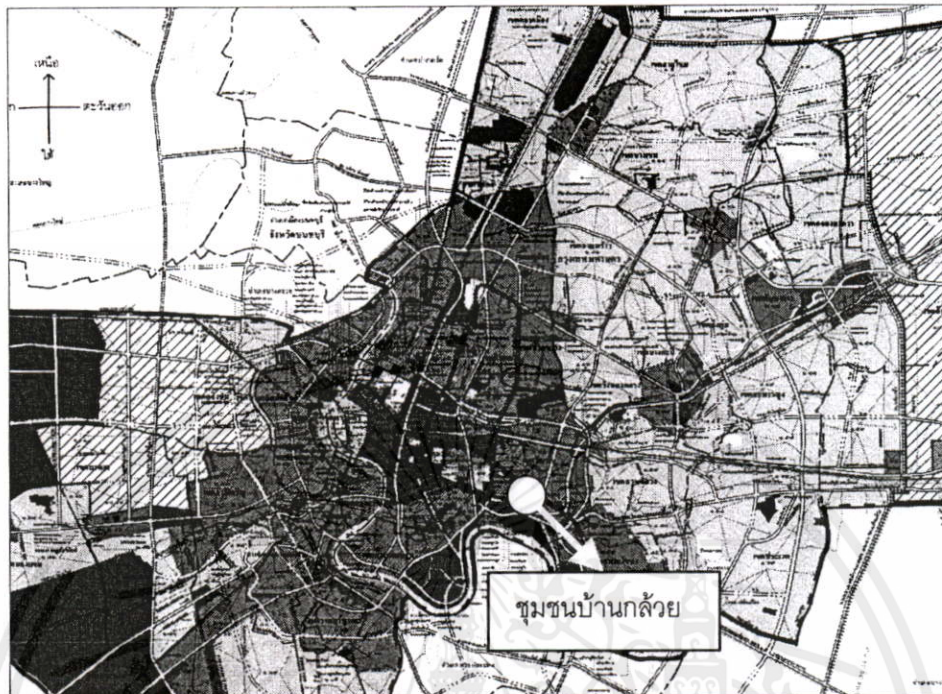
ทิศตะวันออก ติดถนนทางลงอาจณรงค์-คลองเตย

ทิศตะวันตก ติดชุมชนร่วมใจสามัคคี

สภาพโดยทั่วไปของชุมชนบ้านกล้วย

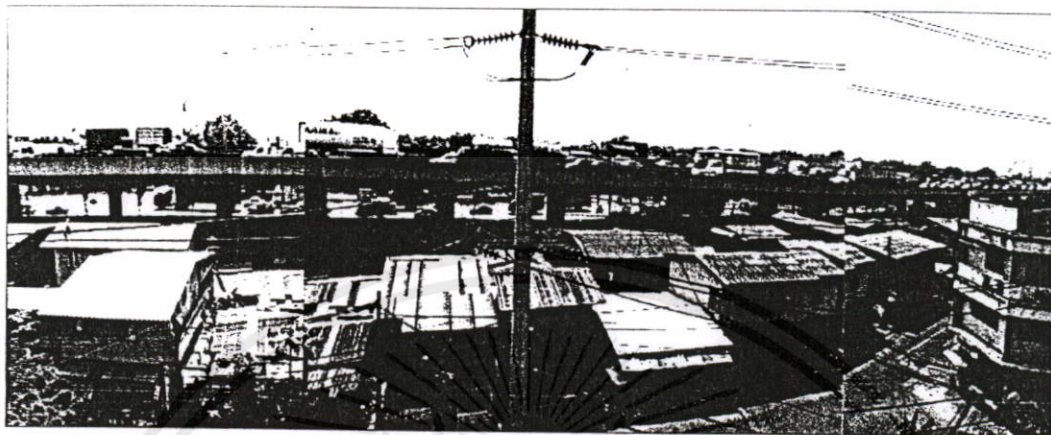
ชุมชนบ้านกล้วย เป็นชุมชนซึ่งตั้งอยู่ใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย ตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพบนเนื้อที่ 8-1-75 ไร่ ในปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ 887 คน จำนวน 102 หลังคาเรือน ปัจจุบันบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบชุมชนทรุดโทรมและแออัดมาก ผู้อาศัยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและหาบเร่แผงลอย มีปัญหาความไม่มั่นคงและปลอดภัยในการอยู่อาศัย สภาพความเป็นอยู่ค่อนข้างแออัด ขาดสถานที่พักผ่อนและสถานที่เล่นของเด็ก ระบบสาธารณูปโภคมีไม่เพียงพอ ไม่มีพื้นที่สีเขียว มีปัญหาที่ทิ้งขยะและการระบายน้ำเสียลงคลองสาธารณะสำหรับการถือครองที่ดินของชุมชนโดยการเช่าที่ดินของการท่าเรือแห่งประเทศไทย คน

ในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

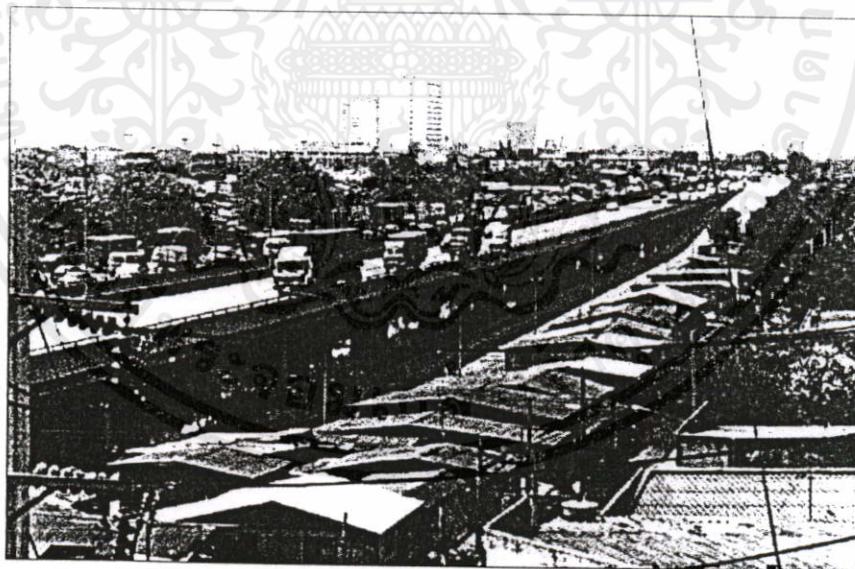

ภาพที่ 5.1 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

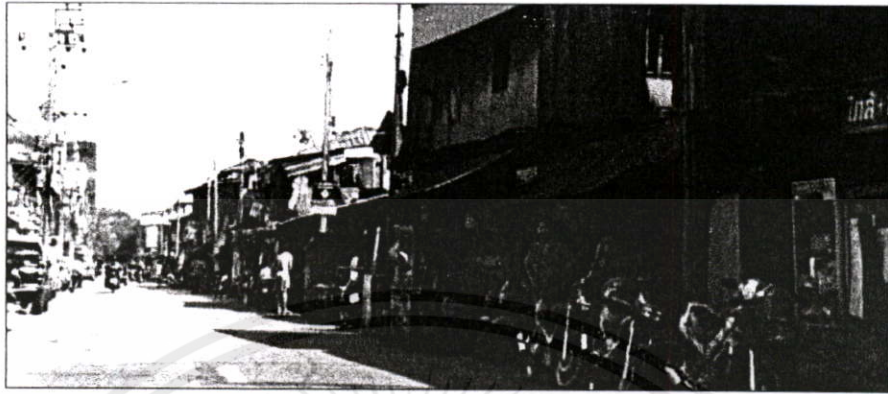

ภาพที่ 5.2 แสดงภาพโดยรวมของชุมชนบ้านกล้วย

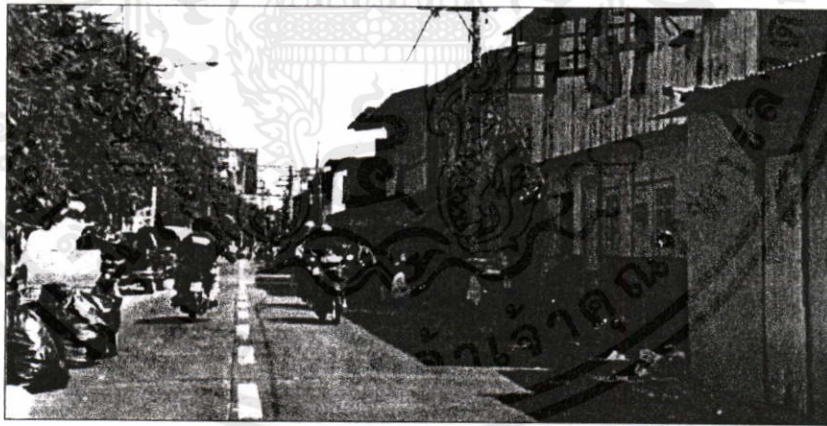

ภาพที่ 5.3 แสดงทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

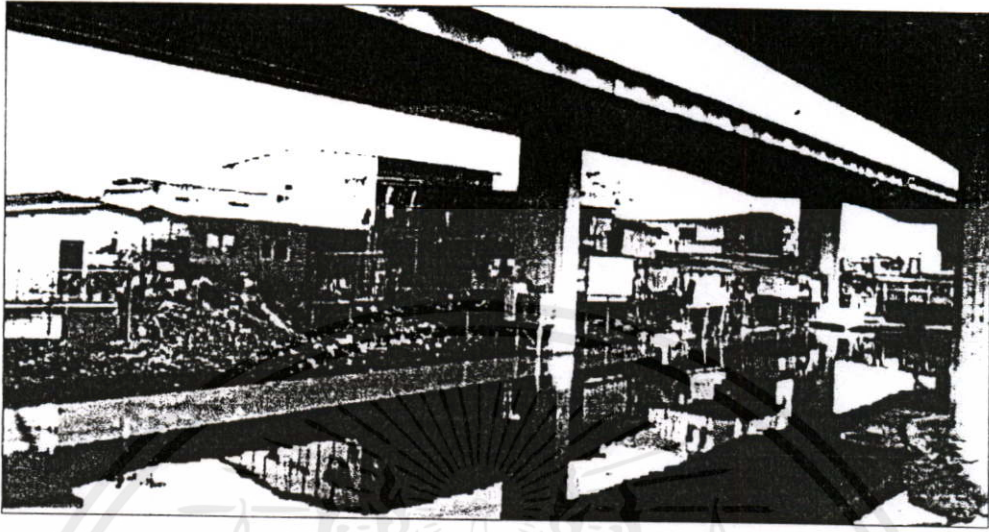

ภาพที่ 5.4 แสดงสภาพถนนหน้าของชุมชนบ้านกล้วย

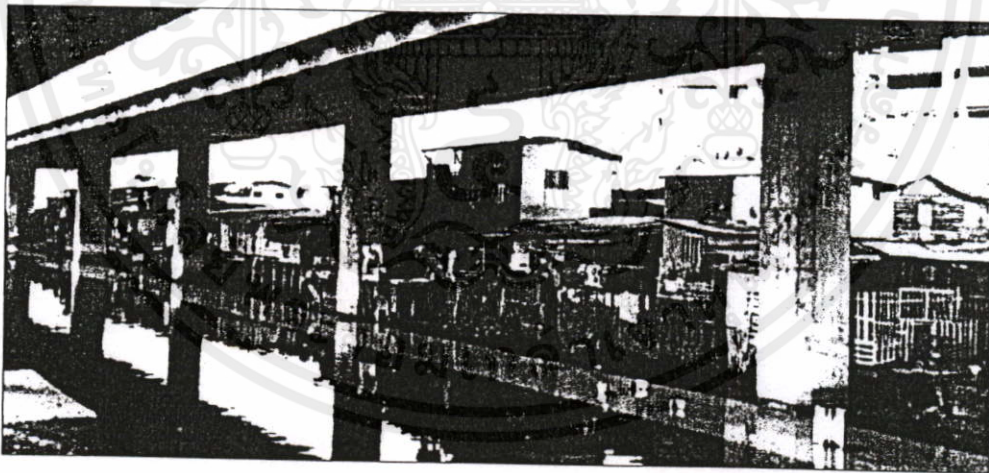

ภาพที่ 5.5 แสดงขยะบริเวณหน้าชุมชนบ้านกล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.6 แสดงสภาพปัญหาขยะหลังชุมชนบ้านกล้วย

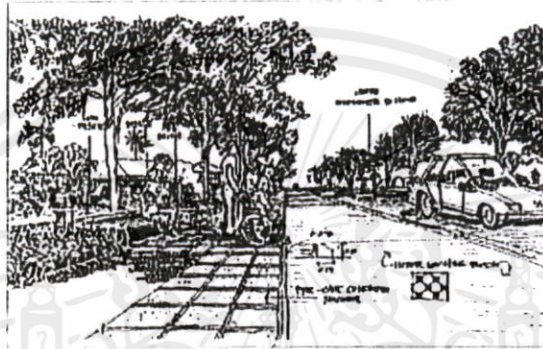
ภาพที่ 5.7 แสดงสภาพด้านหลังชุมชนที่ติดคลองหัวลำโพง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

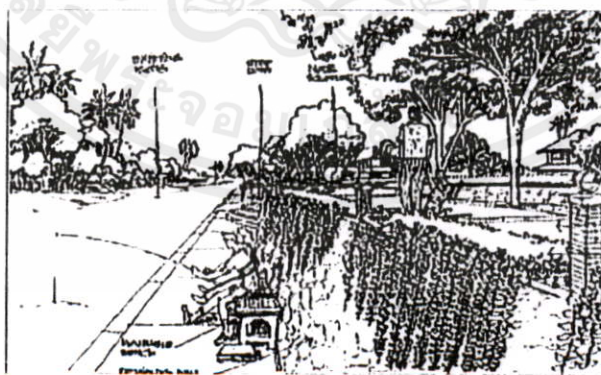
แนวความคิดในการออกแบบ (CONCEPT DESIGN)

ปลูกต้นไม้เพื่อกันเสียง ฝน แสงแดด

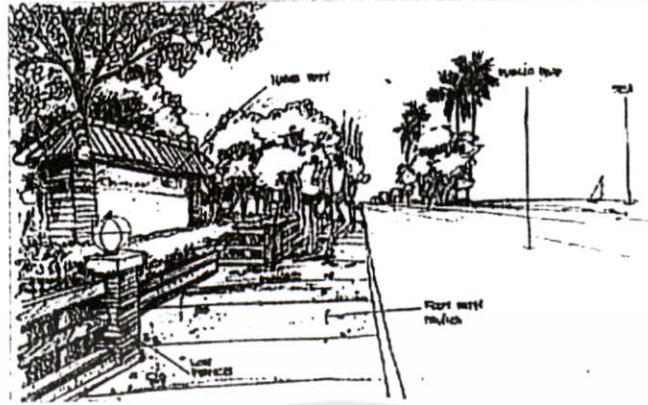

ทางเดินเท้า-ถนนภายในชุมชน

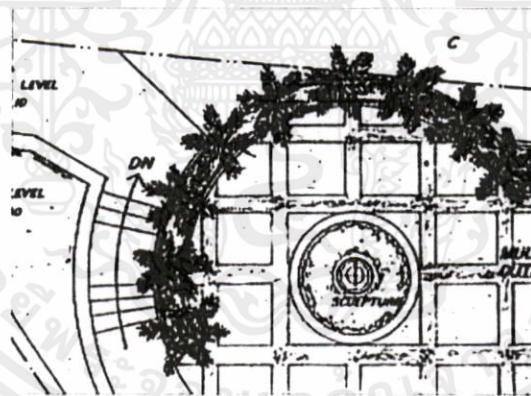

สวนสาธารณะ-สนามเด็กเล่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ผู้ที่นำภาพไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมายและต้องอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 ภาพที่ 5.8 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ

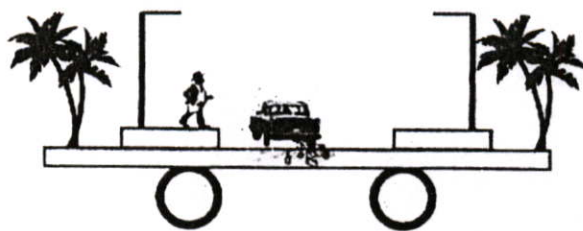

ทางเดินเท้าริมคลอง

พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งนี้ ภาพที่ 5.9 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ อิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

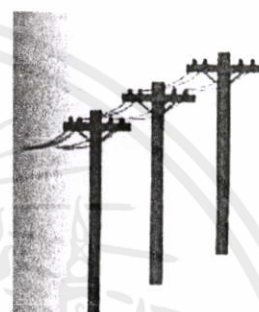
ท่อระบายน้ำ-ทางเท้า

ความปลอดภัยในชีวิต

ความปลอดภัยในทรัพย์สิน

ระบบไฟฟ้า

การป้องกันอัคคีภัย

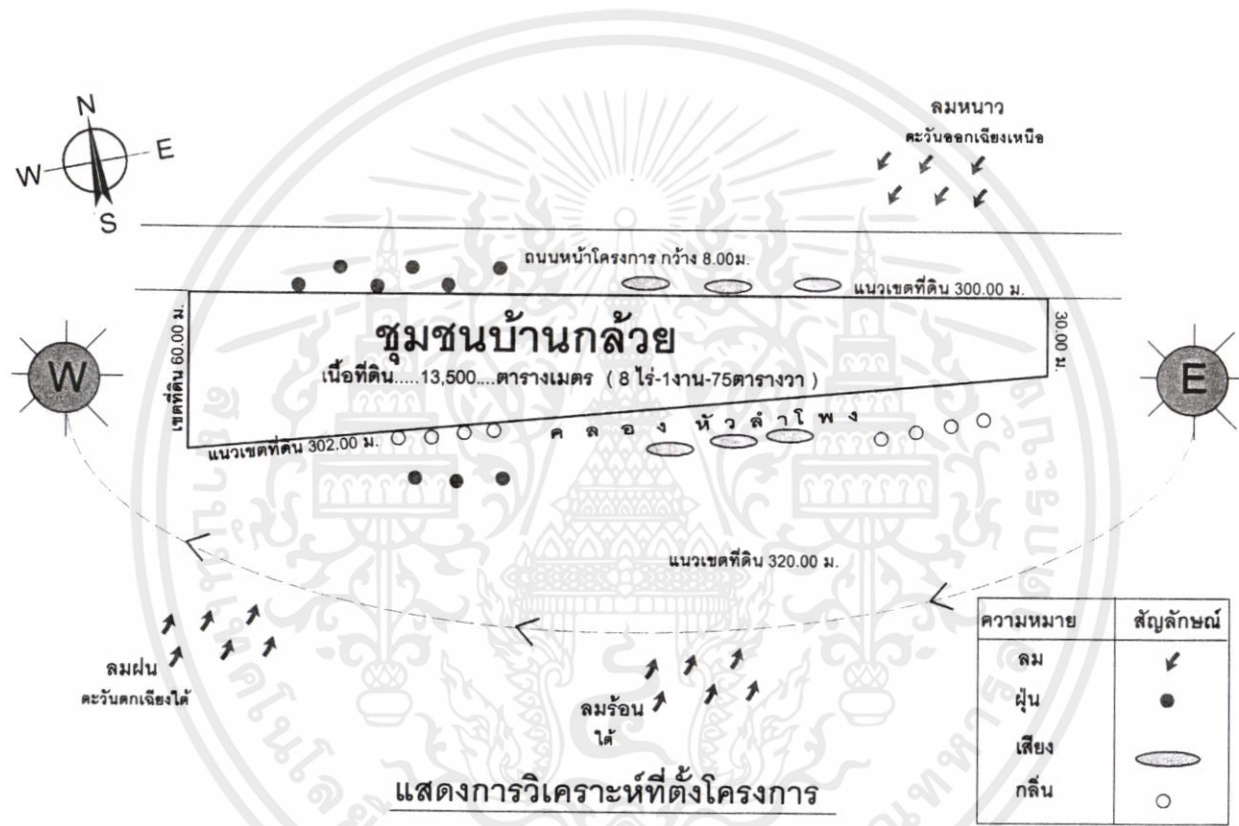

ปรับบ้านพักอาศัยให้เป็นระเบียบ-ระยะห่าง

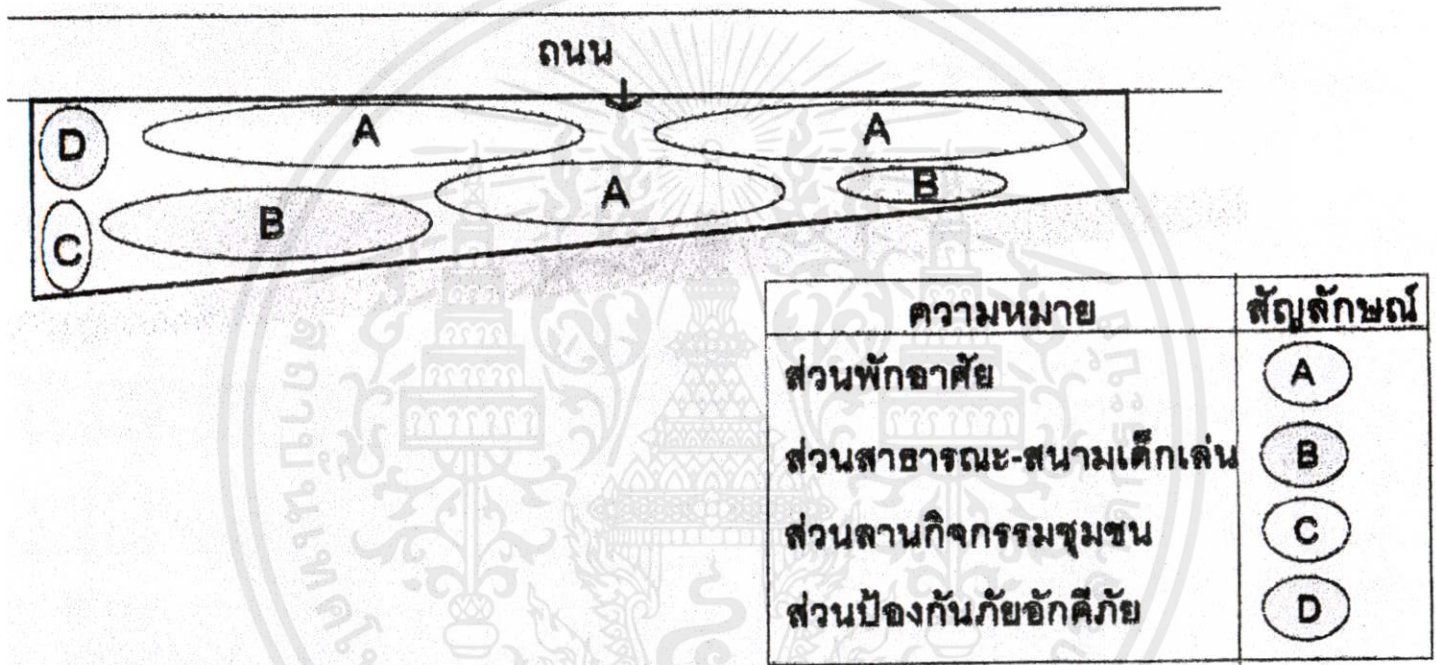
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ภาพที่ 5.10 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น ออกกฎหมายให้ชัดเจนเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

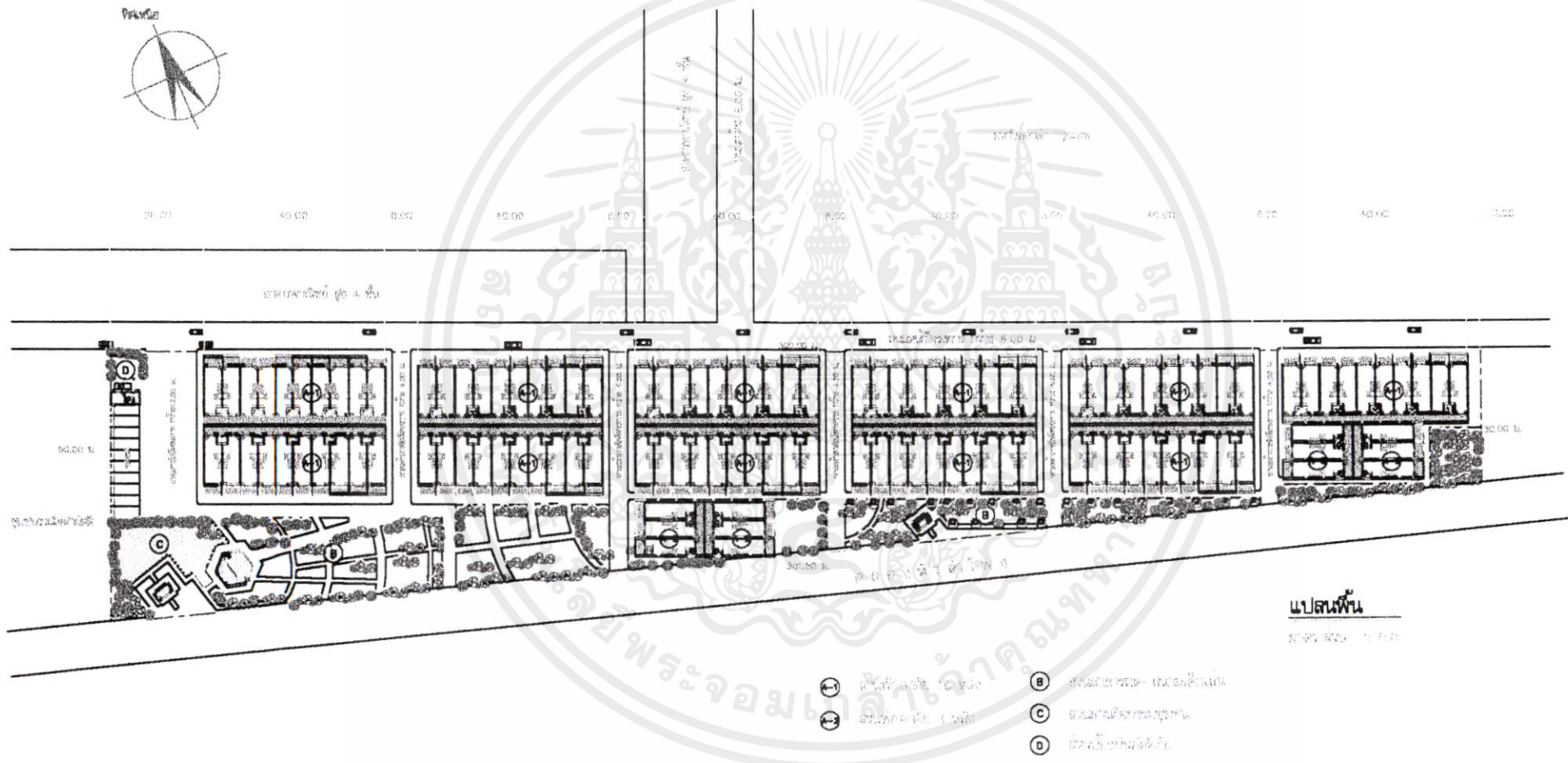
ภาพที่ 5.11 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนบ้านกล้วย

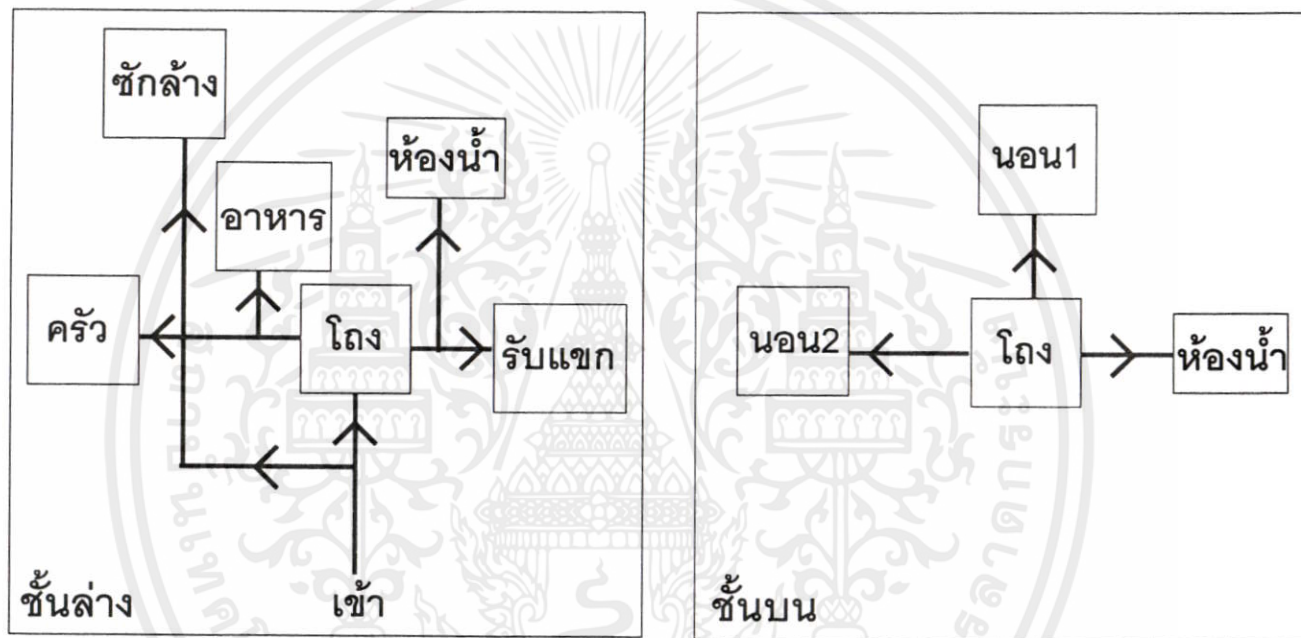
ภาพที่ 5.12 แสดงการวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 5.13 แสดงความสัมพันธ์ส่วนประกอบของโครงการ

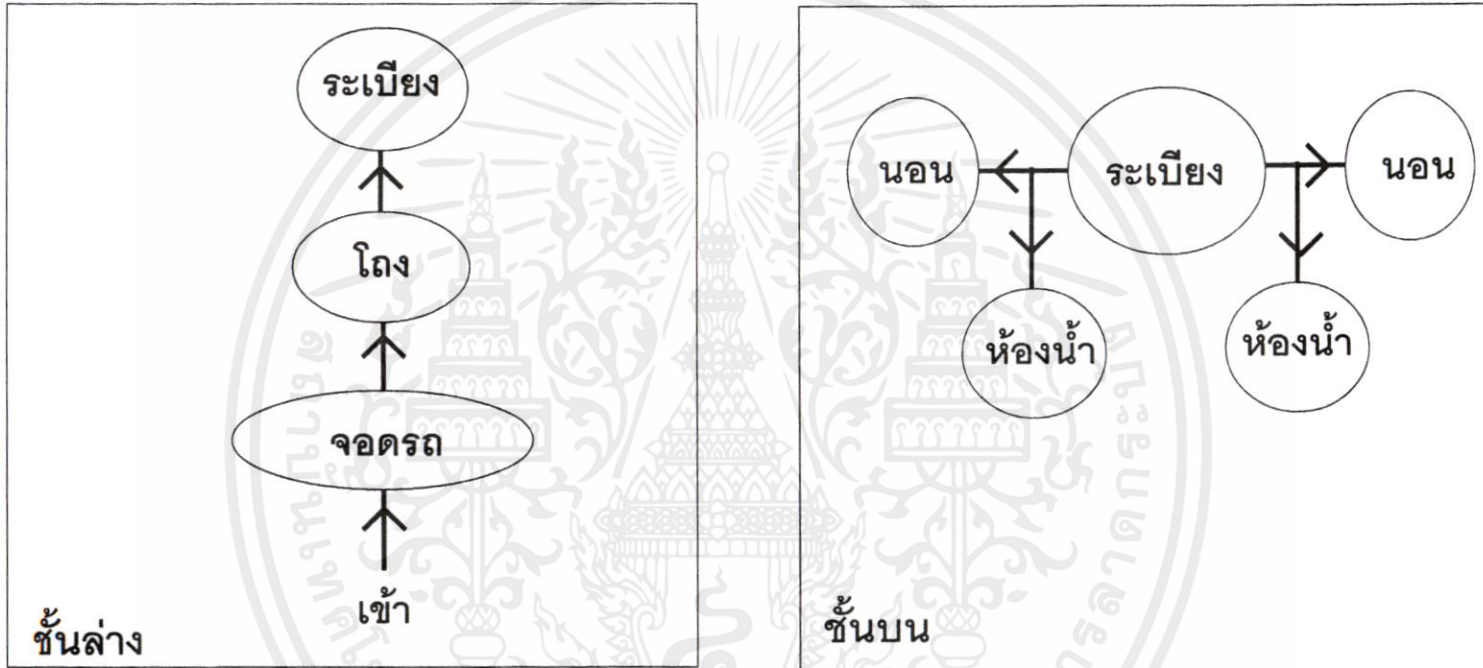

ภาพที่ 5.15 แสดงแปลนพื้นที่โดยรวมโครงการ

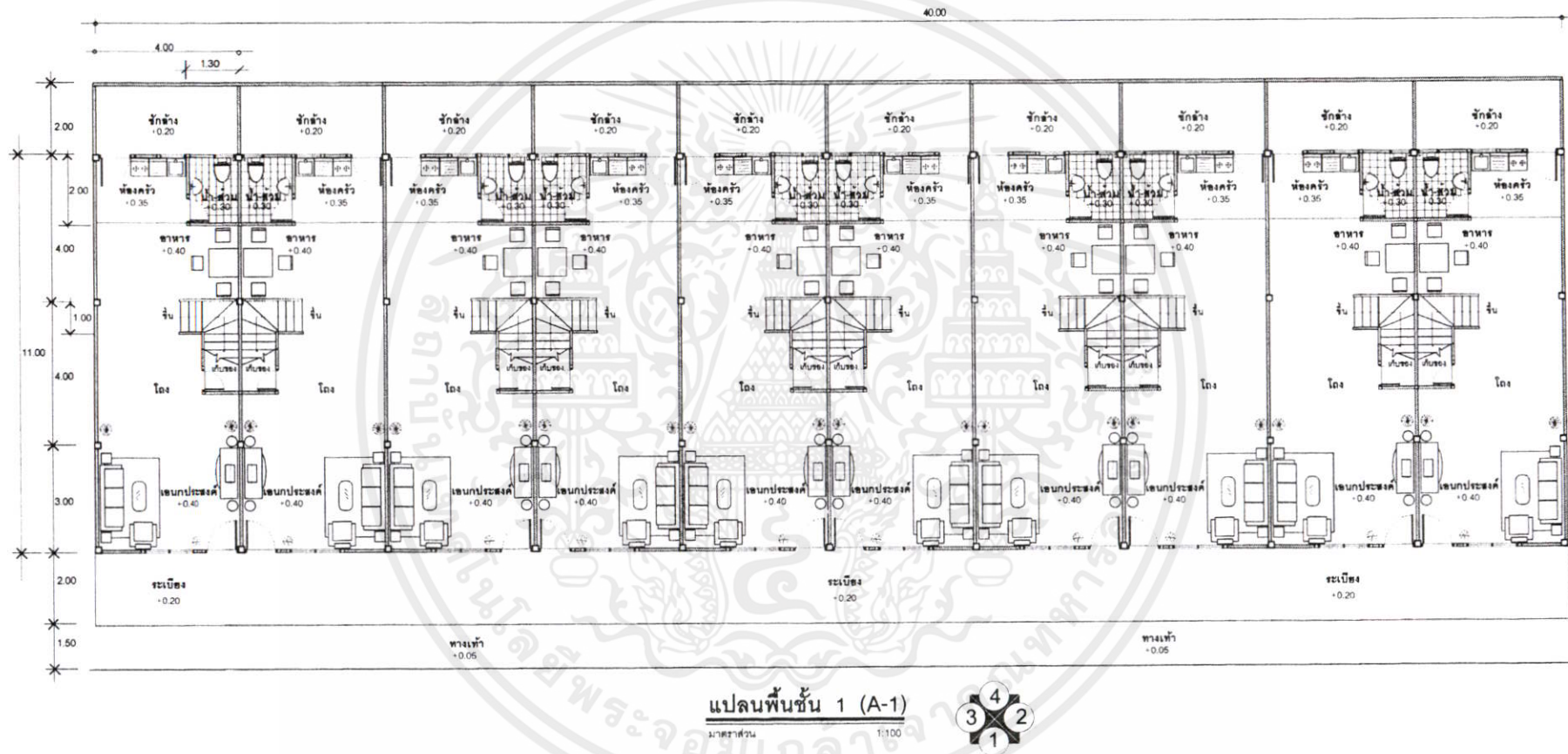
แสดงความสัมพันธ์ส่วนประกอบของบ้านพักอาศัย

ภาพที่ 5.16 แสดงความสัมพันธ์ส่วนประกอบบ้านพักอาศัย

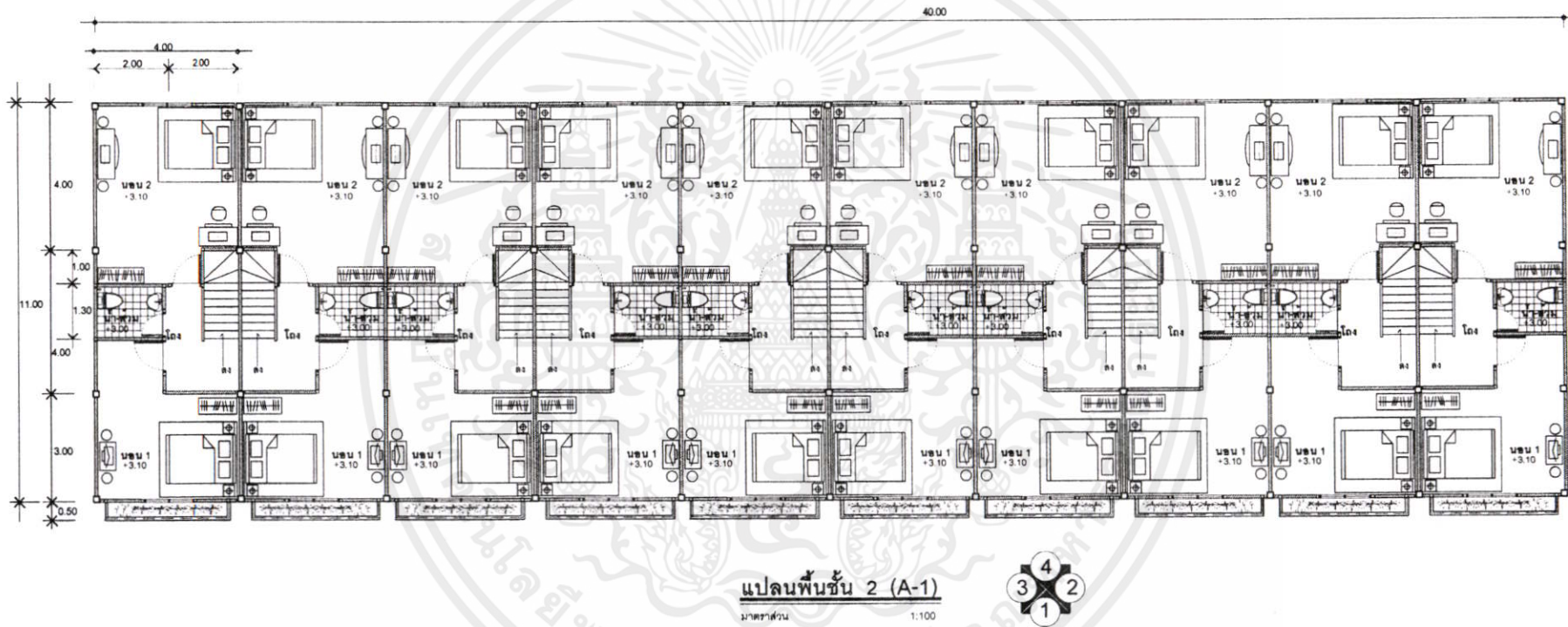

แสดงความสัมพันธ์ส่วนป้องกันภัยอัคคีภัย

ภาพที่ 5.17 แสดงความสัมพันธ์ส่วนป้องกันอัคคีภัย

ภาพที่ 5.18 แสดงแปลนพื้นที่ 1.(A-1)

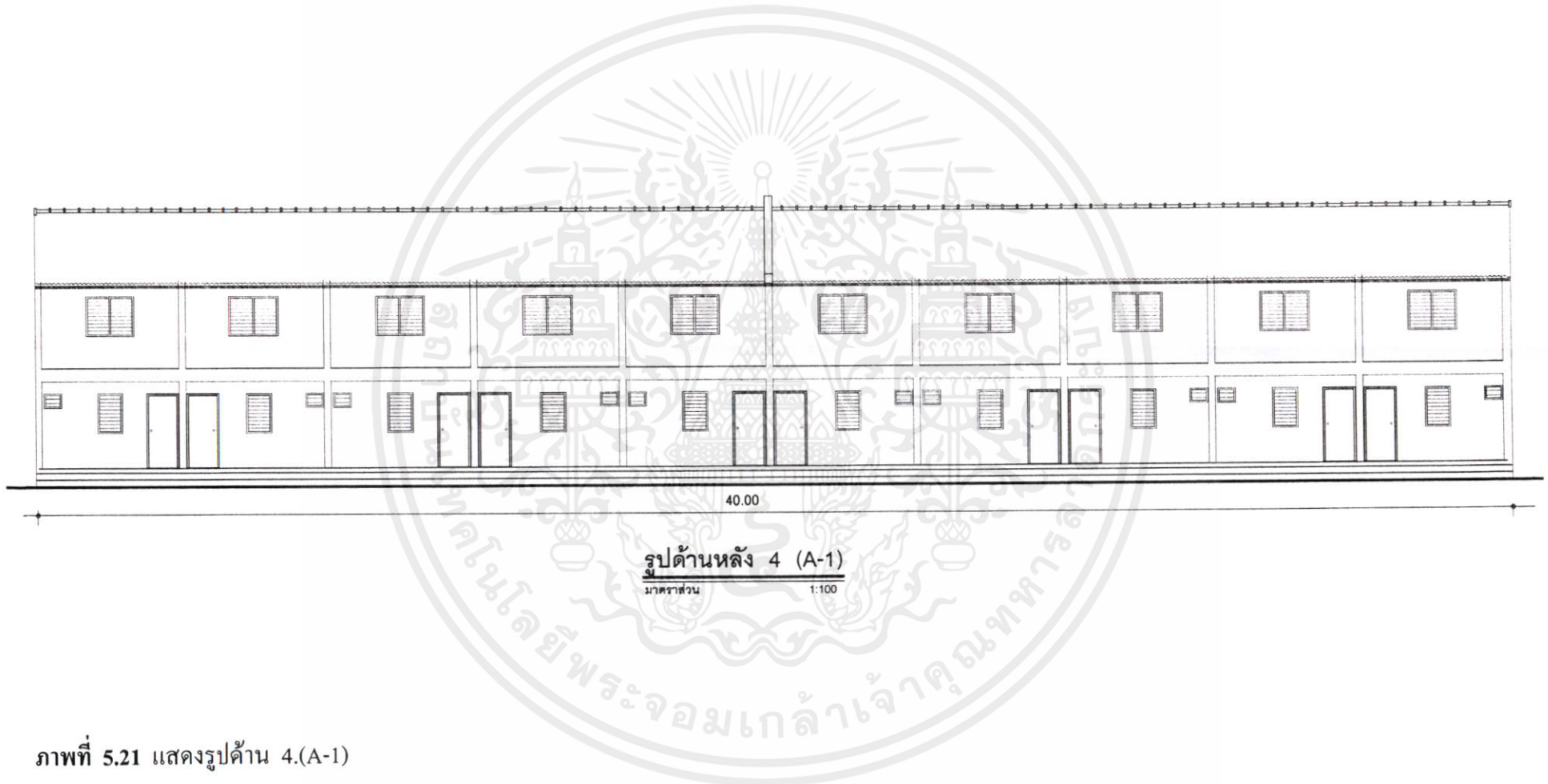

ภาพที่ 5.19 แสดงแปลนพื้นชั้นที่ 2.(A-1)

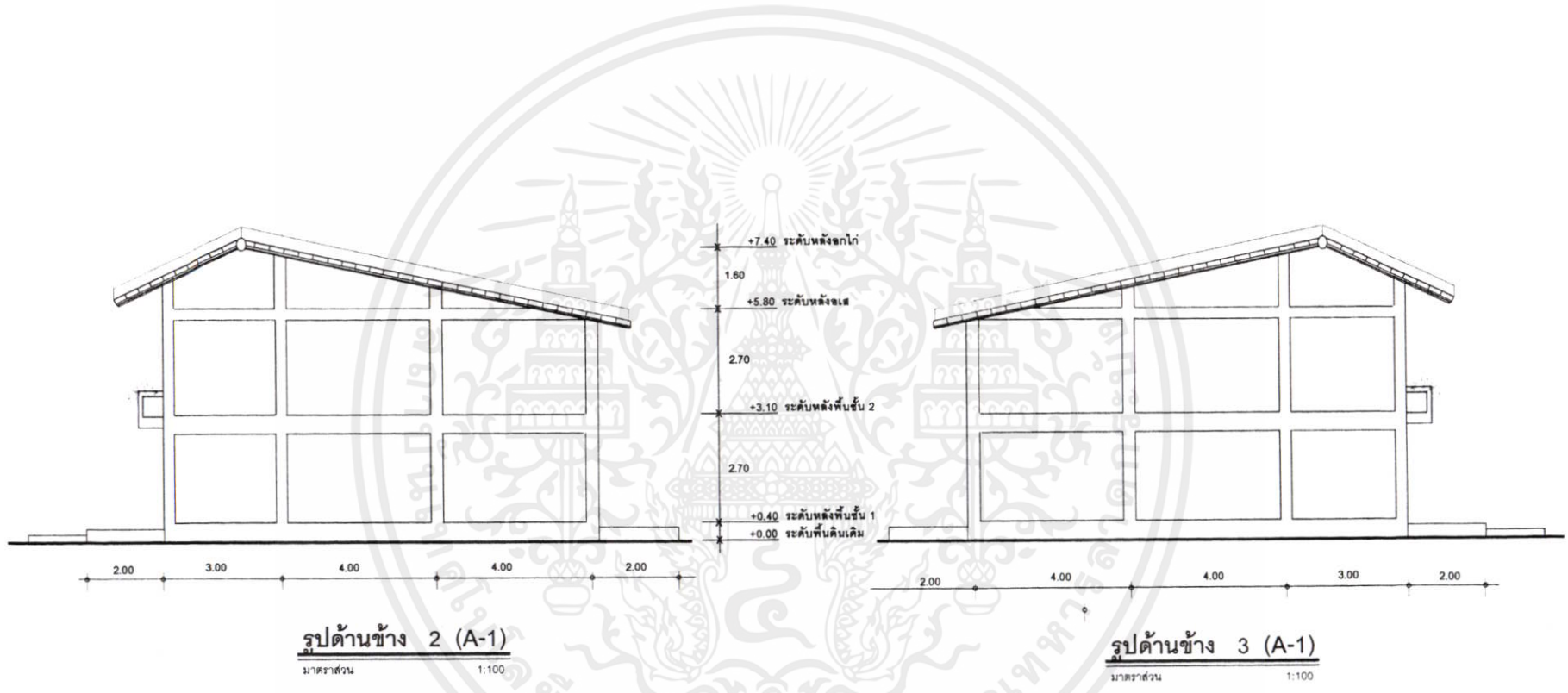

รูปด้านหน้า 1 (A-1)
มาตราส่วน 1:100

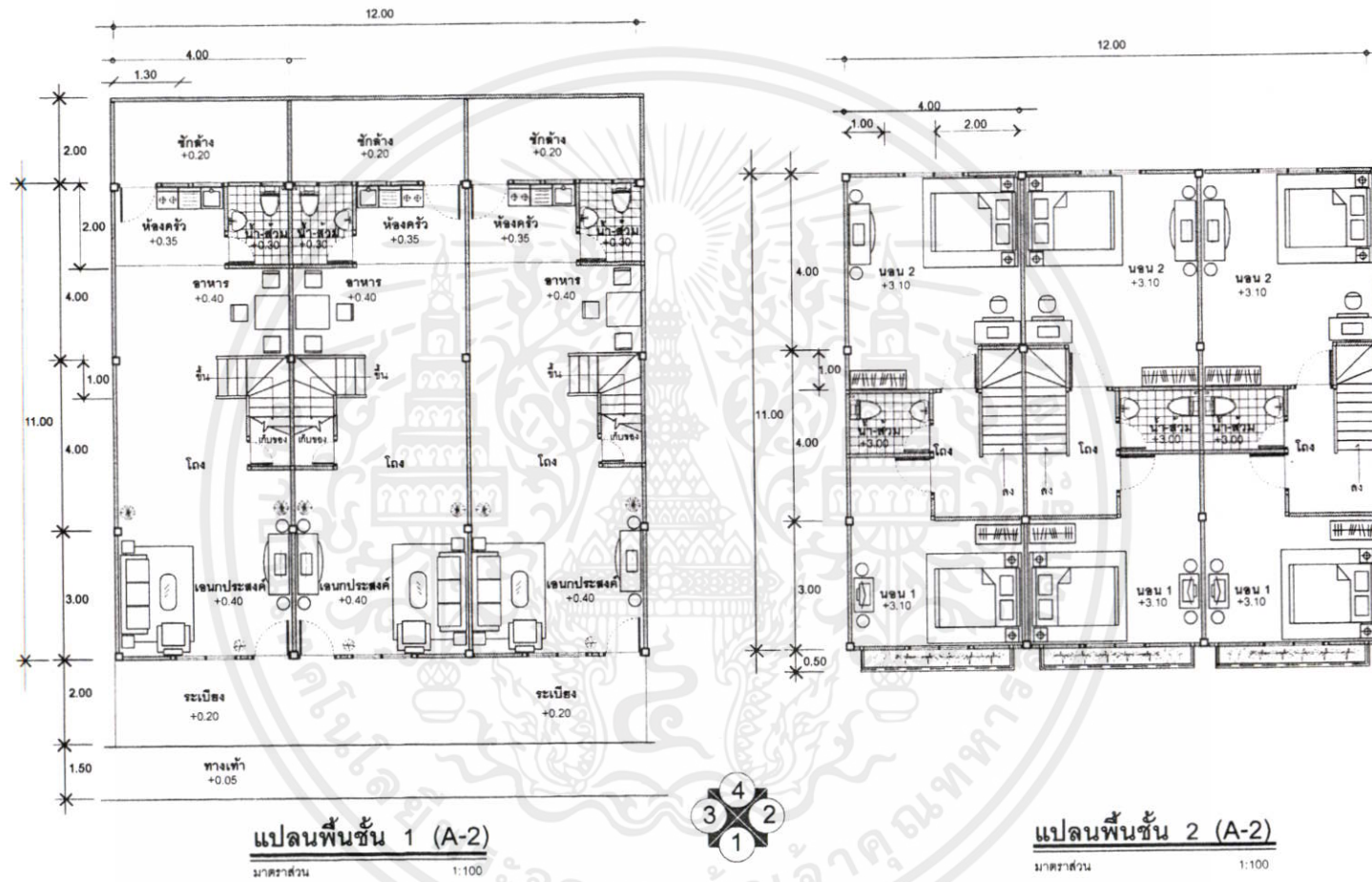
ภาพที่ 5.20 แสดงรูปด้าน 1.(A-1)

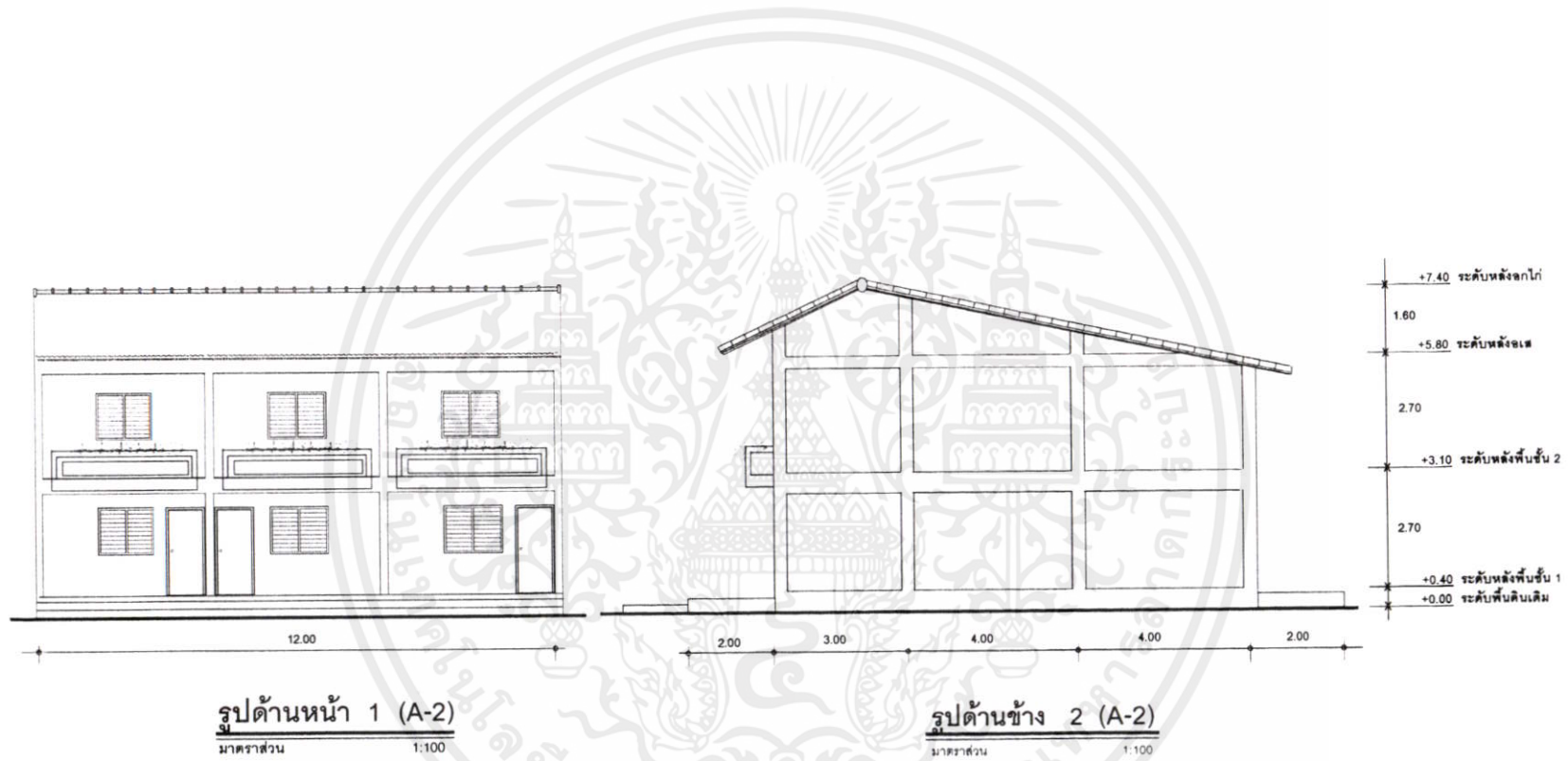
ภาพที่ 5.21 แสดงรูปด้าน 4.(A-1)

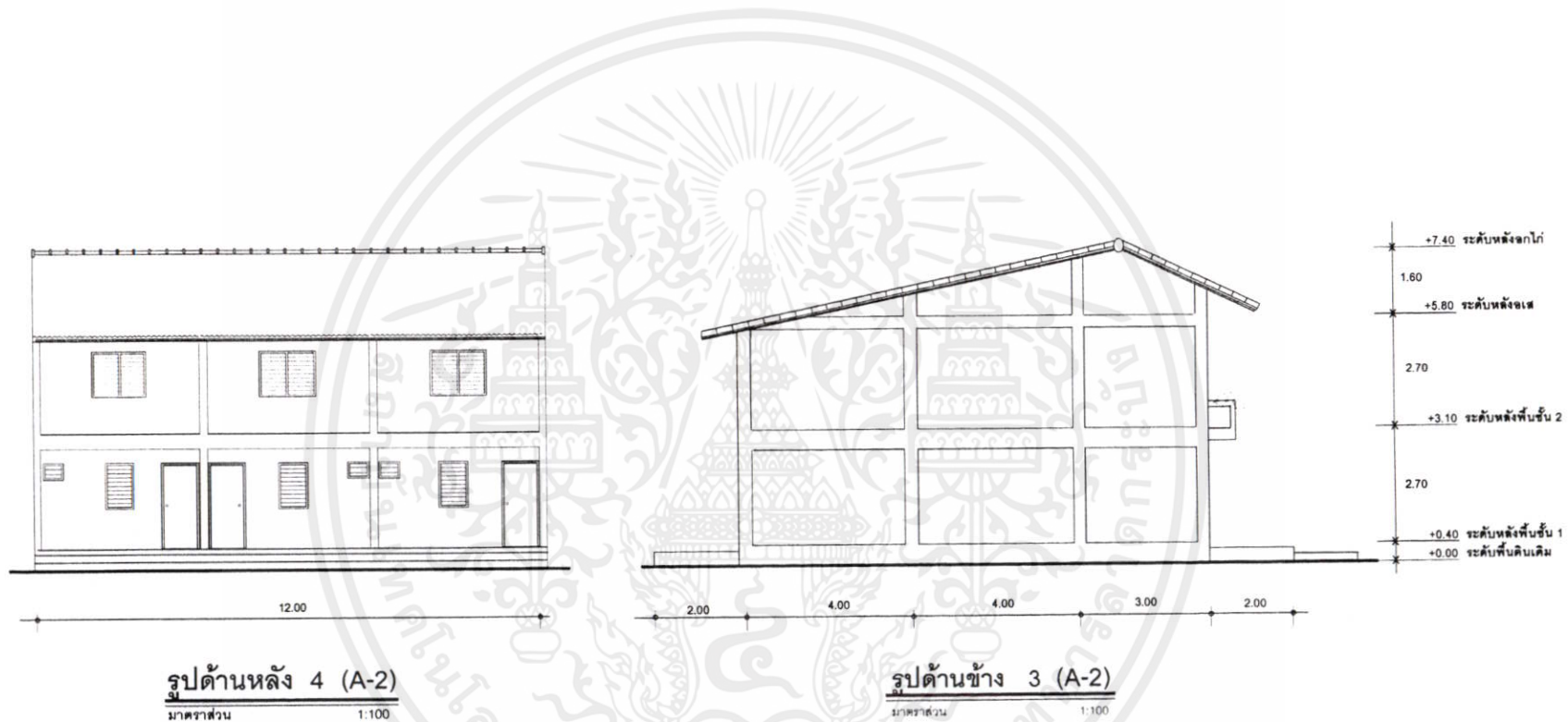
ภาพที่ 5.22 แสดงรูปด้าน 2.,3.(A-1)

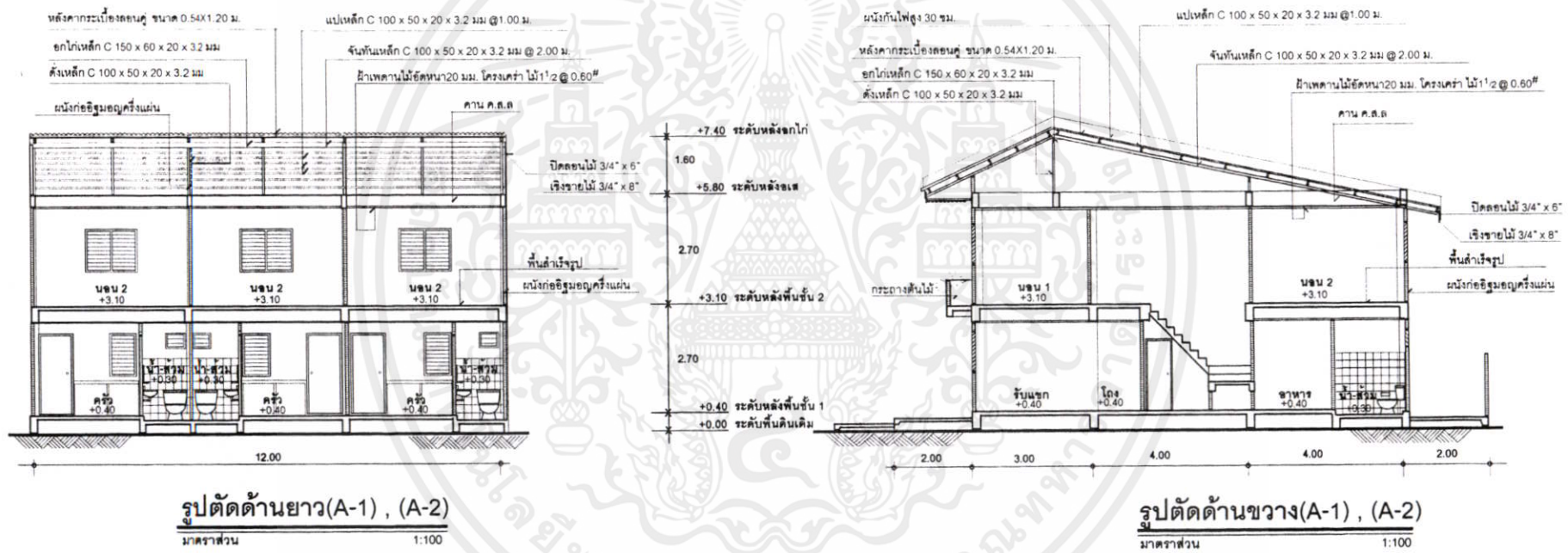
ภาพที่ 5.23 แสดงแปลนพื้นชั้น 1.,2. (A-2)

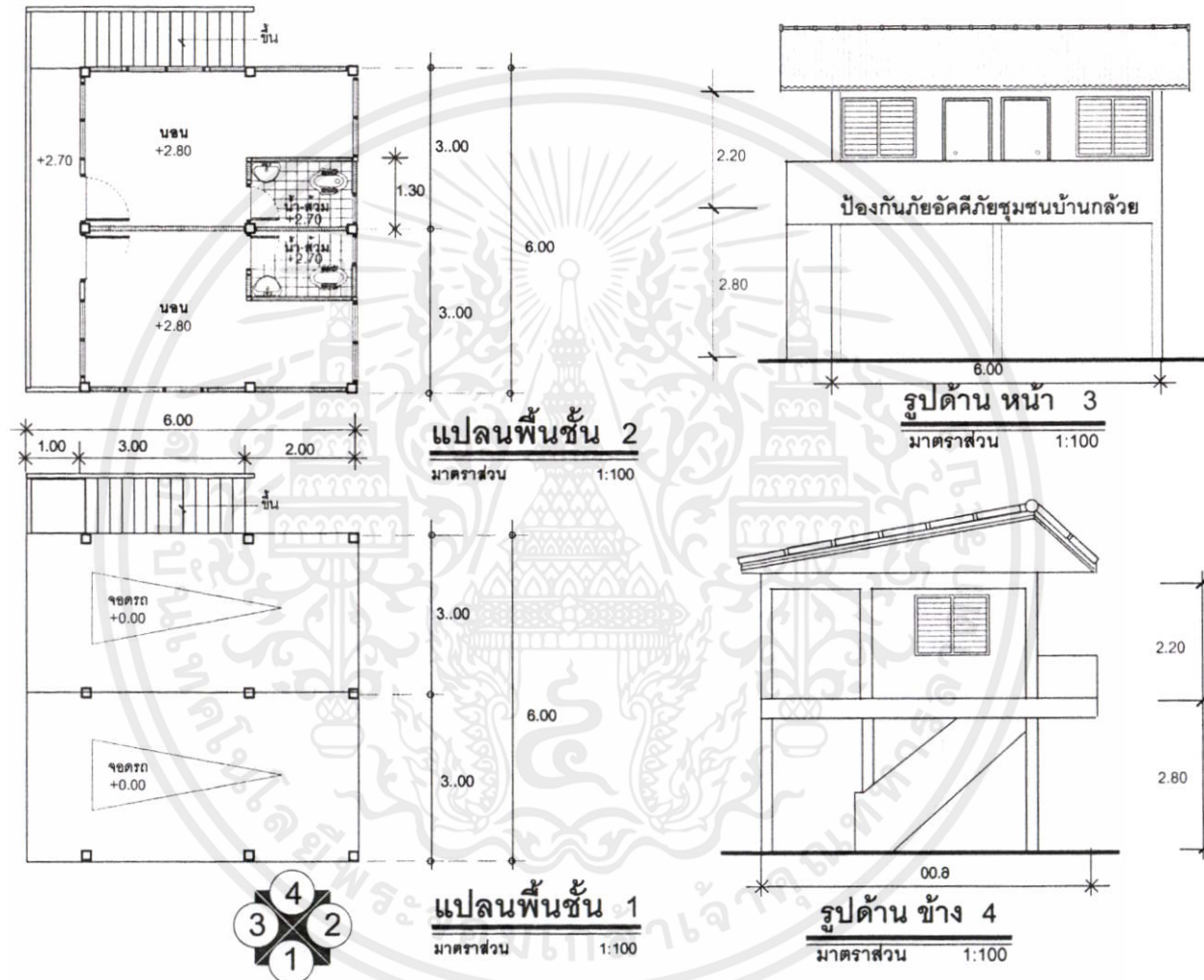
ภาพที่ 5.24 แสดงรูปด้าน 1.,2. (A-2)

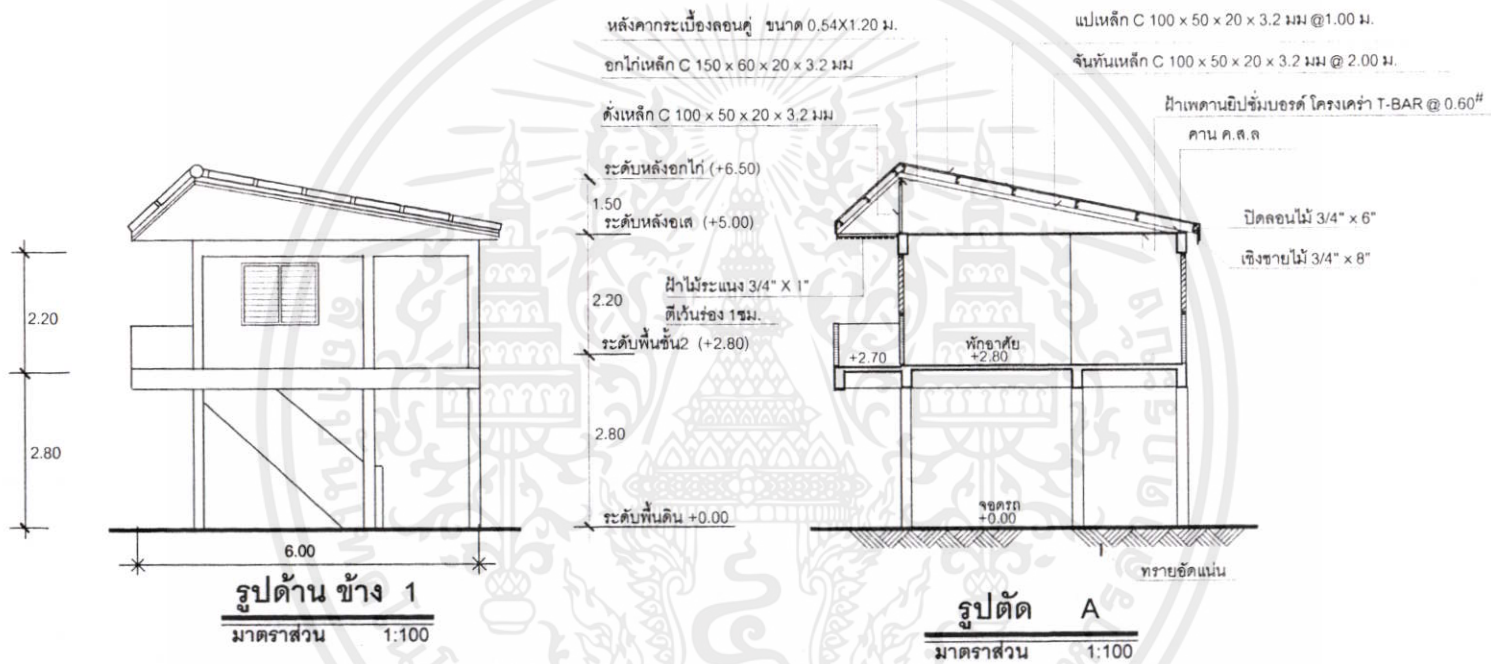
ภาพที่ 5.25 แสดงรูปด้าน 3.,4. (A-2)

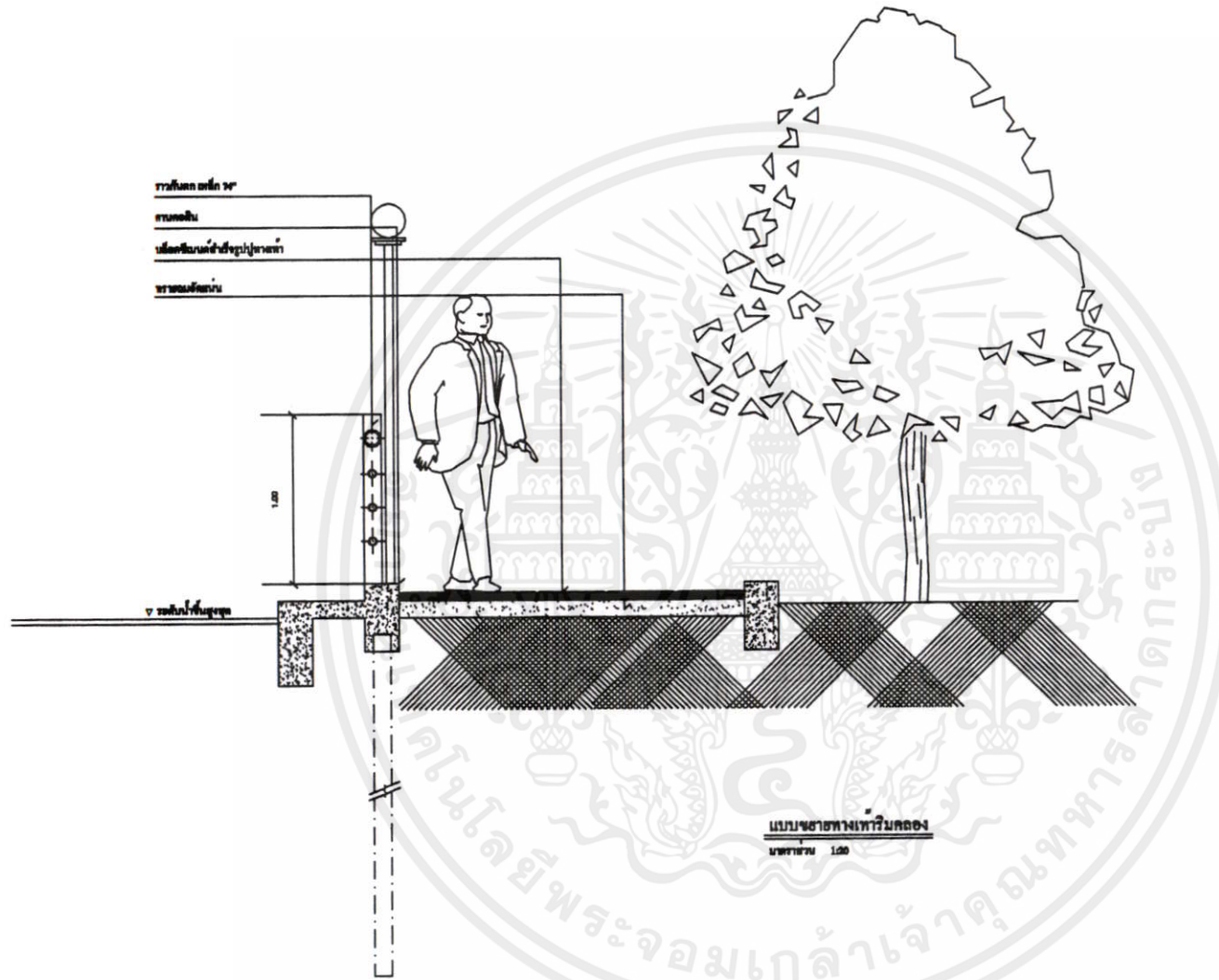
ภาพที่ 5.26 แสดงรูปตัดด้านยาว, ด้านขวาง (A-1) , (A-2)

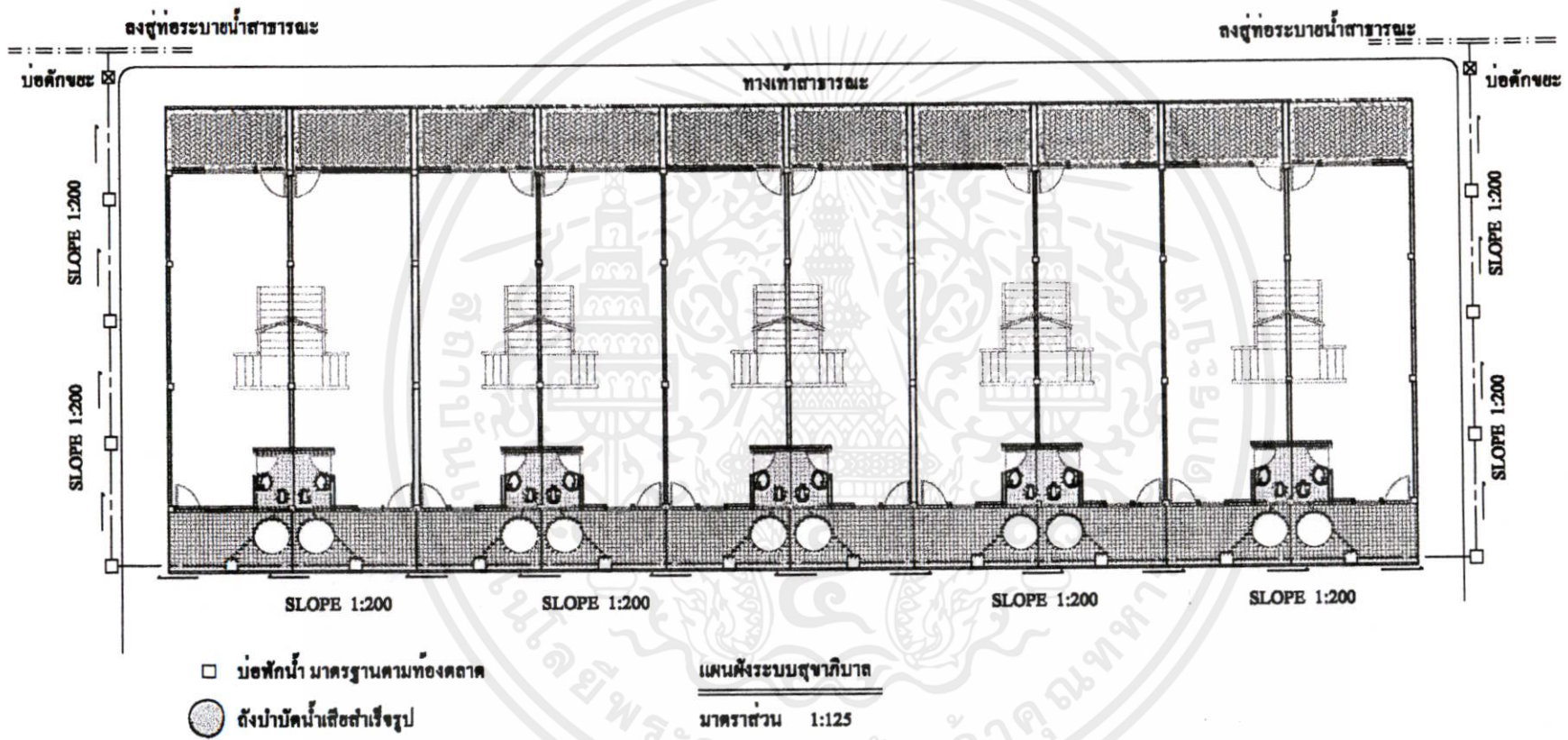
ภาพที่ 5.27 แสดงแปลนพื้นที่ 1.-2, รูปด้าน 3.,-4.

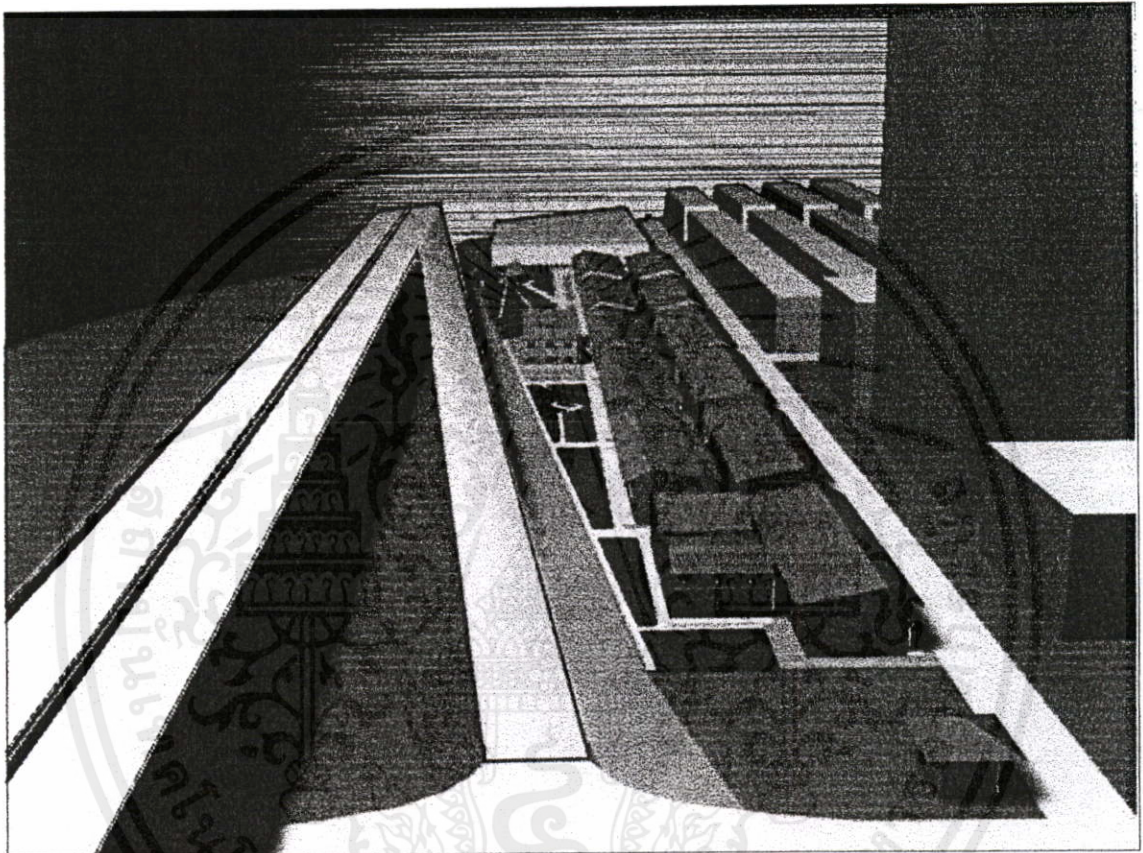
ภาพที่ 5.28 แสดงรูปด้าน 1., รูปตัด A.

ภาพที่ 5.29 แสดงแบบขยายทางเข้าริมคลอง

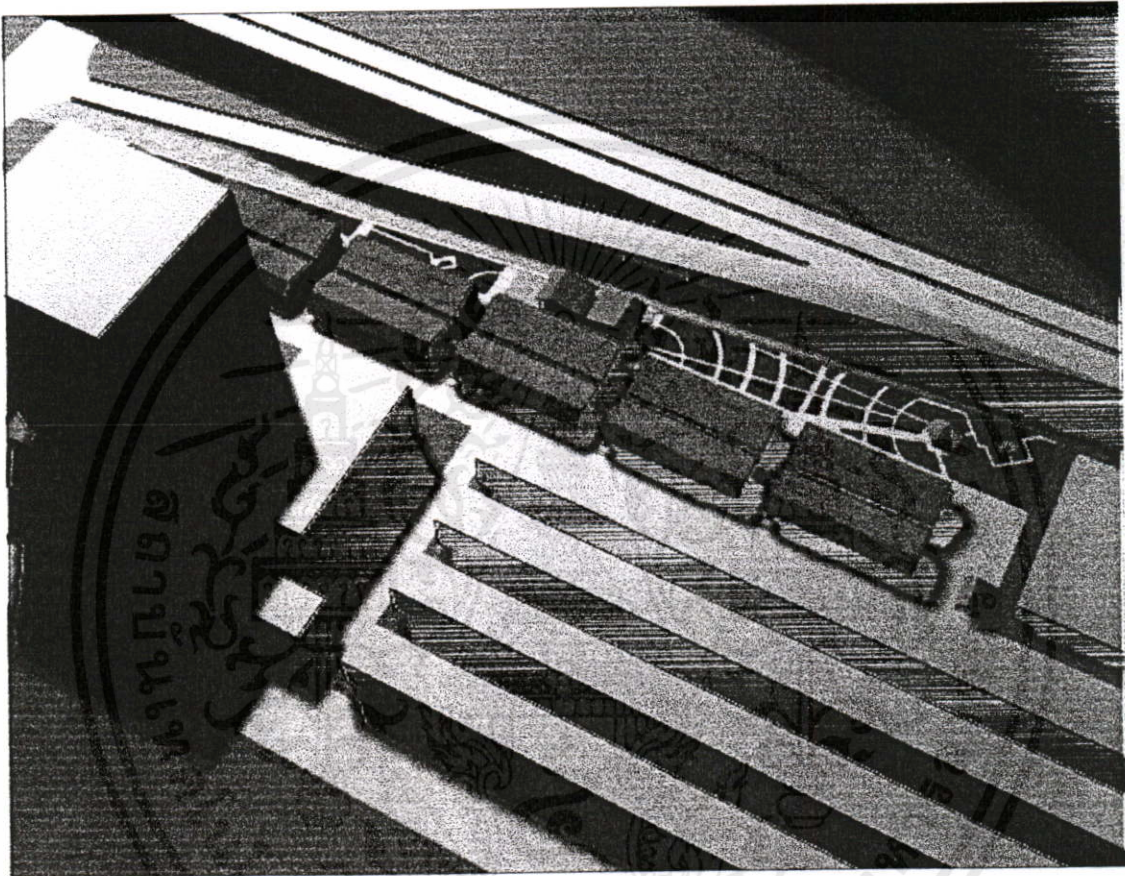

ภาพที่ 5.30 แสดงแผนผังระบบสุขาภิบาล

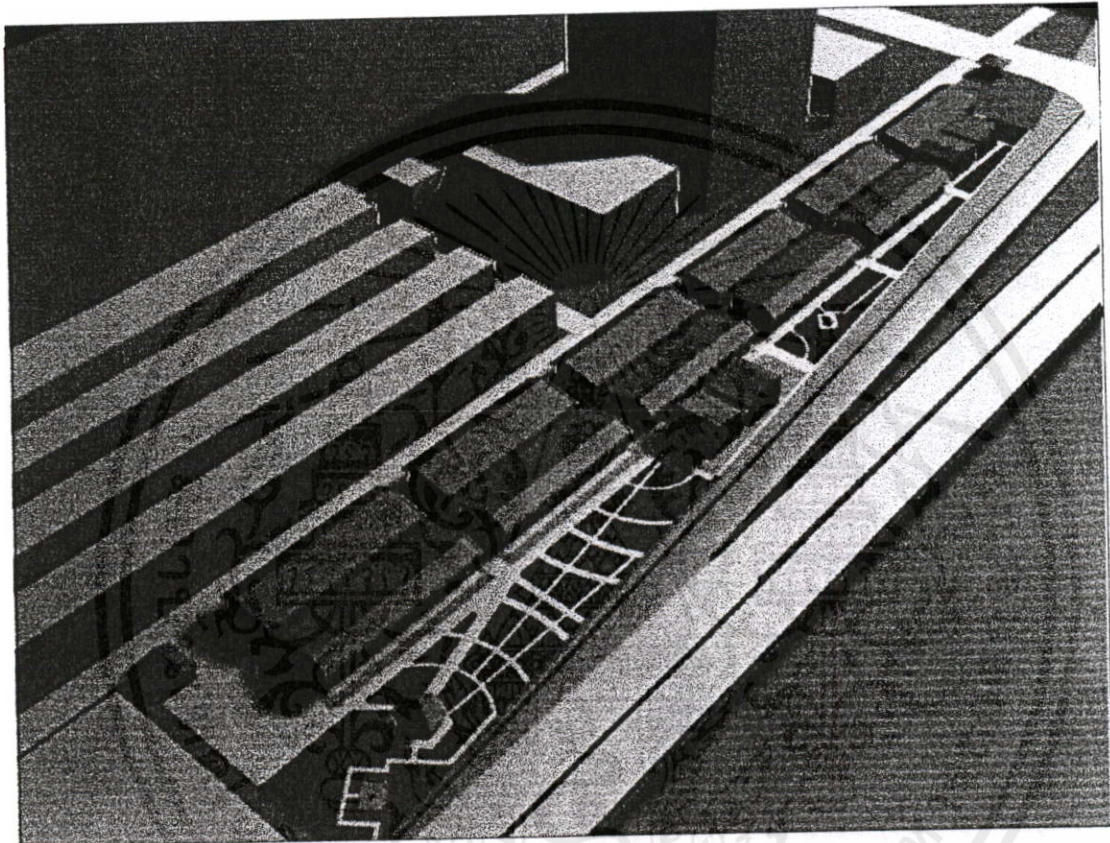
ภาพที่ 5.31 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

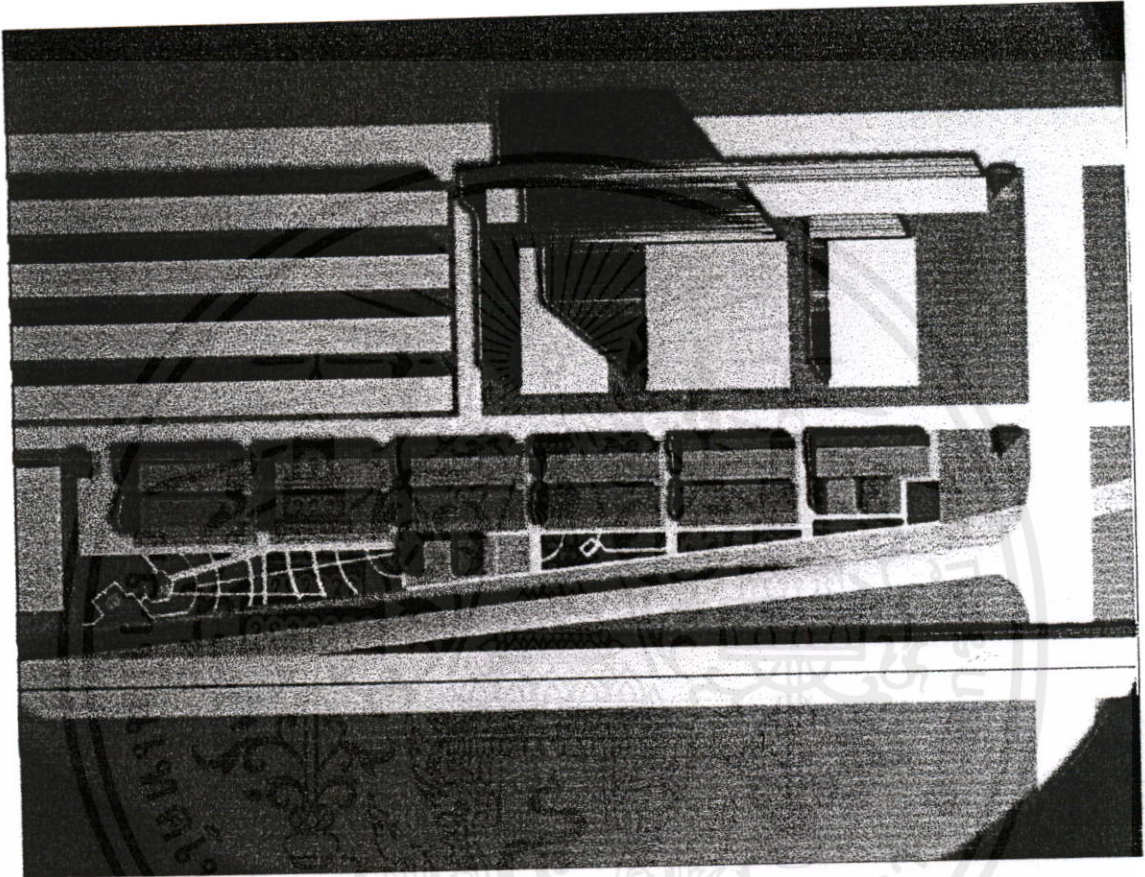
ภาพที่ 5.32 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

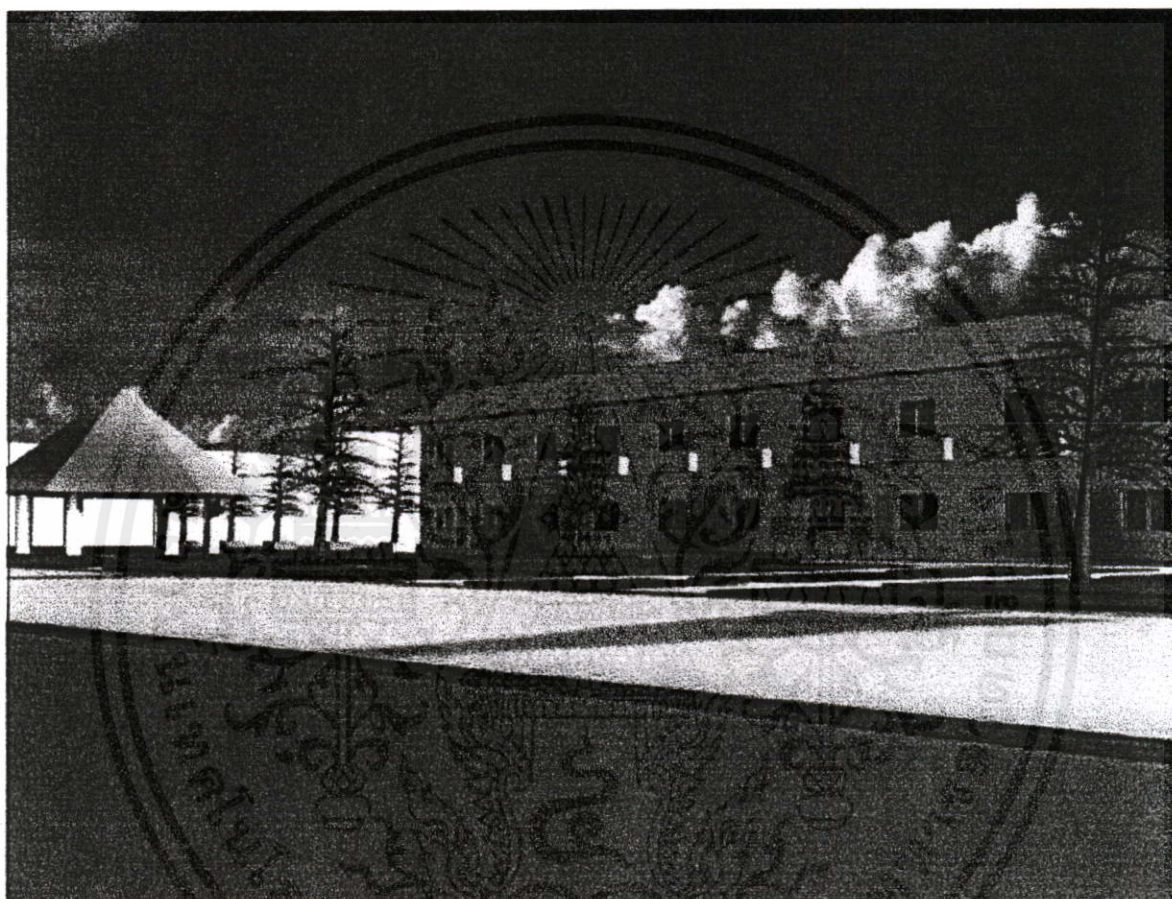
ภาพที่ 5.33 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

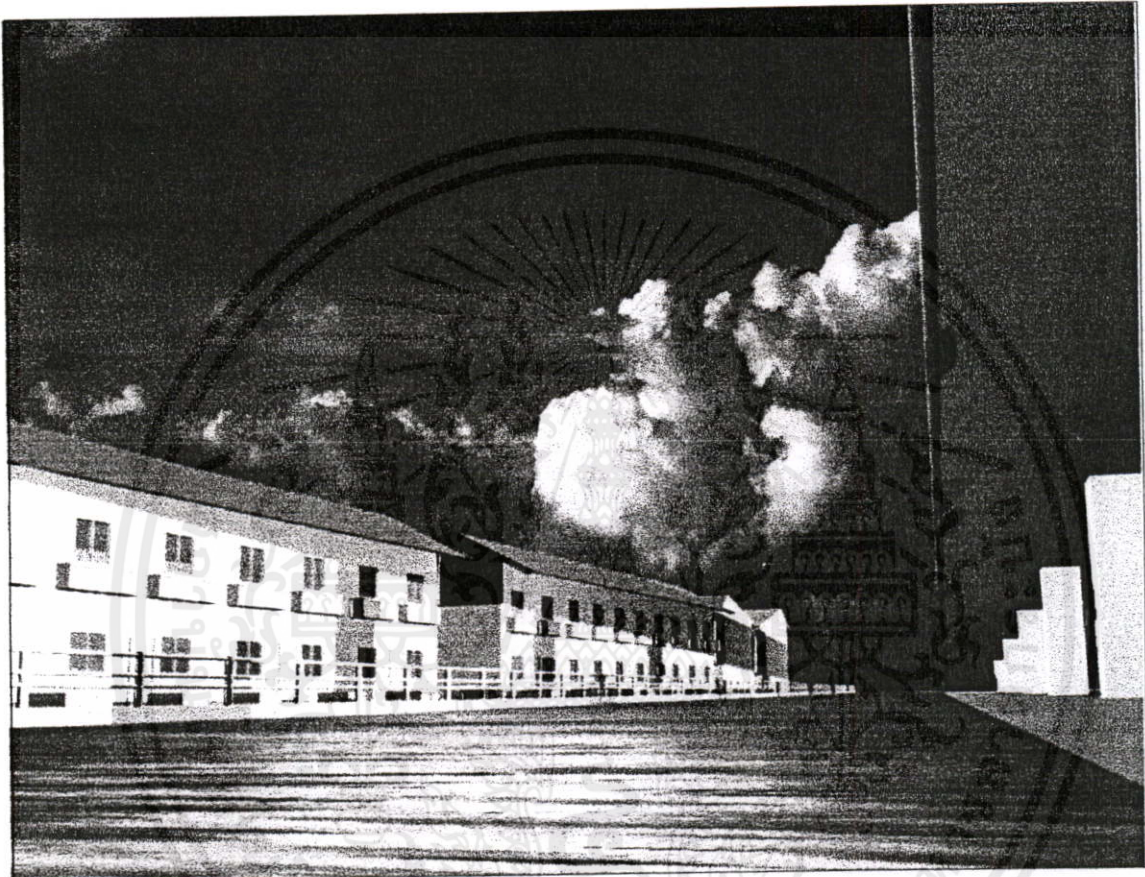
ภาพที่ 5.34 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

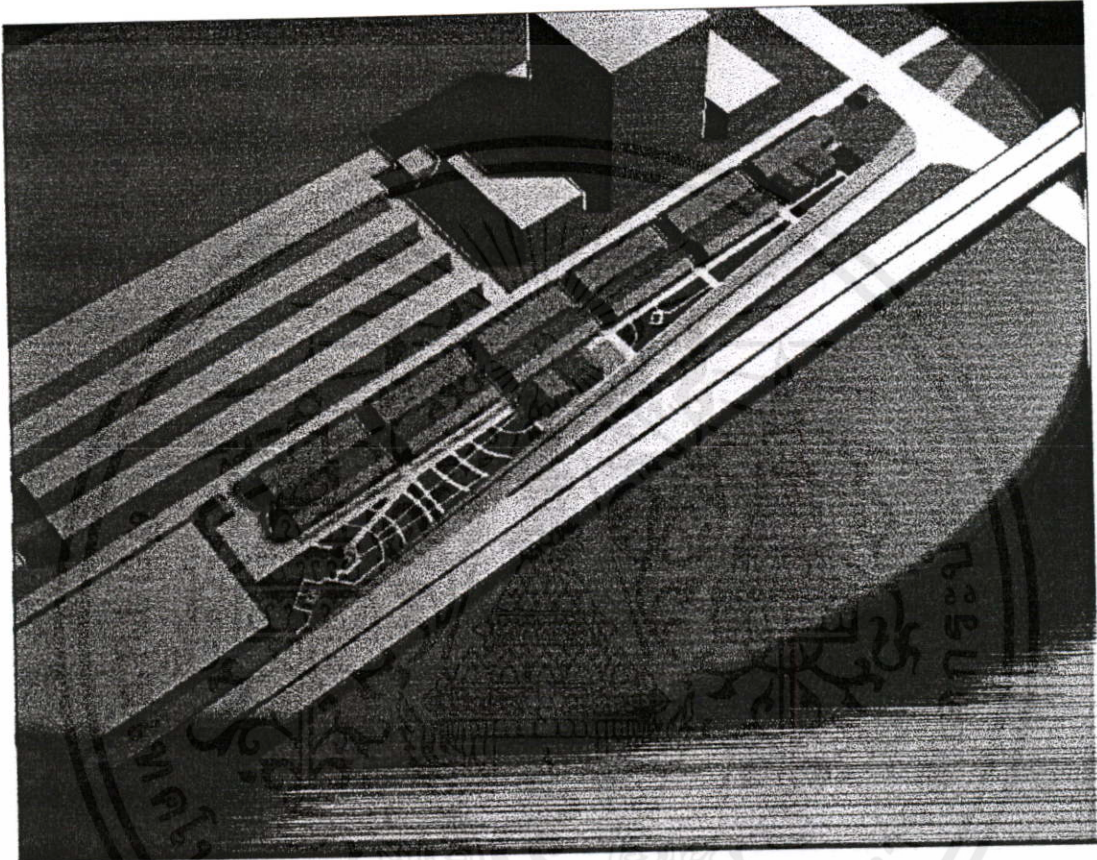
ภาพที่ 5.35 แสดงทัศนียภาพภายนอกโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.36 แสดงทัศนียภาพภายนอกโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.37 แสดงทัศนียภาพโดยรวมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กองผังเมืองสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. 2536. การศึกษาเพื่อจัดทำแผนและผังพัฒนา

เขตคลองเตย. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การเคหะแห่งชาติ. 2533. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์.

การเคหะแห่งชาติ. 2534. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์.

การเคหะแห่งชาติ. 2535. การสัมมนาวิชาการ การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : ฝ่ายโครงการเมืองใหม่.

การเคหะแห่งชาติ. 2540. โครงการแก้ไขปัญหชุมชนแออัดและคนจนในเมืองตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหชุมชนแออัดของการเคหะแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 8. (2540-2544) กรุงเทพฯ.

การเคหะแห่งชาติ. 2540. โครงการนำร่องพัฒนาคลองเตย. กรุงเทพฯ.

กุสุมา น้อยพันธ์. 2526. ลักษณะและการออกแบบภายนอกทางสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดย คณะสถาปัตยกรรม ลาดกระบัง.

ชลธิชา แก้วจินดา 2540. การประเมินผลโครงการเคหะชุมชนคลองเตย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดารณี ถวิลพิพัฒนกุล. 2539. กระบวนการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดชา บุญค้ำ. 2538. การออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตรึงใจ บุรณสมภพ. 2540. การออกแบบอาคารที่มีประสิทธิภาพในการประหยัดพลังงาน. กรุงเทพฯ.

ทวีเดช ทองอ่อน 2538. การศึกษาคุณค่าสภาพแวดล้อมและชุมชนกรุงธนบุรีเพื่อการอนุรักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฤทัยทิพย์ อดุลย์กิตติชัย. 2536. การศึกษาสภาพแวดล้อมบริเวณแนวคูเมืองเชียงใหม่และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งกรมมหาวิทยาลัยฯ งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น สุโข. 2530. รายงานการศึกษาชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : นำไปใช้

นิพัทธ์ ทวนนวรรตน์. 2540. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูชุมชนดินแดง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

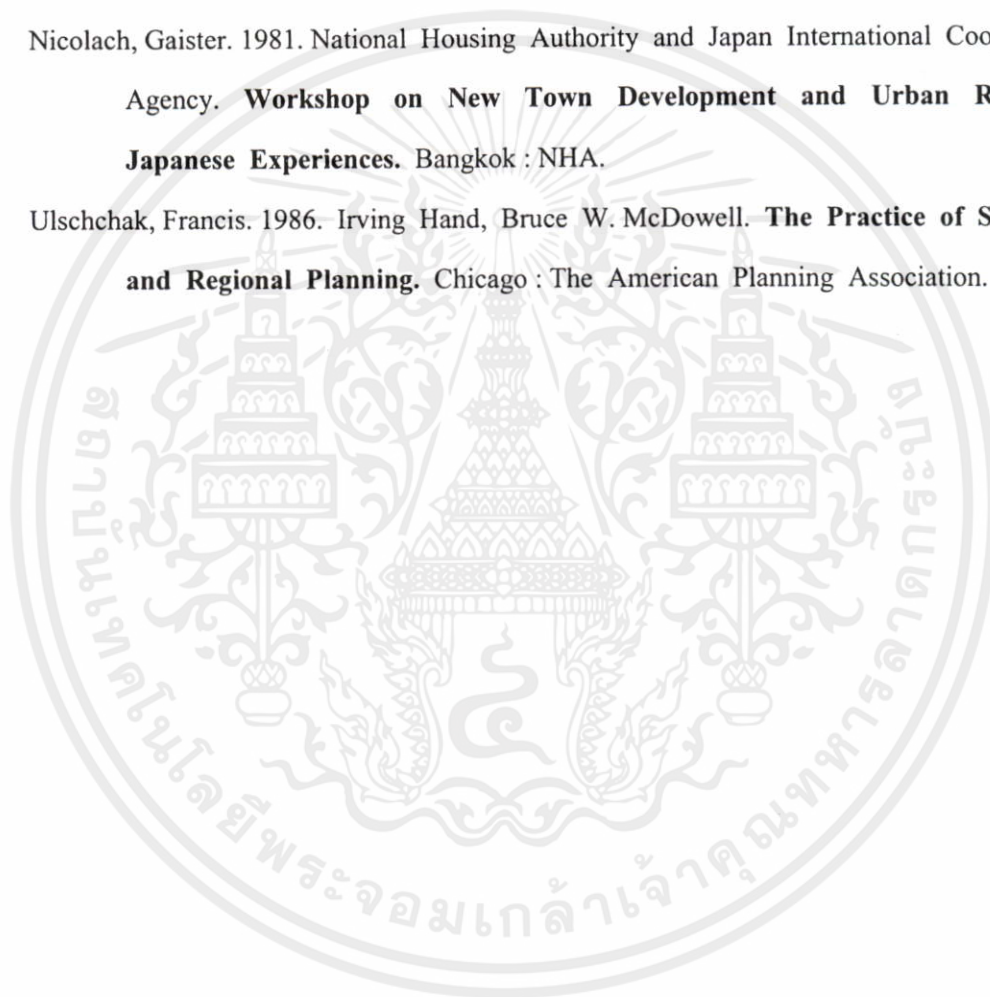
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. 2525. รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนคลองเตย. กรุงเทพฯ.
- ปราโมทย์ ชวลา 2542. แนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากรในความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย (ผู้บุกรุก). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2535. วารสารราชบัณฑิตยสถาน : การผังเมือง และผังชนบท. กรุงเทพฯ.
- ผุสดี ทิพทัส. 2538. กรณีในการออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ. 2540. รายงานผลการสำรวจชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ.
- พรรณทิพย์ เพชรมาศ. 2539. การศึกษาผลกระทบจากโครงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2527. วารสารราชบัณฑิตยสถาน : การผังเมือง และผังชนบท. กรุงเทพฯ.
- ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. 2525. แนวทางการพัฒนาชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนเทพารักษ์. โครงการพัฒนาชุมชนเพื่อรักษาลี้กวางแวดล้อมเมืองขอนแก่น.
- รศ. จันทระเกียรติและคณะ. 2533. รายงานการศึกษาสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2523. การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบงานสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2530. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ นิพัทธนะวัฒน์. 2538. ภาคปฏิบัติการนำเสนอรายงาน. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วัลลภ เทอดเกียรติกุล. 2525. ประสพการณ์การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนเมือง. ใน การสัมมนาทางวิชาการการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ.
- ศยามล ไกยูรวงศ์. 2536. สิทธิชาวชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน. (สสส.)
- สถาปัตยกรรมศาสตร์ 60 ปี ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม. 2536. สถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- สมสิทธิ์ นิตยะ. 2541. การออกแบบอาคารสำหรับภูมิอากาศเขตร้อนชื้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับอาจารย์และบุคลากรในหน่วยงานเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น. กรุณาแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเอกสาร และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สรรพเพชร นนทศักดิ์. 2535. การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนแออัดริมคลองใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- सानิตย์ บุญชู. 2525. สถาปัตยกรรมบ้านพักอาศัย. กรุงเทพฯ : หน่วยนิเทศศึกษาศึกษากรรมการ ฝึกหัดครู.
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. 2541. การวางแผนและผังชุมชนเมือง : ประสบการณ์ของสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทร บุญญาธิการ. 2542. เทคนิคการออกแบบ “บ้านประหยัดพลังงาน” เพื่อคุณภาพชีวิต ที่ดีกว่า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพันธ์ จำคำสอน. 2535. การศึกษาผลกระทบจากโครงการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ.
- โสภาคย์ ผาสุกนรินทร์. 2537. การออกแบบสภาพแวดล้อมในชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ประกายพริก.
- อकिन รพีพัฒน์. 2529. ชุมชนแออัด : องค์ความรู้กับความเป็นจริง. กรุงเทพฯ สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อकिन รพีพัฒน์ และคณะ. 2527. รายงานการศึกษาและประเมินผล โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อकिन รพีพัฒน์ และวรรณพร วิเชียรวงษ์. 2524. ชุมชนแออัดและแนวทางเกี่ยวกับการปรับปรุงชุมชนแออัด. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุสรณ์ สุจริต. 2528. วารสารราชบัณฑิตยสถาน : การผังเมือง และผังชนบท. กรุงเทพฯ.
- อรทัย อาจอ่ำ. 2531. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- อรศิริ ปาณินท์. 2523. ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- อิทธิพงษ์ ตันมณี. 2534. การศึกษาเพื่อวางแนวทางปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองบริเวณเกาะ พระนครศรีอยุธยาด้วยวิธีทางผังเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสระ พงสาพาส. 2523. “ชุมชนแออัด ความเป็นมา ปัญหาและแนวคิดในการปรับปรุง.” ใน การศึกษาวิจัยทางประชากรและสังคม (การพัฒนาและการขยายเมือง:แนวคิด ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย). สถาบันวิจัยประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอกสารประกอบการศึกษา. 2529. แนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด ประสบการณ์ ใหม่ๆ จากกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

- Abrams, Charles. 1981. **Housing and Urban Renewal in the USA and the Third World.** New York : Pergamon Press.
- Couch, Chris. 1990. **Urban Renewal : Theory and Practice.** London : Macmillan Educ.
- James, Christenson. A. 1980. And Robinson. Jerry W. Eds. **Community Development in America.** Ames, Iowa : Iowa State University Press.
- John, Newman. M. 1988. **Contemporary Urban Planning.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Melville , John. 1998. **Continuous City Planning.** New York : John Wiley & Sons.
- Nicolach, Gaister. 1981. National Housing Authority and Japan International Cooperation Agency. **Workshop on New Town Development and Urban Renewal : Japanese Experiences.** Bangkok : NHA.
- Ulschchak, Francis. 1986. Irving Hand, Bruce W. McDowell. **The Practice of State and Regional Planning.** Chicago : The American Planning Association.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายพิทักษ์ พานแก้ว รหัสประจำตัว 41064011 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรงค์ คลองเตย (ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT OF BANKLUAI COMMUNITY UNDER KRONGTAI ARCHNARONG EXPRESSWAY)" โดยมี ดร.มาลัย จีร์วัฒน์เกษตร์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2544

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัดชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 4712

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.สุนันท์ สุขสมบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพิทักษ์ พานแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ คลองเตย” คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายพิทักษ์ พานแก้ว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 . 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานบริการการศึกษา สจล. 3692

ที่ ทม 1504/ 4712

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

ด้วย นายพิทักษ์ พานแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจณรงค์ คลองเตย ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูล ของนายพิทักษ์ พานแก้ว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504 / 4712

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณนาถินี ศรีกสิกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพิทักษ์ พานแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจฉะรังค์ คลองเตย ”

ย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายพิทักษ์ พานแก้ว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อผู้ใดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าปฏิบัติราชการแทนคนบด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 . 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 4712

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณมนิรัตน์ มิตรปราสาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพิทักษ์ พานแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจธรังค์ คลองเตย ” คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นายพิทักษ์ พานแก้ว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 . 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานบริการการศึกษา สจล. 3692

ที่ ทม 1504 / 4712

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สุรศักดิ์ กังขาว

ด้วย นายพิทักษ์ พานแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอจณรงค์ คลองเตย ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีจึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูล ของนายพิทักษ์ พานแก้ว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาคารรงค์ - คลองเตย

คำชี้แจง

โครงการวิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาคารรงค์ - คลองเตย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการทางด้านจิตใจและด้านกายภาพของชุมชนบ้านกล้วย ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนวความคิดในการออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาคารรงค์ - คลองเตย ในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย ท่านย่อมจะสามารถให้ข้อมูลเพื่อทำการประกอบการวิจัยวิทยานิพนธ์ ผลของการวิจัยนี้คงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภายในชุมชนของท่านต่อไป

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ท่านต้องการและปรับปรุงต่อชุมชนซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยนี้ได้ผลตรงตามเป้าหมายตามที่ท่านต้องการ คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้นซึ่งจะไม่มีผลเสียหายต่อตัวผู้ตอบแบบสอบถามและต่อชุมชนของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1	เป็นข้อมูลทั่วไปของประชากรในด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา
ตอนที่ 2	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัญหา และความต้องการของประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อต้องการทราบถึงสภาพแวดล้อม ปัญหา และความต้องการที่ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจ และด้านกายภาพ

ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย

โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

แบบสอบถามมี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

1.2 อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 35 ปี () 2. 35-45 ปี
() 3. มากกว่า 45 ปีขึ้นไป () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

1.3 สถานภาพสมรส

- () 1. สมรส () 2. หย่า
() 3. แยกกันอยู่ () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

1.4 ภูมิลำเนาเดิม

- () 1. กรุงเทพฯ () 2. ต่างจังหวัด (โปรดระบุ)

1.5 ระดับการศึกษา

- () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาปลาย () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

1.6 อาชีพ

- () 1. รับจ้าง () 2. รับราชการ
() 3. ธุรกิจส่วนตัว () 5. อื่นๆ โปรดระบุ

1.7 จำนวนครอบครัวภายในบ้านพักอาศัยของท่าน (รวมครอบครัวของท่านด้วย)

- () 1. 1 ครอบครัว () 2. 2 ครอบครัว () 3. 3 ครอบครัว
() 4. 4 ครอบครัว () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

1.8 จำนวนสมาชิกภายในบ้านของท่านทุกครอบครัวไม่รวมตัวท่าน จำนวน

ชาย คน อายุตั้งแต่

- () 1. 15 ปีหรือต่ำกว่า () 2. มากกว่า 15-30 ปี () 3. มากกว่า 30-50 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

() 3. มากกว่า 50 ปี () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

อาชีพ

() 1. อยู่บ้านเฉยๆ () 2. กำลังศึกษา

() 3. ทำงาน () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

หญิง คน อายุตั้งแต่

() 1. 15 ปีหรือต่ำกว่า () 2. มากกว่า 15-30 ปี () 3. มากกว่า 30-50 ปี

() 3. มากกว่า 50 ปี () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

อาชีพ

() 1. อยู่บ้านเฉยๆ () 2. กำลังศึกษา

() 3. ทำงาน () 4. อื่นๆ โปรดระบุ

1.9 ระยะเวลาที่ท่านเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านกล้วย (ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์)

() 1-5 ปี () 5-10 ปี () 10-15 ปี

() 15-20 ปี () 20 ขึ้นไป () อื่นๆ โปรดระบุ

1.10 ก่อนที่จะมาอยู่ในชุมชนนี้ ท่านอยู่ที่ใดมาก่อน

() 1. ต่างจังหวัด () 2. ย้ายมาจากชุมชนอื่น

() 3. ถูกไล่ที่มาจากที่อื่น () 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.11 ท่านเดินทางไปทำงานโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. ทำงานที่บ้าน/ค้าขายที่บ้าน () 2. เดินไป/จักรยาน () 3. รถมอเตอร์ไซค์ของตนเอง

() 4. รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง () 5. รถยนต์ของตนเอง () 6. รถประจำทาง

() 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.12 ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. งานประเพณี () 2. งานสำคัญทางศาสนา

() 3. การทำความสะอาดชุมชน () 4. การทำความสะอาดคลอง

() 5. เลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน () 6. เข้าร่วมการอบรมต่างๆ

() 7. ไม่ได้ร่วมกิจกรรมใดเลย () 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.13 ท่านมีส่วนร่วมในกลุ่มกิจกรรมใดของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. กลุ่มออมทรัพย์ () 2. กลุ่มเยาวชน

เอกสาร (ใบ) 3. กลุ่มแม่บ้าน ไว้สำหรับการใช้งานที่ () 4. คณะกรรมการชุมชน ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- () 5. อาสาสมัครสาธารณสุข () 6. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 () 7. ไม่ได้ร่วมกลุ่มใดเลย () 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.14 ความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. กรรมการมีการพบปะพูดคุยกับชาวชุมชนเสมอ
 () 2. กรรมการรับทราบปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นเสมอ
 () 3. กรรมการให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
 () 4. กรรมการจัดกิจกรรมต่างๆอยู่เสมอ
 () 5. กรรมการมีการประสานงานติดต่อหน่วยงานต่างๆแทนเสมอ
 () 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2. การสอบถาม ปัญหาและความต้องการ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนและปัญหาภายในบ้านพักอาศัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยจะสอบถามในด้านจิตใจ ด้านกายภาพ

- **ด้านจิตใจ** อันส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1. การลักขโมย

- 1.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 1.2,1.3,1.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 1.3,1.4

1.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บ้านพักอาศัยปลุกติดกัน () ลักษณะ โครงสร้างไม่แข็งแรง
 () แสงสว่างไม่เพียงพอ () ไม่มีคนดูแล
 () อื่นๆ โปรดระบุ

1.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 1.4 () ไม่ต้องการ

1.4 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงให้บ้านพักอาศัยมีระยะห่าง () ปรับปรุงให้สภาพบ้านแข็งแรง
 () ปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ () จัดตั้งเวรยามภายในชุมชน
 () อื่นๆ โปรดระบุ

2. การล่วงละเมิดทางเพศ

เอกสาร 2.1 มี () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 2.2,2.3,2.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 2.3,2.4

หากไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน () แสงสว่างทางเดินไม่เพียงพอ
 () ขาดการดูแลภายในชุมชนเอง () ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

2.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 2.4 () ไม่ต้องการ

2.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () จัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน () ปรับปรุงให้มีแสงสว่างเพียงพอ
 () จัดให้คนภายในชุมชนช่วยกันดูแล () ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจตรา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

3. อคติภัย

3.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 3.2,3.3,3.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 3.3,3.4

3.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บ้านพักอาศัยปลูกติดกัน () ที่ดับเพลิงไม่มี
 () วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างส่วนใหญ่ไม่ทนไฟ () การต่อเติมบ้านไม่ถูกต้อง
 () อื่นๆ โปรดระบุ

3.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 3.4 () ไม่ต้องการ

3.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงให้บ้านมีระยะตามกฎหมายกำหนด () ต้องการที่ดับเพลิง
 () ปรับปรุงให้ใช้วัสดุที่ทนไฟ () ออกกฎเกณฑ์ในการต่อเติมบ้าน
 () อื่นๆ โปรดระบุ

4. ยาเสพติด

4.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 4.2,4.3,4.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 4.3,4.4

4.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน () ไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติด
 () ไม่มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน () ไม่มีคนคอยสอดส่องดูแล

() อื่นๆ โปรดระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 4.4 () ไม่ต้องการ

4.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () จัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน () ให้ความรู้โทษของยาเสพติด
 () จัดให้มีสถานที่พักผ่อนภายในชุมชน () จัดตั้งกรรมการภายในเพื่อช่วยกันดูแล
 () อื่นๆ โปรดระบุ

● ด้านกายภาพ

1. ความแออัดของประชากรภายในบ้านพักอาศัย

- 1.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 1.2,1.3,1.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 1.3,1.4

1.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บ้านพักอาศัยคับแคบ () พื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคนภายในครอบครัว
 () ภายในบ้านพักอาศัยอับชื้น () ขาดแสงสว่างและการระบายอากาศ
 () อื่นๆ โปรดระบุ

1.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 1.4 () ไม่ต้องการ

1.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงบ้านพักอาศัย () ควบคุมดูแลผู้ที่เข้ามาอาศัยภายในชุมชน
 () ปรับระยะห่างของบ้านพักอาศัย () เปิดช่องระบายอากาศและแสงสว่าง
 () อื่นๆ โปรดระบุ

2. การระบายอากาศภายในบ้านพักอาศัย

- 2.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 2.2,2.3,2.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 2.3,2.4

2.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บ้านพักอาศัยปลูกติดกัน () ช่องระบายอากาศไม่เพียงพอ
 () การต่อเติมบ้านพักโดยไม่ขออนุญาต () พื้นที่ในการปลูกบ้านน้อยมาก
 () อื่นๆ โปรดระบุ

2.3 ความต้องการในการปรับปรุง

เอกสารนี้เป็น () ต้องการ ให้ตอบข้อ 2.4 ใช้งาน () ไม่ต้องการ ำนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงบ้านพักอาศัยให้อากาศถ่ายเทสะดวก () เพิ่มช่องระบายอากาศให้เพียงพอ
 () ควบคุมการต่อเติมบ้านพักอาศัย () งบประมาณในการปรับปรุง
 () อื่นๆ โปรดระบุ

3. แสงสว่างภายในบ้านพักอาศัย

3.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 3.2,3.3,3.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 3.3,3.4

3.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปลุกบ้านติดกัน () ช่องเปิดไม่เพียงพอ
 () ขาดงบประมาณในการปรับปรุง () ก่อให้เกิดอาชญากรรม
 () อื่นๆ โปรดระบุ

3.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 3.4 () ไม่ต้องการ

3.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปรับปรุงบ้านพักอาศัย () ให้นำหน่วยงานราชการช่วยเหลือ
 () จัดตั้งกรรมการช่วยในการดูแล () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

4. กลิ่นจากขยะภายในชุมชน

4.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 4.2,4.3,4.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 4.3,4.4

4.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ถังขยะไม่เพียงพอ () ชาวชุมชนทิ้งขยะไม่เป็นที่
 () หมาคุ้ยเศษขยะ () รถขยะมาเก็บไม่เป็นเวลา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

4.3 ความต้องการในการปรับปรุง

- () ต้องการ ให้ตอบข้อ 4.4 () ไม่ต้องการ

4.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ถังขยะเพิ่มขึ้น () ออกกฎระเบียบในการทิ้งขยะ
 () ถังขยะต้องมีฝาปิดมิดชิด () รถขยะมาเก็บขยะให้เป็นเวลา

เอกสารนี้เป็น () อื่นๆ โปรดระบุ ผู้รับควรใช้เฉพาะเพื่อกรณีศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กลิ่นจากน้ำเสียภายในชุมชน

5.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 5.2,5.3,5.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 5.3,5.4

5.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ภายในชุมชน ไม่มีท่อระบายน้ำ () ทิ้งน้ำเสียดลงใต้ถนนบ้าน
 () ทิ้งขยะลงในคลอง () น้ำในคลองเน่าเสีย
 () อื่นๆ โปรดระบุ

5.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 5.4 () ไม่ต้องการ

5.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () วางท่อระบายน้ำภายในชุมชน () ห้ามทิ้งขยะลงในคลอง
 () ทำความสะอาดคลอง () จัดตั้งกรรมการช่วยกันดูแลคลอง
 () อื่นๆ โปรดระบุ

6. ขยะภายในชุมชน

6.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 6.2,6.3,6.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 6.3,6.4

6.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ถังขยะไม่เพียงพอ () ชาวบ้านทิ้งขยะไม่เป็นที่
 () หมาคุ้ยเขี่ยขยะ () รถขยะไม่มาเก็บขยะหรือนานๆมาเก็บ
 () อื่นๆ โปรดระบุ

6.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 6.4 () ไม่ต้องการ

6.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () จัดเตรียมถังขยะให้เพียงพอ () ออกกฎระเบียบในการทิ้งขยะ
 () ถูขยะควรมีฝาปิดแน่นหนา () ต้องการให้รถขยะมาเก็บขยะให้เป็นเวลา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

7. ไฟฟ้าภายในบ้านพักอาศัย

7.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 7.2,7.3,7.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 7.3,7.4

7.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ไม่มีมิเตอร์ไฟ () ต่อไฟจากบ้านข้างเคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ () ต่อไฟจากบ้านข้างเคียง
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

() สายไฟไม่เป็นระเบียบ สายไฟเก่า () ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา

() อื่นๆ โปรดระบุ

7.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 7.4 () ไม่ต้องการ

7.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ติดตั้งมิเตอร์ไฟ () เดินสายไฟให้เป็นระเบียบ

() เปลี่ยนสายไฟที่ชำรุด () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา

() อื่นๆ โปรดระบุ

8. ปรากฏภายในบ้านพักอาศัย

8.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 8.2,8.3,8.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 8.3,8.4

8.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ไม่มีมิเตอร์น้ำ () ค่อยน้ำจากบ้านข้างเคียง

() ท่อน้ำเก่าชำรุด () น้ำไม่เพียงพอ

() อื่นๆ โปรดระบุ

8.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 8.4 () ไม่ต้องการ

8.4 ลักษณะของความ ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ติดตั้งมิเตอร์น้ำ () เดินท่อน้ำให้เป็นระเบียบ

() เปลี่ยนท่อน้ำที่ชำรุด () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา

() อื่นๆ โปรดระบุ

9. การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน

9.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 9.2,9.3,9.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 9.3,9.4

9.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() รถดับเพลิงเสียใช้ไม่ได้ () ทางเข้า- ออกรถดับเพลิงภายในชุมชนไม่มี

() บ้านเรือนปลูกติดกันมาก () ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา

() อื่นๆ โปรดระบุ

9.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 9.4 () ไม่ต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () จัดให้มีทางเข้าออกสำหรับรถดับเพลิงภายในชุมชน () จัดให้มีถังดับเพลิงเคมีเฉพาะจุด
 () ปรับปรุงบ้านเรือนให้ระยห่างตามกฎหมายกำหนด () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

10. สวนสาธารณะภายในชุมชน

10.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 10.2,10.3,10.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 10.3,10.4

10.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () พื้นที่คับแคบ () ไม่มีพื้นที่ออกกำลังกาย
 () พื้นที่ขรุขระมีน้ำขัง () ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

10.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 10.4 () ไม่ต้องการ

10.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้น () ต้องการพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมภายในชุมชน
 () จัดตั้งกรรมการในการดูแล () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

11. สนามเด็กเล่นภายในชุมชน

11.1 () มีปัญหา ให้ตอบข้อ 11.2,11.3,11.4 () ไม่มีปัญหา ให้ตอบข้อ 11.3,11.4

11.2 ลักษณะของปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () พื้นที่คับแคบ () ไม่มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก
 () พื้นที่ขรุขระมีน้ำขัง () ไม่มีงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

11.3 ความต้องการในการปรับปรุง

() ต้องการ ให้ตอบข้อ 11.4 () ไม่ต้องการ

11.4 ลักษณะของความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้น () ต้องการอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก
 () จัดตั้งกรรมการในการดูแล () ต้องการงบประมาณในการดูแลรักษา
 () อื่นๆ โปรดระบุ

เอกสารนี้ () อื่นๆ โปรดระบุ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจประกอบการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย

โครงการวิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการทางด้านจิตใจและด้านกายภาพของชุมชนบ้านกล้วย ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนวความคิดในการออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจณรงค์ - คลองเตย ผลของการวิจัยนี้คงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภายในชุมชนของท่านต่อไป

แบบสำรวจแบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านจิตใจ อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. ด้านกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจ เป็นการสำรวจปัญหา สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนเพื่อหาทางในการ
แก้ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยจะสำรวจในด้านจิตใจ ด้านกายภาพ

1.1 ด้านจิตใจ อันส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การลักขโมย การล้วงละเมิดทางเพศ

อัศศีภัย ยาเสพติด

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

1.2 ด้านกายภาพ

1. สภาพที่ตั้งชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

2. ทศนิยมภาพโดยรอบชุมชน (โดยมองจากภายนอกเข้ามาภายในชุมชน)

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัยในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

4. ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

5. การระบายอากาศภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

6. ที่ว่างภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ ได้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. แสงสว่างภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

8. เสี่ยงรบกวนภายนอกเข้ามาภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

9. กลับจากขยะและน้ำเสียภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

10. ขยะภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานซึ่งงานที่ออกหรือพิมพ์มานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์หากการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ไฟฟ้าภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

12. ประปาภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

13. การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

14. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. การระบายน้ำเสียภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

 ปัญหา.....

 แนวทางการแก้ปัญหา.....

16. ทางเดินเท้าภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

 ปัญหา.....

 แนวทางการแก้ปัญหา.....

17. ถนนเข้า - ออกภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

 ปัญหา.....

 แนวทางการแก้ปัญหา.....

18. สวนสาธารณะภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

 ปัญหา.....

 แนวทางการแก้ปัญหา.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ส่วนหนึ่งควรใช้แบบเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. สนามเด็กเล่นภายในชุมชน

สภาพแวดล้อม.....

.....

ปัญหา.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหา.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกตประกอบการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรงค์ - คลองเตย

โครงการวิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรงค์ - คลองเตย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ปัญหาและความต้องการทางด้านจิตใจและด้านกายภาพของชุมชนบ้านกล้วย ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนวความคิดในการออกแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนบ้านกล้วยใต้ทางด่วนอาจนรงค์ - คลองเตย ผลของการวิจัยนี้คงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภายในชุมชนของท่านต่อไป

แบบสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. ด้านจิตใจ อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. ด้านกายภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสังเกต เป็นการสังเกตปัญหาสภาพแวดล้อม โดยรวมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และความต้องการของชุมชนโดยจะสังเกตในด้านจิตใจ ด้านกายภาพ

1.1 ด้านจิตใจ อันส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
1 การลักขโมย			
2 การล้วงละเมิดทางเพศ			
3 อัคคีภัย			
1.2 ด้านกายภาพ	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
1. สภาพที่ตั้ง			
2. ทัศนียภาพโดยรอบชุมชน (โดยมองจาก ภายนอกเข้ามาภายในชุมชน)			
3. ความแออัดระหว่างบ้านพักอาศัยภายในชุมชน			
4. ความไม่เป็นระเบียบของบ้านพักอาศัยภายในชุมชน			
5. การระบายอากาศภายในชุมชน			
6. ที่ว่างภายในชุมชน			
7. แสงสว่างภายในชุมชน			
8. เสี่ยงรบกวนภายนอกเข้ามาภายในชุมชน			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่มีการตีพิมพ์ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ด้านกายภาพ (ต่อ)	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ปัญหาที่พบ
9. กลิ่นจากขยะและน้ำเสียและน้ำเสียภายในชุมชน			
10. ขยะภายในชุมชน			
11. ไฟฟ้าภายในชุมชน			
12. ประปาภายในชุมชน			
13. การป้องกันอัคคีภัยภายในชุมชน			
14. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน			
15. การระบายน้ำเสียภายในชุมชน			
16. ทางเดินเท้าภายในชุมชน			
17. ถนนเข้า-ออกภายในชุมชน			
18. สวนสาธารณะภายในชุมชน			
19. สนามเด็กเล่นภายในชุมชน			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายพิทักษ์ พานแก้ว
วัน-เดือน-ปีเกิด	13 กุมภาพันธ์ 2513
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 31/435 หมู่บ้านพศุภยา 12 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง ถนนสรงประภา แขวงทุ่งสีกัน เขต คอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ระดับ ปวช. และ ปวส. วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง กรุงเทพมหานคร ระดับปริญญาตรี ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขา สถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาด กระบัง สำเร็จปีการศึกษา 2540 ระดับปริญญาโท ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา สถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาด กระบัง สำเร็จปีการศึกษา 2545

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้